

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och en följdmotion samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden 2014 som innehåller yrkanden som avser samarbetet inom EU.

Regeringens skrivelse täcker hela EU:s verksamhet och är tillbakablickande. Utskottet har, med utgångspunkt i de motioner som väckts om samarbetet inom EU, i betänkandet valt att fästa särskild uppmärksamhet på tio teman. Dessa är Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsperioden, utvidgningsprocessen, EU:s förbindelser med omvärlden, ekonomiska och finansiella frågor, rättsliga och inrikes frågor, sysselsättning och socialpolitik, jordbruks- och fiskeripolitik, miljö-, närings-, infrastruktur- och energifrågor, EU:s institutioner samt utbildning, kultur och idrott.

Utrikesutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över skrivelsen och följdmotionen inom deras respektive beredningsområden. EU-nämnden har getts tillfälle att yttra sig över skrivelsen. Yttranden har inkommit från finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, försvarsutskottet, socialutskottet, kulturutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet och EU-nämnden.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2014/15:65 till handlingarna.

I betänkandet finns 20 reservationer.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	9
Utskottets överväganden.....	11
Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen	11
Skrivelsen.....	11
Motionerna.....	11
Finansutskottets yttrande.....	12
Utrikesutskottets ställningstagande	13
Utvidgningsprocessen	14
Skrivelsen.....	14
Motionen.....	15
Utrikesutskottets ställningstagande	15
EU:s förbindelser med omvärlden.....	17
Skrivelsen.....	17
Motionerna.....	18
Försvarsutskottets yttrande.....	21
Näringsutskottets protokollsutdrag	22
EU-nämndens yttrande.....	22
Utrikesutskottets ställningstagande	23
Ekonomiska och finansiella frågor	36
Skrivelsen.....	36
Motionen.....	36
Finansutskottets yttrande.....	37
Skatteutskottets protokollsutdrag	38
EU-nämndens yttrande.....	39
Utrikesutskottets ställningstagande	39
Rättsliga och inrikes frågor	40
Skrivelsen.....	40
Motionerna.....	40
Justitieutskottets yttrande.....	41
Utrikesutskottets ställningstagande	43
Sysstämning och socialpolitik.....	46
Skrivelsen.....	46
Motionen.....	46
Civilutskottets yttrande	47
Socialutskottets yttrande	48
EU-nämndens yttrande.....	49
Utrikesutskottets ställningstagande	49
Jordbruks- och fiskeripolitik samt livsmedelsfrågor.....	50
Skrivelsen.....	50
Motionen.....	51
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	52
EU-nämndens yttrande.....	53
Utrikesutskottets ställningstagande	53
Miljö- och näringspolitik, infrastruktur och energifrågor.....	54
Skrivelsen.....	54

Motionen.....	55
Trafikutskottets yttrande.....	56
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande.....	57
Näringsutskottets protokollsutdrag.....	57
EU-nämndens yttrande.....	58
Utrikesutskottets ställningstagande.....	59
EU:s institutioner.....	60
Skrivelsen.....	60
Motionen.....	60
Utrikesutskottets ställningstagande.....	61
Utbildning, forskning och innovation, kultur och idrott.....	62
Skrivelsen.....	62
Motionen.....	63
Kulturutskottets protokollsutdrag.....	63
Utbildningsutskottets yttrande.....	64
Utrikesutskottets ställningstagande.....	67
Skrivelsen och övriga yrkanden.....	68
Utskottets ställningstagande.....	68
Reservationer.....	69
1. Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen, punkt 1 (M, C, FP, KD).....	69
2. Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen, punkt 1 (SD).....	70
3. Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen, punkt 1 – motiveringen (V).....	71
4. Utvidgningsprocessen, punkt 2 (SD).....	72
5. EU:s förbindelser med omvärlden, punkt 3 (M, C, FP, KD).....	73
6. EU:s förbindelser med omvärlden, punkt 3 (SD).....	75
7. EU:s utvecklingspolitik, punkt 4 (V).....	81
8. Ekonomiska och finansiella frågor, punkt 5 (SD).....	82
9. Ekonomiska och finansiella frågor, punkt 5 – motiveringen (V).....	84
10. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 6 (M, C, FP, KD).....	85
11. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 6 (SD).....	86
12. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 6 – motiveringen (V).....	88
13. Sysselsättning och socialpolitik, punkt 7 (SD).....	89
14. Könsfördelningen i bolagsstyrelser, punkt 8 (SD).....	90
15. Könsfördelningen i bolagsstyrelser, punkt 8 – motiveringen (S, MP).....	91
16. Könsfördelningen i bolagsstyrelser, punkt 8 – motiveringen (V).....	91
17. Jordbruks- och fiskeripolitik samt livsmedelsfrågor, punkt 10 (SD).....	92
18. Miljö- och näringspolitik, infrastruktur och energifrågor, punkt 11 (SD).....	94
19. EU:s institutioner, punkt 12 (SD).....	96
20. Utbildning, forskning och innovation, kultur och idrott, punkt 13 (SD).....	97
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	99
Skrivelsen.....	99
Följdmotionen.....	99
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15.....	103

<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avslås av utskottet i förslagspunkt 14	106
<i>Bilaga 3</i>	
Finansutskottets yttrande 2014/15:FiU4y	107
<i>Bilaga 4</i>	
Skatteutskottets protokollsutdrag	126
<i>Bilaga 5</i>	
Justitieutskottets yttrande 2014/15:JuU5y	128
<i>Bilaga 6</i>	
Civilutskottets yttrande 2014/15:CU3y	136
<i>Bilaga 7</i>	
Försvarsutskottets yttrande 2014/15:FöU1y	141
<i>Bilaga 8</i>	
Socialutskottets yttrande 2014/15:SoU3y	149
<i>Bilaga 9</i>	
Kulturutskottets protokollsutdrag	152
<i>Bilaga 10</i>	
Utbildningsutskottets yttrande 2014/15:UbU4y	154
<i>Bilaga 11</i>	
Trafikutskottets yttrande 2014/15:TU4y	162
<i>Bilaga 12</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2014/15:MJU3y	167
<i>Bilaga 13</i>	
Näringsutskottets protokollsutdrag	188
<i>Bilaga 14</i>	
EU-nämndens yttrande 2014/15:EUN1y	190

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 3–5 och 43 samt

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 1 (M, C, FP, KD)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V) – motiveringen

2. Utvidningsprocessen

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkande 6.

Reservation 4 (SD)

3. EU:s förbindelser med omvärlden

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 7, 9–14, 16–19, 21–23, 25, 26 och 38,

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 1 och 3–5,

2014/15:1882 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP) yrkande 3,

2014/15:2321 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1 och

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 11 och 12.

Reservation 5 (M, C, FP, KD)

Reservation 6 (SD)

4. EU:s utvecklingspolitik

Riksdagen avslår motion

2014/15:81 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 16.

Reservation 7 (V)

5. Ekonomiska och finansiella frågor

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 27–30 och 32.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (V) – motiveringen

6. Rättsliga och inrikes frågor

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 15, 20 och 33–37,

2014/15:1880 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP) yrkande 7,
2014/15:2316 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 14 och
2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 10 (M, C, FP, KD)

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (V) – motiveringen

7. Sysselsättning och socialpolitik

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 39 och 40.

Reservation 13 (SD)

8. Könsfördelningen i bolagsstyrelser

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkande 41.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (S, MP) – motiveringen

Reservation 16 (V) – motiveringen

9. Vissa skatte- och socialpolitiska frågor

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 31 och 42.

10. Jordbruks- och fiskeripolitik samt livsmedelsfrågor

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 24 och 49–55.

Reservation 17 (SD)

11. Miljö- och näringspolitik, infrastruktur och energifrågor

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 44–48 och 56–60.

Reservation 18 (SD)

12. EU:s institutioner

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 1, 2 och 8.

Reservation 19 (SD)

13. Utbildning, forskning och innovation, kultur och idrott

Riksdagen avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 61–67.

*Reservation 20 (SD)***14. Skrivelsen och övriga yrkanden**

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1621 av Tuve Skånberg och Mikael Oscarsson (KD) yrkande 5,

2014/15:1730 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4,

2014/15:1884 av Maria Weimer m.fl. (FP),

2014/15:2158 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) och

2014/15:2201 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 5 och

lägger skrivelse 2014/15:65 till handlingarna.

Stockholm den 19 maj 2015

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Anna-Lena Sörenson (S), Sofia Arkelsten (M), Olle Thorell (S), Julia Kronlid (SD), Margareta Cederfelt (M), Katarina Köhler (S), Göran Pettersson (M), Pyy Niemi (S), Hans Linde (V), Sofia Damm (KD), Krister Örnfjäder (S), Sotiris Delis (M), Jeff Ahl (SD), Ola Johansson (C), Pernilla Stålhammar (MP) och Tina Acketoft (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 5 mars 2015 om skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014. Skrivelsen bordlades av kammaren den 12 mars 2015 och hänvisades till utrikesutskottet för beredning. I detta betänkande behandlar utskottet skrivelsen och en följdmotion som väckts med anledning av denna. Utskottet behandlar även ett antal motioner från den allmänna motionstiden 2014 som berör samarbetet inom Europeiska unionen (EU).

Regeringens skrivelse täcker hela EU:s verksamhet och är tillbakablickande. Utskottet har, med utgångspunkt i de motioner som väckts, i betänkandet valt att fästa särskild uppmärksamhet på tio teman. Dessa är:

- Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen
- Utvidgningsprocessen
- EU:s förbindelser med omvärlden
- Ekonomiska och finansiella frågor
- Rättsliga och inrikes frågor
- Sysselsättning och socialpolitik
- Jordbruks- och fiskeripolitik
- Miljö-, närings-, infrastruktur- och energifrågor
- EU:s institutioner
- Utbildning, kultur och idrott.

Utrikesutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över skrivelsen och följdmotionen inom deras respektive beredningsområden. EU-nämnden har getts tillfälle att yttra sig över skrivelsen. Följande utskott har yttrat sig: finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, försvarsutskottet, socialutskottet, kulturutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet och näringsutskottet och EU-nämnden. Konstitutionsutskottet, socialförsäkringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet har avstått från att yttra sig. Yttrandena refereras i delar i betänkandet men återges också i sin helhet i bilagor.

Enligt 9 kap. 21 § riksdagsordningen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i EU och varje år lämna en skrivelse till riksdagen med en berättelse om verksamheten i EU. Med skrivelse 2014/15:65 har regeringen lämnat den avsedda redogörelsen till riksdagen.

Utrikesutskottet och näringsutskottet anordnade den 23 april en gemensam öppen utfrågning om ett frihandelsavtal mellan EU och USA (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP). Syftet med utfrågningen var att belysa olika frågeställningar och att fördjupa kunskaperna inom området. Vid utfrågningen talade bl.a. EU:s handelskommissionär Cecilia Malmström om

syftet med ett handelsavtal och det aktuella förhandlingsläget. Närings- och innovationsminister Mikael Damberg redogjorde för regeringens syn på handelsavtalet. Under rubriken ”Röster om möjligheter och utmaningar med ett handelsavtal” talade Niklas Bergström, internationell rådgivare vid Svenskt Näringsliv, Susanne Lindberg Elmgren, utredare vid LO:s internationella enhet, Örjan Brinkman, ordförande för Sveriges Konsumenter och europeiska konsumentorganisationen BEUC, Maud Spencer, vd för Svalson samt Göran Holm, vd för Scan AB.

Utskottet har fortlöpande följt aktuella EU-frågor via föredragningar inför utrikes- och biståndsrådsmöten i EU. Utskottet har även, tillsammans med EU-nämnden, tagit emot Turkiets EU-minister Volkan Bozkir, där bl.a. Turkiets närmande till EU och aktuella utmaningar i närregionen diskuterades. Utskottet tog den 10 mars 2015 emot en delegation parlamentariker från Ukraina där bl.a. utvecklingen i Ukraina diskuterades.

Utskottet höll vid sitt sammanträde den 19 mars 2015 en överläggning med statssekreterare Ulrika Modéer om kommissionens meddelande om ett globalt partnerskap för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling efter 2015 (KOM(2015) 44). Vidare fick utskottet vid sitt sammanträde den 16 april 2015 information om översyn av EU:s grannskapspolitik från kabinettsekreterare Annika Söder, kansliråd Petra Lärke och kansliråd Cecilia Wramsten, samtliga Utrikesdepartementet.

Utskottet har i samband med ärendets beredning tagit del av Regeringskansliets faktapromemorior 2014/15:FPM19 Meddelande om hållbar utvecklingsfinansiering, 2014/15:FPM22 Riktlinjer för Europa 2020-strategin, 2014/15:FPM 23 Energiunionen och 2014/15:FPM25 Meddelande om Parisprotokollet. Utskottet har även tagit del av de gemensamma meddelandena från kommissionen och den höga representanten om genomförandet av den europeiska grannskapspolitiken (JOIN(2015) 9), om en långsiktig strategi för EU:s hantering av den pågående situationen i Syrien och Irak (JOIN(2015) 2) och det gemensamma samrådsdokumentet Mot en ny europeisk grannskapspolitik (JOIN(2015) 6). Slutligen har utskottet även tagit del av kommissionens meddelanden om ett globalt partnerskap för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling efter 2015 (KOM(2015) 44), om Parisprotokollet – en plan för att möta de globala klimatförändringarna efter 2020, om en ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik (KOM(2015) 81) samt kommissionens svar på utrikesutskottets utlåtande om kommissionens arbetsprogram 2015 (K(2015) 2634).

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i EU under 2014. Skrivelsen är en övergripande beskrivning av Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, det rättsliga och inrikes samarbetet samt unionens institutioner. Den tar upp beslut

och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Utskottets överväganden

Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen.

Jämför reservationerna 1 (M, C, FP, KD), 2 (SD) och 3 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för Europa 2020-strategin som är EU:s gemensamma ramverk för att skapa långsiktigt hållbar tillväxt, hög sysselsättning och social sammanhållning i unionen samt den europeiska planeringsterminen. Under året inleddes en översyn av Europa 2020-strategin. Kommissionen presenterade i mars ett meddelande om Europa 2020 med en lägesbeskrivning av strategin och hur genomförandet av strategin ligger till i förhållande till dess övergripande syfte och målsättningar. Den fjärde europeiska terminen inleddes med att kommissionen i november 2013 presenterade sin årliga tillväxtöversikt med förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i EU för det kommande året. Vid Europeiska rådets möte i december 2013 bekräftades dessa prioriteringar av stats- och regeringscheferna som vägledning inför medlemsstaternas årliga rapportering inom ramen för Europa 2020-strategin (nationella reformprogram) och stabilitets- och tillväxtpakten (stabilitets- och konvergensprogram).

Motionerna

I kommittémotion 2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. yrkande 9 understryker Moderaterna vikten av att arbetet med att förbättra den ekonomiska koordineringen inom EU fortsätter. EU:s medlemsländer måste säkerställa att tillväxt- och sysselsättningsstrategin, Europa 2020, förverkligas, och det är angeläget att öka kvinnligt deltagande i arbetslivet.

Sverigedemokraterna föreslår i kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkande 3 att icke-euroländer bör undantas från Europa 2020-målen. I yrkande 4 föreslår partiet att regeringen ska verka för att Sverige inte ska delta i den europeiska planeringsterminen. För att medborgarna och de partier som är EU-skeptiska ska kunna ta del av och bilda opinion om hur EU påverkar medlemsstaterna är det av avgörande vikt att regeringens förslag till nationellt reformprogram tillställs riksdagen i en särskild skrivelse, anför motionärerna i yrkande 5. Sverigedemokraterna anför i yrkande 43 att strukturreformer och tillväxtfrämjande åtgärder inte får vara

kostnadsdrivande och därmed få negativa budgetära konsekvenser på EU-nivå eller nationell nivå.

Finansutskottets yttrande

Utskottet anser att regeringens skrivelse med berättelse om verksamheten i Europeiska unionen är ett viktigt instrument för att riksdagen ska kunna följa utvecklingen inom EU och hur regeringen har agerat i det europeiska samarbetet.

Utskottet stöder den nya kommissionens arbete för en ekonomisk återhämtning i Europa. Den ekonomiska och finansiella krisen har tydligt visat på behovet av ökade regleringar på finansmarknadsområdet och bättre samordning av den ekonomiska politiken inom EU. De mekanismer som skapas får dock inte hindra fördelningen av kapital till investeringar och tillväxt. En balans måste hittas för att inte hämma återhämtning, sysselsättning och konkurrenskraft. Utskottet önskar samtidigt att ett större fokus lades på kvinnligt deltagande på arbetsmarknaden och att detta lyfts fram som en viktig faktor för tillväxt.

Vidare anser utskottet att det är viktigt att upprätthålla sunda offentliga finanser och att åtgärder finansieras genom sunda och transparenta finansieringskanaler.

Europa har både utbuds- och efterfrågeproblem som på olika sätt måste hanteras för att få fart på den europeiska tillväxten. När det gäller de konkreta förslagen inom utskottets område är de svenska ståndpunkterna väl kända, tydliga och väl förankrade i riksdagen.

Kommissionens investeringsplan (KOM(2014) 903) presenterades i slutet av november 2014, och utskottet kommer under våren 2015 att behandla planen i ett granskningsutlåtande. Det är utskottets uppfattning att investeringsplanen kan bli ett bra komplement till nationella åtgärder på området. Det är dock viktigt att de investeringar som kommer ur planen är långsiktigt hållbara och bidrar till att öka förutsättningarna för att Europa ska klara sina klimatutmaningar.

I egenskap av medlem i EU har Sverige åtagit sig att nå Europa 2020-målen och att omvandla dem till nationella mål och tillväxtfrämjande strategier. Tillväxteffekten får man dock bara om alla länders enskilda insatser samordnas och inriktas mot samma mål, varför EU-kommissionen har infört en årligen återkommande cykel för samordning av ekonomi- och finanspolitiken – den europeiska planeringsterminen. Arbetet med termen är en del av reformen av EU:s regler om samordning av medlemsländernas ekonomiska politik som har sin grund i stabilitets- och tillväxtpakten. Reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten behöver dock stramas upp så att alla länder för en ansvarsfull finanspolitik över hela konjunkturcykeln, och fokusera mer på tillväxt. En positiv ekonomisk utveckling förutsätter att stabilitet och tillväxt går hand i hand. Utskottet välkomnar att kommissionen i sin lägesrapport om

Europa 2020 identifierar tillvaratagandet av kvinnors arbetskraftspotential som nödvändigt för framsteg mot sysselsättningsmålet.

Utskottet har tidigare, bl.a. i utlåtande 2009/10:FiU40 om samordning av den ekonomiska politiken, framhållit vikten för hela Europa av att respekten för stabilitets- och tillväxtpakten återställs. Det långsiktiga ansvaret för de offentliga finanserna och den samhällsekonomiska stabiliteten i medlemsstaterna är av central betydelse för att bevara trovärdigheten för finanspolitiken. Utskottet håller fast vid denna uppfattning och anser att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 3 om att regeringen ska verka för att icke-euroländer ska undantas från Europa 2020-målen.

Det ligger i Sveriges intresse att även andra länder har finanspolitiska ramverk och regelverk som främjar ekonomisk stabilitet och tillväxt. Det är bra för Sverige att sådana ram- och regelverk både finns och i fortsättningen tillämpas effektivt. Med den europeiska planeringsterminen finns nu även en gemensam övervakningscykel för budget- och strukturpolitiken, och termen bidrar till att öka kraven på EU-ländernas budgetdisciplin. Enligt utskottet ska rådet och kommissionen när de tillämpar regelverket för förstärkt samordning av den ekonomiska politiken fullt ut respektera de nationella parlamentens roll. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 4 i motion 2014/15:3044 om att Sverige inte ska delta i den europeiska termen.

Regeringen presenterar det nationella reformprogrammet i utskottet varje vår och ger ledamöter av alla partier möjlighet att framföra sina åsikter. Det nationella reformprogrammet blir på så sätt politiskt förankrat i riksdagen. Denna ordning tycker utskottet är bra. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 5 om att regeringen ska presentera förslaget till ett nationellt reformprogram i en särskild skrivelse till riksdagen.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet betonar vikten av att fortsätta arbetet med beslutade reformer för att stödja en ekonomisk återhämtning i Europa. Genomförandet av EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi, Europa 2020, är centralt för att främja ekonomisk samordning och en stabil och hållbar ekonomisk utveckling. Utskottet kan konstatera att EU-arbetet vad gäller tillväxt- och sysselsättningsfrågor de senaste åren i hög utsträckning har varit inriktat på akut finansiell eller ekonomisk krishantering. När nu den akuta ekonomiska krisen har dämpats något finns det återigen möjlighet att öka fokus på långsiktiga åtgärder. Utskottet välkomnar därmed den översyn av Europa 2020-strategin som har pågått under året. Utskottet ser det som viktigt att EU även i fortsättningen har en gemensam och ambitiös strategi för att stärka EU:s konkurrenskraft och uppnå långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i hela EU och stöder att regeringen arbetar för detta i översynen av Europa 2020-strategin. Utskottet noterar att kommissionen i mars 2015 presenterade

sitt förslag till integrerade riktlinjer för Europa 2020-strategin (KOM(2015) 98). Riktlinjerna utgör grunden för Europa 2020-strategin inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Utskottet välkomnar, i likhet med regeringen, i stort kommissionens förslag till integrerade riktlinjer. Utskottet menar att det är positivt att de föreslagna riktlinjerna är mindre detaljerade än de befintliga, samtidigt som innehållsmässig kontinuitet i huvudsak bevaras.

När det gäller EU:s budget och finansieringen av olika verksamheter kan utrikesutskottet konstatera att finansutskottet vid flera tillfällen har förordat en restriktiv och ansvarsfull linje, och att olika förslag till initiativ ska rymmas inom den beslutade budgetramen.

Vidare betonar utrikesutskottet vikten av att arbetet med jämställdhet drivs framåt inom EU-samarbetet och välkomnar att regeringen i skrivelsen anger att man arbetar aktivt för att föra jämställdhetsfrågan högt upp på EU:s dagordning. Utskottet anser att ökad jämställdhet på arbetsmarknaden är en fortsatt förbisedd tillväxtfaktor och konstaterar att om kvinnor yrkesarbetade i samma utsträckning som män skulle bruttonationalprodukten kunna öka betydligt. Utskottet beklagar därmed att kommissionen inte heller i 2015 års tillväxtöversyn lyft fram kvinnors förvärvsfrekvens som en viktig tillväxtfaktor.

I övrigt ansluter sig utrikesutskottet till finansutskottets ställningstaganden i fråga om Europa 2020, den europeiska planeringsterminen och hanteringen av det nationella reformprogrammet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motionerna 2014/15:2993 yrkande 9 och 2014/15:3044 yrkandena 3–5 och yrkande 43.

Utvidgningsprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om EU:s anslutningsförhandlingar.

Jämför reservation 4 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för hur utvidgningsprocessen har fortsatt under 2014. Viktiga framgångar under året har bl.a. varit Serbiens förhandlingsstart och Albanien kandidatlandsstatus. Kommissionen betonar i sitt årliga utvidgningspaket rättsstatsfrågor, det ekonomiska kriteriet och en fungerande offentlig förvaltning. Det görs även en tydligare koppling mellan förmedlemskapsstödet och de politiska reformprioriteringarna. Det nya instrumentet för EU:s förmedlemskapsstöd (IPA II) inrättades under 2014. Förmedlemskapsstödet har till syfte att stödja utvidgningsländernas EU-närmandeprocesser genom riktade insatser inom bl.a. rättsstatsområdet och kapacitetsbyggande inom offentlig förvaltning.

Motionen

Sverigedemokraterna anför i kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder yrkande 6 att regeringen bör använda sitt veto för att stoppa att anslutningsförhandlingar inleds med ett land till dess att alla inre konflikter är lösta, landet i fråga har uppnått en BNP som inte väsentligt understiger EU:s genomsnitt och landet kan garantera det yttre gränsskyddet och påvisa mätbara framsteg i kampen mot korruption och organiserad brottslighet. Sverigedemokraterna framhåller även att innan att nytt kandidatland godkänns måste Köpenhamnskriterierna vara uppfyllda i realiteten.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utskottet vill, liksom i tidigare betänkanden, betona att EU:s engagemang för utvidgningsprocessen gagnar såväl unionen som de länder som eftersträvar medlemskap. Utvidgningen är en av EU-samarbetets största framgångar. Den har medverkat till att stärka Europas säkerhet, ekonomiska utveckling och stabilitet. Utskottet välkomnar att regeringen i skrivelsen framhåller att Sverige värnar att utvidgningens principer upprätthålls och att unionens åtaganden fullföljs. Utskottet vill i detta sammanhang också betona vikten av att motverka krafter som vänder sig bort från öppenhet och samarbete. Sverige måste fortsätta att vara en stark kraft för öppna samhällen, för ett öppet Europa och för en öppen värld.

I likhet med tidigare betänkanden understryker utskottet att unionens åtgärder i internationella sammanhang, inklusive utvidgningsprocessen, ska utgå från de principer som legat till grund för dess egen tillblivelse, utveckling och utvidgning och som den strävar efter att föra fram i resten av världen: demokrati, rättsstatens principer, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet, respekt för principerna i Förenta nationernas stadga samt folkrätten. Utskottet anser även att en trovärdig utvidgningspolitik förutsätter att EU står fast vid ingångna åtaganden och principer.

Utskottet konstaterar att alla länder som vill ansluta sig till EU måste respektera anslutningskriterierna, de s.k. Köpenhamnskriterierna. Utskottet välkomnar vad regeringen framhåller i sina övergripande prioriteringar för EU-arbetet 2015 om att regeringen kommer att verka för att EU visar att utvidgningspolitiken ligger fast samt att den kvalitativa granskningen av utvidgningsländerna förstärks vad gäller politiska och ekonomiska nyckelfrågor, liksom att EU:s utvärdering görs mer transparent och jämförbar.

Utskottet noterar att kommissionen i sina utvidgningsrapporter framhåller behovet av grundläggande ekonomiska, rättsliga och administrativa reformer som ger förutsättningar för att skapa stabilitet och välstånd i de sex länderna på västra Balkan och i Turkiet som är i EU-integrationsprocessen. Utskottet välkomnar detta och även det faktum att kommissionen i utvidgningsstrategin

tydligt lyfter fram behandlingen av särskilt utsatta grupper i ansökarländerna, som hbtq-personer och romer.

Utskottet välkomnar att det första formella förhandlingstillfället mellan Serbien och EU kunde äga rum i januari 2014 och att de första kapitlen väntas öppnas under 2015. Utskottet välkomnar även Albanians kandidatlandsstatus som är ett viktigt symboliskt och politiskt steg i riktning mot framtida medlemskapsförhandlingar med EU. Utskottet konstaterar att kommissionen ställer krav på att Albanien ska genomföra en rad reformer bl.a. vad gäller rättsstatens funktionssätt och kampen mot korruption och organiserad brottslighet samt att öka respekten för de mänskliga rättigheterna för att landet ska anses redo att inleda förhandlingar om EU-medlemskap. EU har också understrukt vikten av en kontinuerlig och förbättrad dialog mellan regeringen och oppositionen samt ett konstruktivt arbete i parlamentet.

Utskottet konstaterar att Makedonien fortsätter att uppfylla de politiska kriterierna även om förbättringar och reformer krävs på flera områden, bl.a. när det gäller yttrandefrihet och rättsväsendets oberoende. När det gäller den olösta namnfrågan mellan Grekland och Makedonien pågår fortfarande förhandlingar som understöds av FN.

Montenegros medlemskapsförhandlingar inleddes 2012. Särskilt fokus ligger på granskningen av rättsstatsfrågorna. Med anledning av brister i tillämpningen tydliggjorde kommissionen i årets översynsrapport att takten i EU-närmandet skulle avgöras av Montenegros framsteg i att möta de krav som satts ut i riktmärkena för reformer. Utskottet understryker vikten av att EU noggrant analyserar Montenegros reformarbete inom rättsområdet med fokus på organiserad brottslighet och korruption.

Utskottet noterar att det nya instrumentet för EU:s förmedlemskapsstöd (IPA II) inrättades under 2014. Förmedlemskapsstödet har till syfte att stödja utvidgningsländernas EU-närmandeprocesser genom riktade insatser inom bl.a. rättsstatsområdet och kapacitetsbyggande inom offentlig förvaltning. Enligt utskottets uppfattning är IPA ett viktigt instrument för att stödja utvidgningsländernas närmande till EU och därmed en investering i Europas fortsatta säkerhet och välbefinnande. Utskottet välkomnar att IPA II har utvecklats när det gäller flexibilitet och resultatfokus samt att sambandet har stärkts mellan finansiellt stöd och uppsatta prioriteringar i utvecklingsstrategin. I linje med detta noterar utskottet att kommissionen under 2014 vidtagit kraftfulla åtgärder för att reducera IPA II-stödet till Bosnien och Hercegovina till följd av i stort sett uteblivna reformframsteg. Utskottet noterar även att rådet för utrikes frågor i december 2014 beslutade om en ny ansats för Bosnien Hercegovina i syfte att bryta dödläget i landets EU-närmanden. Ansatsen innebär att de politiska ledarna ska skriva under ett åtagande om att genomföra en reformagenda som ska innehålla såväl socioekonomiska som institutionella reformer.

Vad gäller Turkiet kan utskottet konstatera att kommissionens senaste översynsrapport präglas av den allvarliga tillbakagång som skett under det senaste året när det gäller rättsväsendet och grundläggande friheter som

exempelvis inskränkningar på yttrandefrihetens område. Kommissionens rekommendation är därför att Turkiet och EU inleder förhandlingar om kapitel 23 (rättsväsende och grundläggande rättigheter) och 24 (rättvisa, frihet och säkerhet) för att sätta mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen i centrum för anslutningsprocessen. Utskottet stöder denna rekommendation och understryker vikten av att driva på frågan om den turkiska yttrandefriheten. Turkiet måste som kandidatland genomföra reformer för att bl.a. förbättra yttrandefriheten, friheten på nätet och pressfriheten. Samtidigt vill utskottet liksom i tidigare betänkanden framhålla utskottets uppfattning om att EU blir en starkare union såväl politiskt som ekonomiskt med ett demokratiskt Turkiet som medlem i framtiden.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2014/15:3044 yrkande 6.

EU:s förbindelser med omvärlden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om EU:s utrikes- och försvarspolitik, den gemensamma handelspolitiken, EU:s utvecklingsarbete samt EU:s bilaterala och regionala förbindelser.

Jämför reservationerna 5 (M, C, FP, KD), 6 (SD) och 7 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för EU:s förbindelser med omvärlden. Avsnittet behandlar EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, den gemensamma handelspolitiken, EU som global utvecklingsaktör samt EU:s bilaterala och regionala förbindelser. Regeringen anger att målet med den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken bl.a. är att skydda unionens gemensamma värden och intressen, stärka unionens säkerhet och främja internationellt samarbete. EU ledde under 2014 sammanlagt 17 civila och militära insatser i Europa, Afrika och Asien till stöd för internationell fred och säkerhet. Sverige har fortsatt att bidra till utvecklingen av denna förmåga och har engagerat sig i samtliga insatser. Från diskussionerna vid Europeiska rådet i december 2013 om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) upprättades närmare 60 olika uppdrag till institutionerna och medlemsstaterna i syfte att stärka och utveckla GSFP, civila och militära förmågor och försvarsindustrin. I juli presenterade den höga representanten en lägesrapport som utvärderade framstegen. Under året har situationen i Ukraina spelat en framträdande roll. Rysslands olagliga annektering av Krim och Sevastopol samt dess militära aggression i östra Ukraina har lett till att EU har infört restriktiva åtgärder. Därutöver har EU gett ett omfattande stöd till att bekämpa spridningen av Ebolaepidemin. EU har också följt konflikten i Syrien och reagerat på terrororganisationen Isils

framfart och det försämrade säkerhetsläget i Irak med ett omfattande humanitärt stöd. Dessutom har förhandlingarna om ett frihandelsavtal med USA (TTIP) fortgått.

Vad gäller den gemensamma handelspolitiken kunde det noteras vissa framsteg för Doharundan på det multilaterala handelsområdet bl.a. genom ett avtal om handelsprocedurer och överenskommelser om vissa frågor på jordbruks- och utvecklingsområdena. Förhandlingarna bröt dock samman under sommaren, och framsteg kunde inte göras förrän i slutet på november när medlemmarna enades om en överenskommelse om handelsprocedurer och livsmedelslagring. Till framgångarna under året hör att EU:s förhandlingar med Kanada, Singapore och flera ekonomiska partnerskapsavtal kunde avslutas.

Inom EU:s utvecklingsamarbete har programmeringen av EU:s bistånd för perioden 2014–2020 pågått under året, och EU:s uppdaterade utvecklingspolitik har fått genomslag. Strategier (bilaterala, tematiska och regionala) har slagits fast och innehåller ett ökat fokus på mål och resultat och tydligare beaktande av EU:s grundläggande värderingar.

Motionerna

I kommittémotion 2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. yrkande 1 om inriktningen av utrikespolitiken framhåller Moderaterna vikten av att gemensamma värderingar såsom demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi fortsätter att spridas i världen. För att möta framtidens utmaningar är ett starkare samarbete inom EU med ökat fokus på ekonomisk konkurrenskraft, en gemensam röst inom utrikespolitiken samt ett djupare transatlantiskt samarbete centralt, menar motionärerna. Moderaterna beskriver i yrkande 2 Sveriges engagemang för frigörelsekampen i Öst- och Central-europa som ett arv som förpliktigar och betonar att Sverige ska driva denna frihetsagenda vidare genom att vara en stark kraft för ett fritt Vitryssland och stödja en demokratisk utveckling när den befinner sig på tillbakagång som i Ryssland och till viss del i Ukraina. Moderaterna framhåller även att Sverige ska stödja frihetslängtande människors kamp mot förtryck var än i världen de befinner sig. Det fria ordet måste värnas, såväl inom som utanför de nya medierna, och Sverige ska stå upp mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning m.m. I yrkande 11 framhåller Moderaterna att en framgångsrik grannskapspolitik är av avgörande betydelse för EU:s trovärdighet och effektivitet som global aktör. Sverige behöver därför stärka ansträngningarna vad gäller östliga partnerskapet och vid toppmötet i Riga i maj 2015 vara ledande i att ta nya steg i relationerna med partnerländerna. Vidare vill Moderaterna i yrkande 12 se en förstärkt utrikespolitik som tar sin utgångspunkt i det gemensamma europeiska intresset. En starkt gemensam politik kräver kompetens, kunnande och ett starkt förtroende för EU:s institutioner. EU förenas av en djup värdegemenskap och starka handelspolitiska band med USA. EU och USA måste fördjupa sitt samarbete och agera tillsammans på

den internationella arenan. De bör bl.a. upprätta ett gemensamt frihandelsavtal och arbeta för att reformera de internationella institutionerna, verka för hållbar energiproduktion samt hindra spridningen av massförstörelsevapen. Motionärerna framhåller vidare att EU är Kinas viktigaste exportmarknad och att EU tydligare måste använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka Kina när det gäller mänskliga rättigheter, liberalisering av landets ekonomi och främjandet av en hållbar utveckling. EU bör även utveckla närmare relationer med länderna på den afrikanska kontinenten. Moderaterna vill se ett förstärkt partnerskap mellan EU och Afrikanska unionen (AU). Kampen mot fattigdom, främjande av hållbar utveckling och arbetet för frihandel är prioriterade områden för detta partnerskap.

Sverigedemokraterna anför i motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder yrkande 7 att den europeiska utrikestjänsten bör avvecklas. Partiet anser också att Sverige bör verka för en linje där säkerhets- och försvarspolitik i huvudsak ska ligga på respektive medlemsland. Samarbete ska bedrivas på mellanstatlig basis enligt yrkande 9. Motionärerna framhåller i yrkande 10 att det för det svenska försvarets framtida utveckling är nödvändigt att ha tillgång till en tekniskt väl utvecklad försvarsindustri med bred kompetens. Den svenska myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör därför använda undantagsregeln i 346 § i EUF-fördraget på liknande sätt som andra medlemsländer med egen försvarsindustri. Vidare menar Sverigedemokraterna i yrkande 11 att Sverige bör verka för att EU:s förstärkta ställning i FN upphävs, alternativt begränsas, för att inte inskränka medlemsstaternas rätt att framföra sina åsikter i FN. Medlemsstaternas nationella kompetens för konsulära frågor bör även värnas enligt yrkande 22.

Vad gäller EU:s grannskapspolitik anför Sverigedemokraterna i motionens yrkande 12 att villkoren för att ingå associeringsavtal måste skärpas. Motionärerna anser även att stor försiktighet måste iakttas när det gäller beslut om nya stödpaket för det södra grannskapet eftersom omfattningen av sådana paket riskerar att bli mycket kostnadsdrivande i ett läge när många medlemsländer redan befinner sig i ekonomisk kris. Sverigedemokraterna anser att Sverige och Europa bör vidta åtgärder för att stärka handelsförbindelserna med Ukraina och stärka landets näringsliv. Partiet ställer sig i yrkande 13 positivt till att EU lyfter handelshinder mot Ukraina och anser även att regeringen bör arbeta för en mer omfattande humanitär insats riktad till de områden som drabbats hårdast av striderna. För att sanktionerna mot Ryssland ska ge största möjliga effekt uppmanar Sverigedemokraterna i yrkande 14 regeringen att i EU arbeta för en tydlig utvärdering och uppföljning av sanktionernas effekter och eventuella tillkortakommanden. I fråga om fredsprocessen i Mellanöstern anför Sverigedemokraterna i yrkande 16 att regeringen inom EU bör arbeta för ett stopp för bistånd till den palestinska myndigheten tills vissa krav är uppfyllda. I yrkande 17 menar motionärerna att regeringen bör driva på för att EU skyndsamt ska återföra Hamas på EU:s lista över terrororganisationer och att EU inte ska anse en statsbildning där Hamas ingår som legitim. I yrkande 18

anför Sverigedemokraterna att riksdagens beslut om att Sverige bör erkänna den sahariska arabiska demokratiska republiken (Västsahara) som en fri och självständig stat och även verka för detta inom EU måste få genomslag under det kommande året. Vidare framhåller Sverigedemokraterna i yrkande 19 att regeringen i EU bör verka för att uppmärksamma de humanitära och kulturella värden som håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak, att FN upprättar en säker zon för utsatta minoriteter i konfliktområdena i Syrien och Irak och att EU visar sitt tydliga stöd för de kristna och andra utsatta minoriteter i området. Regeringen bör inom EU också verka för att öka de humanitära insatserna i konfliktområdena, att en långsiktig konstitutionell lösning tas fram som i praktiken tar hänsyn till, skyddar och bevarar områdets religiösa och kulturella minoriteter, att det skapas ett område för kristna på Nineveslätten med egen autonomi samt att en långsiktigt hållbar lösning som tar hänsyn till kurdernas anspråk på utökat självstyre uppnås. I yrkande 38 anför motionärerna att Sverige i EU bör vara drivande för att det humanitära stödet till flyktingar i Syrien- och Irakkrisens närområde prioriteras högre. I yrkande 21 framhåller motionärerna att Sverige bör lämna Medelhavsunionen eftersom det är svårt att se mervärdet av Sveriges deltagande utöver det redan befintliga samarbetet inom det sydliga partnerskapet.

Vad gäller handelspolitiken anför Sverigedemokraterna i yrkande 23 att även andra intressen än de rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken. I yrkande 25 ser Sverigedemokraterna positivt på USA:s uttalanden om transparens, deltagande och ansvarstagande med förhoppningen om att framtagna standardiseringar styr mot redan befintliga handelsmekanismer i Världshandelsorganisationens (WTO) avtal. Sverigedemokraterna anser att det är viktigare att i första hand se över de områden som har störst möjlighet till regelsamarbete snarare än att försöka hitta gemensamma nämnare för alla sektorer. En minsta gemensam nämnare för de olika sektorerna ska generera avkastning och ökad marknadsintegration samt i viss mån skydda nationella intressen samtidigt som handelsrelationer med tredje länder inte får försämrats. Sverigedemokraterna kan inte ställa sig bakom en tvistelösningsklausul (investor-state dispute settlement, ISDS) av Naftamodell. Motionärerna efterfrågar i yrkande 26 att en positiv lista tas fram som innehåller de delar som ska vara föremål för ett handelsavtal i stället för dagens negativa lista som endast innehåller de delar som inte kommer att vara föremål för avtalet.

I motion 2014/15:2321 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1 anför motionären att stödet till Ukraina och det östliga partnerskapet behöver utvecklas och att Sverige fortsatt måste vara en ledande kraft för att driva på det arbetet.

Vänsterpartiet anför i kommittémotion 2014/15:81 av Hans Linde m.fl. att Sverige aktivt bör verka för att EU och dess medlemsländer tar fram en tydlig färdplan för hur EU:s gemensamma mål om att nå 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) till 2015 ska uppnås. Sverige bör även verka för att man inom unionen fastställer åtagandet om att 0,15 procent av BNI ska

gå till bistånd till de minst utvecklade länderna (MUL). Dessutom bör Sverige verka för att EU:s klimatfinansiering ska ske utöver redan existerande åtaganden för biståndet. Likaså är det viktigt att klargöra att samstämmighet för utveckling är ett överordnat mål och att det ska översättas i en konkret färdplan. Sverige bör arbeta aktivt för att en sådan färdplan blir verklighet. Slutligen finns ett behov av att tydliggöra det civila samhällets roll för utveckling, bl.a. genom deltagande i beslutsprocesser, och att finansieringen av det civila samhällets verksamhet ökar.

Folkpartiet anför i partimotion 2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. yrkande 1 att Sverige bör verka för fortsatt skärpta sanktioner mot Ryssland. Motionärerna betonar att Sverige helhjärtat bör stödja Ukrainas nya orientering västerut (yrkande 3) och framhåller att Sverige bör driva att EU tar fram en vägkarta för ett ukrainskt EU-medlemskap (yrkande 4). Slutligen anför Folkpartiet att Sverige fortsatt bör visa särskilt engagemang för EU:s östliga partnerskap och där det är möjligt utvidga både djup och bredd i samarbetet (yrkande 5).

I kommittémotion 2014/15:1882 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP) yrkande 3 framhåller motionärerna att Sverige bör vara pådrivande i EU för ett ökat humanitärt stöd till drabbade flyktingområden i Irak och Syrien.

Försvarsutskottets yttrande

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Försvarsutskottet delar inte motionärernas bedömning att det europeiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet präglas av överstatlighet eller att riksdagens inflytande över beslut om ett svenskt deltagande i internationella militära insatser är begränsat.

Militära och försvarsmässiga beslut med konsekvenser på EU-nivå fattas enligt gällande fördrag med enhällighet, och varje medlemsstat har därmed vetorätt i dessa frågor. Om det rör sig om ett bidrag med svenska väpnade styrkor utomlands krävs ett riksdagsbeslut.

Liksom vid tidigare behandling av liknande motionsyrkande vill försvarsutskottet framhålla att ett svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser också handlar om att främja vår nationella säkerhet och svenska intressen. Försvarsutskottet instämmer med regeringen i att Sverige ska tillhöra det europeiska samarbetets kärna och driva på utvecklingen i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Mot denna bakgrund föreslår försvarsutskottet att utrikesutskottet avstyrker motion 2014/15:3044 yrkande 9.

Upphandling av försvarsmateriel

Försvarsutskottet instämmer i Europeiska rådets slutsatser från 2013 att en konkurrenskraftig och innovativ europeisk försvarsindustri – kännetecknad av öppenhet, transparens och likabehandling för samtliga europeiska leverantörer – behövs för att behålla och utveckla Europas försvarsförmåga.

Liksom regeringen anser försvarsutskottet att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. Försvarsmaktens operativa behov för att nå den förmåga som riksdagen och regeringen har beslutat om ska vara styrande för den svenska materieförsörjningen. Bibehållandet av såväl undervattens- som stridsflygförmågan är väsentliga säkerhetsintressen för Sverige som kan motivera avsteg från konkurrensupphandling, anser utskottet.

Med hänvisning till vad som anförs ovan gör försvarsutskottet bedömningen att motionärernas ståndpunkter i motion 2014/15:3044 yrkande 10 i huvudsak ligger i linje med regeringens och utskottets. Försvarsutskottet föreslår därmed att utrikesutskottet avstyrker yrkandet.

Näringsutskottets protokollsutdrag

Näringsutskottet behandlade kommissionens arbetsprogram för 2015 i de delar som rör utskottets beredningsområde i ett yttrande till utrikesutskottet våren 2015 (2014/15:NU2y). Utskottet behandlade olika handelspolitiska frågor våren 2014 i betänkandet Riksrevisionens rapport om statens främjandeinsatser för export (bet. 2013/14:NU13). Hösten 2013 behandlades propositionen om frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea (bet. 2013/14:NU8).

EU-nämndens yttrande

Vad gäller EU:s förbindelser med omvärlden anför EU-nämnden att framför allt utvecklingen i Ukraina och EU:s relationer med Ryssland stod i fokus under 2014. Ett extra möte i utrikesrådet hölls den 20 februari till följd av den våldsamma utvecklingen i Ukraina, och därefter hölls ett extra utrikesrådsmöte den 3 mars. Vid ett extra informellt möte mellan stats- och regeringscheferna den 6 mars gjordes ett uttalande om åtgärder i tre steg i fråga om den fortsatta utvecklingen. Därefter har regeringen samrått med EU-nämnden om Ukrainakrisen inför Europeiska rådets möten och de månatliga mötena i utrikesrådet, men också ett antal gånger skriftligen, bl.a. vad gäller de restriktiva åtgärder som rådet beslutat om. Ukraina diskuterades vid samråd med nämnden inför ett extra utrikesrådsmöte den 15 augusti, som också omfattade den vidare utvecklingen i EU:s södra grannskap. Regeringen har haft stöd i nämnden för sin position.

Syrienkonflikten har tagit fortsatt stort utrymme med särskild inriktning på den regionala påverkan, utvecklingen i Irak och Isils (Islamiska statens) framfart. I november diskuterade EU-nämnden säkerhetsläget inom EU:s vidare grannskap med utrikes- och försvarsministrarna, bl.a. mot bakgrund av utvecklingen i Ukraina och Syrien/Irak och Isil. Frågan om terrorism inklusive rekrytering och radikaliserings har aktualiserats i flera sammanhang, och

nämnden har ingående diskuterat dessa frågor vid samråd inför möten i utrikesrådet och rådet för rättsliga och inrikes frågor. Därtill hanterades åtgärder för att förhindra finansiering av terroristverksamhet inom ramen för Ekofinrådet. I samband med diskussionen i nämnden om terrorismbekämpning har vikten av att värna rättssäkerheten och integritetsskyddet understrukits (se även Rättsliga och inrikes frågor nedan). På motsvarande sätt har migrationsfrågorna berör såväl utrikespolitiken som området för rättsliga och inrikes frågor.

I samband med samrådet i EU-nämnden den 17 oktober inför utrikesrådets diskussion om Mellanöstern var en majoritet i nämnden emot regeringens avsikt att informera rådet om Sveriges erkännande av Palestina.

Vidare har utbrottet av ebola i Liberia och andra afrikanska stater stått högt på dagordningen. I den frågan har nämnden varit enig med regeringen.

Handelsavtalet mellan EU och USA, det s.k. TTIP har under året varit föremål för samråd i nämnden i april och i november. Därutöver har TTIP diskuterats inför Europeiska rådets möte i december. Regeringen fick stöd av nämnden dels för sin ståndpunkt att stödja de slutsatser som rådet antog i november, dels för den inriktning som regeringen framförde till nämnden inför diskussion i rådet under våren. De frågor som har lett till diskussion i nämnden har bl.a. rört investerarskydd, transparens, miljöskydd, folkhälsa, fackliga rättigheter och djurskydd.

Regeringen har vidare informerat om förhandlingsarbetet i TTIP inom ramen för EU-nämndens s.k. beredningsgrupp. Beredningsgruppen fyller en viktig funktion för kunskapsöverföring och är ett komplement till informationen och samrådet i EU-nämnden. Nämnden ser positivt på beredningsgruppen som ett kompletterande informellt forum för dialog och kunskapsöverföring.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utskottet anser att EU ska vara en stark röst för frihet och en stark kraft för fred samt att Sverige har ett ansvar för att i europeisk samverkan bidra till fred, säkerhet och utveckling i vårt eget närområde och globalt. Utskottet konstaterar att EU-samarbetet intar en särställning i svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Sveriges säkerhet byggs solidariskt tillsammans med andra. Hot mot fred och säkerhet avvärjs i gemenskap och samverkan med andra stater och organisationer. EU behöver stå upp för demokrati, rättsstatens principer och de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, var de än hotas.

Utskottet välkomnar att regeringen i de övergripande prioriteringarna för EU-arbetet 2015 framhåller att man avser att verka för att utveckla EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, t.ex. genom att stärka EU:s civila och militära krishanteringsförmåga. Utskottet välkomnar även den höga representantens arbete med att se över EU:s externa relationer och menar, i likhet med regeringen, att översynen bör resultera i en strategi för EU:s externa

relationer. En sådan strategi måste utgå från att såväl EU som den övriga världen förändras.

Utskottet understryker vikten av ett öppet Europa. Öppenhet måste vara en vägledande princip inom EU:s alla samarbetsområden, däribland migration, frihandel och utvecklingssamarbete. Unionen måste hålla sina dörrar öppna i kontakterna med andra länder inom såväl utvidgningsprocessen som det östliga partnerskapet och Medelhavssamarbetet.

Utskottet anser att EU vinner i inflytande och trovärdighet globalt på att stå enat och agera gemensamt. Utskottet konstaterar att EU:s status i FN formaliseras genom resolution 65/276 av den 3 maj 2011. Utskottet välkomnar att EU under 2014, med aktiv svensk medverkan, spelade en viktig roll i FN:s arbete. Utskottet välkomnar särskilt EU:s insatser vad gäller genomförandet av resolutionerna 1325 m.fl. om kvinnor i väpnade konflikter, utveckling av FN:s fredsfrämjande kapacitet och främjande av mänskliga rättigheter. EU har arbetat aktivt för fortsatt reformering och modernisering av FN:s styrning och förvaltning. Med Sverige i en drivande roll fick EU i början av året gehör i generalförsamlingen för användningen av strukturerade dialoger i FN:s program och fonder, som väntas skapa flexiblare och mer förutsägbar finansiering.

Utskottet anser att en av EU:s mest centrala utrikespolitiska uppgifter är att bidra till demokratisk utveckling och ekonomisk integration i närområdet. En viktig utmaning för EU är att bidra till ett fortsatt öppet Europa med ett särskilt intresse och ansvar för utvecklingen i EU:s grannländer. Detta innefattar en vidareutveckling av den europeiska grannskapspolitiken som inkluderar östliga partnerskapet respektive södra Medelhavsregionen. Ökad handel, rörlighet över gränserna och gemensamma regelverk bidrar till välbefinnande och säkerhet och inspirerar till en demokratisk utveckling.

Utskottet kan konstatera att 2014 var ett år som präglades av stora problem i EU:s grannskap, och det är tydligt att den geopolitiska utvecklingen i unionens närområde i högre utsträckning än någonsin tidigare visar på behovet av en koordinerad utrikespolitisk agenda för EU. Mot bakgrund av det stora antalet kriser och de allt större utmaningarna i grannskapet kan utskottet konstatera att behovet av att anpassa den europeiska grannskapspolitiken har ökat. Utskottet välkomnar därmed det samråd om framtiden för relationerna till EU:s grannländer som den höga representanten och kommissionen har inlett (JOIN(2015) 6). Utskottet avser att under våren återkomma till frågor med anknytning till utformningen av den europeiska grannskapspolitiken i ett särskilt utlåtande.

Vad gäller arbetet inom ramen för östliga partnerskapet under det gångna året kan utskottet konstatera att fokus i hög grad har legat på den färdplan för genomförande som fastslogs i deklarationen från toppmötet i Vilnius i november 2013. Utskottet välkomnar att associeringsavtal med EU, inklusive fördjupade frihandelsområden, har ratificerats av parlamenten i Georgien, Moldavien och Ukraina. Även Europaparlamentet och Sverige har ratificerat

avtalen (bet. 2014/15:UU5, rskr. 2014/15:UU16, bet. 2014/15:UU6, rskr. 2014/15:UU17 och bet. 2014/15:UU7, rskr. 2014/15:UU18).

Utskottet framhåller vikten av att EU vid toppmötet i Riga i maj 2015 tydligt markerar det politiska stödet för det östliga partnerskapet och visar solidaritet med partnerländerna. EU måste stå uppför varje lands rätt att välja sin framtid. I enlighet med vad utskottet har framfört i ett tidigare utlåtande om den europeiska grannskapspolitiken (2011/12:UU5) menar utskottet att länderna i det östliga partnerskapet, som geografiskt är belägna i Europa, ska ha rätt att ansöka om medlemskap så snart de uppfyller de nödvändiga kriterierna. Utskottet välkomnar att regeringen i sina övergripande prioriteringar för EU-arbetet 2015 kommer att verka för en ambitiös grannskapspolitik och att toppmötet i Riga återbekräftar det politiska stödet för östliga partnerskapet.

Flera motionsyrkanden berör utvecklingen i Ukraina och sanktionerna mot Ryssland. Utskottet konstaterar, i likhet med regeringen, att den ryska aggressionen mot Ukraina är den största utmaningen mot europeisk fred och säkerhet sedan kalla krigets slut. Utvecklingen i Ukraina och EU:s relationer till Ryssland visar på behovet av att EU talar med en röst och kan agera starkt, tydligt och effektivt på det utrikespolitiska området. Utskottet välkomnar att EU:s stats- och regeringschefer har uttryckt ett starkt stöd för Ukrainas självständighet, suveränitet och territoriella integritet och stöd för den nya ukrainska regeringen. De har också fördömt Rysslands aggression mot Ukraina och den olagliga annekteringen av Krim och fattat beslut om att bistå Ukraina ekonomiskt och om att införa omfattande sanktioner mot Ryssland.¹ Utskottet betonar vikten av att EU även fortsättningsvis agerar samstämmigt och att regeringen fortsätter att vara en stark och tydlig röst till stöd för Ukrainas självständighet och oberoende.

Utskottet framhåller att det är av största vikt att Sverige fortsätter att stödja Ukraina i dess svåra situation och fortsätter att uppmuntra landets reformarbete. Utskottet noterar att Sverige och Ukraina i mars 2015 undertecknade ett samarbetsavtal för genomförande av det bilaterala reformstödet som uppgår till 220 miljoner kronor årligen i sju år. Insatserna för Ukraina inriktas på att stärka rättsstaten, stödja insatser för att förbättra den ekonomiska situationen, stödja den centrala ukrainska förvaltningen och det civila samhället samt insatser för förbättrad miljö och klimat. Utskottet konstaterar att den humanitära situationen är kritisk. Det humanitära FN-systemet ökar nu sin respons, vilket är angeläget. Utskottet välkomnar att Sverige nyligen har fattat beslut om att öka det humanitära stödet till Ukraina som nu uppgår till drygt 90 miljoner kronor.

Vad gäller Ryssland kan utskottet konstatera att EU:s och Rysslands relation under senare tid har präglats av Rysslands olagliga annektering av Krim och Sevastopol och av Rysslands militära aggression i östra Ukraina. Utskottet betonar vikten av att EU starkt kritiserar Rysslands politiska,

¹ Bet. 2014/15:UU3.

ekonomiska och handelsrelaterade påtryckningar mot partnerländerna i östliga partnerskapet. Som utskottet framhåller ovan måste EU stå upp för varje lands rätt att välja sin framtid. Utskottet välkomnar att Sverige tydligt har stått bakom EU:s sanktionspolitik mot Ryssland och betonar vikten av en fortsatt konsekvent sanktionspolitik gentemot Ryssland. Utskottet förutsätter att en bedömning av effekterna av sanktionerna mot Ryssland görs löpande både av regeringen och av EU.

Utskottet anser att det är viktigt att regeringen fortsätter att betona vikten av att demokrati och mänskliga rättigheter har en framskjuten plats i EU:s dialog med Ryssland, inte minst mot bakgrund av de nuvarande repressiva tendenserna i landet. Utskottet noterar att den dåvarande regeringen hösten 2014 antog en resultatstrategi för Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland 2014–2018. Syftet med strategin är att stödja demokratisk utveckling i Ryssland och bidra till ökad respekt för mänskliga rättigheter samt en förbättrad miljö i Östersjöområdet och i nordvästra Ryssland. Mot bakgrund av den senaste utvecklingen i Ryssland kommer arbetet med ökad respekt för mänskliga rättigheter samt stärkt demokratisk utveckling och medborgarinflytande att prioriteras. Utskottet ser positivt på att strategin bl.a. fokuserar på stärkta möjligheter för medborgare till demokratiskt inflytande och ökat deltagande i politiska processer och stärkt kapacitet hos förändringsaktörer och civilsamhälle att verka för bl.a. demokrati, mänskliga rättigheter och icke-diskriminering.

Utskottet noterar att EU under året har fortsatt att uppmana Vitryssland att leva upp till sina internationella åtaganden när det gäller demokrati, mänskliga rättigheter och respekt för rättsstatens principer och krävt att samtliga politiska fångar ska frigges och rehabiliteras. Mot bakgrund av otillräckliga framsteg när det gäller de områden som EU identifierat förlängdes EU:s sanktioner mot Vitryssland med ytterligare ett år. På grund av bristen på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter saknar Vitryssland ett uppdaterat juridiskt ramverk för samarbete med EU, men landet omfattas av det östliga partnerskapet och deltar aktivt i samarbetets multilaterala del. Utskottet anser att det är viktigt att fortsätta att markera stöd för det vitryska folket, inklusive stöd till det civila samhället, och välkomnar att EU har inlett förhandlingar om viseringsförenklings- och återtagandeavtal i syfte att förenkla resande för den vitryska allmänheten.

Utskottet betonar vikten av gott samarbete mellan EU och USA och välkomnar det toppmöte som hölls i Bryssel den 26 mars 2014. Mötet fokuserade framför allt på ekonomiska frågor, inklusive de pågående förhandlingarna om ett transatlantiskt frihandels- och investeringsavtal (TTIP). På dagordningen stod också klimat- och energifrågor liksom utvecklingen i Ukraina och Ryssland. En viktig målsättning med toppmötet var att visa på transatlantisk enighet mot bakgrund av utvecklingen i Ukraina och att ge politiskt stöd till TTIP-förhandlingarna.

Vad gäller TTIP-förhandlingarna anordnade utrikesutskottet och näringsutskottet den 23 april en gemensam öppen utfrågning om frihandelsavtalet mellan EU och USA. Vid utfrågningen diskuterades det aktuella läget i förhandlingarna och olika frågeställningar belystes, bl.a. vad gäller investeringsskydd och en tvistlösningsmekanism mellan investerare och stat (ISDS). Utrikesutskottet understryker vikten av att nå ett så ambitiöst frihandelsavtal som möjligt med USA för att stödja tillväxt och sysselsättning utan att möjligheten att stärka skyddet för miljön, löntagarnas intressen och människors och djurs hälsa försämras. Utskottet anser att ett framtida avtal skulle ha stor betydelse för att stärka de transatlantiska relationerna såväl ekonomiskt som politiskt. Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att öka transparensen i denna typ av förhandlingar, och det är positivt att kommissionen har ställt sig bakom det initiativ till större öppenhet i förhandlingarna som initierats av kommissionär Cecilia Malmström. Utskottet instämmer i vad EU-kommissionen har framhållit i sitt arbetsprogram för 2015 om att ett handels- och investeringsavtal mellan EU och Förenta staterna inte får göra avkall på EU:s krav på hälsoskydd, miljöskydd, socialt skydd samt skydd av personuppgifter och kulturell mångfald.

Utrikesutskottet konstaterar att näringsutskottet i ett yttrande över kommissionens arbetsprogram 2015 (2014/15:NU2y) har behandlat TTIP-förhandlingarna. Näringsutskottet påminner i sitt yttrande om att mandatet för förhandlingarna om frihandelsavtalet med Förenta staterna stipulerar att parterna ska arbeta för ekonomisk utveckling och full och produktiv sysselsättning samt främja efterlevnad och effektivt genomförande av internationella arbetsrättsliga standarder. Ett frihandelsavtal med Förenta staterna ska alltså inte urholka de gällande sociala, fackliga och ekonomiska rättigheterna i Sverige eller EU. Näringsutskottet påminner därutöver om vad det i andra sammanhang anfört på ett övergripande plan om vikten av öppenhet mot tredjeländer och att olika protektionistiska tendenser såväl inom som utanför EU motverkas. Utrikesutskottet instämmer i detta och understryker att den globala frihandeln måste försvaras och att det är viktigt att handeln med länder utanför EU kan ske på öppna och likvärdiga villkor.

Utrikesutskottet betonar vikten av att Sverige fortsätter att vara en tydlig röst inom EU och internationella forum, såsom Världshandelsorganisationen (WTO), för en öppen och fri handel och för att motverka protektionistiska krafter. Det är viktigt att handeln med länder utanför EU kan bedrivas på öppna och likvärdiga villkor. Med anledning av ett motionsyrkande om att även andra intressen än de rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken vill utskottet, liksom näringsutskottet i betänkande 2013/14:NU13, understryka vikten av att handelspolitiken medverkar till att värna de mänskliga rättigheterna, stärker respekten för grundläggande arbetsvillkor, inkluderar ett klimat- och miljöperspektiv och prioriterar ett utvecklingsperspektiv. Utskottet noterar att EU:s uttalade målsättning är att integrera klausuler om respekt för mänskliga rättigheter i samtliga associations- och frihandelsavtal.

Utskottet anser att Europeiska utrikestjänsten (European External Action Service, EEAS) är ett viktigt verktyg för en samlad och effektiv extern politik och noterar att Sverige under året särskilt har lyft fram vikten av att fullt ut utnyttja den höga representantens roll i kommissionen för att ytterligare utveckla samarbetet mellan EEAS och kommissionen. Utskottet välkomnar den nya kommissionens arbetsätt, inte minst den tydliga roll den höga representanten har fått när det gäller att leda och samordna arbetet med de externa relationerna. Genom en stark och väl fungerande utrikestjänst finns det enligt utskottet bättre förutsättningar för ökad samstämmighet i EU:s globala agerande än tidigare och ökade möjligheter att tydligare samordna de instrument som finns till förfogande. Utskottet vill dock i sammanhanget även betona vikten av att arbetet inom ramen för EU:s råd för utrikes frågor (FAC) bedrivs på ett sätt som möjliggör förankring i de nationella parlamenten. Utskottet konstaterar att kabinetssekreterare Annika Söder i utskottet har redogjort för regeringens syn på att tydliga strukturer, förutsägbara processer och insyn och öppenhet gagnar medlemsstaternas inflytande och värnar den nationella legitimiteten. Utskottet delar denna uppfattning och noterar att delegationer från utrikesutskottet har lyft frågan vid relevanta tillfällen, senast vid den interparlamentariska konferensen i Riga den 4–6 mars 2015 där bl.a. den höga representanten deltog. Utskottet noterar även att regeringen i rådsarbetet har påtalat betydelsen av att medlemsstaterna får underlag och utkast till rådsslutsatser i god tid för att möjliggöra förberedda diskussioner och nationell förankring. Vidare instämmer utskottet i vad EU-nämnden betonar i sitt yttrande (2014/15:EUN1y) om vikten av att förberedelserna inför rådet för utrikes frågor sker på ett sådant sätt att de svenska konstitutionella reglerna för förankring av EU-frågor i riksdagen iakttas.

Utskottet noterar att Europeiska fredsinstitutet (European Institute of Peace, EIP) invigdes i maj 2014 av grundarländerna Sverige, Finland, Belgien, Italien, Luxemburg, Polen, Schweiz, Spanien och Ungern. EIP är en oberoende organisation som ska bidra till och komplettera EU:s globala fredsarbete, framför allt genom medlingsinsatser och dialogarbete. Utskottet har i tidigare betänkanden välkomnat initiativet och betonat vikten av ett nära samarbete med EU:s institutioner för att genom effektiv användning av samtliga instrument som står till unionens förfogande öka möjligheterna att förebygga väpnade konflikter för att skydda civilbefolkningen och minimera humanitärt lidande. I linje med detta välkomnar utskottet att Europaparlamentet, kommissionen och EU:s utrikestjänst har erbjudits observatörsplatser i EIP:s styrelse.

Utskottet konstaterar att en grundläggande princip för det konsulära samarbetet på EU-nivå är att de konsulära frågorna är nationella angelägenheter och att samarbetsformerna följaktligen är mellanstatliga. I beaktande av detta välkomnar utskottet att arbetet fortsätter med att stärka informations- och erfarenhetsutbytet för att utarbeta god praxis och smidiga samarbetsformer mellan medlemsstaterna i det dagliga konsulära arbetet. Ett löpande informationsutbyte sker mellan EU-huvudstäderna om bl.a. reseråd,

strandsatta EU-medborgare och möjliga transportvägar ut ur länder som drabbats av kriser. Det senare gäller framför allt utvecklingen i Ukraina under våren, sommarens händelser i Libyen, Gaza och Irak samt i samband med ebolautbrottet i Västafrika. Enligt artikel 23 i EUF-fördraget har en EU-medborgare som befinner sig i ett tredjeland där hennes eller hans eget land saknar representation rätt att söka konsulär hjälp av någon annan EU-medlemsstat som finns representerad i landet, på samma villkor som den statens medborgare. Ett nytt direktiv diskuteras för närvarande med syfte att förtydliga formerna för hur denna rätt ska tillgodoses. Utskottet noterar att det under året har lagts en grund för en försöksverksamhet för utökat konsulärt samarbete (Common Consular Instructions, CCI). Syftet med detta är att i några utvalda länder (Dominikanska republiken, Kambodja, Nepal, Nigeria och Tunisien) stärka det lokala samarbetet mellan EU:s medlemsstater och utforska möjligheter för EU-delegationer där att bidra till detta. Verksamheten påbörjas under 2015.

Utskottet kan konstatera att flera utvecklings- och biståndspolitiska frågor står högt på den globala agendan under 2015. Millenniemålen ska ersättas av en ny hållbar utvecklingsagenda. FN:s klimatkonferens i Paris och mötet om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba är andra viktiga hållpunkter under året. EU har därför utnämnt 2015 till det europeiska året för utvecklingssamarbete. Syftet med året är att skapa en gemensam utgångspunkt för EU, medlemsstaterna, civilsamhällesorganisationer och allmänheten att diskutera globala frågor och EU:s roll i världen.

Utskottet välkomnar detta tydliga fokus på utvecklings- och biståndspolitiska frågor. Arbetet med att ta fram en ny hållbar utvecklingsagenda är centralt under året. Sedan millennieskiftet har FN:s millenniemål gett vägledning för globala och nationella ansträngningar att utplåna fattigdomen. Utskottet vill i sammanhanget påminna om sitt utlåtande 2012/13:UU18 Granskning av kommissionens meddelande om ett ramverk för global utveckling efter 2015. Där behandlades kommissionens meddelande KOM(2013) 92 som innehåller förslag till EU:s ingångsvärden inför förhandlingarna i FN om den globala utvecklingen efter 2015. Utskottet valde i utlåtandet att fokusera på frågor om klimat och miljö, demokrati och mänskliga rättigheter samt främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen. Dessa områden är enligt utskottet grundläggande förutsättningar för att stimulera utvecklingens drivkrafter.

Utskottet konstaterar att EU är en global utvecklingsaktör som tillsammans med medlemsstaterna står för mer än hälften av världens totala utvecklingsbistånd. År 2013 motsvarade det 54 miljarder euro. Utskottet konstaterar att biståndet från EU och dess medlemsstater ökade med ca 1,3 miljarder euro mellan 2012 och 2013 enligt siffror från kommissionen. Som andel av BNI har biståndet dock inte ökat utan ligger kvar på 0,43 procent. Det är i dagsläget bara fyra av EU:s medlemsstater som når upp till EU:s biståndsmål på 0,7 procent av BNI: Sverige, Luxemburg, Danmark och Storbritannien.

Utskottet konstaterar att kommissionen har presenterat ett meddelande om ett globalt partnerskap för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling efter 2015 (KOM(2015) 44). Meddelandet föreslår beståndsdelar och aktörer som bör ingå i det globala partnerskapet för att genomföra den nya utvecklingsagendan efter 2015. Kommissionens meddelande bekräftar EU:s kollektiva åtagande för alla utvecklade länder om 0,7 procent av BNI i bistånd. Meddelandet bekräftar även ett kollektivt åtagande om att 0,15 procent av BNI ska gå till MUL. Utskottet höll vid sitt sammanträde den 19 mars 2015 en överläggning med statssekreterare Ulrika Modéer om meddelandet. Inför överläggningen tog utskottet del av regeringens preliminära ståndpunkt i form av Regeringskansliets faktapromemoria 2014/15:FPM19 Meddelande om hållbar utvecklingsfinansiering. Regeringen framhöll vid överläggningen att meddelandet i stora drag innehåller de, enligt svensk ståndpunkt, relevanta delarna för utvecklingsfinansieringsagendan. Meddelandet uppmärksammar vikten av ägarskap och utvecklingsländernas eget ansvar för att skapa förutsättningar för utveckling, offentligt utvecklingsbistånd (ODA), respekt för grundläggande normer och regler på arbetsmarknaden och ökade finansiella flöden. Ökad koherens mellan utvecklingsfinansiering och klimatfinansiering både vad gäller substans och process är av vikt men bör inte utesluta riktade åtgärder till klimat, framhåller regeringen. Vidare menar regeringen att det är positivt att den breda agendan med betoning på icke finansiella genomförandeåtgärder, samstämmighetsagendan och hållbarhetsaspekter genomsyrar meddelandet. Dessa aspekter bör ytterligare stärkas, liksom olika former av ekonomiska styrmedel. Handelsaspekterna är väl utvecklade, och migration lyfts fram på ett tydligt sätt. Illegala finansiella flöden ges också adekvat utrymme. Regeringen är dock angelägen om att EU:s åtaganden om ODA inte villkoras av andra länders åtaganden. Regeringen anser också att det behövs tydligare åtaganden om jämställdhet som medel för ökad resursmobilisering och att kopplingen mellan jämställdhet och hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning måste ges en mer framträdande plats. Det bör föras tydligare resonemang om sambandet mellan anständigt arbete (decent work), betydelsen av socialförsäkringssystem som når fler och möjligheterna till hållbar utveckling. Fattiga människors perspektiv samt sviktande och konfliktdrabbade staters särskilda behov och förutsättningar bör framhållas. En större tonvikt bör läggas på att tydliggöra att den nya strategin för utvecklingsfinansieringen måste utgå ifrån, och bygga vidare på, existerande utvecklingsfinansiella strukturer, institutioner och ramverk.

Utskottet konstaterade vid överläggningen att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt och uppmanade regeringen att särskilt uppmärksamma jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), biståndseffektivitet och stöd till det civila samhället i enlighet med vad utskottet tidigare framfört i betänkanden (t.ex. 2014/15:UU2, rskr. 2014/15:75). Utskottet vill även framhålla betydelsen av att det globala partnerskapet är inkluderande och främjar god samhällsstyrning, samstämmighet och transparens.

Utskottet har under en följd av år i sina budgetbetänkanden poängterat vikten av att främja internationella biståndsströmmar och betonat att EU och dess medlemsstater måste förverkliga sina åtaganden om utvecklingsfinansiering som gjorts vid ett flertal tillfällen. Utskottet vidhåller detta och betonar att det är särskilt viktigt att framhålla i år inför mötet om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba. Utskottet menar, i likhet med regeringen, att gjorda åtaganden om bistånd ovillkorligen ska bekräftas av EU i Addis Abeba och att en ny tidslinje ska sättas för åtagandenas uppfyllande.

Det är samtidigt viktigt att framhålla att EU även har ett antal andra instrument än bistånd till sitt förfogande och arbetar inom andra politikområden som bör bidra till global utveckling. Artikel 208 i Lissabonfördraget anger att utvecklingsmålen ska beaktas vid beslut inom EU:s olika politikområden som kan påverka utvecklingsländer. Utskottet har vid flera tillfällen välkomnat EU:s arbete med samstämmighetspolitiken och betonat vikten av resultatuppföljning och bättre samordning inom de olika EU-institutionerna för att bättre uppnå politikens mål. Att analysera utvecklingsperspektivet vid politiska beslut inom olika områden är grundläggande för att identifiera lösningar på globala utmaningar och bidra till utveckling. Detta gäller exempelvis EU:s politik på jordbruks-, fiske-, handels- och miljöområdet. Utskottet vill framhålla att en viktig del i EU:s samstämmighetsarbete är ett effektivt samarbete mellan de olika institutionerna, såsom kommissionen, rådet och utrikestjänsten, inklusive EU-delegationerna runt om i världen. Sverige har länge arbetat aktivt med EU:s samstämmighetspolitik för utveckling, och utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att aktivt driva vikten av att analysera utvecklingsperspektivet vid politiska beslut inom olika områden.

Utskottet konstaterar att det civila samhällets organisationer (CSO) har en viktig roll att spela i utvecklingssamarbetet och i utformningen och genomförandet av de nya globala utvecklingsmålen. Det civila samhället och dess organisationer är en stark förändringskraft som har en nyckelroll i arbetet för fattigdomsminskning. Utskottet välkomnar regeringens initiativ till att bjuda in representanter för en bred krets aktörer på utvecklingsområdet, däribland riksdagsledamöter, att ingå i den svenska delegationen för utvecklingsfinansiering (Financing for Development, FfD) vid förhandlingsmöten i New York och/eller konferensen i Addis Abeba.

Vad gäller klimatfinansiering noterar utskottet att kommissionen har presenterat ett meddelande om Parisprotokollet – en plan för att möta de globala klimatförändringarna efter 2020 (KOM(2015) 81). Utskottet instämmer i vad regeringen har framhållit om att ytterligare utveckling av EU:s position om klimatfinansiering kommer att behövas inför FN:s klimatkonferens i Paris (fakta-PM 2014/15:FPM25). I det fortsatta arbetet inför Paris är det av stor vikt att fler EU-länder än i dag bidrar generöst till klimatfinansieringen. Utskottet välkomnar att regeringen avser att verka för att EU ska inta en konstruktiv hållning i fråga om klimatfinansiering och fortsätta

identifiera och genomföra strategier och åtgärder för att öka klimatfinansieringen före och efter 2020.

I flera motionsyrkanden berörs situationen i Syrien och Irak, och önskemål om ökat humanitärt stöd framförs. Utskottet kan konstatera att situationen i Syrien och Irak är oerhört allvarlig. I Syrien har inbördeskriget orsakat en humanitär katastrof med över 12 miljoner människor i behov av humanitärt stöd, mer än 200 000 dödsoffer, omkring 7,5 miljoner internflyktingar och 4 miljoner människor som har tvingats lämna landet enligt FN:s kontor för humanitär hjälp (Ocha). Konflikten är nu inne på sitt femte år, och FN graderar den humanitära situationen till nivå 3, vilket är den allvarligaste nivån för en humanitär kris. Det humanitära tillträdet förblir en utmaning, och utskottet välkomnar att Sverige arbetar för ökat tillträde för de humanitära aktörerna som främst begränsas av den syriska regimen. Utskottet välkomnar även att EU återkommande, i rådsslutsatser och i uttalanden från den höga representanten, har fördömt våldet och uppmanat parterna till en fredlig lösning. Utskottet konstaterar att EU i maj 2011 beslutade att införa sanktioner mot den syriska regimen och mot de personer, företag och institutioner som är ansvariga för det våldsamma förtrycket. Dessa har successivt utvidgats då våldet har fortsatt. EU har tillsammans med övriga medlemsstater hittills bidragit med 2,9 miljarder euro, varav Sverige med 1,4 miljarder kronor, i humanitärt och annat bistånd sedan konflikten bröt ut.

Situationen fortsatte att kraftigt försämrats under året. EU har vid flera tillfällen uttryckt oro för att Syrienkonflikten inte bara allvarligt påverkar Syrien utan även dess grannländer och omvärlden i stort. Mot bakgrund av bl.a. de regionala konsekvenserna har EU välkomnat att FN:s säkerhetsråd betonat vikten av att hitta en politisk lösning på Syrienkonflikten. Detta budskap underströks bl.a. i samband med det förhandlingsförsök under FN:s regi som ägde rum mellan de två parterna i Genève i januari 2014. Till följd av oron över terrororganisationen Isils ökade våld i Syrien och Irak antog FN i augusti respektive september två säkerhetsrådsresolutioner för att bekämpa Isil och extrema grupperns aktiviteter. EU följde upp detta arbete med att anta en EU-strategi mot terrorism och utländska stridande.

Vad gäller Irak konstaterar utskottet att utvecklingen i Irak har försämrats dramatiskt under året på grund av terroristorganisationen Isils framfart i de norra, västliga och centrala delarna av landet. Detta har inneburit en våg av brutala övergrepp mot etniska och religiösa grupper, med bl.a. folkfördrivningar, mord, sexuella övergrepp och andra brott mot de mänskliga rättigheterna. Den humanitära situationen är mycket allvarlig med drygt 2,5 miljoner internflyktingar enligt statistik från Ocha. Utskottet konstaterar att utvecklingen i Irak och närliggande Syrien har kommit att inta en central plats på dagordningen för såväl EU:s utrikesministrar som stats- och regeringschefer som fördömt våldet och uttryckt stöd för politiska processer som ett komplement till den USA-ledda koalitions flyngrepp mot Isil-mål i landet. EU och dess medlemsstater har också förklarat sig villiga att på olika sätt bidra till arbetet med att bekämpa Isil och stödja Irak. EU har under året

avsatt 22 miljoner euro i humanitärt stöd till Irak och även etablerat ett permanent Echokontor i Erbil i norra Irak. Till detta kommer omfattande bilateralt humanitärt stöd från EU:s medlemsstater. Sedan 2003 har EU bidragit med över 1 miljard euro i bistånd till Irak. För perioden 2014–2020 har 75 miljoner euro avsatts bl.a. för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna och för att förbättra skolväsendet. Stöd kommer även att ges till en säkerhetssektorreform. Sveriges humanitära bistånd till Irak 2014 uppgick till omkring 203 miljoner kronor. Det svenska stödet kanaliseras främst genom stöd till humanitära insatser i FN-organisationen, Rödakorsrörelsen och organisationer i det civila samhället. Sverige bidrar även med kärnstöd till flera humanitära organisationer med betydande operationer i landet.

Utskottet välkomnar att regeringen i februari 2015 beslutade om inriktningen för nya biståndsstrategier för Syrienkrisen samt Mellanöstern och Nordafrikaregionen. Strategin för Syrienkrisen är tänkt att fylla klyftan mellan akut humanitärt stöd och det långsiktiga biståndet där skola, sjukvård och demokratiutveckling bland annat ingår. Utskottet konstaterar att strategin är ett komplement till den regionala biståndsstrategin för Mellanöstern och Nordafrika (MENA-strategin) som också ska förnyas. Syrienkrisstrategin kommer att omfatta 1,5 miljarder kronor mellan 2016–2020.

Utskottet välkomnar att EU tagit fram en långsiktig strategi för EU:s hantering av den pågående situationen i Syrien och Irak (JOIN(2015) 2). I strategin anges huvuddragen för de åtgärder som EU och dess medlemsstater ska vidta för att bidra till att återupprätta fred och säkerhet i Syrien och Irak. Utskottet konstaterar att EU har för avsikt att genomföra en bred insats för att hantera den underliggande dynamiken till konflikterna genom diplomati och stöd till politiska reformer, ekonomisk utveckling och försoning mellan olika etniska grupper. Kommissionen har anslagit 1 miljard euro till tillämpningen av strategin under 2015 och 2016.

Utskottet har utförligt behandlat Israel och de palestinska områdena i betänkande 2012/13:UU8 och konstaterade då att EU och Sverige är djupt engagerade för att bidra till en lösning på den israelisk-palestinska konflikten. Utskottet delar fortfarande det synsätt som kommer till uttryck i EU:s rådsslutsatser från maj 2012 om fredsprocessen i Mellanöstern och konstaterar att Sverige och EU även i fortsättningen kan bidra till en konstruktiv dialog mellan parterna i konflikten. Utskottet konstaterar att EU:s och Sveriges grundläggande hållning är att en fullständig fred, i form av ett fredsavtal baserat på en tvåstatslösning, måste uppnås på grundval av relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd, Madridprinciperna, färdplanen, de överenskommelser som parterna tidigare nått och det arabiska fredsinitiativet. EU har under året fortsatt att genomföra de slutsatser som rådet för utrikes frågor beslutade om i december 2013 samt i maj, juli, augusti och november 2014. EU har bl.a. tydliggjort sin beredskap att bidra till genomförandet av en framtida överenskommelse. EU har deklarerat att parternas framtida relationer till EU kommer att bero på hur de agerar för en framtida tvåstatslösning och

har uppmanat dem att undvika åtgärder som underminerar en möjlig slutstatusöverenskommelse.

I fråga om bistånd till den palestinska myndigheten konstaterar utskottet att Sverige är en av de största europeiska givarna av bistånd till Palestina. Det svenska stödet syftar främst till att främja ett demokratiskt palestinskt statsbyggande. Sveriges totala stöd har de senare åren uppgått till ca 700 miljoner kronor per år, inklusive humanitärt stöd till palestinska flyktingar. Den palestinska myndigheten har trots svåra omständigheter gjort framsteg på senare år. Sverige antog den 30 oktober 2014 en ny strategi för utvecklings-samarbete avseende Palestina under perioden 2015–2019 som i volym uppgår till 1, 5 miljarder kronor. Strategin omfattar följande tre områden:

1. demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet,
2. miljö, klimat och katastrofberedskap och
3. privatsektorutveckling.

Utskottet menar, i likhet med i betänkande 2013/14:UU2, att biståndet kräver politiska framsteg för att ge långsiktigt hållbara resultat. Därför måste palestinerna fortsätta reformarbetet, motverka våld, främja de mänskliga rättigheterna och genomföra demokratiska val.

Vad gäller motionsyrkanden om Hamas kan utskottet konstatera att EU-domstolens första instans i december 2014 beslutade att upphäva rådsbeslutet från 2001 om att terrorstämpla Hamas och frysa organisationens tillgångar.² EU-domstolens första instans menar i sitt domslut att rådets gemensamma ståndpunkt inte grundade sig på faktiska och väl utredda händelser utan på uppgifter som hämtats från medierna och internet. Domslutet om att upphäva rådsbeslutet bedömer det procedurmässiga förfarande genom vilket rådets gemensamma ståndpunkt har fattats och gör inte en bedömning i sak av om Hamas kan klassificeras som en terroristorganisation eller inte. Rådet beslutade i januari 2015 att överklaga domslutet. Under tiden som processen för överklagande pågår äger rådets gemensamma ståndpunkt fortfarande giltighet, vilket innebär att Hamas fortsatt är terrorstämplade och organisationens tillgångar frysta.

Utskottet avser att återkomma till frågor med anknytning till konflikten mellan Israel och Palestina samt situationen i Syrien och Irak i ett särskilt betänkande senare under mandatperioden. Utskottet behandlar även frågor om mänskliga rättigheter bl.a. vad gäller religiösa minoriteters rättigheter i betänkande 2014/15:UU15.

När det gäller Västsaharakonflikten står utskottet fast vid sina tidigare uttalanden (2012/13:UU8) att en politisk lösning som har parternas stöd och som grundas på folkrätten ska eftersträvas. Ansträngningarna att få till en folkomröstning måste fortsätta. Enligt utskottet är det avgörande för en långsiktig lösning av konflikten att västsaharierna får möjlighet att säga sin

² Rådets gemensamma ståndpunkt av den 27 december 2001 om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism, OJ 2001 L 344, p. 93

mening i en folkomröstning. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att uppmärksamma Västsaharakonflikten, bl.a. inom EU. Det är väsentligt att Västsahara regelmässigt berörs i de olika forum som EU inrättat inom ramen för ett fördjupat samarbete med Marocko.

Vad gäller EU:s dialog med Kina kan utskottet konstatera att EU och Kina inom ramen för det strategiska partnerskapet regelbundet diskuterar såväl utrikes- och säkerhetspolitiska frågor som klimatfrågor och ekonomiska styrningsfrågor. EU och Kina för även återkommande dialoger om mänskliga rättigheter. Utskottet anser att en konstruktiv dialog är det bästa sättet att agera för en förbättring av människorättssituationen i Kina. De återkommande människorättsdialogerna utgör en kanal för att ta upp frågor som dödsstraffet, etniska minoriteters rättigheter, medborgerliga och politiska rättigheter m.m. i ett forum där Kina åtagit sig att svara.

Utskottet understryker vikten av ett starkt partnerskap såväl vad gäller EU-Afrika-partnerskapet som Afrikanska unionen (AU). Utskottet noterar att vid toppmötet mellan EU och Afrika fattades beslut om att fortsätta att arbeta tillsammans inom de områden där samarbete redan pågår: fred och säkerhet, energi, handel, infrastruktur, miljö, klimatförändringar, demokratisk styrning och mänskliga rättigheter, genomförande av millenniemålen, migration och rörlighet samt vetenskap och it. Den reflektionsprocess som försiggick under året i syfte att effektivisera strukturer och arbetsmetoder i partnerskapet ledde fram till försök att göra samarbetet mer resultatorienterat och inkluderande. Fred och säkerhet, liksom stödet till Afrikanska unionens institutions- och kapacitetsstärkande, är prioriteringar i samarbetet med AU.

Utrikesutskottet delar de ställningstaganden som görs i yttrandet från försvarsutskottet (2014/15:FöU1y) och i protokollsutdrag från näringsutskottet (2014/15:27).

Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motionerna 2014/15:3044 yrkandena 7, 9–14, 16–19, 21–23, 25, 26 och 38, 2014/15:81 yrkande 16, 2014/15:1878 yrkandena 1 och 3–5, 2014/15:1882 yrkande 3, 2014/15:2321 yrkande 1 och 2014/15:2993 yrkandena 1, 2, 11 och 12.

Ekonomiska och finansiella frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om ekonomiska och finansiella frågor.

Jämför reservationerna 8 (SD) och 9 (V).

Skrivelsen

Regeringen redogör i skrivelsen för de ekonomiska och finansiella frågorna under 2014. De olika avsnitten berör ekonomi och finans, finansmarknaden, skatter, EU:s budget, skydd av EU:s finansiella intressen och statistik. Under 2014 var den ekonomiska tillväxten i EU svag, och arbetslösheten låg kvar på höga nivåer. Arbetet under året inriktades därför på att höja Europas tillväxtpotential och konkurrenskraft, bl.a. genom att fokusera på strukturreformer och investeringar. I slutet av november presenterade den nya kommissionen tankar kring en investeringsplan för att öka investeringarna i EU och på det sättet skapa sysselsättning, skynda på den ekonomiska återhämtningen och öka konkurrenskraften. Planen välkomnades på stats- och regeringschefernas möte i december, och dess genomförande kommer förmodligen att dominera EU-arbetet i inledningen av 2015. Den höga regleringstakt som präglat finansmarknadsområdet de senaste åren fortsatte under 2014. Kommissionen har presenterat flera nya regleringsförslag, däribland en förordning om strukturella reformer i den europeiska banksektorn. Under året har man kommit överens om ändringar i sparandedirektivet, ett direktiv om administrativt samarbete för beskattning och ändringar i moder- och dotterbolagsdirektivet. Vidare har diskussioner förts om kommissionens förslag om bl.a. energiskattedirektivet, en standardiserad mervärdesdeklaration, en gemensam konsoliderad bolags-skattebas och en skatt på finansiella transaktioner.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkande 27 föreslår motionärerna att regeringen ska verka för att Sverige får ett formellt undantag från att införa euron som valuta i likhet med Danmark och Storbritannien. I yrkande 28 understryker Sverigedemokraterna att tillsynen över kreditvärderingsinstitut fortsatt ska ligga under Finansinspektionen. I yrkande 29 vänder sig motionärerna mot en skatt på finansiella transaktioner. En sådan skatt skulle resultera i kapitalflykt till finanscentrum utanför EU och i förlängningen minska EU:s BNP. Den måste därför införas globalt eller inte alls, menar motionärerna. Sverigedemokraternas grundinställning är att skattepolitiken tillhör den nationella

kompetensen och att denna princip i synnerhet gäller den svenska moms-friheten för ideella föreningar (yrkande 31). Sverigedemokraterna anser att regeringen bör vara beredd att nyttja sin vetorätt i andra sammanhang för att vinna gehör i denna fråga. I yrkande 30 uttrycker motionärerna en stark skepsis över att koordinera vissa punktskatter på EU-nivå. Punktskatter syftar huvudsakligen till att uppnå vissa mål på exempelvis miljö- eller folkhälsoområdet, framhåller motionärerna. Det gör dem till en nationell angelägenhet, och punktskatter bör därmed formuleras av riksdagen. Slutligen vänder sig Sverigedemokraterna i yrkande 32 mot fördelningen av EU:s budget.

Finansutskottets yttrande

Enligt finansutskottet är det viktigt för Sverige att Ekonomiska och monetära unionen (EMU) fungerar väl. Den finansiella och ekonomiska krisen har tydligt visat att den svenska ekonomin är starkt beroende av utvecklingen i euroområdet. För Sveriges del är det också av stor betydelse att den inre marknaden (EU-28 plus EES-länderna) utvecklas positivt och skapar möjligheter för svenska företag och medborgare.

Finansutskottet bevakar noga utvecklingen mot ett fördjupat och centraliserat samarbete på det ekonomisk-finansiella området. Det skulle vara olyckligt för EU om man hamnar i ett läge där euroländerna har en egen budget och ytterligare samordnar politikområden utanför dagens EU-28-samarbete. En sådan utveckling skulle också göra det svårare för de medlemsstater som nu står utanför eurosamarbetet att ansluta sig i framtiden.

Finansutskottet står fast vid sin tidigare bedömning att Sverige inte behöver ett formellt undantag från valutaunionen. Att Sverige har godkänt fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom EMU (finanspakten) påverkar inte Sveriges rättsliga ställning i förhållande till euron. Fördraget påverkar inte heller förutsättningarna för Sverige att införa euron som valuta. Finansutskottet ser därför ingen anledning att nu omvärdera sin tidigare bedömning, och anser att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 27 om att regeringen ska verka för att Sverige i likhet med Storbritannien och Danmark får ett formellt undantag från att införa euron som valuta.

När det gäller yrkande 28 i motion 2014/15:3044 om att kreditvärderingsinstitut även i fortsättningen ska ligga under Finansinspektionens tillsyn framhåller finansutskottet att riksdagen den 25 januari 2012 beslutade om utskottets betänkande 2011/12:FiU13 Ändrad tillsyn över kreditvärderingsinstitut. Finansutskottet konstaterade där att ändringsförordning (EU) nr 513/2011 förutsätter att vissa nationella regler införs, vilket gjordes genom regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1010) om kreditvärderingsinstitut. Regeländringarna syftade till att garantera en effektiv tillsyn över kreditvärderingsinstituten, rationalisera tillsynsstrukturen för kreditvärderingsbranschen och garantera rättslig säkerhet för kreditvärderingsinstitut och marknadsdeltagare. Det skulle enligt utskottet inte vara möjligt

att låta den aktuella lagen vara oförändrad. Finansutskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkandet.

Finansutskottet har tidigare (bet. 2012/13:FiU29) i samband med granskningen av kommissionens meddelande om en plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union pekat på risken för en betydande centralisering av den ekonomiska politiken i EU. Utskottet anser att utgångspunkten vid en eventuell ytterligare förstärkning av den ekonomiska samordningen och fördjupningen bör vara att medlemsstaternas befogenheter vad gäller budget, skatter, arbetsmarknads- och socialpolitik inte försvagas.

Nästa steg i fördjupningen är att kommissionen tar fram förslag om delad suveränitet i den ekonomiska styrningen, en fråga som utskottet bevakar. Finansutskottet påminner om sina tidigare uttalanden om att en grundläggande utgångspunkt för EU-samarbetet inom det ekonomiska och finansiella området är att den nationella kompetensen värnas när det gäller finanspolitiska vägval, och att skatter primärt är en fråga som ska beslutas nationellt.

Finansutskottet har, liksom skatteutskottet i ett yttrande till finansutskottet, motsatt sig förslaget om att införa en skatt på finansiella transaktioner (FTT) som en del av EU-budgetens egna medel. Enligt utskottet ska egna medel till EU inte komma från skatter som EU-kommissionen lägger fast. Det finns andra lämpliga åtgärder än en finansiell transaktionsskatt för att hantera finanssektorns risktagande och ansvar i finansiella kriser. Utskottet anser därmed att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 29 i motion 2014/15:3044 om att motverka FTT.

Finansutskottet stöder regeringens arbete i förhandlingarna om EU:s budget. Sverige ska även i fortsättningen verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, innebärande en kostnadseffektiv användning av EU:s medel och en strikt budgetdisciplin, i enlighet med proposition 1994/95:40 om budgeteffekter av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen m.m.

Finansutskottet noterar att regeringen i förhandlingarna om det nya systemet för EU-budgetens finansiering har verkat för en reformering och modernisering av EU-budgetens utgiftssida, med en minskning av den totala utgiftsvolymen och omprioriteringar mellan utgiftsrubrikerna. Utskottet konstaterar även att överenskommelsen om EU:s fleråriga budgetram för perioden 2014–2020 resulterat i att EU:s budget minskar och att utgiftsstrukturen moderniseras.

Finansutskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 32 i motion 2014/15:3044 om EU:s budget.

Skatteutskottets protokollsutdrag

Skatteutskottet har behandlat den ideella sektorns mervärdesskatt i betänkande 2014/15:SkU19 Mervärdesskatt och där bl.a. kunnat konstatera att kommissionen den 25 februari 2015 valt att lägga ned överträdelseärendet mot Sverige. Skatteutskottet avvaktar uppmärksamt det fortsatta arbete som bedrivs i Regeringskansliet inom ramen för ansträngningarna att finna en

lösning. Det är enligt utskottets mening viktigt att den ideella sektorns ekonomiska förutsättningar inte påverkas negativt, att någon form av retroaktivitet i fråga om kommande lösningar på de problem som uppstått kan genomföras samt att en lösning som ligger inom ramen för EU:s regelverk kan presenteras innan sommaren.

Skatteutskottet följer frågan om ett fördjupat samarbete i EU om en skatt på finansiella transaktioner och har senast i utlåtande 2012/13:SkU33 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om ett fördjupat samarbete på området för skatt på finansiella transaktioner (FTT) ifrågasatt förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Riksdagen följde utskottets förslag.

Frågor som gäller administrativt samarbetet på skatteområdet har senast behandlats i betänkande 2014/15:SkU20 Skatteförfarande och folkbokföring. När det gäller det administrativa samarbetet på punktskatteområdet regleras detta i en EU-förordning (jämför fakta-PM 2011/12:FPM44).

Skatteutskottet föreslår, med hänvisning till det anförda, att utrikesutskottet avslår kommittémotion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 29–31.

EU-nämndens yttrande

När det gäller samråden om ekonomiska och finansiella frågor konstaterar EU-nämnden att det intensiva regelarbetet på finansmarknadsområdet som pågått under senare år som en följd av den finansiella krisen minskade under 2014. Regeringen har dock samrått med nämnden om bl.a. en förordning om långsiktiga investeringsfonder, revidering av betaltjänstdirektivet samt förordningen om förmedlingsavgifter. Det fanns stöd i nämnden för regeringens ståndpunkt i fråga om regelverken. Vid årets slut presenterade kommissionen en investeringsplan som syftar till att stimulera tillväxt och sysselsättning och som fortsatt diskuteras under 2015.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet instämmer i vad finansutskottet framhåller i sitt yttrande om att det är viktigt för Sverige att EMU fungerar väl. Den finansiella och ekonomiska krisen har tydligt visat att den svenska ekonomin är starkt beroende av utvecklingen i euroområdet. För Sveriges del är det också av stor betydelse att den inre marknaden (EU-28 plus EES-länderna) utvecklas positivt och skapar möjligheter för svenska företag och medborgare.

Utrikesutskottet delar även i övrigt finansutskottets ställningstaganden i yttrande 2014/15:FiU4y och skatteutskottets ställningstaganden i protokollsutdrag 2014/15:25. Utrikesutskottet avstyrker därmed motion 2014/15:3044 yrkandena 27–32.

Rättsliga och inrikes frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om rättsliga och inrikes frågor.

Jämför reservationerna 10 (M, C, FP, KD), 11 (SD) och 12 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för arbetet med rättsliga och inrikes frågor under 2014. De olika avsnitten berör civilrättsligt och straffrättsligt samarbete, polis- och tullsamarbete, asyl, invandring, visering och annan politik som rör rörlighet för personer samt grundläggande rättigheter och medborgarskap. Medlemsstaterna samarbetar för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet med gränsöverskridande inslag, t.ex. organiserad brottslighet, terrorism, penningtvätt, människohandel, olaglig narkotikahandel och it-brottslighet. Under året har det av bl.a. Sverige föreslagna direktivet om en europeisk utredningsorder antagits.

EU har som mål att skapa en gemensam politik för invandring, vilket också stärker unionens konkurrenskraft. Etableringen av ett gemensamt europeiskt asylsystem är ett viktigt övergripande mål inom ramen för EU:s asylpolitik.

Motionerna

Moderaterna betonar i kommittémotion 2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. yrkande 10 vikten av att övriga medlemsländer följer Sveriges exempel och öppnar för legal arbetskraftsinvandring för de många människor som vill söka sig en bättre framtid. EU ska ge alla människor i behov av skydd möjlighet till asyl och genomföra inrättandet av ett gemensamt asylsystem. Europeiska unionen bör se till migrationens positiva effekter och vara generös i mottagandet av asylsökande. Sverige bör verka för att fler EU-länder ska göra mer när det gäller flyktingmottagandet.

Vad gäller arbetet mot terrorism välkomnar Sverigedemokraterna i motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder yrkande 20 de initiativ som tagits från EU för att motverka förekomsten av utländska stridande men anser inte att aktuella strategier varit tillräckliga. Sverigedemokraterna menar att man dels måste förebygga så människor inte deltar i terrorresor, dels verka för att européer som väljer att resa till länder utanför Europa för att ansluta sig till terroristorganisationer inte ska få möjlighet att resa tillbaka till Europa utan konsekvenser. Det ska vara olagligt att resa från unionen för att ansluta sig till terroristorganisationer i andra länder. Personer som ändå reser utomlands för att strida för terroristorganisationer och som har dubbla medborgarskap ska fråntas sitt nationella medborgarskap inom EU. Utländska medborgare med kopplingar till terroristnätverk ska utvisas från unionen. Vidare bör det prövas hur en EU-medborgare med enkelt medborgarskap ska kunna fråntas detta efter att personen valt att ansluta sig till terroristorganisationer i länder utanför

Europa. I yrkande 33 anför Sverigedemokraterna att regeringen bör utnyttja sitt veto för att stå utanför en europeisk åklagarmyndighet. I yrkande 34 vill motionärerna att regeringen ska utreda och redovisa negativa effekter av Schengensamarbetet och EU:s fria rörlighet. Sverigedemokraterna anför i yrkande 35 att Schengensamarbetet i sin nuvarande form omedelbart ska avvecklas. I yrkande 36 menar Sverigedemokraterna att Dublinförordningen under 2013 tillämpades i endast ca 17 procent av asylärendena trots att 70 procent av alla asylsökande kommit till Sverige landvägen. Förordningen är enligt motionärerna tydlig med att asylprövningen ska ske i det unionsland utlänningen först kom till och anser att regeringen bör se till att Dublinförordningen efterlevs. I yrkande 27 framhåller motionärerna vidarebosättning genom UNHCR som en säker laglig väg som motionärerna anser bör prioriteras högre. Slutligen är Sverigedemokraterna i yrkande 15 av åsikten att viseringsfrihet endast ska ges för medborgare i länder som är stabila rättsstater och har låg korruption och obetydliga problem med organiserad brottslighet och terrorism. Regeringen bör verka för att kravet på visering för resande från Balkan återupprättas respektive behålls.

Folkpartiet betonar i partimotion 2014/15:2316 av Jan Björklund m.fl. yrkande 14 att Sverige bör arbeta för att diskrimineringsskyddet i EU stärks och utvidgas till att inkludera såväl sexuell läggning som könsidentitet och könsuttryck, att EU-rättens familjebegrepp breddas till att inbegripa samkönade par, så att den fria rörligheten inom EU gäller alla fullt ut, samt att EU-kommissionen ska få mandat att granska och utdela sanktioner mot de medlemsländer som inte respekterar mänskliga rättigheter. Folkpartiet anför även i kommittémotion 2014/15:1880 av Birgitta Ohlsson m.fl. yrkande 7 att Sverige bör verka för en intensifierad kamp inom EU mot människohandel.

Justitieutskottets yttrande

På ett övergripande plan anser utskottet att det är viktigt att de reformer som EU har beslutat om på RIF-området genomförs och att dessa skapar ett tydligt mervärde för medborgarna. Av det skälet ser utskottet, precis som det gjorde i yttrande 2014/15:JuU4y om kommissionens arbetsprogram för 2015, också positivt på kommissionens restriktivare hållning till ny lagstiftning på EU-nivå och på att ett ökat fokus ska läggas på att genomföra, tillämpa och utvärdera den lagstiftning som redan finns.

Terrorism är ett nationellt och globalt hot mot allas vår säkerhet och det demokratiska samhället. Arbetet med att förebygga och bekämpa terrorism måste därför bedrivas på alla nivåer och bygga på demokratiska och rättssäkra grunder. Utskottet välkomnar det arbete som pågår på EU-nivå för att förebygga terrorism, motverka dess grunder och hjälpa dem som vill lämna våldsbejakande extremistiska miljöer. Samtidigt är det viktigt att värna det öppna och fria samhället och de värden som vi vill försvara. Det är angeläget att det råder balans mellan brottsbekämpande insatser mot terrorism och respekten för de grundläggande fri- och rättigheterna, inte minst skyddet av

den personliga integriteten. När det gäller problematiken med s.k. utländska stridande noterar utskottet de diskussioner som förs på EU-nivå och i det internationella samfundet. Utskottet vill i detta sammanhang betona vikten av att diskussionerna nu leder fram till konkreta åtgärder. Likaså noterar utskottet att regeringen har tillsatt en utredning (dir. 2014:155) om genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism, inklusive de krav som ställs i FN:s säkerhetsråds resolution 2178 från förra året. Regeringen har också aviserat att den avser att lämna ett tilläggsdirektiv till utredningen om att utreda straffbestämmelser vad gäller deltagande i en väpnad konflikt utomlands när det sker inom ramen för en terroristorganisation, något som riksdagen också uppmanat regeringen att snarast göra (bet. 2014/15:JuU14 s. 81f., rskr. 2014/15:138). Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något initiativ inte är nödvändigt med anledning av motionsyrkandet om åtgärder mot terrorism. Yrkandet bör därför avstyrkas av utrikesutskottet.

När det gäller Schengensamarbetet anser utskottet att det är viktigt att värna den fria rörligheten för personer och möjligheten att förflytta sig inom unionen utan inre gränskontroller. Schengensamarbetet är nödvändigt för att garantera den fria rörligheten inom EU. Även om samarbetet behöver förbättras i vissa delar ifrågasätter utskottet inte Schengensamarbetet som sådant. Under senare år har exempelvis lagstiftningspaketet om förvaltning av Schengensamarbetet antagits, och den nya utvärderingsmekanismen för Schengensamarbetet har börjat tillämpas, vilket bör leda till ett bättre fungerande Schengensamarbete. Därutöver har flera åtgärder för att stärka gränsskyddet vidtagits för att komma till rätta med de brister som har uppmärksammats. Utskottet anser med hänsyn till vad som anförts att utrikesutskottet bör avstyrka motionsyrkandena om Schengensamarbetet.

Utskottet har vid flera tillfällen framfört att det anser att kommissionens förslag om att inrätta en europeisk åklagarmyndighet är alltför långtgående och i sin helhet strider mot subsidiaritetsprincipen, senast i yttrande 2014/15:JuU4y. Utskottet vidhåller sin inställning till kommissionens förslag men anser till skillnad från motionärerna att det varken är konstruktivt eller gynnar Sverige att definitivt säga nej till ett förslag som ännu inte är färdigförhandlat. Utskottet delar regeringens sedan tidigare redovisade ståndpunkt om att ett slutligt ställningstagande till ett svenskt deltagande i en europeisk åklagarmyndighet kan bli aktuellt först när förhandlingsarbetet kommit längre och detaljerna i förslaget är tydligare. Det är också viktigt att Sverige deltar aktivt och konstruktivt i förhandlingsarbetet för att underlätta ett eventuellt svenskt deltagande nu eller i framtiden. Utrikesutskottet bör därför även avstyrka motionsyrkandet om en europeisk åklagarmyndighet.

Justitieutskottet har i övrigt ingenting att anföra i fråga om regeringens skrivelse.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet anser att det är vår moraliska skyldighet att hjälpa flyktingar oavsett var i världen de befinner sig. Det övergripande målet måste vara att öka EU:s sammanlagda kapacitet att ta emot asylsökande. En utveckling i delar av Europa mot mer stängda gränser måste motverkas. Sverige bör i stället verka för att skapa fler lagliga vägar för att söka asyl inom unionen. Detta är viktigt inte minst i ljuset av den senaste tidens tragiska flyktingkatastrofer i Medelhavet.

Utrikesutskottet noterar att Europeiska rådet den 23 april 2015 höll ett extrainsatt toppmöte med anledning av flyktingkatastrofen. På toppmötet antog EU-ledarna ett gemensamt uttalande som framhöll att den omedelbara prioriteringen är att förhindra att fler människor dör till havs. Förutom att stärka närvaron till havs innebär beslutet att EU ska bekämpa människohandlarna och stärka den interna solidariteten och det interna ansvarstagandet. EU ska också inrätta ett första frivilligt pilotprojekt för vidarebosättning inom hela EU för personer som uppfyller kraven för att få skydd. Vidare arbetar kommissionen med en europeisk migrationsagenda som ska ge EU en mer heltäckande strategi för migration. Utrikesutskottet betonar vikten av såväl akuta åtgärder för att rädda liv som långsiktiga åtgärder för att skapa fler lagliga vägar till EU. Utskottet noterar att stats- och regeringscheferna kommer att följa upp migrationsarbetet på Europeiska rådet i juni 2015.

Utrikesutskottet konstaterar att socialförsäkringsutskottet i sitt betänkande 2014/15:SfU11 om migration behandlar en rad frågor som rör asyl- och migrationsfrågor. Bland annat behandlas frågor om samarbetet inom EU vad gäller tillämpningen av Dublinförordningen, viseringspolitiken och det gemensamma europeiska asylsystemet.

Socialförsäkringsutskottet menar i sitt betänkande att det är eftersträvänsvärt med ett fördjupat samarbete inom EU på asylområdet och ser etableringen av ett gemensamt europeiskt asylsystem som ett viktigt grundläggande mål inom ramen för EU:s asylpolitik. Socialförsäkringsutskottet vill se ett rättssäkert och öppet system inom EU som värnar möjligheten att söka asyl. Asylsökande ska behandlas på ett likvärdigt sätt, oavsett vilken medlemsstat som har ansvaret för prövningen av asylansökan. Socialförsäkringsutskottet betonar även att alla medlemsländer måste leva upp till den överenskomna EU-lagstiftningen och att unionens migrationsarbete ska bedrivas med Genèvekonventionen och de mänskliga rättigheterna som grund. Socialförsäkringsutskottet noterar att kommissionen har ett ansvar för att se till att EU-reglerna följs av medlemsstaterna, och vill framhålla vikten av att Sverige arbetar för att kommissionen ska fullgöra den uppgiften.

Socialförsäkringsutskottet, som kan konstatera att Sverige tar en förhållandevis stor del av ansvaret för det internationella skyddet av flyktingar i jämförelse med andra EU-länder, anser att också andra medlemsländer behöver ta ett ökat ansvar för att erbjuda skydd åt flyktingar. Vidare anser socialförsäkringsutskottet att Sverige är och ska vara djupt engagerat i EU:s arbete med solidaritet med utsatta tredjelandsmedborgare. Tydligast

åstadkoms det genom att Sverige verkar för en ökad vidarebosättning inom EU och för att alla 28 medlemsstater faktiskt deltar i UNHCR:s vidarebosättningsprogram. Sverige bör även verka för att ge FN:s flyktingkommissariat en mer framträdande roll.

Utrikesutskottet instämmer i socialförsäkringsutskottets ställningstaganden som de redovisas ovan.

Med anledning av ett motionsyrkande om att EU-rättens familjebegrepp breddas till att inbegripa samkönade par kan utrikesutskottet konstatera att unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att röra sig fritt och uppehålla sig i en annan medlemsstat regleras genom det s.k. rörlighetsdirektivet. Direktivet har genomförts i svensk rätt. Begreppet familjemedlem i rörlighetsdirektivet omfattar även registrerade partnerskap. Likställandet i respektive nationell lagstiftning förutsätter dock att den mottagande medlemsstaten behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap. Socialförsäkringsutskottet har tidigare beklagat att en registrerad partner enligt direktivet inte generellt likställs med en make, senast i betänkande 2013/14:SfU6. Socialförsäkringsutskottet konstaterar att en registrerad partner till en unionsmedborgare för svenskt vidkommande ska räknas som familjemedlem enligt rörlighetsdirektivet, och förutsätter att Sverige även fortsättningsvis verkar för att regelverket fullt ut görs icke-diskriminerande.

Vad gäller ett motionsyrkande om vikten av att diskrimineringsskyddet i EU stärks och utvidgas till att inkludera såväl sexuell läggning som könsidentitet och könsuttryck konstaterar utrikesutskottet att kommissionen har lämnat förslag till ett nytt direktiv, det s.k. antidiskrimineringsdirektivet, som har förhandlats i rådet sedan 2008 (KOM(2008) 426). Direktivet omfattar förbud mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Förbudet ska gälla på flera samhällsområden, nämligen inom social trygghet, hälso- och sjukvård och utbildning och i fråga om tillgång till varor och tjänster. Utrikesutskottet understryker vikten av att regeringen arbetar aktivt för att antidiskrimineringsdirektivet blir så brett som möjligt och att det säkerställer samma nivå av skydd mot diskriminering oavsett diskrimineringsgrund.

I fråga om EU:s medlemsländers respekt för mänskliga rättigheter vill utrikesutskottet framhålla att värnandet av de mänskliga rättigheterna och människors demokratiska delaktighet är hörnstenar som ska genomsyra arbetet såväl i EU som globalt. Utskottet konstaterar att EU under våren 2015 kommer att anta en ny strategisk handlingsplan för arbetet med mänskliga rättigheter och demokrati under den kommande femårsperioden. Utrikesutskottet noterar att regeringen i de övergripande prioriteringarna för EU-arbetet 2015 framhåller att Sverige ska fortsätta att stödja denna process och vara en stark röst för att såväl civila och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter inkluderas i handlingsplanen. Utskottet välkomnar att regeringen, i enlighet med EU-prioriteringarna för 2015, kommer att arbeta

mot könsdiskriminering och våld mot kvinnor, uppmärksamma hbtq-personers situation samt stärka respekten för fackliga rättigheter.

Utskottet noterar vidare att kommissionen i mars 2014 presenterade ett meddelande om inrättande av ett nytt ramverk i EU för att stärka rättsstaten (se fakta-PM 2013/14:FPM73). Syftet med ramverket är att göra det möjligt för kommissionen att finna en lösning med en berörd medlemsstat för att avvärja systematiska och allvarliga hot mot rättsstatsprincipen. Ramverket som kompletterar överträdelseförfarandet enligt artikel 258 i EUF-fördraget och mekanismerna i artikel 7 i EU-fördraget ska bestå av en process i tre steg: kommissionens bedömning, rekommendation och uppföljning. Sverige har välkomnat ramverket och dess övergripande utformning. Vid rådet i december antogs rådsslutsatser om att rådet ska hålla en årlig dialog om rättsstatsfrågor för att bidra till gemensam förståelse av efterlevnad av rättsstaten. Dialogen i rådet ska baseras på objektivitet, icke-diskriminering och likabehandling av alla medlemsstater och utformas så att de drar nytta av andra EU-institutioners och internationella organisationers instrument och expertis. Den årliga dialogen kan kompletteras med tematiska diskussioner. Utrikesutskottet konstaterar att erfarenheterna av dialogerna ska utvärderas i slutet av 2016.

Vad gäller ett motionsyrkande om människohandel kan utskottet konstatera att EU:s medlemsstater samarbetar för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet med gränsöverskridande inslag, t.ex. människohandel. Arbetet i EU:s policycykel mot allvarlig och organiserad brottslighet fortsatte under året. De nio prioriteringar som rådet enades under om 2013 genomförs nu i praktiken genom ett antal gemensamma projekt och koordinerande insatser. Europol har fått en tydligare roll när det gäller att hålla samman arbetet. Bland annat genomfördes i september den hittills största EU-koordinerade insatsen mot organiserad brottslighet med 34 deltagande länder. Insatsen innebar bl.a. att koordinerade kontroller genomfördes på strategiska knutpunkter för att uppdaga olika typer av brott, däribland trafficking. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att arbeta aktivt mot organiserad brottslighet och människohandel inom ramen för EU-samarbetet.

Utrikesutskottet delar i övrigt de ställningstaganden som görs i yttrandet från justitieutskottet (2014/15:JuU5y) om terrorism, informationsutbyte för att förebygga och bekämpa brott, Schengenfrågor och gränskontroll samt en europeisk åklagarmyndighet och skydd av EU:s finansiella intressen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motionerna 2014/15:3044 yrkandena 15, 20 och 33–37, 2014/15:1880 yrkande 7, 2014/15:2316 yrkande 14 och 2014/15:2993 yrkande 10.

Sysselsättning och socialpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om bl.a. sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik och könsfördelningen i bolagsstyrelser.

Jämför reservationerna 13 (SD), 14 (SD), 15 (S, MP) och 16 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen behandlas frågor om sysselsättning och socialpolitik samt hälso- och sjukvård. De olika avsnitten berör sysselsättningspolitik, arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor, jämställdhet och arbetet mot diskriminering samt hälsofrågor. Regeringen anger i skrivelsen att Sverige under året har deltagit i genomförandet av den europeiska sysselsättningsstrategin inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Huvudansvaret och de främsta instrumenten på sysselsättningsområdet ligger hos medlemsstaterna.

Arbetsrätt och arbetsmiljöfrågor ingår i området sysselsättnings- och socialpolitik, där en central målsättning är att förbättra arbetstagares levnads- och arbetsvillkor. Ett viktigt inslag på detta område är dialogen mellan arbetsmarknadens parter. Samarbetet inom socialpolitikens område sker inom ramen för den öppna samordningsmetoden för social trygghet och social delaktighet. Samarbetet har som övergripande syfte att öka den sociala sammanhållningen inom EU med utgångspunkt i mål för fattigdomsbekämpning, för arbetet med att skapa hållbara och adekvata pensionssystem och för ökad tillgång till hälso- och sjukvård och äldreomsorg.

Under året har Sverige även drivit frågan om att stärka jämställdhetsperspektivet i Europa 2020-strategin. Vidare har Sverige deltagit i det fortsatta arbetet med förslaget om ett antidiskrimineringsdirektiv och arbetet med integrering av romer.

Vad gäller hälsofrågor har Sverige under året arbetat mot antibiotikaresistens och mot alkoholens skadeverkningar. Sverige har ansvarat för ordförandeskapet i en arbetsgrupp som syftar till att hitta rutiner för att följa upp och jämföra effekter av sjukvårdssystemen inom EU. Under våren antogs formellt det reviderade tobaksproduktsdirektivet. Senare delen av 2014 präglades av arbetet med att bemöta ebolaepidemin i Västafrika.

Motionen

När det gäller sysselsättningsstrategin inom Europa 2020 och rekommendationerna på sysselsättningsområdet är det Sverigedemokraternas uppfattning enligt motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder yrkande 39 att sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik i första hand är en nationell fråga som ska avgöras i Sveriges riksdag. Motionärerna vill i yrkande 40 kraftigt

reformera utstationeringsdirektivet genom att införa en borte maxgräns för hur länge en arbetstagare kan vara utstationerad i Sverige. Denna gräns bör sättas till tre månader. Sverigedemokraterna anser vidare att det bör införas en obligatorisk månadsrapportering och anmälningsplikt för företag med utstationerad arbetskraft i Sverige. En behörig företrädare för utstationerade företag ska finnas på plats i Sverige med rätt att ingå kollektivavtal eller liknande. I yrkande 41 motsätter sig Sverigedemokraterna att man på EU-nivå inskränker företagens självklara rätt att rekrytera efter kompetens och erfarenhet genom EU:s målsättning om att uppnå minst 40 procent av det underrepresenterade könet i bolagsstyrelser. Sverigedemokraterna föreslår därför ett tillkännagivande om att Sverige ska motsätta sig kvotering på EU-nivå. Vad gäller fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (Fund for European Aid to the Most Deprived, FEAD) anser Sverigedemokraterna i yrkande 42 att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Motionärerna anser att direkta socialpolitiska stödinsatser ska vara ett ansvar för varje medlemsstat. När fonden nu är instiftad anser Sverigedemokraterna att det är viktigt med en uppföljning för att utvärdera dess reella effekter.

Civilutskottets yttrande

Kommissionens förslag till ett direktiv om jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser var under hösten 2012 föremål för subsidiaritetsprövning i riksdagen. Civilutskottet ansåg att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (utl. 2012/13:CU14, rskr. 2012/13:138). I det motiverade yttrandet anförde riksdagen bl.a. att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Enligt riksdagen var det positivt med initiativ på ett så viktigt område. Riksdagen ansåg dock att de regler som ska gälla för hur ägarna utser styrelseledamöter bör förbli en sak för varje medlemsstat att bestämma. De gränsöverskridande problemen på området var, enligt riksdagen, inte heller så stora att en reglering av frågan på EU-nivå är motiverad. Riksdagen ansåg alltså att det inte fanns tillräckliga skäl att vidta åtgärder på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedömdes kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder.

I december 2014 överlade civilutskottet med regeringen om direktivförslaget. Utskottets majoritet ansåg även då att det inte fanns tillräckliga skäl för att införa en reglering på EU-nivå. Enligt utskottet stred förslaget mot subsidiaritetsprincipen (prot. 2014/15:10 § 4).

Civilutskottet anser alltså att det är viktigt att könsfördelningen inom ekonomiskt beslutsfattande blir jämnare, men utskottet anser att det inte finns tillräckliga skäl att införa könskvotering på EU-nivå. Varje EU-land bör självt bestämma reglerna för hur ägarna i ett företag utser styrelseledamöter.

Förslaget är inte förenligt med vare sig subsidiaritetsprincipen eller proportionalitetsprincipen.

Med hänsyn till att Sverige i förhandlingsarbetet inom EU motsätter sig direktivförslaget finns det inte behov av något tillkännagivande. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet konstaterar i sitt yttrande att Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) har fått uppdraget att i Sverige genomföra fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD). Förkortningen FEAD står för Fund for European Aid to the Most Deprived.

Den 25 februari 2015 godkände kommissionen Sveriges program för fonden. Det svenska programmet kommer att arbeta med insatser för social inkludering, och Tyskland, Holland, Storbritannien och Danmark har också den inriktningen. Övriga medlemsländer kommer att dela ut mat och kläder. Målgruppen för insatserna i Sverige är de personer som är socialt utsatta EU- eller EES-medborgare när de vistas tillfälligt i Sverige under högst tre månader, utan uppehållsrätt. Den 26 mars 2015 lanserades fonden i Göteborg, och i månadsskiftet november/december 2015 kan de första projekten väntas starta (www.esf.se).

Genom ett regeringsbeslut den 1 april 2015 inrättades en övervakningskommitté för det nationella programmet för fonden, och samtidigt bestämdes vilka myndigheter och organisationer som ska ingå i kommittén (S2015/2413/FST). Kommittén ska sammanträda minst en gång om året och förvissa sig om att det operativa programmet genomförs effektivt och med tillfredsställande kvalitet bl.a. genom att

- granska genomförandet av programmet och framstegen när det gäller att uppnå programmets mål
- undersöka frågor som påverkar programmets resultat, genomförandet av informations- och kommunikationsåtgärder, åtgärder som främjar jämställdhet, lika möjligheter och icke-diskriminering
- granska och godkänna metoden och kriterierna för urval av insatser, den årliga och den slutliga genomföranderapporten, eventuella förslag till ändringar av det operativa programmet
- lämna synpunkter till den förvaltande myndigheten om genomförandet och utvärderingen av programmet.

Socialutskottet noterar att Svenska ESF-rådet har i uppdrag att i Sverige genomföra FEAD och ser positivt på att det svenska programmet kommer att arbeta med insatser för social inkludering med syftet att bistå socialt utsatta personer som inte har rätt till stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen. Socialutskottet noterar vidare den nyligen inrättade övervakningskommittén för det nationella programmet för fonden och kommitténs uppdrag. Yrkande

42 i motion 2014/15:3044 (SD) får därmed anses tillgodosett och bör avstyrkas.

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden noterar att inom området för sysselsättning och socialpolitik och hälso- och sjukvård har regeringen vid flera tillfällen samrått med nämnden om sysselsättningsfrågor inom ramen för Europa 2020, bl.a. sysselsättningsriktlinjer och den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2014. En majoritet av nämndens ledamöter kunde ställa sig bakom regeringens ståndpunkt.

Förslaget om en jämnare könsfördelning i börsnoterade bolagsstyrelser och efterföljande kompromissförslag har orsakat diskussion flera gånger i nämnden. Vid samrådet i december kunde en majoritet av nämndens ledamöter inte ställa sig bakom regeringens förslag till en svensk ståndpunkt om stöd till det kompromissförslag som lagts fram i rådet. Enligt oppositionen fanns det inte tillräckliga skäl för att införa könskvotering på EU-nivå; i stället ansågs det att reglerna för hur ägarna i ett företag utser styrelseledamöterna bör vara en nationell angelägenhet.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet konstaterar att ett effektivt samarbete på sysselsättningsområdet är viktigt för att stimulera medlemsstaterna att genomföra nödvändiga reformer för att få fler kvinnor och män i arbete. Huvudansvaret och de främsta instrumenten på sysselsättningsområdet ligger hos medlemsstaterna. Utskottet konstaterar vidare att arbetsrätt och arbetsmiljöfrågor ingår i området sysselsättnings- och socialpolitik, där en central målsättning är att förbättra arbetstagares levnads- och arbetsvillkor. Ett viktigt inslag på detta område är dialogen mellan arbetsmarknadens parter. Samarbetet inom socialpolitikens område sker inom ramen för den öppna samordningsmetoden för social trygghet och social delaktighet.

Utrikesutskottet framhåller att arbetstagarnas och företagens rörlighet över gränserna är något mycket positivt som skapar möjlighet för många, såväl människor som företag, att utvecklas. Vad gäller specifika motionsyrkanden om utstationeringsdirektivet kan utskottet konstatera att kommissionen har aviserat en målinriktad översyn av utstationeringsdirektivet som inte utesluter en revidering av det. Utrikesutskottet noterar vad regeringen framhåller i de övergripande prioriteringarna för EU-arbetet 2015 om att regeringen kommer att verka för att den riktade översynen av utstationeringsdirektivet leder till en skyndsam revidering av direktivet. Utrikesutskottet förutsätter att arbetsmarknadsutskottet, inom ramen för riksdagens beredningsrutiner, behandlar frågan om översyn av utstationeringsdirektivet.

Vad gäller frågan om könsfördelning i bolagsstyrelser konstaterar utrikesutskottet att kommissionens förslag till ett direktiv om jämnare

könsfördelning i bolagsstyrelser subsidiaritetsprövades under hösten 2012. Civilutskottet ansåg att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (utl. 2012/13:CU14, rskr. 2012/13:138). I det motiverade yttrandet anförde riksdagen bl.a. att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Enligt riksdagen var det positivt med initiativ på ett så viktigt område. Riksdagen ansåg dock att de regler som ska gälla för hur ägarna utser styrelseledamöter bör förbli en sak för varje medlemsstat att bestämma. De gränsöverskridande problemen på området var, enligt riksdagen, inte heller så stora att en reglering av frågan på EU-nivå är motiverad. Riksdagen ansåg alltså att det inte fanns tillräckliga skäl att vidta åtgärder på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedömdes kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder.

I december 2014 överlade civilutskottet med regeringen om direktivförslaget. Civilutskottets majoritet ansåg även då att det inte fanns tillräckliga skäl för att införa en reglering på EU-nivå. Enligt utskottet stred förslaget mot subsidiaritetsprincipen (prot. 2014/15:10 § 4).

Civilutskottet anser alltså att det är viktigt att könsfördelningen inom ekonomiskt beslutsfattande blir jämnare, men utskottet anser att det inte finns tillräckliga skäl att införa könskvotering på EU-nivå. Varje EU-land bör själva bestämma reglerna för hur ägarna i ett företag utser styrelseledamöter. Förslaget är inte förenligt med vare sig subsidiaritetsprincipen eller proportionalitetsprincipen. Med hänsyn till att Sverige i förhandlingsarbetet inom EU motsätter sig direktivförslaget finns det inte behov av något tillkännagivande. En majoritet i utrikesutskottet bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna instämmer i civilutskottets bedömning.

I övrigt har utrikesutskottet ingen annan uppfattning än vad som framhålls i yttrandet från socialutskottet (2014/15:SoU3y). Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2014/15:3044 yrkandena 39–42.

Jordbruks- och fiskeripolitik samt livsmedelsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om jordbruks- och fiskeripolitiken samt livsmedelsfrågor.

Jämför reservation 17 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för jordbruksfrågor, fiskeripolitiken och livsmedelsfrågor. Under året har kommissionen bl.a. presenterat ett förslag till

nytt program för utdelning av frukt, grönsaker och mjölk i skolan (se fakta-PM 2013/14:FPM61). Enligt kommissionens förslag kommer EU:s nuvarande program för utdelning av frukt och grönsaker respektive mjölk i skolan att slås ihop till ett program. Syftet med programmet är att främja konsumtionen av dessa produkter och därigenom bidra till hälsosamma matvanor. Kommissionen presenterade även ett nytt lagstiftningspaket om ekologisk produktion i mars 2014.

Den 6 augusti utfärdade Rysslands president ett dekret om motåtgärder mot de länder som har infört sanktioner mot Ryssland i samband med Ukrainakrisen. Enligt beslutet förbjuder Ryssland import från EU, USA, Kanada, Australien och Norge av nöt-, gris- och fågelkött, bearbetat kött, fisk och skaldjur, mjölk och mjölkprodukter, ost, grönsaker, frukt och nötter. Beslutet trädde i kraft den 7 augusti och ska gälla i ett år. Inom EU är det i första hand mejerisektorn och frukt- och grönsaksproducenterna som påverkats av importstoppet. De länder som främst drabbats är länder med gräns mot Ryssland och traditionella exportländer som Nederländerna och Spanien.

Vad gäller EU:s fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer har Sverige under året t.ex. röstat nej till beslut om att ingå ett hållbart partnerskapsavtal om fiske mellan EU och Republiken Senegal då ett tillgängligt beståndsöverskott för arten kummel inte kunnat säkerställas inom ramen för tillgängligt vetenskapligt underlag.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder yrkande 49 anför Sverigedemokraterna att regeringen ska verka för att avskaffa den gemensamma jordbrukspolitiken. De menar att den gemensamma jordbrukspolitiken är det kanske mest ineffektiva och kostsamma inslaget i hela EU. Jordbruksstödet är ur ett svenskt perspektiv en enorm transferering av medel från svenska skattebetalare till jordbrukare på den europeiska kontinenten, anser motionärerna. I yrkande 24 anför att exportbidrag som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad ska avskaffas. Med anledning av den svåra situationen för mjölkbönderna i Sverige förordar motionärerna i yrkande 50 ett tillfälligt bevarande av mjölkkvoterna under minst ett år. I yrkande 51 förespråkar Sverigedemokraterna förbättrade villkor för lantbruket, t.ex. genom lägre skatter på gödsel och diesel och genom en översyn av beteslagstiftningen. Inom ramen för EU-samarbetet vill Sverigedemokraterna i yrkande 52 även verka för att varje medlemsstat får införa de sjukdoms- och smittkontroller som anses nödvändiga. Sverigedemokraterna anför i yrkandena 53 och 54 att regeringen ska verka för att ett generellt förbud införs på EU-nivå mot slakt utan bedövning och att regeringen ska verka för att Sverige får möjlighet till undantag som gör att vi kan stoppa import av kött som kraftigt avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning. Enligt yrkande 55 bör regeringen verka för att avskaffa

den externa fiskeripolitiken. Motionärerna ifrågasätter kostnadseffektiviteten i fiskeavtalen och ser helst att avtalen inte förlängs när det gäller utvecklingsländerna. EU:s fiskeavtal går enligt motionen inte heller att förena med en hållbar utvecklingspolitik.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet anser att regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen är ett viktigt underlag för att riksdagen ska kunna följa utvecklingen inom EU och hur regeringen har agerat inom det samarbetet.

När det gäller den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken noterar miljö- och jordbruksutskottet inledningsvis att unionens politik och inre åtgärder, bl.a. den inre marknaden, fri rörlighet för varor och den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken behandlas i den tredje delen av fördraget om unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Miljö- och jordbruksutskottet konstaterar även att Sverige blev medlem i EU den 1 januari 1995 och sedan dess deltar fullt ut i EU:s gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik. Miljö- och jordbruksutskottet anser i likhet med regeringen att den långsiktiga målsättningen för den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU är en avreglerad, marknadsorienterad och konkurrenskraftig jordbrukssektor som styrs av konsumenters efterfrågan och klimat- och miljömål och där hänsyn tas till djurskydd samt den globala utvecklingspolitiken i enlighet med Sveriges politik för global utveckling (PGU). Vidare vill utskottet liksom regeringen se ett hållbart fiske i såväl Sverige och Europa som globalt. Så som anförs i skrivelsen är regeringens hållning när det gäller EU:s fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer att göra ett ställningstagande från fall till fall vid vilket en rad kriterier beaktas. Miljö- och jordbruksutskottet konstaterar att Sverige under året avstått från att ge sitt stöd till beslut om att ingå fiskepartnerskapsavtal mellan EU och ett antal afrikanska stater, bl.a. på grund av att det saknats tillräcklig information om fiskebestånden.

När det gäller mjölkböndernas situation och mjölkkvoter delar miljö- och jordbruksutskottet regeringens uppfattning att det är viktigt att stärka mjölkböndernas konkurrenskraft så att svenska mjölkbönder kan ta del av den växande globala marknaden. Kvoter är därför inget som ska återinföras. Utskottet ser fram emot att i stället få ta del av det arbete med att hitta möjliga nationella åtgärder för att stärka den svenska mjölksektorn som regeringen har inlett. Utskottet noterar även det förslag om kreditgarantier som presenteras i regeringens förslag till vårandringsbudget för 2015.

I fråga om exportbidrag vidhåller miljö- och jordbruksutskottet vad som anfördes i betänkande 2014/15: MJU5, dvs. att det delar regeringens uppfattning att exportbidragen bör avskaffas och konstaterar att regeringen har förespråkat att marknadsstöden, inklusive exportbidragen, bör fasas ut.

När det gäller kontroller av djursjukdomar vid införsel av djur stöder miljö- och jordbruksutskottet regeringens arbete med att verka för att medlemsstater

med en god djurhälsa ska kunna förhindra införsel av smittsamma djursjukdomar som kan utgöra ett hot mot djurs eller människors hälsa eller orsaka produktionsförluster, och noterar att det pågår förhandlingar inför rådets gemensamma ståndpunkt om förslaget till den nya förordningen om djurhälsa.

Miljö- och jordbruksutskottet välkomnar att Sverige tillsammans med Danmark på jordbruks- och fiskerådets möte i maj 2014 lyfte frågan om ett ökat skydd för djur som transporteras och då betonade vikten av förkortade transporttider för djuren. När det gäller importbegränsningar på grund av bristande djurskydd hänvisar miljö- och jordbruksutskottet till vad som anförs i betänkande 2011/12:MJU21.

Så som miljö- och jordbruksutskottet konstaterade i sitt betänkande 2011/12:MJU21 framgår det av artikel 4 i förordningen om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning att djur endast får avlivas efter bedövning. Av samma artikel framgår att kraven på bedövning emellertid inte gäller djur som slaktas med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, under förutsättning att slakten äger rum i ett slakteri. Miljö- och jordbruksutskottet välkomnar att kommissionen har tagit initiativ till en undersökning om märkning av kött från obedövad slakt och ser fram emot att få ta del av den rapporten. Utskottet beklagar att den försenats. Utskottet påminner även om det tillkännagivande som riksdagen riktade till den dåvarande regeringen om att regeringen bör arbeta för att det inom EU införs en tydlig märkning av kött som kommer från djur som har slaktats utan bedövning (bet. 2011/12:MJU21, rskr. 2011/12:261).

Sammanfattningsvis konstaterar miljö- och jordbruksutskottet att de förslag som tas upp i de aktuella motionsyrkandena antingen kan anses tillgodosedda eller i övrigt inte bör ge anledning till någon åtgärd från riksdagens sida. Utrikesutskottet bör därmed avstyrka motion 2014/15:3044 yrkandena 24 och 49–55.

EU-nämndens yttrande

Inför rådets behandling av jordbruks-, fiske- och livsmedelsfrågor har EU-nämnden löpande behandlat frågan om Rysslands förbud mot import från EU av bl.a. kött, fisk, mjölk, frukt och grönt samt kommissionens stödåtgärder med anledning av detta. En enig nämnd har uttryckt stöd för de föreslagna åtgärderna.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet anser i likhet med regeringen att den långsiktiga målsättningen för den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU är en avreglerad, marknadsorienterad och konkurrenskraftig jordbrukssektor som styrs av konsumenters efterfrågan och klimat- och miljömål och där hänsyn tas till djurskydd samt den globala utvecklingspolitiken i enlighet med PGU.

Vidare vill utrikesutskottet, liksom miljö- och jordbruksutskottet, se ett hållbart fiske i såväl Sverige och Europa som globalt. Så som anförs i skrivelsen är regeringens hållning när det gäller EU:s fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer att göra ett ställningstagande från fall till fall vid vilket en rad kriterier beaktas. Utrikesutskottet konstaterar att Sverige under året avstått från att ge sitt stöd till beslut om att ingå fiskepartnerskapsavtal mellan EU och ett antal afrikanska stater, bl.a. på grund av att det saknats tillräcklig information om fiskebestånden.

Utrikesutskottet delar även i övrigt miljö- och jordbruksutskottets ställningstaganden i yttrande 2014/15: MJU3y. Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utrikesutskottet motion 2014/15:3044 yrkandena 24 och 49–55.

Miljö- och näringspolitik, infrastruktur och energifrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om miljö-, närings-, infrastruktur- och energifrågor.

Jämför reservation 18 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för miljö-, närings-, infrastruktur- och energifrågor. De olika avsnitten berör bl.a. horisontella miljöfrågor, klimat, kemikalier och avfall, den inre marknadens utveckling, näringspolitik, konsumentpolitik samt transport, telekom och energi.

Under året har förhandlingarna under FN:s klimatkonvention fortsatt. Avsikten är att enas om en ny rättsligt bindande klimatöverenskommelse vid det 21:a partsmötet i Paris 2015 (COP 21) som ska gälla för tiden efter 2020. Förhandlingar om att öka den totala ambitionsnivån i åtagandena före 2020 har också förts. Miljörådet antog rådsslutsatser i oktober som är grunden för EU:s ståndpunkt vid det 20:e partsmötet under konventionen i Lima i december (COP 20).

Efter en längre tids förberedelser och diskussioner presenterade kommissionen i januari ett meddelande i form av förslag till ett ramverk för EU:s klimat- och energipolitik till 2030. Förslaget omfattar bl.a. ett mål att utsläppen av växthusgaser inom EU ska minska med 40 procent till 2030 jämfört med 1990 och ett mål om minst 27 procent förnybar energi inom EU till 2030. I juli presenterade kommissionen ett kompletterande förslag om ett mål om minst 27 procent energieffektivisering i EU. Förslagen har behandlats i flera rådsformationer inklusive miljö, transport, telekommunikation och energi (TTE), jordbruk och fiske samt Ekofin vid flera tillfällen.

Regeringen konstaterar i skrivelsen att en hel del arbete fortfarande återstår innan den inre marknaden för transporter kan anses färdig. Tre nyckelåtgärder i den andra inre marknadsakten avser transportområdet, nämligen det fjärde järnvägspaketet, sjöfartsmarknaden och utvecklingen av det gemensamma luftrummet. Arbetet i rådet med dessa åtgärder har under året främst avsett järnvägs- och luftfartsfrågorna, men arbetet med det s.k. hamnpaketet har också avancerat betydligt. Under året antogs ny lagstiftning om färdskrivare, alternativa bränslen, fordonsbesiktning, flygplatsbuller, GNSS-byrån och särskilda uppgifter för sjösäkerhetsbyrån.

EU:s insatser på energiområdet ska vila på tre pelare: miljömässig hållbarhet (inklusive bekämpande av klimatförändringar), konkurrenskraft och ökad försörjningstrygghet. Inom dessa tre områden har EU antagit ett flertal rättsakter i enlighet med den energihandlingsplan för 2007–2009 som samtidigt slogs fast för att genomföra de s.k. 20–20–20-målen senast 2020, vilka EU för närvarande arbetar med att uppfylla. Ett nytt ramverk för den europeiska klimat- och energipolitiken till 2030 antogs i oktober 2014 (se avsnitt 49.2). Ramverket innebär bl.a. att utsläppen av växthusgaser ska minska med minst 40 procent, andelen förnybar energi ska vara minst 27 procent och att energieffektiviseringen ska öka med minst 27 procent till 2030.

Motionen

I fråga om öppnande av järnvägstransporter från andra länder anser Sverigedemokraterna i kommittémotion 2014/15:3044 yrkande 44 att frågeställningar om infrastruktur och transportföretag i allt väsentligt bör hanteras på en nationell nivå. Åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät välkomnas av Sverigedemokraterna, men motionärerna ifrågasätter i yrkande 45 lämpligheten i kommissionens val av regleringsform. Den föreslagna EU-regleringen bör ske i direktivform i stället för i form av en förordning. Sverigedemokraterna anser vidare att förslagen i förordningen i vissa delar är för omfattande, främst vad avser markägares rättigheter och skyddet för äganderätten. I yrkande 46 framhåller motionärerna att så mycket som möjligt av medlemsländernas flygledning och trafikbestämmelser ska skötas på nationell nivå. Vad gäller den europeiska energihandlingsplanen anser Sverigedemokraterna i yrkandena 47 och 48 att den bör utvärderas i fråga om energiprisernas utveckling, elnätens funktion, investeringskostnader i infrastruktur, handlingsplanens påverkan på globalt koldioxidläckage och kostnadsutvecklingen av subventioner när det gäller förnybar energi.

I yrkande 56 anför motionärerna att regeringen vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras till faktiska internationella avtal som omfattar alla världens stora utsläppare. Vid förhandlingarna ska kärnkraft likställas med förnybar energi, menar motionärerna i yrkande 57. I yrkande 58 framhåller Sverigedemokraterna att regeringen ska driva att EU:s medlemsstater, inom

ramen för internationella klimatavtal, inte bör anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än resten av världen. Vidare bör regeringen inom EU driva frågan om att klimatfokus bör ligga på energiforskning (yrkande 59). Slutligen anför motionärerna i yrkande 60 att regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av nettoutsläpp av klimatgaser ska kunna tillgodogöra sig faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändning.

Trafikutskottets yttrande

Inledningsvis konstaterar trafikutskottet att det i regeringens EU-skrivelse under avsnittet Politiken för informationssamhället (s. 209–213) felaktigt anges att överläggningar hölls med trafikutskottet om it-politiska frågor inför TTE-rådets möten i december 2013 samt den 6 juni och 27 november 2014. Det som avses torde vara att den politiska ledningen i Näringsdepartementet som vanligt har lämnat information till utskottet inför TTE-rådsmötena. Bortsett från detta har trafikutskottet inget att invända mot redogörelsen i skrivelsen i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Med anledning av motionsyrkandet om öppnande av järnvägstransporter från andra länder (yrkande 44) vill trafikutskottet påminna om att det har subsidiaritetsprövat kommissionens förslag i det s.k. fjärde järnvägspaketet, som innehåller sammanlagt sex rättsakter om driftskompatibilitet, säkerhet och fortsatt öppning av marknaden för järnvägstransporter. I sitt utlåtande³ gjorde utskottsmajoriteten bedömningen att delar av innehållet i kommissionens förslag var alltför långtgående och att det fanns förslag till regleringar som i stället borde hanteras på nationell nivå. Utlåtandet har skickats till EU-institutionerna och för kännedom till regeringen (Statsrådsberedningen). Vidare har utskottet haft överläggningar med regeringen om förhandlingarna om det fjärde järnvägspaketet, senast den 3 mars 2015 med infrastrukturminister Anna Johansson.

Vad gäller motionsyrkandet om minskade kostnader vid utbyggnad av bredband (yrkande 45) kan trafikutskottet konstatera att det överensstämmer med de synpunkter som utskottet formulerade i sitt utlåtande⁴ i samband med subsidiaritetsprövningen av kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna vid utbyggnad av höghastighetsnät. Även detta utlåtande har skickats till EU-institutionerna och för kännedom till regeringen (Statsrådsberedningen). Utskottet kan vidare konstatera att Europaparlamentet och rådet i maj 2014 antog ett direktiv (2014/61/EU) med åtgärder som syftar till att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät.

³ Utl. 2012/13:TU13 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag i fjärde järnvägspaketet.

⁴ Utl. 2012/13:TU20 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna vid utbyggnad av höghastighetsnät.

Med anledning av motionsyrkande 46 kan nämnas att även kommissionens förslag om det gemensamma europeiska luftrummet har subsidiaritetsprövats av utskottet. Trafikutskottet ansåg att dessa förslag inte strider mot subsidiaritetsprincipen⁵. Det kan också nämnas att utskottet den 26 oktober 2013 överlade med regeringen om genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet.

Sammanfattningsvis konstaterar trafikutskottet att de motionsyrkanden som berör utskottets beredningsområde antingen kan anses överensstämma med de synpunkter som utskottet tidigare formulerat i utlåtanden i samband med genomförda subsidiaritetsprövningar eller har varit föremål för överläggningar med regeringen. Mot denna bakgrund anser trafikutskottet att något initiativ inte är nödvändigt med anledning av de aktuella motionsyrkandena. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 44–46.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

När det gäller vad Sverige ska driva i klimatförhandlingarna anser miljö- och jordbruksutskottet i likhet med regeringen att det krävs en ambitiös och sammanhållen klimatpolitik globalt och inom EU för att klara klimatutmaningarna och främja en hållbar utveckling. Utskottet noterar att Sverige under året har verkat för en hög ambitionsnivå och ett högre mål för att minska utsläppen av växthusgaser och för en kostnadseffektiv fördelning av ansvaret för åtgärderna. Utskottet stöder även att Sverige har verkat för att en ny rättsligt bindande klimatöverenskommelse ska omfatta alla länder och innehålla tillräckligt ambitiösa utsläppsminskningar för att hålla den globala uppvärmningen under två grader. Så som regeringen anförde i årets budgetproposition krävs det att enskilda medlemsländer är beredda att gå före och visa ledarskap för att möjliggöra en tillräckligt ambitiös EU-politik. Avslutningsvis konstaterar utskottet att en kompromiss nåddes på rådsötet den 6 mars 2015 vad gäller skog- och markanvändning som innebär att EU ska besluta hur skog- och markanvändning hanteras inom ramen för EU:s klimat- och energiramverk till 2030 innan 2020.

Sammanfattningsvis konstaterar miljö- och jordbruksutskottet att de förslag som tas upp i de aktuella motionsyrkandena antingen kan anses tillgodosedda eller i övrigt inte bör ge anledning till någon åtgärd från riksdagens sida. Utrikesutskottet bör därmed avstyrka motion 2014/15:3044 yrkandena 56, 58 och 60.

Näringsutskottets protokollsutdrag

Utskottet behandlade olika näringspolitiska frågor, inklusive vissa konkurrenspolitiska frågor dels våren 2014 (bet. 2013/14:NU12), dels våren

⁵ Trafikutskottet, prot. 2012/13:38.

2015 (bet. 2014/15:NU10). Utskottet behandlade därtill hösten 2014 kommissionens vitbok om effektivare kontroll av företagskoncentrationer i EU (utl. 2014/15:NU5) samt kommissionens grönbok om en utvidgning av EU:s skydd av geografiska ursprungsbezeichnungar (utl. 2014/15:NU6). Utskottet subsidiaritetsprövade också kommissionens förslag till direktiv om skydd för företagshemligheter, vilket resulterade i ett motiverat yttrande (utl. 2013/14:NU28). Utskottet behandlade under 2014 också frågan om ett enhetligt patentskydd i EU (bet. 2013/14:NU21). Vidare behandlade utskottet en proposition om en anpassning till nya EU-regler för konkurrensbegränsande avtal om tekniköverföring (2013/14:NU22).

Vad gäller sammanhållningspolitiken behandlade utskottet hösten 2014 budgetpropositionen för 2015 vad gäller utgiftsområde 19 Regional tillväxt (bet. 2014/15:NU2). Utskottet behandlade regional tillväxtpolitik övergripande våren 2015 (bet. 2014/15:NU7). Partnerskapsöverenskommelsen behandlades av utskottet våren 2014 (bet. 2013/14:NU27). Utskottet behandlade våren 2014 även propositionen Vissa lagändringar inför en ny programperiod (bet. 2013/14:NU24).

Vad gäller energifrågor behandlade utskottet våren 2014 kommissionens meddelande om en klimat- och energipolitisk ram 2020–2030 (utl. 2013/14:NU29). Den 21 oktober 2014 överlade utskottet med energiminister Ibrahim Baylan om kommissionens meddelande om en klimat- och energipolitisk ram 2020-2030 (KOM(2014) 15) (prot. 2014/15:4). Den 12 mars 2015 överlade utskottet med energiminister Ibrahim Baylan om kommissionens meddelande om en energiunion (KOM(2015) 80) (prot. 2014/15:23).

EU-nämndens yttrande

På området för transport, telekommunikation och energi har EU-nämnden vid flera tillfällen behandlat det s.k. fjärde järnvägspaketet. När det gäller marknadsöppningsdelen har diskussionerna framför allt rört förslagen om ett gemensamt europeiskt järnvägsområde samt EU:s kollektivtrafikförordning. Diskussion i dessa delar kommer att fortsätta under 2015.

På miljöområdet har klimatfrågorna stått i centrum. EU:s energi- och klimatram för 2030 har behandlats vid ett flertal tillfällen inför behandling i miljørådet samt inför antagande i Europeiska rådet. Inför rådets behandling i oktober 2014 lade regeringen fram ett förslag till svensk ståndpunkt som bl.a. innebär ett mål om minst 50 procents minskning av växthusgasutsläppen, minst 40 procent energieffektivisering och minst 30 procent förnybar energi. Vid samrådet den 22 oktober kunde en majoritet av EU-nämndens ledamöter inte ställa sig bakom regeringens ståndpunkt. Det mandat som då gavs till regeringen innebär 40 procents (plus 10 i internationella krediter) minskning av växthusgasutsläpp, 27 procent energieffektivisering och 30 procent förnybar energi. Information och samråd i denna fråga ägde därefter rum via telefon natten mellan den 23 och 24 oktober under pågående möte i Europeiska

rådet. Regeringens då reviderade ståndpunkt innebar 40 procents minskning av växthusgasutsläpp, 27 procent energieffektivisering och 27 procent förnybar energi. Det fanns stöd i nämnden för regeringens ståndpunkt sedan allianspartierna lagt ned sina röster.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottets uppfattning är att EU bör vara en drivande kraft för att både inom Europa och globalt skydda miljön och säkra en hållbar utveckling som genom en resurseffektiv ekonomi lägger grunden för grön tillväxt. När det gäller vad Sverige ska driva i klimatförhandlingarna anser utrikesutskottet, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet och regeringen, att det krävs en ambitiös och sammanhållen klimatpolitik globalt och inom EU för att klara klimatutmaningarna och främja en hållbar utveckling. Utrikesutskottet noterar att Sverige under året har verkat för en hög ambitionsnivå och ett högre mål för att minska utsläppen av växthusgaser och för en kostnadseffektiv fördelning av ansvaret för åtgärderna.

Utrikesutskottet stöder även, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, att Sverige har verkat för att en ny rättsligt bindande klimatöverenskommelse ska omfatta alla länder och innehålla tillräckligt ambitiösa utsläppsminskningar för att hålla den globala uppvärmningen under två grader. Så som regeringen anförde i årets budgetproposition krävs det att enskilda medlemsländer är beredda att gå före och visa ledarskap för att möjliggöra en tillräckligt ambitiös EU-politik.

Utskottet konstaterar att energiområdet är betydelsefullt för en global ekonomisk, social och hållbar utveckling. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla den säkerhetspolitiska aspekten av energifrågorna. Den säkerhetspolitiska miljön förändras av den teknologiska och demografiska utvecklingen, ökad efterfrågan på strategiska resurser, t.ex. energi, beroendet och utvecklingen av flöden, konsekvenserna av migration samt urbanisering och klimatförändringar.

Utrikesutskottet noterar att kommissionen i februari 2015 presenterade en ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik (KOM(2015) 80). Kommissionen föreslår i meddelandet en energiunion som består av fem ömsesidigt förstärkande dimensioner: försörjningstrygghet, inre marknad, energieffektivitet, minskade klimatutsläpp samt forskning, innovation och konkurrenskraft. Utrikesutskottet delar regeringens ståndpunkt så som den redovisas i faktapromemoria 2014/15:FPM23 om att energiunionen ska bidra till att skapa ett energisystem som är i linje med vad som krävs för att begränsa den globala uppvärmningen så långt under två grader som möjligt och att åtgärder ska bygga på EU:s tre energipolitiska pelare (ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet), vara ömsesidigt förstärkande och vidtas parallellt. Vidare betonar utrikesutskottet, i likhet med regeringen, vikten av en väl fungerande inre marknad.

Utrikesutskottet ansluter sig i övrigt till de ställningstaganden som görs i trafikutskottets yttrande (2014/15:TU4y), i miljö- och jordbruksutskottets yttrande (2014/15:MJU3y) och i näringsutskottets synpunkter i protokollsutdraget (2014/15:27).

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 2014/15:3044 yrkandena 44–48 och 56–60.

EU:s institutioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett svenskt utträde ur EU och om delegerade akter.

Jämför reservation 19 (SD).

Skrivelsen

EU:s institutioner är Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, kommissionen, EU-domstolen, Europeiska centralbanken och Revisionsrätten. Europaparlamentet, rådet och kommissionen bistås av ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén, vilka har en rådgivande funktion.

År 2014 präglades av valen till Europaparlamentet den 22–25 maj, konstituerandet av det nya Europaparlamentet och processen att utse den nya kommissionen. Det nya Europaparlamentets första konstituerande session ägde rum den 1–3 juli. Den tyska ledamoten Martin Schulz, Progressiva förbundet av socialdemokrater i Europaparlamentet, återvaldes då till talman. I september och början av oktober genomförde utskotten i Europaparlamentet utfrågningar av dem som nominerats till ledamöter i kommissionen, och vid sin session i oktober godkände Europaparlamentet den nya kommissionen i sin helhet, inklusive dess ordförande och den höga representanten.

Den 1 november tillträdde den nya kommissionen för perioden fram till den 31 oktober 2019. Kommissionen leds av ordföranden Jean-Claude Juncker. Till svensk kommissionär utsågs Cecilia Malmström även för kommande period. Den nytillträdde kommissionen avser fokusera det kommande arbetet utifrån Jean-Claude Junckers politiska riktlinjer för sysselsättning, tillväxt, rättvisa och demokratisk förändring.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder yrkandena 1 och 2 att regeringen ska verka för ett svenskt utträde ur EU för att i stället ingå ett mellanstatligt avtal med EU. När ett alternativ till medlemskapet är framförhandlat bör det underställas svenska folket i en folkomröstning. Sverigedemokraterna anser också i yrkande 8 att

regeringen bör verka för att minimera kommissionens möjlighet att anta regler via delegerade akter och att samråd ska ske med EU-nämnden före varje överföring av normgivningsmakt och utnyttjande av normgivningsmakt.

Utrikesutskottets ställningstagande

Med anledning av ett motionsyrkande om svenskt utträde ur EU kan utskottet konstatera att frågan om ett svenskt utträde ur EU inte är aktuell. I samband med folkomröstningen 1994 röstade svenska folket ja till medlemskap i EU, och beslutet om ett svenskt medlemskap fattades därefter formellt av Sveriges riksdag den 15 december 1994. Utskottet anser att Sverige genom att vara en engagerad och konstruktiv kraft i det europeiska samarbetet bäst kan ta till vara nationella intressen och främja universella värden.

Vad gäller ett motionsyrkande om delegerade akter noterar utskottet att enligt EUF-fördraget kan unionens lagstiftare, dvs. Europaparlamentet och rådet, välja att ge kommissionen befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en lagstiftningsakt. Så som regeringen anför i skrivelsen ger systemet med delegerade akter Europaparlamentet och rådet möjlighet att utöva kontroll över den befogenhet som lagstiftaren delegerar till kommissionen. Denna kontroll utövas genom att Europaparlamentet och rådet kan återkalla delegeringen eller invända mot att en akt som kommissionen har antagit träder i kraft. I övriga frågor där kommissionen har genomförandebefogenheter och inget annat anges kvarstår det s.k. kommittéförfarandet ("kommittologin"). Detta innebär att kommissionen samråder med särskilda rådgivande kommittéer bestående av experter från medlemsstaterna när den genomför EU-lagstiftning. I dessa fall kontrolleras utövandet av befogenheterna av medlemsstaterna. Enligt utskottets mening kan det finnas anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta s.k. delegerade akter. De väsentliga delarna av ett område ska enligt fördraget förbehållas lagstiftningsakterna och får inte delegeras. Enligt utskottet bör inte kommissionen ges befogenheter i en sådan utsträckning att den på ett oförutsebart sätt kan komma att påverka en lagstiftningsakts utformning och innehåll.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2014/15:3044 yrkandena 1, 2 och 8.

Utbildning, forskning och innovation, kultur och idrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s utbildnings- och kulturpolitik samt om forskning och innovation.

Jämför reservation 20 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för arbetet under 2014 vad gäller utbildning, forskning och innovation, ungdom, kultur och idrott. EU:s ramprogram för forskning och innovation för perioden 2014–2020, Horisont 2020, antogs i slutet av 2013 och började gälla den 1 januari 2014. Horisont 2020, som även omfattar Euratom (kärnforskning) och Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT), är världens största forskningsprogram och den tredje största posten i EU-budgeten med knappt 80 miljarder euro åren 2014–2020. Huvudprincipen för tilldelning av medel ur ramprogrammet för forskning och innovation är att i öppna utlysningar och full konkurrens välja ut de projektansökningar som visar mest excellens jämte nytta och genomförandekvalitet. Svenska aktörer har varit framgångsrika i tidigare ramprogram, vilket därför gett ett positivt finansiellt återflöde för Sverige. I de första utlysningarna under 2014 var beviljandegraden för svenska aktörer fortsatt god. År 2014 var det första året i Erasmus+ sjuåriga programperiod. Programmet omfattar de aktiviteter som tidigare täcktes av Programmet för livslångt lärande, Ung och Aktiv i Europa, ett antal program inom högre utbildning som omfattar samarbeten med tredjeländer, som Erasmus Mundus, Tempus, Alfa och Edulink samt ett nytt idrottsprogram och Jean Monnet-programmet. Under året fokuserades ungdomssamarbetet inom EU på ungt företagande för att stärka ungdomars sociala delaktighet, den strukturerade dialogen, utvecklandet av en arbetsplan samt ungdomars tillgång till rättigheter för att främja självständighet och deltagande i det civila samhället.

Kulturarvet uppmärksammandes av EU på flera sätt under året, genom ett meddelande från kommissionen om en integrerad kulturarvsstrategi för Europa och rådsslutsatser om kulturarvet som en strategisk resurs för ett hållbart Europa samt rådsslutsatser om delaktighetsbaserad styrning av kulturarvet. Vidare antogs rådets förordning nr 390/2014 om inrättande av programmet Ett Europa för medborgarna för perioden 2014–2020 i april 2014. Vad gäller idrott antogs vid rådmötet i maj 2014 en ny arbetsplan för idrott för perioden 2014–2017. En nyhet i förhållande till den tidigare arbetsplanen är en idé om att upprätta system för frivilliga åtaganden från idrottens sida som gäller t.ex. mänskliga rättigheter, antikorrup­tion och jämställdhet.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkande 61 understryks att kulturpolitiken snarast möjligt bör återgå till att vara ett område som uteslutande hanteras av de nationella, regionala eller lokala parlamenten. Fram till att detta har blivit verklighet är det av största vikt att regeringen verkar för att den europeiska kulturpolitiken bedrivs med största möjliga respekt för skattebetalarnas pengar, subsidiaritetsprincipen och nationernas kulturella särarter. Motionärerna menar att programmet Ett Europa för medborgarna måste formos om så att det används till att bevara de nationella identiteterna och varje medlemsstats kulturella särart. I yrkande 62 anför motionärerna att regeringen bör arbeta för att idrottspolitiken förblir en nationell angelägenhet. Vad gäller EU:s ramprogram för forskning och innovation Horisont 2020 menar Sverigedemokraterna i yrkande 63 att de anslagna forskningsmedlen i programmet ska stanna inom EU och inte överföras till tredjeländer. Motionärerna anser i yrkandena 64 och 65 att de enskilda utbildningsanstalterna ska få styra mer över de medel som anslås för Horisont 2020 och att satsningar i större omfattning bör göras efter excellens, dvs. på de främsta forskningscentrumen. Vidare anför motionärerna vad gäller Erasmus+, EU:s program för främjande av internationellt samarbete och utbyte inom utbildning, ungdom och idrott, att medel för samarbete och utbyte ska stanna inom EU samt att Erasmus+ inte ska innehålla förslag som medlemsländerna bäst löser på nationell nivå som exempelvis synpunkter på nationella läroplaner.

Kulturutskottets protokollsutdrag

Kulturutskottet konstaterar att kulturpolitiken inte är bindande på EU-nivå utan vilar på frivillighet. EU ska stödja och komplettera medlemsstaternas insatser. Detta sker i första hand genom att man främjar samarbete mellan medlemsstaterna. Kulturutskottet anser att internationellt samarbete, där olikheter möts, är centralt för utveckling och förnyelse av det svenska kulturlivet. Det är också betydelsefullt att svensk kultur har möjlighet att nå utanför landets gränser. Kulturutskottet vill vidare peka på kulturens viktiga roll i relationsskapandet med andra länder. Riksdagen ställde sig vid behandlingen av propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) bakom regeringens bedömning att internationalisering och interkulturellt samarbete är en prioriterad uppgift inom kulturpolitiken. Utskottet vidhåller denna uppfattning och menar att internationell kulturverksamhet bör vara en integrerad del av den nationella kulturpolitiken. Kulturutskottet delar inte Sverigedemokraternas uppfattning i motion 2014/15:3044 att kulturpolitiken uteslutande ska hanteras av de nationella, regionala och lokala parlamenten eller att programmen Kreativa Europa och Ett Europa för medborgarna bör formos om. Motion 2014/15:3044 (SD) yrkande 61 bör därför avstyrkas.

Den fria och självständiga idrottsrörelsen är till sin natur internationell med egna naturliga plattformar för dialog och informations- och erfarenhetsutbyte.

Samtidigt är idrottspolitiken enligt kulturutskottet i första hand en nationell fråga, något som också regeringen har lyft fram i bl.a. faktagromemoria 2010/11:FPM88 Meddelande om idrott och som också kommer till uttryck i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg. omr. 17 s. 47). Regeringen betonar där subsidiaritetsprincipen och vikten av att gemensamma insatser på området har ett tydligt mervärde av att genomföras på unionsnivå.

Det finns mot den bakgrunden inte någon anledning att göra ett tillkännagivande till regeringen om att arbeta för att idrottspolitiken ska förbli en nationell angelägenhet. Kulturutskottet anser därför att motion 2014/15:3044 (SD) yrkande 62 inte behöver leda till något initiativ från riksdagens sida.

Utbildningsutskottets yttrande

EU:s ramprogram för forskning och innovation (Horisont 2020)

Utbildningsutskottet vill inledningsvis framhålla att inom forsknings- och utbildningsområdet ägde flera viktiga processer inom det europeiska samarbetet rum under 2014. Bland annat började EU:s nya ramprogram för forskning och innovation (Horisont 2020) och EU:s program för utbildning, ungdom och idrott (Erasmus+) gälla. Dessa är enligt utbildningsutskottets uppfattning mycket viktiga för Europas framtida utveckling både socialt och ekonomiskt och bidrar till Europa 2020-strategin. Utbildningsutskottet har aktivt följt och kommer att fortsätta att följa utvecklingen inom dessa frågor.

Utbildningsutskottet vill vidare understryka att Horisont 2020 är EU:s ramprogram för forskning och innovation för perioden 2014–2020 och att det inte avser utbildningsområdet, vilket framförs i motionen.

När det gäller motionsyrkandet om samarbete med tredjeländer inom Horisont 2020 kan utbildningsutskottet konstatera att internationellt samarbete är av mycket stor betydelse för forskningsprogrammet. Av rådets beslut den 3 december 2013 om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont 2020 (2013/743/EU) framgår bl.a. följande. Internationellt samarbete med partner i tredjeländer är nödvändigt för att på ett effektivt sätt uppnå många av de särskilda målen i Horisont 2020, i synnerhet de som rör unionens utrikes- och utvecklingspolitik och internationella åtaganden. Detta gäller alla samhällsutmaningar av gemensam karaktär som tas upp i Horisont 2020. Internationellt samarbete är också viktigt för att spets- och grundforskningen ska kunna dra nytta av fördelarna med framväxande vetenskap och tekniska möjligheter. Att främja forskarnas och innovatörernas rörlighet på internationell nivå är därför avgörande för att stärka det globala samarbetet. Åtgärder på internationell nivå är också viktiga för att öka den europeiska industrins konkurrenskraft genom att främja införandet och utbytet av ny teknik.

Utbildningsutskottet vill vidare framhålla att de associerade länderna (Island, Norge, Albanien, Bosnien och Hercegovina, Makedonien, Montenegro, Serbien, Turkiet, Israel, Moldavien, Schweiz, Färöarna och

Ukraina) deltar på samma villkor som EU:s medlemsstater i Horisont 2020 och därmed även bidrar till Horisont 2020:s budget. Utöver detta är ca 130 utvecklingsländer automatiskt berättigade till forskningsfinansiering om deras ansökan godkänns. Övriga industrialiserade länder och tillväxtländer kan vara berättigade till forskningsmedel under särskilda exceptionella villkor (rådets beslut av den 3 december 2013 [2013/743/EU]).

Utbildningsutskottet framhöll i utlåtande 2010/11:UbU15 Grönbok om ett gemensamt strategiskt ramverk för EU:s finansiering av forskning och innovation bl.a. att europeiska och internationella samarbeten är avgörande både för den nationella och den europeiska forskningens utveckling, och därigenom för Europas utveckling (bet. 2010/11:UbU15 s. 8–9). Vid behandlingen av liknande motionsyrkanden under det förra riksmötet påminde utbildningsutskottet om att internationellt samarbete är av central betydelse för att uppnå många av målen i Horisont 2020 och att det är nödvändigt att Europa deltar i och underlättar samarbeten med länder utanför EU för att forskningen ska vara konkurrenskraftig och kunna främja kunskapsutveckling och tillväxt (yttr. 2013/14:UbU3y s. 3–5). Utbildningsutskottet kan inte nog understryka att internationellt samarbete är centralt för att uppnå många av målen i Horisont 2020.

När det gäller motionsyrkandena om fördelningen av forskningsmedel vill utbildningsutskottet för det första understryka att svenska forskare har varit mycket framgångsrika när det gäller ansökningar om forskningsmedel från EU:s forskningsprogram. Enligt statistik från Verket för innovationssystem (Vinnova) beviljades svenska aktörer totalt 1,7 miljarder euro under EU:s tidigare forskningsprogram, det sjunde ramprogrammet, som löpte under åren 2007–2013. Sverige var under det sjunde ramprogrammet bland de tio mest framgångsrika länderna i termer av beviljade anslag och mottog motsvarande runt 4 procent av ramprogrammets fördelade medel. Räknat utifrån befolkningsstorlek var Sverige 2014 det femte framgångsrikaste landet på listan över beviljade anslag per capita (Vinnova, Årsbok 2014, Svenskt deltagande i europeiska program för forskning och innovation, VA 2015:01). EU:s forskningsprogram var, som exempel, 2011 den näst största offentliga finansören av svensk forskning efter Vetenskapsrådet (Vinnova, Sveriges deltagande i sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling – lägesrapport 2007–2012, VA 2013:15). I de första utlysningarna från Horisont 2020 under 2014 var beviljandegraden för svenska aktörer god (skr. 2014/15:65 s. 194).

För det andra kan utbildningsutskottet konstatera att frågan om fördelning av medel utifrån excellens är en ledstjärna för hur medlen inom Horisont 2020 fördelas. Av rådets beslut av den 3 december 2013 (2013/743/EU) framgår bl.a. att Europeiska forskningsrådet (EFR) kommer att främja spetsforskning i världsklass. Det framgår vidare att EFR särskilt ska prioritera stöd till de bästa nya forskarna med de bästa idéerna för att hjälpa dem att bli självständiga genom att tillhandahålla lämpligt stöd i det kritiska skedet när de ska inrätta eller konsolidera ett eget forskarlag eller forskningsprogram. Det understryks

dessutom att målet är att helt och fullt utnyttja potentialen hos Europas samlade kompetens och se till att fördelarna med en innovationsdriven ekonomi både maximeras och sprids vida omkring i EU i enlighet med principen om excellens.

Utbildningsutskottet vill betona att principerna för hur medel fördelas från Horisont 2020 är väl avvägda och skapar förutsättningar för excellent forskning. Utbildningsutskottet vill även påminna om att Sverige i förhandlingarna om upprättandet av Horisont 2020 verkade för en förenkling av ersättningsreglerna i programmet och att Sverige även i fortsättningen har mycket goda möjligheter att få ta del av medlen inom Horisont 2020.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser utbildningsutskottet att det inte behövs några åtgärder med anledning av motionsyrkandena och föreslår att utrikesutskottet avstyrker motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 63–65.

EU:s program för utbildning, ungdom och idrott

Inledningsvis vill utbildningsutskottet klargöra att programmet Erasmus+ är en del av EU:s instrument på utbildningsområdet, som bl.a. syftar till att främja rörlighet, projektsamarbete och stöd för policyreformer inom utbildningsområdet. Utbildningsutskottet vill också påminna om att EU-samarbetet på utbildningsområdet enligt EUF-fördraget (artiklar 2.5 och 6) inte ska omfatta harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning, men att unionen har befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder.

När det gäller motionsyrkandet om att satsningar inom Erasmus+ inte ska gå till länder som inte är medlemmar i EU kan utbildningsutskottet konstatera att en stark internationell dimension är en viktig komponent av Erasmus+. I rådets beslut av den 11 december 2013 om inrättande av Erasmus+ (2013/1288/EU) framhålls nämligen att den starka internationella dimensionen väntas bidra till att förbättra kvaliteten på den europeiska högre utbildningen i strävan att nå de bredare målsättningarna i den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete, göra unionen till ett attraktivt studiemål och främja förståelsen mellan människor. Den internationella dimensionen väntas även bidra till en socioekonomisk utveckling i partnerländer och en hållbar utveckling av den högre utbildningen i dessa länder.

Utbildningsutskottet vill därutöver framhålla att utvärderingar av tidigare EU-program inom utbildningsområdet har visat att en stark internationell dimension har gett positiva effekter i EU:s medlemsstater genom att bl.a. lösa hinder för internationaliseringen av utbildning i Europa, bidra till en bättre rörlighet för akademiker och höja synligheten för universitet och högskolor. Programmen har även bidragit till positiva effekter bland deltagande individer, såsom förbättrade språkkunskaper och främjande av solidariska värderingar. Utbildningsutskottet kan också konstatera att svenska studenter och akademiker har dragit betydande nytta av tidigare EU-program inom

utbildningsområdet. Exempelvis deltog under läsåret 2012/13 ungefär 17 000 svenska studenter i högskoleutbildningar i andra europeiska länder, varav ca 3 100 studenter åkte ut inom ett EU-program (Universitetskanslersämbetet och Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden, UF 20 SN 1302).

När det gäller motionsyrkandet om att Erasmus+ inte ska befatta sig med förslag inom utbildningsområdet som är bäst lämpade att lösa på nationell nivå kan utbildningsutskottet konstatera att Erasmus+ enligt rådets beslut om inrättande av programmet (2013/1288/EU) enbart ska stödja de insatser och den verksamhet som har ett potentiellt europeiskt mervärde och som bidrar till uppnåendet av programmets allmänna mål. De allmänna målen inom utbildningsområdet är att bidra till uppnåendet av målen i Europa 2020-strategin, den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete och hållbar utveckling av den högre utbildningen i partnerländer. Det framgår även att det europeiska mervärdet hos programmets insatser och verksamheter framför allt ska säkerställas genom att insatserna är av gränsöverskridande karaktär, kompletterar och skapar synergier med andra program och strategier på nationell nivå, unionsnivå och internationell nivå samt bidrar till en effektiv användning av unionens verktyg för öppenhet och erkännande.

Vidare kan utbildningsutskottet konstatera att utskottet vid subsidiaritetsprövningen av kommissionens förslag om Erasmus+ den 17 januari 2012 fann att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Utbildningsutskottet står fast vid denna bedömning.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser utbildningsutskottet inte att det behövs några åtgärder med anledning av motionsyrkandena och föreslår att utrikesutskottet avstyrker motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 66 och 67.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet konstaterar att utbildnings-, kultur- och idrottspolitiken inte är bindande på EU-nivå utan vilar på frivillighet. Utskottet noterar att Europa 2020-strategin har inneburit en ny dynamik för utbildningsfrågorna i EU. Utbildning spelar en allt viktigare roll för att nå de gemensamma målen om tillväxt och sysselsättning.

Utskottet konstaterar att enligt fördragen ska EU bidra till kulturens och den audiovisuella sektorns utveckling med respekt för den nationella och regionala mångfalden. EU ska också främja europeiska idrottsfrågor och ska då beakta idrottens särart. Utskottet noterar att kultur-, medie- och idrottspolitik huvudsakligen faller under nationell behörighet, men EU ska främja samarbete mellan medlemsstaterna och kan vid behov stödja och komplettera medlemsstaternas insatser.

Utrikesutskottet delar de ställningstaganden som görs i kulturutskottets protokollsutdrag 2014/15:35 och i utbildningsutskottets yttrande 2014/15:Ubu4y.

Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet motion 2014/15:3044 yrkandena 61–67.

Skrivelsen och övriga yrkanden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna och avslår ett antal enskilda motioner.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande finns förslag i motioner som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsbehandling under valperioden 2014–2018 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2014. Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna.

Utskottet lägger skrivelsen till handlingarna.

Reservationer

1. Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen, punkt 1 (M, C, FP, KD)

av Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M), Göran Pettersson (M), Sofia Damm (KD), Sotiris Delis (M), Ola Johansson (C) och Tina Acketoft (FP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9 och

avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 3–5 och 43.

Ställningstagande

Vi vill se ett fritt, öppet och enat Europa. Europasamarbetet har genom historien säkrat frihet, fred och demokrati i medlemsländerna och fortsätter att göra det för medlemmar och för blivande medlemmar. Sverige ska tillhöra kärnan i detta samarbete. Många gränsöverskridande frågor kan bara lösas genom Europasamarbetet.

Trots att EU har en stark attraktionskraft finns det en betydande risk att dess relativa inflytande kommer att minska. I framtiden är det därför angeläget att EU:s medlemsländer för en ekonomisk politik som inte bara löser akuta problem utan som också långsiktigt främjar ökad konkurrenskraft och tillväxt. Hur väl EU återhämtar sig och vilka beslut medlemsländerna fattar för att öka konkurrenskraften kommer att påverka EU:s inflytande i världen under lång tid framöver.

Arbetet med att förbättra den ekonomiska koordineringen inom EU måste fortsätta. Detta arbete ska präglas av öppenhet, insyn, uppföljning och möjlighet att utkräva ansvar. Men även arbetet med att fullfölja den inre marknaden för varor, tjänster, personer och kapital är centralt för att öka EU:s konkurrenskraft. Den inre marknaden, som omfattar 500 miljoner människor och 20 miljoner företag, lägger grunden för välstånd och ekonomisk utveckling inom EU. Vi arbetar för att stärka den fria rörligheten inom nya sektorer, minska regelbördan för företagen och reformera jordbrukspolitiken.

EU:s medlemsländer måste också säkerställa att tillväxt- och sysselsättningsstrategin, Europa 2020, förverkligas. Den handlar om att varje medlemsland måste vara berett att vidta nödvändiga reformer för att minska budgetunderskott och återupprätta sunda offentliga finanser. Men det handlar också om reformer av skattepolitik, bidragssystem och pensioner. Det är även angeläget att öka kvinnornas deltagande i arbetslivet. Det bedöms att EU:s bruttonationalprodukt (BNP) ökar med ca 25 procent när kvinnors sysselsättningsgrad är lika stor som männens.

2. Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen, punkt 1 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 3–5 och 43 samt

avslår motion

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Undantag från Europa 2020-målen

Även om vi anser att Europa 2020-målen i sig är sympatiska finns det anledning att ifrågasätta om det verkligen är så EU ska fungera – med gemensamma mål som omvandlas till en harmoniserad strategi som i sin tur omvandlas till EU:s gemensamma rekommendationer om reformer i medlemsstaterna. Konvergens mellan medlemsstaternas ekonomier och tillväxt kommer nog snarare till genom sund konkurrens mellan medlemsstaterna och marknadstillträde inom unionen, än genom harmoniserad utbildningspolitik och användningen av strukturfonder.

För 2015 föreslår kommissionen också att ett helhetsgrepp om EU:s ekonomi tas med hjälp av tre huvudlinjer: stimulans till investeringar, en förnyad vilja till strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik. Vi ifrågasätter nyttan med detta och menar att de problem som finns i respektive medlemsstat behöver lösas på nationell nivå för att ge bäst effekt. Vi är kritiska till att stora delar av makten över det finansiella livet kommit att hamna på federal nivå och att unionen går mot alltmer överstatlighet.

Den europeiska planeringsterminen

Vi ser hur den europeiska planeringsterminen breder ut sig trots att kommissionen talar om att den ska bli smalare och mer effektiv. Från att ha varit ett i huvudsak makroekonomiskt verktyg inkluderar planeringsterminen numera även rättspolitiska och sociala frågor som förvisso anknyter till finanspolitiska utgifter men som knappast förväntades ingå i kommissionens granskning från början. Kommissionen har tagit den förstärkta ekonomiska styrningen till intäkt för att ge rekommendationer på områden som socialpolitik, och den europeiska planeringsterminen har på kort tid utvecklats till ett av de starkaste verktyg EU har för att påverka medlemsstaterna. Vi anser att regeringen snarast bör verka för att planeringsterminen endast ska omfatta de länder som omfattas av stödprogram eller ingår i eurogruppen.

De nationella reformprogrammen

De nationella reformprogrammen är en av de avgörande bitarna för EU när det gäller att utöva inflytande över en medlemsstats finanspolitik. När kommissionen gör analyser av medlemsstaternas ekonomi beaktas inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken utan också i vilken mån EU:s regler och riktlinjer har iakttagits. För att medborgarna och de partier som är EU-skeptiska ska kunna ta del av och bilda opinion om hur EU påverkar medlemsstaterna och vilka krav EU bör ställa på en medlemsstat, är det av avgörande vikt att regeringens förslag till nationellt reformprogram tillställs riksdagen i en särskild skrivelse.

3. Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen, punkt 1 – motiveringen (V)

av Hans Linde (V).

Ställningstagande

Den ekonomiska och sociala krisen i EU fortsätter att fördjupas. EU:s inriktning på att spara sig ur krisen har misslyckats. Det behövs därför en ny inriktning för den ekonomiska politiken. De åtgärder som föreslås i Europa 2020-strategin innebär inte att EU:s ekonomiska politik förändras i den riktning som Vänsterpartiet anser är nödvändig. Tvärtom ser vi att Europa 2020-strategin kommer att leda till fortsatta nedskärningar i den offentliga sektorn, ökad social oro och ökad ojämlikhet mellan män och kvinnor – samtidigt som beslut om den ekonomiska politiken i flera delar kommer att flytta längre från medborgarna.

Vänsterpartiet vill se en tydligare prioritering av åtgärderna för att stimulera ekonomin med målet att nå full sysselsättning. I enskilda fall, t.ex. Grekland, är omfattande skuldavskrivningar en förutsättning för att man ska kunna vända den ekonomiska utvecklingen och värna jobben och välfärden.

Sverige ska inte till varje pris försvara eurosamarbetet. Att fortsätta ge miljarder av våra gemensamma tillgångar i stöd för att bankerna ska slippa

kreditförluster är inte rimligt. EU bör därför möjliggöra för enskilda medlemsstater att återgå till nationella valutor.

Vänsterpartiet är kritiskt till de avsteg från den nationella bestämmanderätten över finanspolitiken som kommissionens förslag om förstärkt samordning och styrning av den ekonomiska politiken innebär och som det kommer till uttryck i den s.k. sexpacken inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Priset för den förda krishanteringen är att krisen blir allt djupare på det sociala, demokratiska och politiska planet.

Med hänvisning till detta avstyrks motionerna i berörda delar.

4. Utvidgningsprocessen, punkt 2 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att den förhastade och dåligt planerade utvidgningen av EU har gett kännbara negativa konsekvenser för svenska folket, såsom omfattande social turism, urholkning av den svenska arbetsrätten och lönedumpning. Vidare har utvidgningen orsakat enorma kostnader för Sverige genom att behovet av strukturfondsstöd till de nya medlemmarna har ökat. Då unionen utvidgas samtidigt som integrationen och överstatligheten utvecklas och fördjupas påverkas de välskötta länderna oundvikligen av de nya medlemsländernas problem med dåligt skött ekonomi, fattigdom, korruption och organiserad brottslighet. Om en utvidgningsprocess ska leda till en positiv utveckling i nya potentiella medlemsstater vad gäller genomförandet av reformer måste EU bli mycket tydligare i sina krav och mer konsekvent vad gäller konditionalitet. Potentiella medlemsländer måste uppfylla sina åtaganden innan eftergifter görs från EU:s sida.

Sverigedemokraterna anser därför att regeringen bör använda sitt veto för att förhindra att anslutningsförhandlingar påbörjas med ett potentiellt medlemsland tills dess att alla inre konflikter är lösta, landet i fråga har uppnått en BNP som inte väsentligt understiger EU:s genomsnitt och landet kan garantera det yttre gränsskyddet och påvisa mätbara framsteg i kampen mot korruption och organiserad brottslighet. Vidare måste Köpenhamnskriterierna vara uppfyllda i realiteten innan ett nytt kandidatland godkänns.

5. EU:s förbindelser med omvärlden, punkt 3 (M, C, FP, KD)

av Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M), Göran Pettersson (M), Sofia Damm (KD), Sotiris Delis (M), Ola Johansson (C) och Tina Acketoft (FP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 1 och 3–5,

2014/15:1882 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP) yrkande 3,

2014/15:2321 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1 och

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 11 och 12 samt avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 7, 9–14, 16–19, 21–23, 25, 26 och 38.

Ställningstagande

Vi måste slå vakt om att de gemensamma värderingar som vi värnar, såsom demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi, fortsätter att spridas i världen. För att möta framtidens utmaningar är därför ett starkare samarbete inom EU med ökat fokus på ekonomisk konkurrenskraft, en gemensam röst inom utrikespolitiken och ett djupare transatlantiskt samarbete det viktigaste för oss.

Vi vill se ett EU som är en stark kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och hållbar utveckling i världen. Men trots att EU har många viktiga utrikespolitiska instrument som ger inflytande är samarbetet inte tillräckligt starkt, samstämmigt och effektivt för att EU ska kunna spela sin fulla roll på den internationella arenan. Vi vill se en förstärkt utrikespolitik som tar sin utgångspunkt i det gemensamma europeiska intresset. En stärkt gemensam politik kräver kompetens, kunnande och ett stärkt förtroende för EU:s institutioner.

För oss är det självklart att svensk utrikespolitik ska vara en tydlig röst för frihet och mänskliga rättigheter runt om i världen. Vi har en lång tradition inom detta område. Vårt engagemang för frigörelsekampen i Öst- och Centraleuropa är något som vi känner särskild stolthet över. Det är ett arv som förpliktigar. Vi ska driva denna frihetsagenda vidare genom att vara en stark kraft för ett fritt Vitryssland och stödja en demokratisk utveckling när den befinner sig på tillbakagång.

Genom det östliga partnerskapet förstärks EU:s samarbete med de sex grannländerna i Östeuropa och Kaukasus. Dessa länders möjlighet att utvecklas till vitala demokratier och marknadsekonomier samt själva göra sina utrikespolitiska vägval är central för ett säkert och stabilt Europa. För oss är det östliga partnerskapet en logisk fortsättning på vårt historiskt starka stöd för EU-utvidgning och spridning av EU:s värden, standarder och arbetssätt till hela den europeiska kontinenten. Östliga partnerskapet baserar sig på frivillighet och är ett exempel på samarbete för utveckling, demokrati, stabilitet och starkare ekonomi i östra Europa.

Viktigt i detta sammanhang är att EU:s medlemsländer genom partnerskapet kan visa sitt engagemang för utvecklingen i hela Europa. Dörren till EU-medlemskap ska stå öppen för de länder som lever upp till kriterierna. Vi bör fortsätta att visa särskilt engagemang för EU:s östra partnerskap och där det är möjligt utvidga både djupet och bredden i samarbetet. Det är nödvändigt att partnerskapsländerna kan lita på EU. Inte minst måste Ukraina få stöd i den svåra situation som landet nu befinner sig i, särskilt som en ny politisk och fullt legitim ledning finns i landet. Stödet till Ukraina och det östliga partnerskapet behöver utvecklas. Sverige måste fortsätta att vara en ledande kraft för att driva på det arbetet. Vi bör helhjärtat stödja Ukrainas nya orientering västerut, och Sverige bör driva på för att EU tar fram en vägkarta för ett ukrainskt EU-medlemskap. Den starka ryska reaktionen mot östliga partnerskapet har eskalerat och satt partnerländerna, inte minst Ukraina, under hård press. Sverige behöver därför stärka ansträngningarna över hela regionen och det var i det syftet som alliansregeringen våren 2014 beslutade att anta en sjuårig biståndsstrategi för Östliga partnerskapet, västra Balkan och Turkiet för perioden 2014–2020.

Vi bedömer utvecklingen i Ryssland som mycket oroande. Ryssland har brutit mot internationell rätt genom den ryska aggressionen mot Ukraina och den olagliga annekteringen av Krim. Sverige bör verka för fortsatt skärpa sanktioner mot Ryssland inom ramen för de sanktioner som EU nu enats om.

EU förenas av en djup värdegemenskap och starka handelspolitiska band med USA. Den transatlantiska länken, som binder parterna samman, är den viktigaste kraften för demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi i den internationella politiken. USA måste, liksom Europa, hantera betydande ekonomiska utmaningar, vilket sannolikt kommer att begränsa landets utrikespolitiska handlingsfrihet under de kommande åren. I ljuset av detta och de politiska och ekonomiska förändringarna i världen är det viktigare än någonsin att EU och USA fördjupar sitt samarbete och agerar tillsammans på den internationella arenan. EU och USA bör bl.a. upprätta ett gemensamt frihandelsavtal och arbeta för att reformera de internationella institutionerna, verka för hållbar energiproduktion samt hindra spridningen av massförstörelsevapen.

Det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP) kommer att skapa världens största regionala frihandelsområde. För Sverige är avtalet mycket viktigt.

Sveriges utveckling och välstånd har under åren varit nära sammanlänkade med frihandelns landvinningar. Det gäller än i dag. En simulering av de ekonomiska effekterna av ett ambitiöst och långtgående TTIP pekar på att Sveriges export till USA skulle öka med 17 procent och importen med 15 procent. För resterande EU skulle såväl export som import öka med 20 procent. Även BNP skulle påverkas positivt. Vi vill därför se ett ambitiöst transatlantiskt handels- och investeringspartnerskap mellan EU och USA senast 2015. Att på detta sätt länka samman världens två största ekonomier är bra för hållbar tillväxt och sysselsättning, för styrkan och vitaliteten i den så centrala transatlantiska länken och för frihandeln.

Betydelsen av EU:s relationer med Kina har ökat markant det senaste årtiondet. Kina har gått från att vara en regional stormakt till att bli en global stormakt med den kanske starkaste ekonomiska utvecklingen i världen. Kinas agerande påverkar i princip alla verksamhetsområden inom EU:s utrikespolitik. EU måste, som Kinas viktigaste exportmarknad, tydligare använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka Kina när det gäller mänskliga rättigheter, liberaliseringen av landets ekonomi och främjandet av en hållbar utveckling.

EU bör utveckla närmare relationer med länderna på den afrikanska kontinenten. Afrika söder om Sahara har en stark ekonomisk tillväxt, och utvecklingen går i de allra flesta fall i rätt riktning. Vi vill se ett förstärkt partnerskap mellan EU och Afrikanska unionen (AU).

I takt med att globaliseringen och informationsteknologin länkar samman världens länder ökar också kravet på vårt globala engagemang. Vi ska stödja frihetslängtan och människors kamp mot förtryck var än i världen de befinner sig. Det fria ordet måste värnas, såväl inom som utanför de nya medierna, och vi ska stå upp mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning m.m. Vi måste också arbeta för att fler människor kan ta del av friheten genom att med kraft bekämpa fattigdom och miljöproblem i världen. Bristen på rent vatten, kraftigt förorenad luft och avsaknaden av grundläggande sjukvård inskränker också människors frihet och möjligheter till ett bra liv.

Den humanitära katastrofen i Syrien och Irak behöver mötas med humanitärt stöd. Flyktingströmmarna från Syrien och Irak fortsätter att växa till följd av det upptrappade våldet. Därtill kommer problem i form av sjukdomar, trauman, bristande sanitet och livsmedelsbrist. De största flyktingmottagarna har varit Syriens och Iraks grannländer. Men även den kurdiska regionen i Irak har tagit ett stort ansvar. Sverige bör på EU-nivå verka för att fler medlemsstater tar ansvar för flyktingar från dessa regioner. Därtill bör Sverige även vara pådrivande i EU för ett ökat humanitärt stöd till de drabbade flyktingområdena.

6. EU:s förbindelser med omvärlden, punkt 3 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 7, 9–14, 16–19, 21–23, 25, 26 och 38 samt

avslår motionerna

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 1 och 3–5,

2014/15:1882 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP) yrkande 3,

2014/15:2321 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1 och

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 11 och 12.

*Ställningstagande***Utrikes- och säkerhetspolitik**

Vi ser med oro på att Europeiska rådet vill driva EU till en alltmer sammanvävd militär organisation. När ett alltmer överstatligt EU beslutar om militära insatser där riksdagens inflytande är begränsat innebär det i praktiken att Sverige är med i en militär allians. Vi anser det vara tveksamt om denna förändring i svensk utrikespolitik är förankrad hos det svenska folket. Vi menar därför att regeringen ska verka för en linje inom EU där ansvaret för säkerhets- och försvarspolitiken i huvudsak ska ligga på respektive medlemsland, samt motverka en inriktning som går mot en sammanvävd militär organisation. Om samarbete i stora frågor är nödvändigt ska det ske på mellanstatlig basis.

Härutöver menar vi att det är ett oundgängligt behov för det svenska försvarets framtida utveckling att ha tillgång till en tekniskt välutvecklad försvarsindustri med bred kompetens. En svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör använda undantagsregeln i artikel 346 i EUF-fördraget på liknande sätt som andra medlemsländer som har en viktig försvarsindustri. Regeringen bör därför hålla en linje som håller fast vid möjligheten att kunna ta sådana hänsyn om ett medlemslands säkerhetsintressen står på spel. Detta är nödvändigt om vi vill att försörjningstryggheten ska genomsyra försvarsmaterieförsörjningen av vår försvarsmakt.

Sverigedemokraterna kan inte heller ställa sig bakom den utveckling i EU som innebär att alltmer av utrikespolitiken förflyttas från respektive medlemsland till EU och EU:s utrikestjänst. Vi kan instämma i mervärdet i en gemensam EU-linje i stora viktiga frågor så länge det görs med konsensus mellan medlemsstaterna och varje medlemsstat också fortsatt har en frihet att föra sin egen utrikespolitik i enlighet med sina intressen. Vi ser däremot inte behovet av en särskild utrikestjänst och utrikesrepresentant för EU.

Sverigedemokraterna anser att regeringen i EU bör värna och stärka svenska utrikespolitiska intressen i stället för att helt överlämna svensk utrikespolitik åt EU. Med hänvisning till detta är det vår uppfattning att Europeiska utrikestjänsten bör avvecklas.

EU som aktör i FN

Genom resolution 65/276 av den 3 maj 2011 formaliseras EU:s status i FN. Resolutionen från 2011 ger EU:s institutioner rätt att föra unionens talan i FN. Vi menar att 2011 års resolution ger EU:s institutioner en långtgående rätt att agera som en medlemsstat, vilket vi inte kan ställa oss bakom. EU är inte en stat, och Sverigedemokraterna motsätter sig kraftigt en sådan utveckling. Därför anser Sverigedemokraterna att regeringen bör verka för att EU:s förstärkta rätt att föra talan i FN upphävs alternativt begränsas så att den inte inskränker på medlemsstaternas rätt att framföra åsikter i FN.

EU:s grannskapspolitik, Ukraina och Ryssland

Sverigedemokraterna anser det vara av stor vikt att EU upprätthåller goda relationer och handelsförbindelser med grannskapet, och vi anser det viktigt att värna varje lands rätt till territoriell integritet och suveränitet och möjlighet att göra fria val utan påtryckningar från utomstående parter.

För att ett fördjupat samarbete och integration med grannskapet långsiktigt ska fungera mot bakgrund av EU:s överstatliga inriktning anser vi att villkoren för att ingå associeringsavtal måste skärpas. Det räcker inte med ett samarbete efter ett genomfört avtal, utan vi vill se tydligare reformer och uppfyllda krav innan avtal ingås om bl.a. arbete mot korruption och organiserad brottslighet, fungerande rättsstat, fungerande gränskontroller, säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter. Vidare måste det påpekas att stor försiktighet måste iakttas när det gäller beslut om nya stödpaket för särskilt det södra grannskapet, eftersom omfattningen av sådana paket riskerar att bli mycket kostnadsdrivande för unionen i ett läge när många medlemsländer redan befinner sig i ekonomisk kris. Det är därför av vikt att ytterligare sådana beslut inte är tvingande på EU-nivå utan överläts till de medlemsstater som anser sig ha kapacitet för detta. Detta menar Sverigedemokraterna borde vara den svenska linje som regeringen ska verka för.

Krisen i Ukraina har fått katastrofala konsekvenser för det ukrainska folket och landets ekonomi. Sverigedemokraterna anser att Sverige och Europa bör vidta åtgärder för att stärka handelsförbindelserna med Ukraina och stärka landets näringsliv. I linje med vad Sverigedemokraterna tidigare motionerat om ställer sig partiet positivt till att EU lyfter handelshinder mot Ukraina. Sverigedemokraterna anser även att regeringen bör arbeta för en mer omfattande humanitär insats riktad till de områden som drabbats hårdast av striderna i landet. Det är tydligt att Rysslands agerande strider mot internationella avtal och kränker Ukrainas territoriella integritet både vad gäller agerandet på Krim och i de östliga delarna i Ukraina. Utifrån vår

principiella utgångspunkt att värna alla staters suveränitet, självbestämmande och territoriella integritet är vi kritiska till den överstatliga inriktningen inom EU som undergräver detta. Men vi är ännu mer kritiska till Rysslands agerande som bryter mot internationella lagar och dessutom utgör ett säkerhetspolitiskt hot i vårt närområde. Sverigedemokraterna ställer sig positiva till EU:s starka reaktion mot Rysslands agerande på Krim och i östra Ukraina. Sverigedemokraterna ställer sig vidare bakom att avbryta förhandlingarna om det nya samarbetsavtalet och avtalet om förhandlingsprocessen om viseringsfrihet. Sverigedemokraterna anser liksom regeringen att ämnen som mänskliga rättigheter och demokrati även i fortsättningen bör ha en framträdande ställning då samtal förs mellan EU och Ryssland. Sverigedemokraterna står bakom det paket av sanktioner som EU infört mot Ryssland hittills, och partiet står öppet för att utvidga dessa och anser att Sverige inom EU ska ställa sig bakom ytterligare sanktioner mot Ryssland om det skulle visa sig nödvändigt. För att sanktionerna ska ge största möjliga effekt uppmanar Sverigedemokraterna även regeringen att i EU arbeta för en tydlig utvärdering och uppföljning av sanktionernas effekter och eventuella tillkortakommanden.

Utvecklingen i Mellanöstern

Sverigedemokraterna anser att målet med EU:s mellanösternpolitik bör vara en varaktig fred där båda parter kan leva i fred och säkerhet. Sverigedemokraterna ser det som omöjligt att Hamas kan bli en del av en sådan långsiktig lösning. Det är beklagligt att EU har tagit bort Hamas från EU:s lista över terrororganisationer, och EU bör skyndsamt ta fram de uppenbara grunder som finns till att återföra dem på listan över terrorister. EU betalar stora biståndsmedel till den palestinska myndigheten. Sverigedemokraterna anser att villkoren för att den palestinska myndigheten ska få bistånd ska vara att den upphör med alla belöningar för och hyllningar av terrorism och uppmaningar till terrordåd, samt tar tydligt avstånd från antisemitism och visar prov på vilja att styra i enlighet med demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Den palestinska myndigheten bör också uppvisa en trovärdig vilja att ha en fredlig relation med Israel. Sverigedemokraterna anser att regeringen inom EU bör arbeta för ett stopp för bistånd till den palestinska myndigheten tills dessa krav är uppfyllda, samt att EU inte ska anse en statsbildning där Hamas ingår som legitim och att EU åter ska stämpla Hamas som terrororganisation.

Det fruktansvärda kriget i Syrien och Irak har varit särskilt förödande för minoriteter och i synnerhet ländernas kristna minoriteter. Irak är en problematisk statsbildning då landet innefattar ett flertal religiösa och etniska minoriteter som visar på uppenbara svårigheter att samexistera fredligt. Sverigedemokraterna anser att regeringen i EU bör verka för att FN upprättar en säker zon för utsatta minoriteter i konfliktområdena i Syrien och Irak samt visar sitt tydliga stöd för de kristna och andra utsatta minoriteter i området. Vidare bör regeringen i EU verka för att öka de humanitära insatserna och i konfliktområdena uppmärksamma de humanitära och kulturella värden som

håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak. Regeringen bör i EU även verka för att en långsiktig, konstitutionell lösning utarbetas, som i praktiken tar hänsyn till, skyddar och bevarar området religiösa och kulturella minoriteter. Vidare bör regeringen i EU verka för att det skapas ett område för kristna på Nineveslätten med egen autonomi och för en långsiktigt hållbar lösning som tar hänsyn till kurdernas anspråk på utökat självstyre.

Av stor vikt är också att EU prioriterar sina resurser för flyktinghjälp till att bidra generöst med humanitärt bistånd till krisens närområde, där de flesta flyktingar befinner sig och behoven är akuta. EU bör också se över möjligheten att bidra med direkt stöd till samhällen i de länder som tar ett stort ansvar för flyktinghjälp genom världsbankens fonder som är utformade för detta syfte. Därför anser vi att Sverige inom EU bör vara drivande i att det humanitära stödet till flyktingar i krisens närområde ska prioriteras högre.

Västsahara

Sverigedemokraterna stöder ett erkännande av Västsahara som stat. Vägen till att bygga en fungerande stat i Västsahara kräver en folkomröstning och fredsförhandlingar med Marocko. Marocko visar ingen vilja till samarbete i frågan. Landet sköter också den humanitära situationen i Västsahara dåligt. Sverigedemokraterna anser därför att det är nödvändigt att regeringen sätter press på Marocko genom att erkänna Västsahara som stat och genom att verka för detta inom EU, samt att arbeta för att möjliggöra en folkomröstning om självständighet. Sverigedemokraterna anser att riksdagens beslut av den 5 december 2012 om att Sverige ska erkänna den saharisk-arabiska republiken i Västsahara och att Sverige även ska verka för detta inom EU måste få genomslag under det kommande året. Om regeringspartierna inte har ändrat sin uppfattning i frågan finns riksdagsmajoritet och regeringsstöd för erkännandet.

Medelhavsunionen

Barcelonaprocessen var inledningsvis ett mellanstatligt samarbete som syftade till att främja MR-frågor, demokrati och handel. De diskussioner om omstöpning av grunderna för Unionen för Medelhavet till att omfatta mer politiska reformer som har refererats i tidigare redogörelser är ett tecken på att Medelhavsunionen är på väg mot ett mer överstatligt samarbete liknande EU. Sverigedemokraterna ser positivt på att länderna i det södra partnerskapsområdet visar en vilja till samarbete inbördes, men har som ståndpunkt att Sverige bör lämna Medelhavsunionen eftersom det är svårt att se mervärdet av Sveriges deltagande utöver det befintliga samarbetet inom det sydliga partnerskapet. Sverigedemokraterna anser därför att regeringen bör arbeta för att förhindra en ytterligare fördjupning av samarbetet mellan Medelhavsunionen och EU.

Konsulär beredskap

EU:s alltmer fördjupade samarbete i konsulära frågor har visserligen medfört vissa fördelar, men vi vill betona att ett av de mest grundläggande

kännetecknen för en suverän stat är möjligheten att upprätthålla egna diplomatiska representationer. Den konsulära frågan kan inte isoleras från detta. Sverigedemokraterna anser därför att vi bör se konsulära frågor som en fråga där Sveriges och de övriga medlemsstaternas nationella kompetens strikt bör värnas och att regeringen bör motverka att det konsulära samarbetet går mot en gemensam EU-representation.

Den gemensamma handelspolitiken inklusive frihandelsavtalet mellan EU och USA

Vi är positiva till handel och anser att Sverige inom såväl EU som andra internationella forum ska verka för en öppen och fri handel. Vi instämmer även i uppfattningen att ökad handel ger ökad tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Liksom tidigare sluter vi även upp bakom uppfattningen att frihandel kan vara en starkt välståndsskapande kraft för såväl fattiga som mer utvecklade länder. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse. Även andra intressen än rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken, t.ex. ska vi kunna ställa motsvarande krav på djuretik på de animaliska produkter vi importerar som de inhemskt producerade produkterna. Vi ser även vikten av att handelsavtal ska innefatta bl.a. CSR och miljöaspekter där prioriteringen är ett minskat koldioxidläckage.

Sverigedemokraterna ser betydelsen av att skapa globala handelsavtal i sin helhet, men vi vill även belysa vikten av dess innehåll och hur detta påverkar den svenska marknaden. Vi är generellt positiva till ett handelsavtal mellan EU och USA (TTIP), och vi tror att detta kommer att stärka den svenska industrin både genom borttagandet av befintliga handelshinder och genom att tillkomsten av nya handelshinder förebyggs. Sverigedemokraterna ser positivt på USA:s uttalade indikationer om transparens, deltagande och ansvarstagande, och vår förhoppning är att framtagna standardiseringar styr mot redan befintliga handelsmekanismer i WTO:s avtal. Avtalet innehåller dock väldigt många faktorer och komplexiteten är påtagande när det gäller bl.a. de tekniska och de icke-tariffära regelhindren, jämfört med borttagande av t.ex. ekonomiska tullar. Sverigedemokraterna ser vikten av att i första hand se över de områden som ger störst möjlighet till regelsamarbete snarare än att försöka hitta gemensamma nämnare för alla sektorer. Dessutom behövs en förståelse av att vissa regelverk är svåra att samköra på grund av olika myndighetsstrukturer och olika produktregelverk. Vi anser att en gemensam minsta nämnare gällande de olika sektorerna ska generera avkastning, ökad marknadsintegration och i viss mån skydd av nationella intressen samt att handelsrelationer med tredjeländer inte får försämrats. När det gäller utfallet i de olika sektorerna vill vi poängtera att redan framtagna prognoser är just generella uppskattningar. Rapporter som visar vilka sektorer eller olika regioner som gynnas av handelsavtalet är osäkra. Även om vår generella uppfattning om avtalet i sin helhet är positiv gällande industrins

exportmöjligheter vill vi dock flagga för vissa klausuler i avtalet. Sverigedemokraterna anser att EU noga måste bevaka hur tvistelösningsklausulen (ISDS) kommer att utformas i det slutgiltiga avtalet. En tvistelösningsklausul av ren Naftamodell är något som Sverigedemokraterna inte kan ställa sig bakom. Vi vill vidare se att det blir fråga om en lista där de delar som ska vara föremål för ett handelsavtal tas upp och inte som i dag en lista där endast de delar som inte kommer att vara föremål för avtalet tas upp. Sammanfattningsvis välkomnar vi ett frihandelsavtal med USA men anser att ett sådant avtal inte får utmynna i en situation där företag kan stämna stater, där den svenska modellen skadas eller där avtalet i övrigt leder till en underminering av den svenska självbestämmanderätten.

7. EU:s utvecklingspolitik, punkt 4 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:81 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 16.

Ställningstagande

EU:s medlemsländer står för nästan 60 procent av världens samlade bistånd och är många utvecklingsländers största handelspartner. Trots att EU-kommissionen är världens fjärde största biståndsgivare och Sverige kanaliserar drygt 2 miljarder kronor av den nationella biståndsbudgeten årligen genom EU är den svenska biståndsdebatten fokuserad på det svenska bilaterala biståndet. EU:s utvecklingspolitik brister på en rad punkter och står inför en rad utmaningar. Det främsta problemet är självklart att få av EU:s medlemsstater lever upp till sina åtaganden när det gäller biståndet. Concord beräknar i sin rapport AidWatch att klyftan mellan EU-ländernas löften och de faktiska biståndsbudgetarna 2015 kommer att ha växt till 36 miljarder euro. Uppskattningsvis 5,6 miljarder euro togs 2012 från EU-ländernas biståndsbudgetar för att finansiera bundet bistånd, klimatbistånd, räntekostnader, flyktingmottagande i EU, utländska studenter vid högskolor i EU och skuldavskrivningar. Utöver biståndsnivåerna och urholkningen av biståndet finns andra stora problem. Fortfarande är s.k. bundet bistånd vanligt i ett flertal medlemsstater. All utvecklingsforskning pekar på att det är en mycket ineffektiv biståndsform, och det står i strid med tanken om ägandeskap i biståndet. EU har antagit en policy för samstämmighet i utvecklingspolitiken,

Policy Coherence for Development, vilket motsvarar PGU i Sverige. Fortfarande finns dock grundläggande brister i samstämmigheten mellan EU:s olika verksamheter. Unionens handels-, jordbruks- och fiskeripolitik är exempel på verksamheter som försvårar, och i vissa fall helt slår sönder, förutsättningarna för att biståndet ska kunna ge resultat. Ytterligare en bland flera stora utmaningar i EU:s utvecklingspolitik är att ett mindre antal medlemsstater med Malta och Polen i spetsen har kunnat blockera mycket av arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i unionens bistånd.

EU:s bistånds- och utvecklingspolitik genomgår ett antal olika processer som kommer att medföra omfattande förändringar av hur politiken kommer att bedrivas framöver, och i detta arbete bör Sverige delta aktivt. Sverige bör aktivt verka för att EU och dess medlemsländer tar fram en tydlig färdplan för hur EU:s gemensamma mål om att nå 0,7 procent av BNI till 2015 ska uppnås. Sverige bör även verka för att man inom unionen fastställer åtagandet om att 0,15 procent av BNI ska gå till bistånd till de minst utvecklade länderna (MUL-länderna). Dessutom bör Sverige verka för att EU:s klimatfinansiering ska ske utöver redan existerande åtaganden för biståndet. Likaså är det viktigt att klargöra att samstämmighet för utveckling är ett överordnat mål och att det ska översättas i en konkret färdplan. Sverige bör arbeta aktivt för att en sådan färdplan blir verklighet. Slutligen finns ett behov av att tydliggöra det civila samhällets roll för utveckling, bl.a. genom deltagande i beslutsprocesser, och att finansieringen av det civila samhällets verksamhet ökar.

8. Ekonomiska och finansiella frågor, punkt 5 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 27–30 och 32.

Ställningstagande

Ekonomiska och monetära unionen

Vi är skeptiska till fördragsändringen som ligger till grund för att ESM ska ersätta EFSM och EFSF och därefter fungera som permanent stabilitetsmekanism för euroländerna. Fördragsändringen berör huvudsakligen EMU-området, men relevansen för Sveriges del bör likväl framhållas. Sverige har i enlighet med nuvarande förordning och i enlighet med Sveriges

medlemskap i EU en formell och legal skyldighet att gå med i det tredje steget i EMU och införa euron som valuta. Till skillnad från exempelvis Storbritannien och Danmark har vi inget formellt undantag från detta. Det rimliga för svensk del i nuläget är att Sverige förhandlar fram ett formellt undantag från skyldigheten att införa euron som valuta.

Tillsyn över kreditvärderingsinstitut

I dag är Finansinspektionen (FI) övergripande behörig myndighet för tillsynen över de finansiella marknaderna i Sverige. Regeringen avser nu att bryta denna praxis och förflytta delar av den kompetens och de befogenheter som i dag ligger under FI till motsvarande myndighet på federal EU-nivå, och i stället låta Esma ta över verksamheten. Den befogenhet som berörs avser tillsynen över kreditvärderingsinstitut.

Vår uppfattning är att vissa standardiseringar av regelverk som syftar till att underlätta handeln på den inre marknaden i vissa fall mycket väl kan vara av godo. I detta specifika fall rör det sig dock inte bara om en standardisering av regelverk och förordningar, utan om en regelrätt maktförskjutning från en svensk myndighet under regeringens kontroll till motsvarande myndighet på EU-nivå – bortom regeringens kontroll. Den typen av maktförskjutning vänder vi oss mot huvudsakligen av principiella skäl, då vi ser ett egenvärde i att makten och kontrollen över det offentliga Sverige ligger hos regeringen och riksdagen samt – inte minst – ytterst hos det svenska folket. Med anledning av vad som anförts ovan menar vi att FI inte ska fråntas några befogenheter på det berörda området.

Skatt på finansiella transaktioner

Frågan om en internationell skatt på finansiella transaktioner (FTT) är relevant ur minst två aspekter. Dels är skattepolitiken en nationell angelägenhet, dels skulle en sådan skatt resultera i kapitalflykt till andra finanscentrum utanför EU och i förlängningen minska hela EU:s BNP. En sådan skatt kan i princip endast införas globalt, eller inte alls. Vi vänder oss därför mot den föreslagna skatten. Vi är även starkt skeptiska till att koordinera vissa punktskatter på EU-nivå. Punktskatter syftar huvudsakligen till att uppnå vissa mål på exempelvis miljö- eller folkhälsoområdet. Dessa mål är en nationell angelägenhet och ska formuleras av Sveriges riksdag och i förlängningen av det svenska folket. Det innebär även att riksdagen måste sitta på verktygen för att uppnå målen. Det ovanstående bör ges regeringen till känna.

EU:s budget

Vi vänder oss mot den snedvridning som råder inom unionen där vissa länder står för de finansiella tillgångarna och andra länder i stort tar emot pengar utan motkrav. Sveriges EU-avgift uppgick 2014 till 41,5 miljoner kronor, och återflödet från EU:s budget uppgick till endast 12,2 miljoner kronor. Denna mellanskillnad på över 29 miljoner kronor är något som aldrig kommer de svenska skattebetalarna till del, vilket är upprörande.

9. Ekonomiska och finansiella frågor, punkt 5 – motiveringen (V)

av Hans Linde (V).

Ställningstagande

Orsakerna till den ekonomiska krisen i EU är komplexa och sammanflätade men har samtidigt avslöjat betydande brister i det finansiella systemet. Eurokrisen är en strukturell kris som har sin grund i att valutaunionen låser fast länderna i en gemensam penning- och valutapolitik, samtidigt som de saknar nationella centralbanker som kan agera som långgivare i sista instans. Detta har lett till budgetunderskott och akuta statsfinansiella problem i en del länder i form av kraftigt stigande räntor på deras statsobligationer. Den förda politiken har alltså snarast förlängt och fördjupat den ekonomiska krisen, och den har hanteras över huvudet på dem vars liv påtagligt påverkas av de beslut som fattas. I de flesta av de berörda länderna fick medborgarna inte fatta beslut om huruvida de skulle vara med i EMU, men de får nu betala priset. Därför är inte en ökad överstatlighet lösningen.

Krisen visar en brist på demokratisk legitimitet när det gäller EU- och EMU-länderna. En bankunion riskerar att förstärka EU:s makt på medlemsstaternas bekostnad. Jag anser att det behövs betydligt kraftigare åtgärder för att trygga den finansiella stabiliteten. En sådan åtgärd är att införa en lag om bankdelning som separerar traditionell bankverksamhet från spekulativ investmentverksamhet, vilket föreslås i den s.k. Liikanenrapporten som tyvärr verkar ha hamnat längre ned på den politiska dagordningen, bl.a. på grund av motstånd från den svenska regeringen.

Vänsterpartiet anser att någon form av beskattning av finanssektorn är önskvärd. Finanskrisen har resulterat i stora kostnader för medborgare och statskassor runt om i världen. Samtidigt är finansbranschen underbeskattad, varför frågan om en bättre beskattning av finanssektorn är viktig även av detta skäl. Oavsett utformningen av en sådan skatt ska intäkterna ovillkorligen gå till respektive stat.

En folkomröstning bestämde 2003 att Sverige inte skulle vara med i EMU. Det är därför rimligt att regeringen ser till att få till stånd ett undantag för Sverige från skyldigheten att införa euron, i likhet med de som Storbritannien och Danmark har.

Vänsterpartiet anser att EU:s budget bör minskas kraftigt. Vi motsätter oss generellt förslag som ökar EU:s makt. På områden där det är möjligt att flytta fram positionerna för en progressiv politik måste en bedömning göras från fall till fall om fördelarna överväger riskerna med att ytterligare politikområden förs till EU-nivån. Vi anser vidare att Sverige bör omförhandla sitt avtal med EU där en av utgångspunkterna bör vara att få lämna EU:s gemensamma jordbrukspolitik för att bygga upp en nationell politik inom det området.

Med hänvisning till detta avstyrks motionen i berörda delar.

10. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 6 (M, C, FP, KD)

av Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M), Göran Pettersson (M), Sofia Damm (KD), Sotiris Delis (M), Ola Johansson (C) och Tina Acketoft (FP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1880 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP) yrkande 7,

2014/15:2316 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 14 och

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 10 och

avslår motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 15, 20 och 33–37.

Ställningstagande

EU måste bli öppnare för att möta framtidens utmaningar. Under det närmaste årtiondet kommer arbetskraftsutbudet att minska med närmare 60 miljoner människor inom EU på grund av befolkningsutvecklingen i medlemsländerna. För att möta det ökande arbetskraftsbehovet bör övriga medlemsländer följa Sveriges exempel och öppna upp för legal arbetskraftsinvandring för de många människor som vill söka sig en bättre framtid. Vi vill även framhålla vikten av att nyanlända och andra invandrare snabbt etableras i arbets- och samhällslivet för att skapa förutsättningar för integration och att utrikes födda ska känna delaktighet, samhörighet och tillhörighet i det nya landet.

EU ska ge alla människor i behov av skydd möjlighet till asyl och genomföra inrättandet av ett gemensamt asylsystem. Vi vill ha ett EU som ser till migrationens positiva effekter och som är generöst i mottagandet av asylsökande. Sverige tillhör de länder som tar emot flest flyktingar. Sverige bör verka för att fler EU-länder ska göra mer när det gäller flyktingmottagandet. Sverige bör även verka för att skapa fler lagliga vägar för att söka asyl inom unionen.

Sverige är och ska vara djupt engagerat i EU:s arbete med solidaritet med utsatta tredjelandsmedborgare. En viktig del bör vara att i samarbete med UNHCR ge skydd för flyktingar och andra skyddsbehövande som inte har tillgång till någon annan varaktig lösning. Tydligast åstadkoms det genom att Sverige verkar för en ökad vidarebosättning inom EU och för att alla EU:s medlemsstater deltar i UNHCR:s vidarebosättningsprogram.

EU:s byrå för grundläggande rättigheter genomförde 2013 en omfattande undersökning av situationen för hbt-personer i EU. Av rapporten framgår att ungefär hälften av alla svarspersoner sa att de personligen hade känt sig diskriminerade eller trakasserade på grund av sin sexuella läggning. Arbetet med att stärka EU:s diskrimineringskydd för hbt-personer måste därför fortsätta.

Vidare måste EU:s regelverk utvidgas så att samkönade par inbegrips i familjebegreppet i all relevant EU-lagstiftning. Den fria rörligheten inom EU måste gälla fullt ut också för samkönade par. De juridiska och sociala rättigheter som följer med äktenskapet ska inte berövas medborgare i EU vid en flytt till ett annat EU-land.

EU behöver större möjligheter att ställa krav på de medlemsländer som inte respekterar mänskliga rättigheter. Vi anser att EU-kommissionen ska kunna granska hur medlemsländerna lever upp till skyldigheten att skydda och respektera mänskliga rättigheter som de är förbundna att göra enligt fördragen. För att granskningen ska ge effekt behöver också medlemsländerna kunna få sanktioner riktade mot sig.

Vi vill att Sverige arbetar för att diskrimineringskyddet i EU stärks och utvidgas till att inkludera såväl sexuell läggning som könsidentitet och könsuttryck, att EU-rättens familjebegrepp breddas till att inbegripa samkönade par, så att den fria rörligheten inom EU gäller alla fullt ut, och att EU-kommissionen ska få mandat att granska och utdela sanktioner mot de medlemsländer som inte respekterar mänskliga rättigheter.

Inom ramen för EU-samarbetet bör Sverige också särskilt prioritera en intensifierad kamp mot människohandeln med kvinnors kroppar.

11. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 6 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 15, 20 och 33–37 samt

avslår motionerna

2014/15:1880 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP) yrkande 7,

2014/15:2316 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 14 och

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Viseringsfrihet, vidarebosättning och efterlevnad av Dublinförordningen

Sverigedemokraterna är av åsikten att viseringsfrihet endast ska ges för medborgare i länder som är stabila rättsstater, har låg korruption och obetydliga problem med organiserad brottslighet och terrorism. Regeringen bör verka för att kravet på visering för resande från Balkan återupprättas respektive behålls. Principiellt ser Sverigedemokraterna positivt på att medborgare från länder i EU:s närområde reser till EU för att studera eller fylla luckor på arbetsmarknaden. Dessa personers erfarenheter i Europa kan också ha väldigt positiv inverkan på vederbörandes hemländer efter att de återvänt. Dessa i och för sig lovvärda syften motiverar dock inte en generell viseringsfrihet då de som studerar och har jobb sällan får problem att få visum. Visum och underlättande för att få visum bör även i framtiden tilldelas efter individuella skäl så länge landet i fråga inte uppfyller ovanstående krav.

Krisen i framför allt Syrien och Irak har orsakat stort mänskligt lidande och tvingat många människor på flykt. Sverigedemokraternas åsikt är att EU bör bedriva en flyktingpolitik där utgångspunkten är att på det mest humana, effektiva och rättssäkra sättet hjälpa flest flyktingar. Vidarebosättning genom UNHCR är en säker laglig väg som vi anser bör prioriteras högre och användas bättre, men antalet kvotflyktingar måste vara i överenskommelse med FN och inte genom överstatliga beslut i EU. Att samarbeta i gränsöverskridande frågor är en sak, men en gemensam överstatlig migrationspolitik ser vi kritiskt på.

Dublinförordningen är tydlig med att asylprövningen ska göras i det unionsland tredjelandsmedborgaren först kom till. Siffror från Migrationsverket visar att hela 70 procent av de flyktingar som når Sverige gör detta landvägen via ett annat EU-land. Ytterligare ca 16 procent anländer med flyg från ett annat EU-land. Trots detta var det 2013 endast 18 procent av alla asylärenden som avgjordes enligt Dublinförordningen. En så självklar sak som att efterleva förordningen skulle således medföra en betydande minskning av det i förhållande till vår folkmängd ohanterliga asyltryck som Sverige utsätts för i dag. Vi vill därför att riksdagen ska ge regeringen till känna att regeringen inom EU ska verka för att Dublinförordningen efterlevs och att Sverige också tar ansvar för att följa förordningen.

Terrorism, Schengensamarbetet och förslaget om en europeisk åklagarmyndighet

Vi välkomnar de initiativ som EU har tagit för att motverka fenomenet med s.k. utländska stridande men anser att mer behöver göras. Det är viktigt och bra att europeiska länder samarbetar och har en dialog om problemet, inte minst med tanke på de konsekvenser som den fria rörligheten och Schengensamarbetet för med sig, men det är samtidigt viktigt att varje land tar sitt eget ansvar och vidtar nödvändiga åtgärder för att stoppa terrorism och terrorresor. Enligt vår mening måste det få tydliga konsekvenser för den som väljer att resa till länder utanför Europa för att ansluta sig till och strida för

terrororganisationer. Naturligtvis måste det bli olagligt att delta i den här typen av aktiviteter, och straffen bör vara kännbara för den som gör det. Vi anser att den som väljer att strida för terroristorganisationer utomlands och har dubbelt medborgarskap ska mista sitt nationella medborgarskap i EU. Även i fall där det rör sig om EU-medborgare som endast har ett nationellt medborgarskap bör den möjligheten prövas. Naturligtvis ska utländska medborgare med kopplingar till terroristnätverk utvisas från EU. Detta är enligt vår mening viktigt dels för stabiliteten och den humanitära situationen i Syrien och Irak, dels för att värna Europas säkerhet och för att förhindra ytterligare radikaliseringsföretag för att därigenom minska risken för terrorbrott i Sverige.

Schengensamarbetet är enligt vår mening ett misslyckande och bör avvecklas. Att gränskontrollerna har tagits bort mellan Schengenländerna innebär att resor mellan Sverige och andra Schengenländer närmast kan betraktas som inrikesresor. Den som har tagit sig förbi en svag punkt vid Schengenområdets yttre gräns är mer eller mindre fri att resa som den vill in i Sverige. Det krävs ett fullgott gränsskydd längs hela det geografiska område som Schengenområdet utgör, men tyvärr har man misslyckats med det. Enligt vår uppfattning har detta fått katastrofala följder för Sverige och många andra medlemsstater. Borttagandet av gränskontroller mellan Schengenländerna har lett till att den organiserade brottsligheten sprider sig i Sverige, liksom en stor mängd vapen, narkotika, illegala invandrare och utländska tiggare. Vi anser att regeringen bör erkänna Schengensamarbetets misslyckande och utreda och redovisa de negativa konsekvenserna av den fria rörligheten och Schengensamarbetet. Enligt vår mening bör Schengensamarbetet i sin nuvarande form omedelbart avvecklas.

Slutligen anser vi att kommissionens förslag om en europeisk åklagarmyndighet innebär ett tydligt och oacceptabelt steg mot att ge mer makt till EU på bekostnad av medlemsstaterna. Vi ser inget nationellt intresse i att unionen utvecklas mot ännu mer överstatlighet. Även om en europeisk åklagarmyndighet inledningsvis inrättas med ett begränsat ansvarsområde skapar det legitimitet för utökat ansvar på EU-nivå. Om förslaget om en europeisk åklagarmyndighet blir verklighet anser vi att Sverige inte ska delta i samarbetet.

12. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 6 – motiveringen (V)

av Hans Linde (V).

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill skapa en mänsklig och generös flyktingpolitik i Sverige och Europa. Alla ska ha möjlighet att söka skydd undan förföljelser, och alla ska få sina asylskäl prövade på ett rättssäkert sätt. För att det ska bli verklighet behöver vi avskaffa Dublinförordningen och låta de asylsökande själva bestämma vilket land de vill söka asyl i.

De återkommande katastroferna i Medelhavet, då tusentals flyktingar drunknat, understryker vikten av att reformera EU:s asyl- och flyktingpolitik.

Vi måste skapa fler lagliga vägar in i Europa. Detta kan ske genom asylvisum som utfärdas vid ambassader och beskickningar, men även genom upphävande av visumkrav från länder som drabbats av konflikt eller krig eller vars regim utsätter befolkningen för tortyr eller förföljelse.

Dessutom behöver militariseringen av Europas yttre gränser upphöra. Den gemensamma europeiska gränspoliserna Frontex och enskilda medlemsländer hindrar asylsökande från att ta sig in i Europa med förstärkt gränsbevakning.

Efter katastrofen i oktober 2013 utanför Lampedusa då över 300 migranter drunknade initierade Italien operationen Mare Nostrum, en operation ledd av den italienska flottan och kustbevakningen med syftet att undsätta och rädda migranter som kom över Medelhavet. Mare Nostrum avslutades formellt den 1 november 2014 eftersom Italien ansåg att man inte själva kunde bära den ekonomiska kostnaden för denna räddningsoperation. Den beräknades då ha bidragit till att rädda livet på ungefär 150 000 migranter under tiden som operationen pågick.

Mare Nostrum ersattes av en EU-gemensam operation under ledning av Frontex som fick namnet Triton. Skillnaden mellan Mare Nostrum och Triton är att den senare är av mycket mer begränsad omfattning. De fartyg som ingår i Triton går inte längre ut än 30 sjömil från Italiens kust och har heller inte något s.k. search and rescue-mandat, vilket innebär att man inte som tidigare patrullerar nära libyskt territorialvatten och aktivt bevakar området i syfte att upptäcka migrantfartyg.

Italiens kustbevakning har sagt att de kan starta upp Mare Nostrum på drygt 48 timmar. Men inom EU fokuserar nu diskussionerna på hur man ska kunna jaga smugglare och förmå länder i Nordafrika och Sahel att stoppa flyktingar – länder som i flera fall inte undertecknat FN:s flyktingkonvention och som saknar kapacitet att erbjuda flyktingar rättssäkra processer och asyl.

Med hänvisning till detta avstyrks motionerna i berörda delar.

13. Sysselsättning och socialpolitik, punkt 7 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 39 och 40.

Ställningstagande

När det gäller sysselsättningsstrategin inom Europa 2020 och de landspecifika rekommendationerna på sysselsättningsområdet är det Sverigedemokraternas uppfattning att sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik i första hand är en nationell fråga som ska avgöras i Sveriges riksdag. Att dela erfarenheter av genomförda åtgärder är i och för sig välkommet, men de landspecifika rekommendationerna går långt utöver erfarenhetsutbyte och är ett direkt intrång i det nationella självbestämmandet.

Sverigedemokraterna vill försvara den svenska modellen och motverka lönedumpning på den svenska arbetsmarknaden genom att kraftigt reformera utstationeringsdirektivet. Vi vill vidare införa en bortre gräns på max tre månader för hur länge en arbetstagare kan vara utstationerad i Sverige. Sverigedemokraterna anser att man bör införa obligatorisk månadsrapportering och anmälningsplikt för företag med arbetskraft utstationerad i Sverige. Behörig företrädare för utstationerade företag ska finnas på plats i Sverige med rätt att ingå kollektivavtal eller liknande.

14. Könsfördelningen i bolagsstyrelser, punkt 8 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkande 41.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning är det önskvärt med en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser. Vi anser att det är ägarna som ska ha ansvar för att se till att styrelserna präglas av mångfald och att den samlade kompetens som finns bland både kvinnor och män tas till vara. En jämnare könsfördelning bör således främjas med andra medel än med tvingande lagstiftning.

I december 2014 överlade civilutskottet med regeringen om direktivförslaget. Utskottets majoritet ansåg att det inte fanns tillräckliga skäl för att införa en reglering på EU-nivå. Enligt utskottet stred förslaget mot subsidiaritetsprincipen. Vi anser att direktivförslaget alltjämt strider mot subsidiaritetsprincipen. I förhandlingsarbetet inom EU bör regeringen därför motsätta sig direktivförslaget. Vi ställer oss således bakom det tillkännagivande som föreslås i motionen.

15. Könsfördelningen i bolagsstyrelser, punkt 8 – motiveringen (S, MP)

av Kenneth G Forslund (S), Anna-Lena Sörenson (S), Olle Thorell (S), Katarina Köhler (S), Pyry Niemi (S), Krister Örnfjäder (S) och Pernilla Stålhammar (MP).

Ställningstagande

Sverige ligger långt fram på jämställdhetsområdet, även om det finns mycket kvar att göra. I många länder inom EU är bristen på kvinnor i maktpositioner påtaglig. Det är därför angeläget att Sverige arbetar aktivt även på EU-nivå för att jämna ut skillnaderna mellan könen.

En jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser inte problemet med bristen på jämställdhet i samhället, men är ett viktigt steg som tillsammans med andra leder i riktning mot ett samhälle där kvinnorna har halva makten och hela lönen.

Det nuvarande kompromissförslaget från det italienska ordförandeskapet ger medlemsstaterna ett betydande utrymme att uppnå målsättningen på det sätt som medlemsstaten önskar, t.ex. genom att näringslivets självreglering ger resultat. Det finns skäl att tro att svenska börsbolag med god marginal kommer att uppfylla det lågt ställda kravet för att en nationell lösning ska vara tillåten.

Genom att stödja förslaget ges Sverige möjligheter att aktivt påverka arbetets inriktning. Vi anser därför att Sverige bör acceptera kompromissförslaget, som lämnar ett betydande utrymme för nationell lagstiftning eller självreglering och värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen (nationella regler och kollektivavtal) när det gäller utseendet av arbetstagarledamöter.

Med hänvisning till detta avstyrks motionen i berörda delar.

16. Könsfördelningen i bolagsstyrelser, punkt 8 – motiveringen (V)

av Hans Linde (V).

Ställningstagande

Enligt Vänsterpartiets uppfattning måste man sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa, men också om att ta till vara alla människors kompetens. Om kompetensen hos både kvinnor och män i näringslivet tillvaratas får företagsledningarna den bästa sammansättningen, vilket gynnar företagen och därmed tillväxten. Vänsterpartiet anser alltså att det är mycket angeläget med initiativ som syftar till att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Åtgärder i detta syfte ska dock inte företas på EU-nivå. Det är i stället en

uppgift för varje medlemsstat att ta initiativ till att åstadkomma en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelserna.

Mot denna bakgrund anser Vänsterpartiet att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Med hänsyn till att Sverige i förhandlingsarbetet inom EU motsätter sig direktivförslaget finns det inte behov av något tillkännagivande. Med hänvisning till detta avstyrks motionen i berörda delar.

17. Jordbruks- och fiskeripolitik samt livsmedelsfrågor, punkt 10 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 24 och 49–55.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna eftersträvar att Sverige ska omförhandla villkoren för medlemskapet i Europeiska unionen med det långsiktiga målet att återföra beslutsmakten till Sverige. Tills vidare är det dock viktigt att vi på bästa sätt tar vara på de stöd som lantbruket kan få av EU för att stärka det svenska jordbruket. Sedan EU-inträdet är svensk jordbruksnäring på tillbakagång. Sverigedemokraterna motsätter sig flera av de direktiv som EU stipulerar och som får negativa återverkningar på de svenska böndernas villkor. Sverigedemokraterna vill i grunden omförhandla avtalen för det svenska EU-medlemskapet för att på olika sätt gynna Sveriges jordbruksnäring. Den s.k. gemensamma jordbrukspolitiken (Common Agricultural Policy, CAP) är det kanske mest ineffektiva och kostsamma inslaget i hela EU. Jordbruksstödet utgör ungefär en tredjedel av EU:s budget. Sverigedemokraterna vill helt skrota jordbruksstödet i dess nuvarande form, vilket ur ett svenskt perspektiv utgör en enorm transferering av medel från svenska skattebetalare till jordbrukare på den europeiska kontinenten. Ett avskaffande av den gemensamma jordbrukspolitiken skulle leda till en radikal sänkning av medlemsavgifterna till EU. För svenskt vidkommande skulle i stället det s.k. gårdsstödet betalas ut direkt från den svenska staten.

Sverigedemokraterna motsätter sig stora delar av EU:s externa fiskeripolitik. Vi ifrågasätter kostnadseffektiviteten i framför allt fiskeavtalen och ser helst att avtalen inte förlängs när det gäller utvecklingsländerna. Man använder fiskeripolitiken och pengar från den gemensamma budgeten, där vi

är stora nettobetalar, för att upprätthålla en fiskeflotta, främst i Spanien och Portugal, som vid det här laget borde ha anpassats till hållbara fiskerivåer. Vi anser även att EU:s fiskeavtal över huvud taget inte går att förena med en hållbar utvecklingspolitik. EU:s fiskeflotta är dåligt kontrollerad och undergräver utvecklingsländernas möjligheter att utveckla det lokala fisket, skapa möjligheter till arbetstillfällen och försörja sin egen befolkning. Sverigedemokraterna menar därför att regeringen ska verka för att avskaffa EU:s externa fiskeripolitik.

Vi i Sverigedemokraterna ställer oss positiva till åtgärder som undanröjer handelshinder och underlättar export. Med anledning av den svåra situationen för mjölkbönderna har vi emellertid förordat ett tillfälligt bevarande av mjölkkvoterna under minst ett år. Vi har också uppmärksammat mjölkböndernas situation i den svenska debatten och för en politik för förbättrade villkor för lantbruket, t.ex. genom lägre skatter på gödsel och diesel och genom en översyn av t.ex. beteslagstiftningen. Även om jordbruket är en fråga som i många avseenden regleras inom EU är mjölkböndernas situation ett bra exempel på att även den nationella lagstiftningen har stor betydelse.

Vi är positiva till handel och anser att Sverige såväl inom EU som i internationella forum, såsom WTO, ska verka för en öppen och fri handel. Vi instämmer även i uppfattningen att ökad handel ger ökad tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Liksom tidigare sluter vi även upp bakom uppfattningen att frihandel kan vara en starkt välförsvärande kraft för såväl fattiga som mer utvecklade länder. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse. Sverigedemokraterna anser att subventioner, såsom EU:s exportbidrag, som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad ska avskaffas.

Sverigedemokraterna anser vidare att konsumenternas förtroende för kvaliteten på livsmedlen förutsätter ett starkt djurskydd i Sverige och flexibla kontroller utifrån varje EU-medlemsstats specifika behov. Ett starkt djurskydd har även ett egenvärde då det besparar djuren det lidande som uppstår vid långa transporter och plågsamma slaktmetoder. Det bästa sättet att uppnå ett starkt djurskydd inom EU är att verka för strikta gemensamma regler vid transporter och att gemensamt motverka undantag för plågsamma slaktmetoder. Inom ramen för EU vill Sverigedemokraterna även verka för att varje medlemsstat får införa de sjukdoms- och smittokontroller som anses nödvändiga. Sverigedemokraterna vill därför minska kommissionens inflytande över hur, när och varför kontroller utförs i alla led i produktionskedjan samt vid import av livsmedel.

Krav på ett starkt djurskydd i Sverige får inte leda till att svenskt jordbruk konkurreras ut av jordbruk i andra EU-länder. Sverigedemokraterna anser att de svenska böndernas konkurrenskraft bör stärkas, samtidigt som ett starkt djurskydd bibehålls. Vi har tyvärr sett att djurtransporter både inom och utanför EU sker utan hänsyn till att det är levande varor som fraktas. Vi vill ha ett importförbud för animalieprodukter som produceras på ett sätt som

utsätter djur för ett systematiskt onödigt lidande och som strider mot intentionerna med svensk djurskyddslagstiftning.

Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats, ofta utan att veta om det. Slaktmetoderna innebär kortfattat att djuren avlivs och avblodas helt utan bedövning, vilket innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Andelen kött från djur som slaktats med dessa båda slaktmetoder växer. I vissa producentländer slaktas t.ex. alla får och lamm utan bedövning. I en rapport från EU-kommissionen framkommer det att närmare 75 procent av nötkreaturen inom EU slaktas utan bedövning. Sverigedemokraterna vill verka för att Sverige ska få möjlighet till undantag som gör att vi kan stoppa importen av kött som kraftigt avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning. Innan ett sådant undantag är på plats är det vår uppfattning att regeringen bör verka för generella förbud på EU-nivå mot dessa brutala slaktmetoder.

18. Miljö- och näringspolitik, infrastruktur och energifrågor, punkt 11 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 44–48 och 56–60.

Ställningstagande

Vi anser inte att det är rätt eller rimligt att EU:s regelverk står över de lagar som stiftas av Sveriges riksdag, det svenska folkets företrädare. Detta grundläggande förhållningssätt bör vara vägledande även i frågor som rör transporter och politiken för informationssamhället.

När det gäller klimatpolitiken vill Sverigedemokraterna se den i ett globalt perspektiv. Det krävs en insikt om att varken Sverige eller EU kan påverka koldioxidutsläppen i någon betydande utsträckning utan globala avtal. Sverigedemokraterna eftersträvar en miljö- och klimatpolitik baserad på humanism, där alla världens människor har en okränkbar rätt att eftersträva en mer hälsosam morgondag. Vi avhåller oss emellertid från domedagsprofetior och lägger fokus på realistiska lösningar på verkliga problem. Om vi på kort och lång sikt ska kunna klara vår industri och handel och därmed i förlängningen jobben och välfärden, måste vi ta med i beräkningen vad vi

faktiskt släpper ut i förhållande till andra när vi beslutar om Sveriges utsläppsminskningar. I Sverige har vi sedan 1970-talet minskat vår användning av fossilt bränsle bl.a. genom en utfasning av användningen av olja för uppvärmning. Detta har tillsammans med en nästan koldioxidfri elproduktion resulterat i att vi i princip har den industrialiserade världens lägsta utsläpp per capita, detta trots vårt kalla klimat. Sverige står därmed för mellan 0,1 och 0,2 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser, och därför anser vi inte att Sverige ska krävas på större utsläppsminskningar än andra länder.

Sverigedemokraterna anser vidare att regeringens linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de som släpper ut mest också gör de största åtagandena vad gäller att minska sina utsläpp när det kommer till fördelningen av bördan inom EU och resten av världen. Svensk klimatpolitik har länge byggt på att Sverige ska gå före och besluta om betydligt större utsläppsminskningar av koldioxid än andra länder. Tanken bakom detta är att Sverige på detta sätt ska kunna påverka andra länder i samma riktning. Problemet med denna strategi är att det inte finns något som tyder på att den fungerar. Det finns ingen forskning på området som tyder på att denna föregångspolitik på något sätt bidrar till minskade utsläpp. Enligt teorin om koldioxidläckage kan det till och med vara så att denna politik bidrar till att öka utsläppen i andra länder. Enligt EU-kommissionen bidrar varje procentuell ökning av elpriset till en minskning av exporten med 1,6 procent, vilket understryker vikten av att upprätthålla god konkurrenskraft inom EU. Om det blir dyrare att tillverka varor i Sverige och Europa är risken stor att företag i stället flyttar till andra länder med lägre energipriser.

Sverigedemokraterna anser att LULUCF (land use, land use change and forestry) ska ingå i medlemsstaternas mål om utsläpp av klimatgaser. Detta är viktigt för att uppnå rättvisa villkor och stimulera till en ansvarsfull skogspolitik. Emellertid ser vi det som märkligt om medlemsstaterna efter förhandlingar endast kan tillgodoräkna sig nya förändringar av markanvändningen. Utgångspunkten måste givetvis vara att fastställa nationernas faktiska nettoutsläpp inklusive markanvändning och sedan utgå från dessa nya siffror i samtliga beräkningar.

Sverige har en väl fungerande elmarknad som dessutom är relativt miljövänlig och koldioxidutsläppsnål. Att delar av Europa nu överger en stabil elmarknad till förmån för vind, kol samt utomeuropeisk gas och olja ser vi som ett stort bekymmer. Sverigedemokraterna ser positivt på ett energisamarbete med våra närliggande grannländer när det gäller produktion och distribution av el. Utmaningarna ligger i att säkerställa den nationella och europeiska energitillgången samt långsiktiga miljöutvecklingen och försörjningstryggheten. Stora och dyra investeringar i europeisk infrastruktur, förnybar energi och utvecklade kärnkraft för att säkerställa klimatmål ser vi som en ekonomisk orimlighet. Om för stora kostnader läggs på europeiska företag kommer det att hämma den ekonomiska tillväxten och därmed medföra minskade resurser till forskning och utveckling. Vi anser att det bör finnas en

balans i ekonomin och miljösatserna för att skapa det långsiktigt hållbara samhället samt en långsiktig global konkurrens. Sverigedemokraterna prioriterar att säkerställa den nationella energiförsörjningen i första hand och sedan, genom bilaterala nationella avtal, garantera tillförlitligheten för att inte bli ekonomiskt eller politiskt beroende av bl.a. utomeuropeisk olja eller gas.

Forskning har visat att bindande mål för förnybart inom EU kraftigt kan öka kostnaderna utan att utsläppen minskar. I realiteten betyder det att omställning till s.k. förnybar energi i realiteten kan leda till höjda utsläpp av klimatgaser. Tyskland är ett tydligt exempel på detta; där byggs kolkraften ut i stor skala trots världens mest ambitiösa satsningar på sol- och vindkraft. I ljuset av detta är det märkligt att kärnkraftens betydelse över huvud taget inte finns med i diskussionen. Att kärnkraften, som är att betrakta som klimatneutral, ställs vid sidan av det som kallas förnybart slår oerhört fel. Vi i Sverigedemokraterna vänder oss därför mot bindande mål för förnybart bränsle och energieffektivisering samt för mål om en koldioxidneutral fordonsflotta.

19. EU:s institutioner, punkt 12 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 1, 2 och 8.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser inte att det är rätt eller rimligt att EU:s regelverk står över de lagar som stiftas av Sveriges riksdag, det svenska folkets företrädare. Det svenska folket har aldrig blivit tillfrågat om detta utan röstade ja till ett helt annat EU än vad EU utvecklats till i dag. Sverige var redan innan EU-inträdet 1995 en högteknologisk, framgångsrik välfärdsstat med stark export, högkvalitativa produkter och tjänster, hög arbetsmoral och ett välorganiserat samhälle. Allt detta lyckades svenskarna skapa utan en överstatlig union vars lagar har företrädare framför våra egna. Sveriges riksdag har i många frågor reducerats till transportkompani utan reellt inflytande.

Vi anser att svenskarna bestämmer bäst själva över sin egen framtid och vill därmed att Sverige ska lämna den överstatliga unionen för att återgå till att samarbeta inom Efta eller liknande om möjligt. Vidare vill vi se ett samarbete som inkluderar andra aspekter där alla Europas länder har ett gemensamt intresse av att samarbeta, exempelvis när det gäller brottsbekämpning, miljö

och gränskontroll. När ett sådant alternativ är framförhandlat vill vi ge svenska folket möjlighet att säga sitt i en ny folkomröstning där man för första gången får säga sitt om Sveriges medverkan i en överstatlig union.

Vad gäller kommittéförfarandet och delegerade akter bedömer vi sverigedemokrater det som oroande att Lissabonfördraget gett långtgående normgivningsmakt till kommissionen, normgivningsmakt som Sverigedemokraterna i stället anser hör hemma hos medlemsstaterna. Mycket av det som kommissionen numera kan besluta om och som göms bakom termer som ”tekniska anpassningar till Lissabonfördraget” är i själva verket betydande överflyttningar av makt till Bryssel. Sverigedemokraterna anser att regeringen ska se till att deras representanter i Coreper motsätter sig ytterligare utnyttjanden av den delegerade makten. Sådana flagranta överflyttningar av normgivningsmakt ska inte heller ske genom s.k. A-punkter. Varje enskild möjlighet för kommissionen att utnyttja sin möjlighet att anta regler via delegerade akter bör diskuteras enligt den särskilda ordning som föreskrivs i regeringsformen.

20. Utbildning, forskning och innovation, kultur och idrott, punkt 13 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Jeff Ahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD) yrkandena 61–67.

Ställningstagande

Utbildning, forskning och innovation

Vad gäller EU:s ramprogram för forskning och innovation för perioden 2014–2020, Horisont 2020, konstaterar Sverigedemokraterna att vissa delar av programmet är öppna för tredjeländer, som alltså får ta del av EU:s budget. Generellt ska EU:s forskningsmedel stanna inom EU. Hela 36 miljarder euro ska satsas på sociala utmaningar, och hela programmet är budgeterat till 80 miljarder euro, vilket är en enorm kostnad. Horisont 2020 innehåller många bra reformer och förslag, men en del av dessa genomförs bäst på nationell nivå. Kostnaderna som är beräknade för detta stora program är direkt oacceptabla. Vi anser att satsningar enbart ska göras på excellens, dvs. på de främsta forskningscentrumen, för att få bästa möjliga resultat för de avsatta medlen.

EU:s program för utbildning, ungdom och idrott, Erasmus+, innehåller delvis samma problem som Horisont 2020. Medel ska enligt programmet slussas från EU:s budget till länder som inte är med i EU och som inte är med och finansierar EU:s budget. Dessutom innehåller Erasmus+ en lång rad aktiviteter som bäst utförs på nationell nivå.

Kulturpolitik och idrott

Sverigedemokraterna anser att kulturpolitiken snarast möjligt bör återgå till att vara ett område som uteslutande hanteras av de nationella, regionala och lokala parlamenten. Tills detta har blivit verklighet är det centralt att regeringen verkar för att den europeiska kulturpolitiken bedrivs med största möjliga respekt för skattebetalarnas pengar, subsidiaritetsprincipen och nationernas kulturella särarter. Den överstatliga kulturpolitiken används i dag som ett verktyg för att ovanifrån försöka skapa en artificiell europeisk identitet som inte efterfrågas av medborgarna. Programmen prioriterar även rörlighet och dialog över gränserna i stället för kulturen i sig. Således framstår det som om rörligheten och det gränsöverskridande samarbetet är ett ändamål och inte kulturen i sig.

Sverigedemokraterna anser att kommissionens program Det kreativa Europa och Ett Europa för medborgarna bör formas om så att programmen används för att bevara de nationella identiteterna och varje medlemsstats kulturella särart samt att EU:s marknadsföring av sin egen förträfflighet inte används inom Sveriges gränser.

Sverigedemokraterna menar att idrottspolitiken måste förbli en nationell angelägenhet. Det är oroande att EU presenterar rådsrekommendationer på idrottens område som på sikt kan påverka hur Sverige och svenska ideella föreningar anordnar och organiserar idrotten. Detta belyser såväl det generella problemet med tvingande överstatlighet som det faktum att idrottslivet i de europeiska länderna är organiserat på helt olika sätt och att det därför inte är möjligt att med bibehållen kvalitet pressa in alla länder i samma form. Regeringen bör arbeta för att idrottspolitiken förblir en nationell angelägenhet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014.

Följdmotionen

2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 1, om att regeringen ska verka för en omförhandling så att svenska folket kan ges möjlighet att ta ställning till om Sverige ska lämna det överstatliga EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 1, om folkomröstningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 2, om att regeringen ska verka för att icke-euroländer ska undantas från Europa 2020-målen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 2, om att regeringen ska verka för att Sverige inte ska delta i den europeiska planeringsterminen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 2, om att regeringen ska presentera ett förslag till ett nationellt reformprogram för riksdagen genom en särskild skrivelse.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 2, om krav på nya länder när det gäller medlemskap i EU eller kandidatstatus för något land.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 2, om en avveckling av Europeiska utrikestjänsten.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 2, om att regeringen ska verka för att minimera förekomsten av delegerade akter och att samråd ska ske med EU-nämnden innan varje överföring av normgivningsmakt och innan utnyttjandet av normgivningsmakt.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om upphandling av försvarsmateriel.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om EU:s förstärkta roll i FN:s generalförsamling.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om EU:s grannskapspolitik.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om ökat humanitärt stöd till Ukraina.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om EU:s sanktioner mot och relation med Ryssland.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om viseringsfrihet gentemot EU.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om EU:s hantering av fredsprocessen i Mellanöstern och bistånd till den palestinska myndigheten.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om EU:s hantering av Hamas.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om att inom EU verka för ett erkännande av Västsahara som stat.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om åtgärder för att stödja utsatta minoriteter och finna en lösning på konflikten mellan Syrien och Irak.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om kraftfullare åtgärder för att motverka terrorism och stoppa terroristresor från Europa.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om Sveriges utträde ur unionen för Medelhavsområdet.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om att motverka ett gemensamt konsulärt system.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om att även andra intressen än rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om att exportbidrag som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad ska avskaffas.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om att det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar(TTIP) ska följa Världshandelsorganisationens standard.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 3, om att det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar (TTIP) ska innehålla en positiv lista där det radas upp vad som ska vara föremål för frihandelsavtalet.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 4, om att regeringen ska verka för att Sverige i likhet med Storbritannien och Danmark får ett formellt undantag från att införa euron som valuta.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 4, om att kreditvärderingsinstitut även i framtiden ska ligga under Finansinspektionens tillsyn.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 4, om att motverka skatt på finansiella transaktioner (FTT, financial transaction tax).
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 4, om att avstå från ett administrativt samarbete om punktskatter.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 4, om att regeringen tydligare bör driva linjen att Sverige ska ha momsbefrielse för mindre ideella föreningar.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 4, om EU:s budget.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 5, om att regeringen ska utnyttja sitt veto för att stå utanför en europeisk åklagarmyndighet.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 5, om att regeringen bör utreda och redovisa negativa effekter av Schengensamarbetet och EU:s fria rörlighet.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 5, om att Schengensamarbetet i sin nuvarande form omedelbart ska avvecklas.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 5, om regeringens arbete för att efterleva Dublinförordningen.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen del 5, om vidarebosättning genom UNHCR.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 5, om ett utökat humanitärt stöd från EU till krisens närområden.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 6, om att sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik är en nationell fråga som bör avgöras i Sveriges riksdag.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 6, om utstationering av arbetskraft.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 6, om kvotering.
42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 6, om en regelbunden utvärdering av de reella effekterna av fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 7, om att strukturreformer och tillväxtfrämjande åtgärder inte får vara kostnadsdrivande.

44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 7, om att frågeställningar om infrastruktur och transportföretag i allt väsentligt bör hanteras på nationell nivå.
45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 8, om att den föreslagna EU-regleringen om minskade kostnader vid utbyggnad av höghastighetsnät ska ske i direktivform i stället för i form av en förordning.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 8, om att så mycket som möjligt av medlemsländernas flygledning och trafikbestämmelser ska skötas på nationell nivå.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 8, om att den europeiska energihandlingsplanen bör utvärderas när det gäller energiprisernas utveckling, elnätens funktion, kostnader för investering i infrastruktur samt handlingsplanens påverkan på det globala koldioxidläckaget.
48. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 8, om att energihandlingsplanens kostnadsutveckling när det gäller subventioner av förnybar energi bör utvärderas.
49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 9, om att regeringen ska verka för att avskaffa den gemensamma jordbrukspolitiken.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 9, om tillfälligt bevarande av mjölkkvoterna.
51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 9, om förbättrade villkor för mjölkbönder enligt motionens intentioner.
52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 9, om att regeringen ska verka för att varje medlemsstat får införa de sjukdoms- och smittkontroller som den anser nödvändiga.
53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 9, om att regeringen ska verka för att ett generellt förbud mot slakt utan bedövning införs på EU-nivå.
54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 9, om att regeringen ska verka för att Sverige ska få möjlighet till undantag som gör att vi kan stoppa importen av kött som kraftigt avviker från intentionerna i den svenska djurskyddslagstiftningen.
55. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 9, om att regeringen ska verka för att avskaffa den externa fiskeripolitiken.
56. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 10, om att regeringen vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras.

57. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 10, om att kärnkraft vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska likställas med förnybar energi.
58. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 10, om att regeringen ska driva som svensk linje att EU:s medlemsstater, inom ramen för internationella klimatavtal, inte bör anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än resten av världen.
59. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 10, om att regeringen inom EU bör driva frågan om att klimatfokuset bör ligga på energiforskning.
60. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 10, om att regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av nettoutsläpp av klimatgaser ska kunna tillgodogöra sig faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändning.
61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 11, om en ny inriktning för EU:s kulturpolitik.
62. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 11, om att idrottspolitiken ska förbli en nationell angelägenhet.
63. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 11, om att de anslagna forskningsmedlen i Horisont 2020 ska stanna inom EU och inte överföras till tredjeländer.
64. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 11, om att de enskilda utbildningsanstalterna ska få styra mer över de medel som anslås för Horisont 2020.
65. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 11, om att satsningarna på Horisont 2020 i större omfattning bör göras efter excellens.
66. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 11, om att de ekonomiska satsningarna på Erasmus för alla ska stanna inom EU.
67. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen, del 11, om att Erasmus för alla inte ska innehålla förslag där medlemsländerna är bäst lämpade att lösa problemen på nationell nivå.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:81 av Hans Linde m.fl. (V):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingsfrågor i EU.

2014/15:1621 av Tuve Skånberg och Mikael Oscarsson (KD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige på EU-nivå bör se till att religionsfrihetsfrågor och frågor om diskriminering på grund av religion och tro integreras på ett bättre sätt i EU:s utvecklingssamarbete.

2014/15:1730 av Désirée Pethrus (KD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att de kommande offentliga EU-riktlinjerna om religionsfrihet ska kombinera integrering av religionsfrihetsfrågor i alla relevanta landstrategier, identifikation av prioriterade länder för förstärkt diplomati, forskning och utvecklingssamarbete i syfte att främja religionsfrihet samt identifikation av ett antal tematiska frågor inom religionsfrihet där EU ska arbeta för att skapa opinion, bl.a. på FN-nivå.

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpta sanktioner mot Ryssland.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den svenska hållningen visavi Ukrainas orientering västerut.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva att EU tar fram en tydlig vägkarta för ukrainskt EU-medlemskap.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sverige och det östliga partnerskapet.

2014/15:1880 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en intensifierad kamp inom EU mot människohandel.

2014/15:1882 av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett ökat europeiskt humanitärt stöd till de drabbade flyktingområdena.

2014/15:1884 av Maria Weimer m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU-samarbetet ska utvecklas inom de områden som nämns i motionen.

2014/15:2158 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att en gemensam målsättning tas fram inom EU om att ingen människa ska behöva tigga för mat och husrum.

2014/15:2201 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder mot de medlemmar i EU som inte respekterar hbt-personers mänskliga rättigheter.

2014/15:2316 av Jan Björklund m.fl. (FP):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-frågor i EU.

2014/15:2321 av Kerstin Lundgren (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att fullfölja stödet till Ukraina och av det östliga partnerskapet.

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av utrikespolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 1 Inledning – Sverige tar ansvar i en orolig värld.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3 Internationellt samarbete.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.1 Vårt Europa.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.2 En större union med välmående grannar.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.3 EU:s röst i världen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avslås av utskottet i
förslagspunkt 14****Övriga yrkanden**

Motion	Motionärer	Yrkande
2014/15:1621	Tuve Skånberg och Mikael Oscarsson (KD)	5
2014/15:1730	Désirée Pethrus (KD)	4
2014/15:1884	Maria Weimer m.fl. (FP)	
2014/15:2158	Per-Arne Håkansson m.fl. (S)	
2014/15:2201	Jonas Gunnarsson m.fl. (S)	5

Finansutskottets yttrande 2014/15:FiU4y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge finansutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och följdmotionen som väckts med anledning av den i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Finansutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör utskottets beredningsområde och över motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkandena 3–5, 27–29 och 32.

Utskottet anser inte att något initiativ är nödvändigt med anledning av de motionsyrkanden som väckts inom utskottets beredningsområde. Yrkandena bör därför avstyrkas.

Utskottets överväganden

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2014, i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Finansutskottets beredningsområde berörs främst av följande avsnitt i skrivelsen:

- Europa 2020-strategin och den europeiska terminen (s. 28–30)
- Ekonomi och finans (s. 98–108)
- Finansmarknaden (s. 109–117)
- Skatt på finansiella transaktioner (s. 118)
- EU:s budget (s. 123–126)
- Skydd av EU:s finansiella intressen (s. 126–128)
- Statistik (s. 128–129)
- Offentlig upphandling (s. 185).

Inledning

Under 2014 hölls det val till Europaparlamentet, en ny kommission tillsattes, Europeiska rådet fick en ny permanent ordförande och en ny hög representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik utnämndes. Detta präglade samarbetet under året.

Regeringen skriver inledningsvis att den ekonomiska krisen och beslut om hur den ska hanteras har inneburit svåra prövningar för flera medlemsstater. Den demokratiska legitimiteten för EU:s handlande har ibland ifrågasatts, vilket har bidragit till ett minskat förtroende. Europeiska rådets arbete har i hög utsträckning varit inriktat på akut finansiell eller ekonomisk krishantering snarare än diskussioner om unionens allmänna politiska riktlinjer och prioriteringar.

Under 2014 kunde man märka en viss stabilisering av det ekonomiska läget i Europa, men det kvarstår betydande ekonomiska och finansiella svårigheter med bl.a. hög arbetslöshet. Med anledning av den svaga återhämtningen hamnade diskussionen om åtgärder för att öka tillväxt och sysselsättning i EU i fokus under hösten, och då särskilt behovet av ökade investeringar.

Regeringen anser att långsiktigt hållbara offentliga finanser är en förutsättning för tillväxt, men att det samtidigt är angeläget att öka privata och offentliga investeringar. I slutet av november presenterade den nya kommissionen tankar om en investeringsplan för att öka investeringarna i EU, för att på så sätt skapa sysselsättning, skynda på den ekonomiska återhämtningen och

stärka konkurrenskraften. Planen välkomnades på stats- och regeringschefernas möte i december 2014, och dess genomförande kommer förmodligen att dominera EU-arbetet i inledningen av 2015.

Europa 2020-strategin och den europeiska terminen

Skrivelsen

Europa 2020 är EU:s gemensamma strategi för smart och hållbar tillväxt för alla. Genom Europa 2020-strategin och den europeiska terminen lyftes även under 2014 behovet av strukturreformer på medlemsstatsnivå fram.

Under året har regeringen förespråkat ett ambitiöst genomförande av Europa 2020-strategin, bl.a. inom ramen för den europeiska terminen. Vidare har regeringen välkomnat den översyn av Europa 2020 som pågått under året. En viktig utgångspunkt för regeringen i översynen har varit att EU även i fortsättningen behöver en gemensam och ambitiös strategi för att stärka EU:s konkurrenskraft, uppnå långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i hela EU.

Kommissionen presenterade i mars 2014 ett meddelande om Europa 2020 med en lägesbeskrivning av strategin och hur genomförandet av den ligger till i förhållande till dess övergripande syfte och målsättningar.

Inom ramen för den fjärde europeiska terminen antog rådet fyra landspecifika rekommendationer för Sverige om genomförandet av Europa 2020-strategin och stabilitets- och tillväxtpakten. Regeringen välkomnade de landspecifika rekommendationerna och vill att de fortsätter vara icke bindande.

I den årliga tillväxtrapporten redovisar kommissionen sina prioriteringar inom den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken för 2015. Där föreslås ett integrerat förhållningssätt baserat på tre huvudlinjer: stimulans till investeringar, en förnyad vilja till strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik. Regeringen beklagar att kommissionen inte lyft fram kvinnors förvärvsfrekvens som en viktig tillväxtfaktor. Diskussioner om balansen mellan offensiva satsningar på investeringar och en ansvarsfull finanspolitik kommer att fortsätta framöver, tror regeringen.

Motionen

I motion 2014/15:3044 yrkande 3 föreslår Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) att regeringen ska verka för att icke-euroländer ska undantas från Europa 2020-målen. Motionärerna framhåller att det, även om Europa 2020-målen i sig är sympatiska, finns anledning att ifrågasätta om EU ska fungera genom gemensamma mål som omvandlas till en harmoniserad strategi som i sin tur omvandlas till EU:s gemensamma rekommendationer om reformer i medlemsstaterna.

För 2015 föreslår kommissionen att ett helhetsgrepp om EU:s ekonomi tas med hjälp av tre huvudlinjer. Motionärerna ifrågasätter nyttan med detta och

menar att de problem som finns i respektive medlemsstat behöver lösas på nationell nivå för att ge bäst effekt.

I motion 2014/15:3044 yrkande 4 föreslår Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) att regeringen ska verka för att Sverige inte ska delta i den europeiska planeringsterminen. Regeringen bör snarast verka för att den europeiska planeringsterminen endast ska omfatta de länder som omfattas av stödprogram eller ingår i eurogruppen, anser de. Från att ha varit ett i huvudsak makroekonomiskt verktyg inkluderar terminen numera även rättspolitiska och sociala frågor som förvisso anknyter till finanspolitiska utgifter, men som knappast förväntades ingå i kommissionens granskning från början.

I motion 2014/15:3044 yrkande 5 föreslår Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) att regeringen för riksdagen ska presentera ett förslag till ett nationellt reformprogram genom en särskild skrivelse. De nationella reformprogrammen är av stor betydelse för att EU ska kunna utöva inflytande över en medlemsstats finanspolitik. När kommissionen gör analyser av medlemsstaternas ekonomi inom ramen för den europeiska planeringsterminen beaktas inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken utan också i vilken mån EU:s regler och riktlinjer har iakttagits.

Motionärerna framhåller att det är av avgörande vikt att regeringens förslag till nationella reformprogram tillställs riksdagen i en särskild skrivelse, så att de medborgare och partier som är EU-skeptiska ska kunna ta del av och bilda opinion om hur EU påverkar medlemsstaterna och vilka krav EU bör kunna ställa på en medlemsstat.

Den europeiska planeringsterminen i riksdagen

I enlighet med den europeiska planeringsterminen ska medlemsstaterna i april varje år skicka in nationella reformprogram till kommissionen där man redogör för genomförandet av Europa 2020-strategin i den nationella politiken. Sveriges nationella reformprogram skickades in i april 2014. I programmet redogörs för regeringens förslag till åtgärder i budgetpropositionen för 2014 och 2014 års ekonomiska vårproposition.

Den 15 april 2014 informerade statssekreterarna Susanne Ackum och Oscar Wåglund Söderström finansutskottet om konvergensprogrammet och det nationella reformprogrammet.

Den 3 juni 2014 informerade Christian Danielsson, generaldirektör i Europeiska kommissionen, utskottet om de landspecifika rekommendationerna till Sverige inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Dagen innan inkom kommissionens rekommendation till rådets rekommendation om Sveriges nationella reformprogram för 2014, med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram för 2014.

Ekonomi och finans

Skrivelsen

Det ekonomiska samarbetet inom EU sker genom samordning av den ekonomiska politiken och gemensamma finansieringsinstrument. Det syftar bl.a. till att understödja ekonomisk tillväxt, hög sysselsättning och hög konkurrenskraft.

Regeringen skriver att den ekonomiska och finansiella krisen under året nådde ett mindre akut skede men att tillväxten samtidigt var svag och att många länder ännu har stora utmaningar med att stärka de offentliga finanserna och höja tillväxten. Under det gångna året har bl.a. rekapitalisering av finansiella institutioner inom ramen för den europeiska stabilitetsmekanismen diskuterats.

Finansiellt stabilitetsstöd

Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) är euroländernas permanenta stabilitetsmekanism. Den tillfälliga stabilitetsmekanismen Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF) stängdes för nya ekonomiska anpassningsprogram i juni 2013, i enlighet med tidigare beslut. Europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen (EFSM), som samtliga EU-länder står bakom, används för programmen till Irland och Portugal, men används i och med etablerandet av ESM inte för nya program.

Euroländerna nådde i december 2014 en överenskommelse om inrättandet av ett stödinstrument för direktrekapitalisering av finansiella institutioner inom ramen för ESM.

Reformering av den ekonomiska och monetära unionen

Inför Europeiska rådets möte i december 2012 fördes en diskussion om vissa långtgående förslag inriktade på en centralisering av beslutsfattandet om den ekonomiska politiken. Förslagen baserades på en rapport från Europeiska rådets ordförande och ett meddelande från kommissionen, En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union. Europeiska rådet beslutade emellertid att lägga de mest långtgående förslagen åt sidan.

På eurotoppmötet i oktober kom man överens om fortsatt arbete med att utveckla mekanismer för starkare ekonomisk samordning i eurozonen. Arbetet leds av ordföranden för Eurogruppen, kommissionen, Europeiska rådet respektive Europeiska centralbanken (ECB). En rapport om en ytterligare fördjupning av EMU väntas i juni 2015.

Motionen

I motion 2014/15:3044 yrkande 27 föreslår Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) att regeringen ska verka för att Sverige får ett formellt undantag från att införa euron som valuta i likhet med Storbritannien och Danmark.

Motionärerna är skeptiska till fördragsändringen som ligger till grund för att ESM ska ersätta EFSM och EFSF och därefter fungera som permanent stabilitetsmekanism för euroländerna. Fördragsändringen berör huvudsakligen EMU-området, men relevansen för Sveriges del bör likväl framhållas.

Sverige har i enlighet med nuvarande förordning och i enlighet med Sveriges medlemskap i EU en formell och legal skyldighet att gå med i det tredje steget i EMU och införa euron som valuta. Till skillnad från exempelvis Storbritannien och Danmark har vi inget formellt undantag från detta. I motionen framhålls att det rimliga för svensk del i nuläget är att Sverige förhandlar fram ett formellt undantag från att införa euron som valuta.

Tidigare behandling

Den 22 maj 2012 justerade utskottet betänkande 2011/12:FiU40 Godkännande av Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 i EUF-fördraget – stabilitetsmekanism för euroländer (prop. 2011/12:66). Utskottet noterade i betänkandet att ESM ska ersätta EFSM och EFSF, för att kunna ge externt finansiellt stöd till euroområdets medlemsstater. EFSM kommer att bli en temporär krislösningsåtgärd och fasas ut efter hand som dess åtaganden löses och ESM kommer att kunna erbjuda ett tillräckligt krisstöd. Det fanns därför, enligt utskottets mening, inte skäl att genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att agera för att avskaffa EFSM.

Riksdagen godkände för Sveriges del fördragsändringen den 30 maj 2012 (rskr. 2011/12:236). Konstitutionsutskottet och utrikesutskottet yttrade sig i ärendet.

Finansutskottet har tidigare behandlat förslag om ett svenskt formellt undantag från valutaunionen, bl.a. i ovannämnda betänkande 2011/12:FiU40, och i betänkande 2012/13:FiU28 Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen. Utskottet stod i det senare betänkandet fast vid sin tidigare bedömning att Sverige inte behöver ett formellt undantag från valutaunionen.

Sveriges hållning till valutaunionen grundas på riksdagens beslut enligt betänkande 1997/98:FiU9 Sverige och den ekonomiska och monetära unionen (prop. 1997/98:25). Beslutet innebär att Sverige inte deltar i valutaunionen från början och att frågan om ett senare deltagande ska underställas svenska folket för prövning med slutligt beslut av riksdagen.

Den 12 mars 2013 justerade utskottet granskningsutlåtande 2012/13:FiU29 Granskning av EU-kommissionens meddelande om en plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union. Utskottet konstaterade då att kommissionens plan innebär en betydande centralisering av den ekonomiska politiken i EU. Det är en mycket oroande utveckling, menade utskottet, och underströk betydelsen av en bred debatt och om de nationella parlamentens centrala roll i den fortsatta behandlingen.

Den 4 december 2014 informerade statssekreterare Karolina Ekholm utskottet om det ekonomiska läget i EU och kommissionens investeringsplan.

Finansmarknaden

Sk rivelsen

Arbetet inom finansmarknadsområdet syftar till att säkerställa ett stabilt finansiellt system och en väl fungerande finansmarknad. Den höga regleringstakt som präglat området de senaste åren var enligt regeringen fortsatt hög under 2014. Kommissionen har presenterat flera nya regleringsförslag, däribland en förordning om strukturella reformer i den europeiska banksektorn. Tidigare lagda förslag har varit föremål för förhandling, och rådet har i flera av dessa enats om en allmän inriktning. Detta har följts av trilogförhandlingar mellan rådet, kommissionen och Europaparlamentet.

Den 16 april beslutade Europaparlamentet och rådet att anta Omnibus II-direktivet. Direktivet innehåller ändringar i Solvens II-direktivet och prospekt-direktivet. En överläggning med finansutskottet om Omnibus II-direktivet hölls i november 2013.

I Omnibus II-direktivet preciseras befogenheterna för de europeiska tillsynsmyndigheterna, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma), som ursprungligen faststälts i särskilda EU-förordningar om inrättande av dessa myndigheter. Det är i huvudsak fråga om regler som säkerställer ett väl fungerande samarbete mellan de behöriga myndigheterna och de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Kommissionen presenterade i mars 2014 ett omarbetat direktiv om tjänstepensionsinstitut. Överläggningar med finansutskottet ägde rum i juni och december 2014.

Ett förslag till försäkringsförmedlingsdirektiv lades fram i juli 2012. Under förhandlingarna har Sverige, enligt regeringen, arbetat för att säkerställa direktivets minimiharmoniseringsnivå för att möjliggöra strängare krav än direktivet om det är befogat av konsumentskyddsskäl. Finansutskottet informerades i juni, och överläggningar ägde rum i oktober 2014.

I september 2013 presenterade kommissionen ett förordningsförslag om penningmarknadsfonder. Förhandlingar i rådsarbetsgrupp pågår för närvarande. Finansutskottet informerades i oktober 2013, och en överläggning ägde rum i juni 2014.

Ett förslag till förordning om europeiska långsiktiga investeringsfonder presenterades i juni 2013. En överenskommelse mellan Europaparlamentet, kommissionen och rådet nåddes i december där Sveriges huvudsakliga ståndpunkter tillgodosetts. Ett beslut i rådet förväntas inom kort. Information lämnades till finansutskottet i oktober 2013 och december 2014. Överläggningar ägde rum med utskottet i november 2013 och i juni 2014.

Motionen

I motion 2014/15:3044 yrkande 28 föreslår Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) att kreditvärderingsinstitut fortsatt ska ligga under Finansinspektionens tillsyn. I dag är Finansinspektionen (FI) övergripande behörig myndighet för tillsynen över de finansiella marknaderna i Sverige. Regeringen avser att bryta denna praxis och förflytta delar av den kompetens och de befogenheter som i dag ligger under FI till motsvarande myndighet på federal EU-nivå, och i stället låta Esma ta över verksamheten. Den befogenhet som berörs avser tillsynen över kreditvärderingsinstitut.

Proposition 2011/12:40 Ändrad tillsyn över kreditvärderingsinstitut föreslår vidsträckt befogenheter för den federala myndigheten Esma. Enligt propositionen medför ändringsförordning (EU) nr 513/2011 att ”de nationella behöriga myndigheternas befogenheter och uppgifter som rör tillsyn över kreditvärderingsinstitut [upphör]”. Motionärens uppfattning är att vissa standardiseringar av regelverk som syftar till att underlätta handeln på den inre marknaden i vissa fall mycket väl kan vara av godo. I detta specifika fall rör det sig dock inte om en standardisering av regelverk och förordningar, utan om en regelrätt maktförskjutning från en svensk myndighet under regeringens kontroll till motsvarande myndighet på EU-nivå, bortom regeringens kontroll. Motionärens vändning mot den typen av maktförskjutning huvudsakligen av principiella skäl, då de ser ett egenvärde i att makten och kontrollen över det offentliga Sverige ligger under regeringen och riksdagen, och ytterst under det svenska folket. De menar därför att Finansinspektionen inte ska fråntas några befogenheter på det berörda området.

Tidigare behandling

Den 20 december 2011 justerade finansutskottet betänkande 2011/12:FiU13 Ändrad tillsyn över kreditvärderingsinstitut, som behandlar proposition 2011/12:40. Riksdagen biföll utskottets förslag om att anpassa den svenska lagstiftningen till ändringsförordning (EU) nr 513/2011. Utskottet konstaterade då att ändringsförordningen förutsätter att vissa nationella regler införs, vilket gjordes genom regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1010) om kreditvärderingsinstitut.

De föreslagna regeländringarna syftade till att garantera en effektiv tillsyn över kreditvärderingsinstitut, rationalisera tillsynsstrukturen för kreditvärderingsbranschen och garantera rättslig säkerhet för kreditvärderingsinstitut och marknadsdeltagare. Det skulle enligt utskottet inte vara möjligt att låta den aktuella lagen vara oförändrad.

Skatt på finansiella transaktioner

Skrivelsen

Skattesystemet är ett viktigt nationellt instrument för att främja en god ekonomisk utveckling, en varaktig hög sysselsättning och en uthållig finansiering av offentliga utgifter. Samarbetet inom EU på skatteområdet syftar bl.a. till att säkerställa den inre marknadens upprättande och funktion och att undvika snedvridning av konkurrensen. Under 2014 fördes diskussioner om bl.a. en skatt på finansiella transaktioner.

I januari 2013 bemyndigade Ekofinrådet elva medlemsstater att inleda ett fördjupat samarbete om en skatt på finansiella transaktioner (FTT), eftersom det inte fanns enhälligt stöd för den FTT som i september 2011 föreslagits av kommissionen (inom EU-27). Under 2014 pågick fortsatta förhandlingar om direktivförslaget i rådsarbetsgruppen för skattefrågor. Sverige deltog aktivt men har inte rösträtt. På Ekofinrådet i maj 2014 gjorde de deltagande medlemsstaterna (utom Slovakien) ett formellt uttalande om inriktningen på det fortsatta arbetet, som är att införa en FTT steg för steg och att i det första steget inkludera aktier och vissa derivat. De deltagande medlemsstaterna har dock ännu inte nått någon överenskommelse om skatten.

Vid Ekofinrådet i november presenterade ordförandeskapet en lägesrapport om arbetet med förslaget. En lägesrapport presenterades även på Ekofinrådet i december. Regeringen förutsätter att icke deltagande medlemsstaters intressen beaktas i behandlingen av skatteförslaget. Regeringen informerade skatteutskottet i oktober.

Motionen

I motion 2014/15:3044 yrkande 29 föreslår Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) att regeringen ska motverka att FTT införs. Frågan om en internationell finanstransaktionsskatt (FTT) är relevant ur minst två aspekter. Dels är skattepolitiken en nationell angelägenhet, dels skulle en sådan skatt resultera i kapitalflykt till andra finanscentrum utanför EU och i förlängningen minska hela EU:s BNP. En dylik skatt kan i princip endast införas globalt, eller inte alls. Motionärena vänder sig därför mot den föreslagna skatten.

Tidigare behandling

Den 9 april 2013 subsidiaritetsprövade skatteutskottet EU-förslag om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner (KOM(2013) 71). Utskottet fann att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och justerade prövningsutlåtande 2012/13:SkU33.

Under 2012 informerade finansminister Anders Borg utskottet vid två tillfällen om de då pågående förhandlingarna om en finansiell transaktionsskatt.

EU:s budget

Skrivelsen

EU:s budget omfattar den europeiska unionens samtliga förväntade inkomster och utgifter. Under 2014 förhandlades budgeten för 2015, vilket är andra året i den fleråriga budgetram som omfattar perioden 2014–2020.

Den svenska EU-avgiften bestäms utifrån betalningsanslagen på EU:s årsbudget. Sverige har under förhandlingarna i rådet, mot bakgrund av Sveriges allmänna budgetrestriktiva hållning, ansett att kommissionens förslag legat för högt och saknar tillräckliga marginaler för att kunna möta oförutsedda händelser under budgetåret.

I december 2014 antog rådet med kvalificerad majoritet en paketöverenskommelse innehållande ändringsbudgetarna för 2014, årsbudgeten för 2015 och ett antal deklarerationer. Mot bakgrund av att förslaget till årsbudget 2015 innefattade betydande marginaler kunde Sverige stödja förslaget. Paketöverenskommelsen antogs av Europaparlamentet i december.

I budgetpropositionen för 2015 beräknades Sveriges avgift till EU att uppgå till ca 40 126 miljoner kronor. Enligt årsredovisningen för staten uppgick Sveriges återflöde från EU-budgeten under 2013 till sammanlagt ca 12 200 miljoner kronor.

En högnivågrupp om översyn av systemet för egna medel inrättades i februari 2015 under ledning av kommissionär Mario Monti. Regeringens utgångspunkt är att den översyn som nu genomförs måste ha bäring på perioden efter 2020.

Motionen

I motion 2014/15:3044 yrkande 32 vänder sig Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) mot den snedvridning som råder inom unionen där vissa länder står för de finansiella tillgångarna och andra i stort bara tar emot pengar utan motkrav. Sveriges EU-avgift uppgick 2014 till 41,5 miljarder kronor, och återflödet från EU:s budget uppgick till endast 12,2 miljarder kronor. Denna mellanskillnad på över 29 miljarder kronor är något som aldrig kommer de svenska skattebetalarna till del.

Tidigare behandling

Den 19 juni 2014 hölls en överläggning med statssekreterare Hans Lindberg om kommissionens förslag till EU:s årsbudget för 2015, inför rådets läsning av budgetförslaget.

Den 4 november 2014 höll utskottet en överläggning om EU:s årsbudget med statssekreterare Max Elger. Inför att rådets position ompaketet skulle antas hölls samråd med EU-nämnden.

Den 6 november justerade utskottet betänkande 2014/15:FiU7 Godkännande av rådets beslut om systemet för EU-budgetens finansiering. Rådets beslut var ett led i den nya överenskommelsen om EU:s fleråriga budgetram för perioden 2014–2020 som bl.a. innebär att EU:s budget minskar och att utgiftsstrukturen moderniseras. Det nya systemet för finansiering kommer att påverka Sveriges EU-avgift. På kort sikt kommer den att öka under 2014 och 2015, för att sedan minska relativt kraftigt under 2016.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens skrivelse med berättelse om verksamheten i Europeiska unionen är ett viktigt instrument för att riksdagen ska kunna följa utvecklingen inom EU och hur regeringen har agerat i det europeiska samarbetet.

Utskottet stöder den nya kommissionens arbete för en ekonomisk återhämtning i Europa. Den ekonomiska och finansiella krisen har tydligt visat på behovet av ökade regleringar på finansmarknadsområdet och bättre samordning av den ekonomiska politiken inom EU. De mekanismer som skapas får dock inte hindra fördelningen av kapital till investeringar och tillväxt. En balans måste hittas för att inte hämma återhämtning, sysselsättning och konkurrenskraft. Utskottet önskar samtidigt att ett större fokus lades på kvinnligt deltagande på arbetsmarknaden och att detta lyfts fram som en viktig faktor för tillväxt.

Vidare anser utskottet att det är viktigt att upprätthålla sunda offentliga finanser och att åtgärder finansieras genom sunda och transparenta finansieringskanaler.

Europa har både utbuds- och efterfrågeproblem som på olika sätt måste hanteras för att få fart på den europeiska tillväxten. När det gäller de konkreta förslagen inom utskottets område är de svenska ståndpunkterna väl kända, tydliga och väl förankrade i riksdagen.

Kommissionens investeringsplan (KOM(2014) 903) presenterades i slutet av november 2014, och utskottet kommer under våren 2015 att behandla planen i ett granskningsutlåtande. Det är utskottets uppfattning att investeringsplanen kan bli ett bra komplement till nationella åtgärder på området. Det är dock viktigt att de investeringar som kommer ur planen är långsiktigt hållbara och bidrar till att öka förutsättningarna för Europa att klara sina klimatutmaningar.

I egenskap av medlem i EU har Sverige åtagit sig att nå Europa 2020-målen och att omvandla dem till nationella mål och tillväxtfrämjande strategier. Tillväxteffekten får man dock bara om alla länders enskilda insatser samordnas och inriktas mot samma mål, varför EU-kommissionen har infört en årligen återkommande cykel för samordning av ekonomi- och finanspolitiken – den europeiska planeringsterminen. Arbetet med termen är en del av reformen av EU:s regler om samordning av medlemsländernas ekonomiska politik som

har sin grund i stabilitets- och tillväxtpakten. Reglema i stabilitets- och tillväxtpakten behöver dock stramas upp så att alla länder för en ansvarsfull finanspolitik över hela konjunkturcykeln, och fokusera mer på tillväxt. En positiv ekonomisk utveckling förutsätter att stabilitet och tillväxt går hand i hand. Utskottet välkomnar att kommissionen i sin lägesrapport om Europa 2020 identifierar tillvaratagandet av kvinnors arbetskraftspotential som nödvändigt för framsteg mot sysselsättningsmålet.

Utskottet har tidigare, bl.a. i utlåtande 2009/10:FiU40 om samordning av den ekonomiska politiken, framhållit vikten för hela Europa av att respekten för stabilitets- och tillväxtpakten återställs. Det långsiktiga ansvaret för de offentliga finanserna och den samhällsekonomiska stabiliteten i medlemsstaterna är av central betydelse för att bevara trovärdigheten för finanspolitiken. Utskottet håller fast vid denna uppfattning och anser att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 3 om att regeringen ska verka för att icke-euroländer ska undantas från Europa 2020-målen.

Det ligger i Sveriges intresse att även andra länder har finanspolitiska ramverk och regelverk som främjar ekonomisk stabilitet och tillväxt. Det är bra för Sverige att sådana ram- och regelverk både finns och i fortsättningen tillämpas effektivt. Med den europeiska planeringsterminen finns nu även en gemensam övervakningscykel för budget- och strukturpolitiken, och termen bidrar till att öka kraven på EU-ländernas budgetdisciplin. Enligt utskottet ska rådet och kommissionen, när de tillämpar regelverket för förstärkt samordning av den ekonomiska politiken, fullt ut respektera de nationella parlamentens roll. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 4 i motion 2014/15:3044 om att Sverige inte ska delta i den europeiska termen.

Regeringen presenterar det nationella reformprogrammet i utskottet varje vår och ger ledamöter av alla partier möjlighet att framföra sina åsikter. Det nationella reformprogrammet blir på så sätt politiskt förankrat i riksdagen. Denna ordning tycker utskottet är bra. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 5 om att regeringen ska presentera förslaget till ett nationellt reformprogram i en särskild skrivelse till riksdagen.

Enligt utskottet är det viktigt för Sverige att Ekonomiska och monetära unionen (EMU) fungerar väl. Den finansiella och ekonomiska krisen har tydligt visat att den svenska ekonomin är starkt beroende av utvecklingen i euroområdet. För Sveriges del är det också av stor betydelse att den inre marknaden (EU-28 plus EES-länderna) utvecklas positivt och skapar möjligheter för svenska företag och medborgare.

Utskottet bevakar noga utvecklingen mot ett fördjupat och centraliserat samarbete på det ekonomisk-finansiella området. Det skulle vara olyckligt för EU om man hamnar i ett läge där euroländerna har en egen budget och ytterligare samordnar politikområden utanför dagens EU-28-samarbete. En sådan utveckling skulle också göra det svårare för de medlemsstater som nu står utanför eurosamarbetet att ansluta sig i framtiden.

Utskottet står fast vid sin tidigare bedömning att Sverige inte behöver ett formellt undantag från valutaunionen. Att Sverige har godkänt fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom EMU (finanspakten) påverkar inte Sveriges rättsliga ställning i förhållande till euron. Fördraget påverkar inte heller förutsättningarna för Sverige att införa euron som valuta. Utskottet ser därför ingen anledning att nu omvärdera sin tidigare bedömning, och anser att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 27 om att regeringen ska verka för att Sverige i likhet med Storbritannien och Danmark får ett formellt undantag från att införa euron som valuta.

När det gäller yrkande 28 i motion 2014/15:3044 om att kreditvärderingsinstitut fortsatt ska ligga under Finansinspektionens tillsyn framhåller utskottet att riksdagen den 25 januari 2012 beslutade om utskottets betänkande 2011/12:FiU13 Ändrad tillsyn över kreditvärderingsinstitut. Utskottet konstaterade där att ändringsförordning (EU) nr 513/2011 förutsätter att vissa nationella regler införs, vilket gjordes genom regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1010) om kreditvärderingsinstitut. Regeländringarna syftade till att garantera en effektiv tillsyn över kreditvärderingsinstituten, rationalisera tillsynsstrukturen för kreditvärderingsbranschen och garantera rättslig säkerhet för kreditvärderingsinstitut och marknadsdeltagare. Det skulle enligt utskottet inte vara möjligt att låta den aktuella lagen vara oförändrad. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkandet.

Utskottet har tidigare (bet. 2012/13:FiU29) i samband med granskningen av kommissionens meddelande om en plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union pekat på risken för en betydande centralisering av den ekonomiska politiken i EU. Utskottet anser att utgångspunkten vid en eventuell ytterligare förstärkning av den ekonomiska samordningen och fördjupningen bör vara att medlemsstaternas befogenheter vad gäller budget, skatter, arbetsmarknads- och socialpolitik inte försvagas.

Nästa steg i fördjupningen är att kommissionen tar fram förslag om delad suveränitet i den ekonomiska styrningen, en fråga som utskottet bevakar. Utskottet påminner om sina tidigare uttalanden om att en grundläggande utgångspunkt för EU-samarbetet inom det ekonomiska och finansiella området är att den nationella kompetensen värnas när det gäller finanspolitiska vägval, och att skatter primärt är en fråga som ska beslutas nationellt.

Utskottet har, liksom skatteutskottet i ett yttrande till finansutskottet, motsatt sig förslaget om att införa en skatt på finansiella transaktioner (FTT) som en del av EU-budgetens egna medel. Enligt utskottet ska egna medel till EU inte komma från skatter som EU-kommissionen lägger fast. Det finns andra lämpliga åtgärder än en finansiell transaktionsskatt för att hantera finanssektorns risktagande och ansvar i finansiella kriser. Utskottet anser därmed att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 29 i motion 2014/15:3044 om att motverka FTT.

Utskottet stöder regeringens arbete i förhandlingarna om EU:s budget. Sverige ska även i fortsättningen verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, innebärande en kostnadseffektiv användning av EU:s medel

och en strikt budgetdisciplin, i enlighet med proposition 1994/95:40 om budgeteffekter av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen m.m.

Utskottet noterar att regeringen i förhandlingarna om det nya systemet för EU-budgetens finansiering har verkat för en reformering och modernisering av EU-budgetens utgiftssida, med en minskning av den totala utgiftsvolymen och omprioriteringar mellan utgiftsrubrikerna. Utskottet konstaterar även att överenskommelsen om EU:s fleråriga budgetram för perioden 2014–2020 resulterat i att EU:s budget minskar och att utgiftsstrukturen moderniseras. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 32 i motion 2014/15:3044 om EU:s budget.

Stockholmden 16 april 2015

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Ulf Kristersson (M), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Jörgen Hellman (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingela Nylund Watz (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Hans Unander (S), Dennis Dioukarev (SD), Erik Ullenhag (FP), Jakob Forssmed (KD), Marie Granlund (S), Börje Vestlund (S) och Håkan Svenneling (V).

Avvikande mening

Oscar Sjöstedt och Dennis Dioukarev (båda SD) anför:

Undantag från Europa 2020-målen

Även om vi anser att Europa 2020-målen i sig är sympatiska finns det anledning att ifrågasätta om det verkligen är så EU ska fungera – med gemensamma mål som omvandlas till en harmoniserad strategi som i sin tur omvandlas till EU:s gemensamma rekommendationer om reformer i medlemsstaterna. Konvergensen mellan medlemsstaternas ekonomier och tillväxt kommer nog till snarare genom sund konkurrens mellan medlemsstaterna och marknadstillträde inom unionen, än genom harmoniserad utbildningspolitik och användningen av strukturfonder.

För 2015 föreslår kommissionen också att ett helhetsgrepp om EU:s ekonomiska tas med hjälp av tre huvudlinjer: stimulans till investeringar, en förnyad vilja till strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik. Vi ifrågasätter nyttan med detta och menar att de problem som finns i respektive medlemsstat behöver lösas på nationell nivå för att ge bäst effekt. Vi är kritiska till att stora delar av makten över det finansiella livet kommer att hamna på federal nivå och att unionen går mot alltmer överstatlighet.

Den europeiska planeringsterminen

Vi ser hur den europeiska planeringsterminen breder ut sig trots att kommissionen talar om att den ska bli smalare och mer effektiv. Från att ha varit ett i huvudsak makroekonomiskt verktyg inkluderar planeringsterminen numera även rättspolitiska och sociala frågor som förvisso anknyter till finanspolitiska utgifter men som knappast förväntades ingå i kommissionens granskning från början. Kommissionen har tagit den förstärkta ekonomiska styrningen till intäkt för att ge rekommendationer på områden som socialpolitik, och den europeiska planeringsterminen har på kort tid utvecklats till att bli ett av de starkaste verktyg EU har för att påverka medlemsstaterna. Vi anser att regeringen snarast bör verka för att planeringsterminen endast ska omfatta de länder som omfattas av stödprogram eller ingår i eurogruppen.

De nationella reformprogrammen

De nationella reformprogrammen är en av de avgörande bitarna för EU när det gäller att utöva inflytande över en medlemsstats finanspolitik. När kommissionen gör analyser av medlemsstaternas ekonomi beaktas inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken utan också i vilken mån EU:s regler och riktlinjer har iakttagits. För att medborgarna och de partier som är EU-skeptiska ska kunna ta del av och bilda opinion om hur EU påverkar med-

lemsstaterna och vilka krav EU bör ställa på en medlemsstat, är det av avgörande vikt att regeringens förslag till nationellt reformprogram tillställs riksdagen i en särskild skrivelse.

Ekonomiska och monetära unionen

Vi är skeptiska till fördragsändringen som ligger till grund för att ESM ska ersätta EFSD och EFSF och därefter fungera som permanent stabilitetsmekanism för euroländerna. Fördragsändringen berör huvudsakligen EMU-området, men relevansen för Sveriges del bör likväl framhållas. Sverige har i enlighet med nuvarande förordning och i enlighet med Sveriges medlemskap i EU en formell och legal skyldighet att gå med i det tredje steget i EMU och införa euron som valuta. Till skillnad från exempelvis Storbritannien och Danmark har vi inget formellt undantag från detta. Det rimliga för svensk del i nuläget är att Sverige förhandlar fram ett formellt undantag från att införa euron som valuta.

Tillsyn över kreditvärderingsinstitut

I dag är Finansinspektionen (FI) övergripande behörig myndighet för tillsynen över de finansiella marknaderna i Sverige. Regeringen avser nu att bryta denna praxis och förflytta delar av den kompetens och de befogenheter som i dag ligger under FI till motsvarande myndighet på federal EU-nivå, och i stället låta Esma ta över verksamheten. Den befogenhet som berörs avser tillsynen över kreditvärderingsinstitut.

Vår uppfattning är att vissa standardiseringar av regelverk som syftar till att underlätta handeln på den inre marknaden i vissa fall mycket väl kan vara av godo. I detta specifika fall rör det sig dock inte bara om en standardisering av regelverk och förordningar, utan om en regelrätt maktförskjutning från en svensk myndighet under regeringens kontroll till motsvarande myndighet på EU-nivå – bortom regeringens kontroll. Den typen av maktförskjutning vänder vi oss emot huvudsakligen av principiella skäl, då vi ser ett egenvärde i att makten och kontrollen över det offentliga Sverige ligger under regeringen och riksdagen samt – inte minst – ytterst under det svenska folket. Med anledning av vad som anförts ovan menar vi att FI inte ska fråntas några befogenheter på det berörda området.

Skatt på finansiella transaktioner

Frågan om en internationell skatt på finansiella transaktioner (FTT) är relevant ur minst två aspekter. Dels är skattepolitiken en nationell angelägenhet, dels skulle en sådan skatt resultera i kapitalflykt till andra finanscentrum utanför EU och i förlängningen minska hela EU:s BNP. En sådan skatt kan i princip endast införas globalt, eller inte alls. Vi vänder oss därför emot den föreslagna skatten. Vi är även starkt skeptiska till att koordinera vissa punktskatter på EU-nivå. Punktskatter syftar huvudsakligen till att uppnå vissa mål på exempelvis

miljö- eller folkhälsoområdet. Dessa mål är en nationell angelägenhet och ska formuleras av Sveriges riksdag och i förlängningen av det svenska folket. Det innebär även att riksdagen måste sitta på verktygen för att uppnå dem. Det ovanstående bör ges regeringen till känna.

EU:s budget

Vi vänder oss emot den snedvridning som råder inom unionen där vissa länder står för de finansiella tillgångarna och andra länder i stort tar emot pengar utan motkrav. Sveriges EU-avgift uppgick 2014 till 41,5 miljoner kronor, och återflödet från EU:s budget uppgick till endast 12,2 miljoner kronor. Denna mellanskillnad på över 29 miljoner kronor är något som aldrig kommer de svenska skattebetalarna till del, vilket är upprörande.

Ställningstagande

Med anledning av det som anförts ovan anser vi att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkandena 3–5, 27–29 och 32.

Särskilt yttrande

Håkan Svenneling (V) anför:

Orsakerna till den ekonomiska krisen i EU är komplexa och sammanflätade men har samtidigt avslöjat betydande brister i det finansiella systemet. Eurokrisen är en strukturell kris som har sin grund i att valutaunionen låser fast länderna i en gemensam penning- och valutapolitik, samtidigt som de saknar nationella centralbanker som kan agera som långivare i sista instans. Detta har lett till budgetunderskott och akuta statsfinansiella problem i en del länder i form av kraftigt stigande räntor på deras statsobligationer. Den förda politiken har alltså snarast förlängt och fördjupat den ekonomiska krisen och den har hanteras över huvudet på dem vars liv påtagligt påverkas av de beslut som fattas. I de flesta av de berörda länderna fick medborgarna inte fatta beslut om huruvida de skulle vara med i EMU, men de får nu betala priset. Därför är inte en ökad överstatlighet lösningen.

Krisen visar en brist på demokratisk legitimitet när det gäller EU- och EMU-länderna. En bankunion riskerar att förstärka EU:s makt på medlemsstaternas bekostnad. Jag anser att det behövs betydligt kraftigare åtgärder för att trygga den finansiella stabiliteten. En sådan åtgärd är att införa en lag om bankdelning som separerar traditionell bankverksamhet från spekulativ invest-mentverksamhet, vilket föreslås i den s.k. Liikanenrapporten som tyvärr verkar ha hamnat längre ned på den politiska dagordningen bl.a. på grund av motstånd från den svenska regeringen.

Jag anser att någon form av beskattning av finanssektorn är önskvärd. Finanskrisen har resulterat i stora kostnader för medborgare och statskassor runt om i världen. Samtidigt är finansbranschen underbeskattad, varför frågan om en bättre beskattning av finanssektorn är viktig även av detta skäl. Oavsett utformningen av en sådan skatt ska intäkterna ovillkorligen gå till respektive stat.

Vänsterpartiet anser att EU:s budget bör minskas kraftigt. Vi motsätter oss generellt förslag som ökar EU:s makt. På områden där det är möjligt att flytta fram positionerna för en progressiv politik måste en bedömning göras från fall till fall om fördelarna överväger riskerna med att ytterligare politikområden förs till EU-nivå. Vi anser vidare att Sverige bör omförhandla sitt avtal med EU där en av utgångspunkterna bör vara att få lämna EU:s gemensamma jordbrukspolitik för att bygga upp en nationell politik inom det området.

En folkomröstning bestämde 2003 att Sverige inte skulle vara med i EMU. Det är därför rimligt att regeringen ser till att få till stånd ett undantag för Sverige att införa euron i likhet med de som Storbritannien och Danmark har.

Jag tar avstånd från de avsteg från nationell bestämmanderätt över finanspolitiken som kommissionens förslag om förstärkt samordning och styrning av den ekonomiska politiken innebär och som det kommer till uttryck i den s.k. sexpacken inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Priset för

den förda kris hanteringen är att krisen blir allt djupare som social, demokratisk och politisk kris.

BILAGA 4

Skatteutskottets protokollsutdrag

Utdrag ur
PROTOKOLL **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2014/15:25**
 DATUM 2015-04-14

§ 5 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2014

Utskottet behandlade fråga om yttrande till utrikesutskottet angående Skr. 2014/15:65.

Utskottet beslutade följande yttrande.

Utskottet har behandlat den ideella sektorns mervärdesskatt i betänkandet 2014/15:SkU19 Mervärdesskatt och där bl.a. kunnat konstatera att kommissionen den 25 februari 2015 valt att lägga ner överträdelseärendet mot Sverige. Utskottet avvaktar uppmärksamt det fortsatta arbete som bedrivs i Regeringskansliet inom ramen för ansträngningarna att finna en lösning. Det är enligt utskottets mening viktigt att den ideella sektorns ekonomiska förutsättningar inte påverkas negativt, att någon form av retroaktivitet i fråga om kommande lösningar på de problem som uppstått kan genomföras samt att en lösning som ligger inom ramen för EU:s regelverk kan presenteras innan sommaren.

Utskottet följer frågan om ett fördjupat samarbete i EU om en skatt på finansiella transaktioner och har senast i utlåtande 2012/13:SkU33 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om ett fördjupat samarbete på området för skatt på finansiella transaktioner (FTT) ifrågasatt förslaget förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Riksdagen följde utskottets förslag.

Frågor som gäller administrativt samarbetet på skatteområdet har senast behandlats i betänkandet 2014/15:SkU20 Skatteförfarande och folkbokföring. När det gäller det administrativa samarbetet på punktskatteområdet regleras detta i en EU-förordning (jämför faktaPM 2017/12:FPM44).

Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda kommittémotion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 29-31.

Mot beslutet anfördes en avvikande mening (SD).

SD-ledamöterna tillstyrkte motion 2014/15:3044 yrkande 29-31 och anförde.

Sverigedemokraternas grundinställning är att skattepolitiken tillhör den nationella kompetensen. I synnerhet gäller detta den svenska momsbefrielsen avseende mindre ideella föreningar, som kommissionen vill frånta oss. Detta skulle innebära en kraftigt ökad administration och kostnader för föreningar med ytterst marginella ekonomiska medel och, i praktiken, att vissa föreningar tvingas till upplösning. Det är vår bedömning att regeringen inte driver linjen att

försvara våra intressen i denna fråga tillräckligt hårt. Sverige bör ta varje tillfälle vi kan att använda vår vetorätt för att stoppa förslag som fråntar makt från Sverige att fatta beslut i frågor som bäst sköts på nationell nivå. Frågan om en internationell finanstransaktionskatt (FTT) är relevant ur minst två aspekter. Dels är skattepolitiken en nationell angelägenhet, dels skulle en sådan skatt resultera i kapitalflykt till andra finanscentrum utanför EU och i förlängningen minska hela EU:s BNP. En dylik skatt kan i princip endast införas globalt, eller inte alls. Sverigedemokraterna vänder sig således emot den föreslagna skatten. Vi i Sverigedemokraterna är även starkt skeptiska till att koordinera vissa punktskatter på EU-nivå. Punktskatter syftar huvudsakligen till att uppnå vissa mål på exempelvis miljö- eller folkhälsoområdet. Dessa mål är en nationell angelägenhet och ska formuleras av Sveriges riksdag och i förlängningen av det svenska folket. Det innebär även att riksdagen måste sitta på verktygen för att uppnå dem.

Det ovanstående bör ges regeringen till känna.

Vid protokollet

Lotta Sköldbberg

Rätt utdraget intygar:

Lotta Sköldbberg

Exp. 2015-04-16
UU

Justitieutskottets yttrande 2014/15:JuU5y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har beslutat att ge övriga utskott och EU-nämnden möjlighet att yttra sig över skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och den följdmotion som har väcks med anledning av skrivelsen i de delar de berör respektive utskotts eller nämndens beredningsområde.

Justitieutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör justitieutskottets beredningsområde och över motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkandena 20 och 33–35 som handlar om åtgärder för att motverka terrorism och s.k. utländska stridande, kommissionens förslag om en europeisk åklagarmyndighet och Schengensamarbetet.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör avstyrka motionsyrkandena.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Allmänt

I skrivelsen ger regeringen en övergripande beskrivning av EU:s utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, det rättsliga och inrikes samarbetet samt EU:s institutioner under 2014. Redogörelsen följer till stor del de olika rådskonstellationerna.

De frågor som berör justitieutskottet finns främst i del 5 om rättsliga och inrikes frågor (RIF) under avsnitt 23 som handlar om polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete. I detta avsnitt redogör regeringen bl.a. för EU:s arbete mot organiserad och gränsöverskridande brottslighet, terrorism och olaglig narkotikahandel.

Regeringen framhåller att EU:s åtgärder för att förebygga och bekämpa brottslighet ska ge ett mervärde och bedrivs på ett effektivt sätt. Samtidigt ska åtgärderna vara förenliga med grundläggande principer om rättssäkerhet och respektera den personliga integriteten.

Av skrivelsen framgår bl.a. att kommissionen under första halvåret 2015 kommer att presentera ett meddelande om en förnyad strategi för den inre säkerheten för de kommande fem åren. Regeringen redogör också för arbetet inom ramen för EU:s s.k. policycykel mot allvarlig och organiserad brottslighet och för andra åtgärder mot grov organiserad brottslighet.

Terrorism

I det internationella samarbetet används flygpassageraruppgifter, s.k. PNR-uppgifter, för att bekämpa terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet. Av skrivelsen framgår att Europaparlamentet ännu inte har tagit slutlig ställning till rådets kompromissförslag om förslaget till direktiv om behandling av PNR-uppgifter inom EU. Europaparlamentet har också begärt att EU-domstolen ska granska rättsenligheten i det omförhandlade PNR-avtalet med Kanada innan det tar slutlig ställning till avtalet. Det framgår också att kommissionen har tagit fram ett förslag till standardavtal som ska användas vid framtida förhandlingar med tredjeländer som vill ingå PNR-avtal med EU.

Problematiken med personer som reser till konfliktområden för att delta i olagliga våldshandlingar eller få träning i strid har diskuterats i rådet vid flera tillfällen. EU:s antiterrorismsamordnare har presenterat sin syn på vilka åtgärder som bör vidtas för att bemöta denna problematik och Europeiska rådet uppmanade i augusti rådet, Europaparlamentet och medlemsstaterna att påskynda genomförandet av dessa åtgärder. Diskussioner har därefter förts i RIF-rådet och i olika grupper inom rådsstrukturen.

I juni antogs en reviderad EU-strategi för att bekämpa radikaliserings och rekrytering till terrorism och i december antog rådet riktlinjer för genomförandet av strategin. Vidare framgår det att rådet och Europaparlamentet har nått en politisk överenskommelse om kommissionens förslag till direktiv om förhindrande av att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Informationsutbyte för att förebygga och bekämpa brott

Genomförandet av det s.k. Prüm-rådsbeslutet pågår alltså. Av redogörelsen framgår att Sverige har börjat utbyta DNA-uppgifter med sex andra medlemsstater och att Sverige väntas bli godkänt för utbyte av fingeravtrycksuppgifter i början av 2015. Arbetet med att koppla upp sig mot ett antal medlemsstaters kriminalregister har fortsatt, och Sverige är nu uppkopplat mot 23 av 25 aktiva medlemsstater.

Under 2013 beslutades det att de nationella brottsbekämpande myndigheterna och Europol under vissa förutsättningar ska få åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) och informationssystemet för asylsökandes fingeravtryck (EURODAC) för att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott. Av skrivelsen framgår att regeringen planerar att lägga en proposition om brottsbekämpande myndigheters tillgång till VIS under våren 2015. Regeringen lämnade i mars 2015 proposition 2014/15:82 Brottsbekämpande myndigheters tillgång till informationssystemet för viseringar (VIS).

Schengenfrågor och gränskontroll

I slutet av 2013 trädde det europeiska gränsövervakningssystemet Eurosur i kraft. Det ska bidra till att upptäcka, förhindra och bekämpa olaglig invandring och gränsöverskridande brottslighet och till att säkerställa skydd för och rädda migranternas liv. Av skrivelsen framgår att de medlemsstater som har sydlig yttre sjögräns och östlig yttre landgräns är anslutna sedan den 2 december 2013, medan Sverige m.fl. anslöt sig den 1 december 2014.

Vad gäller förhandlingarna om paketet om smart gränsförvaltning framgår att en studie inleddes under våren med syfte att analysera ett antal nyckelfrågor som ansågs kräva ytterligare utredning. Studien skulle också identifiera några huvudalternativ som sedan skulle testas i det pilotprojekt som kommer att genomföras under 2015. Under året har rådet diskuterat vissa principiella frågor, som tillgång till in- och utresesystemet för brottsbekämpande syften.

Under året antogs förordningen om övervakning av de yttre sjögränserna inom ramen för operationer som samordnas av Frontex, och i november började den nya mekanismen för Schengenutvärderingar att tillämpas.

En europeisk åklagarmyndighet och skydd av EU:s finansiella intressen

Av regeringens redogörelse gällande förhandlingarna om kommissionens förslag om en europeisk åklagarmyndighet framgår att förslaget under det alltjämt pågående arbetet har genomgått stora förändringar, främst när det gäller myndighetens ledningsstruktur och behörighet. Regeringen har ännu inte tagit ställning till om Sverige bör delta i denna nya version av myndigheten. Regeringen redogör också för förhandlingarna om förslaget till Eurojustförordning, vilket presenterades som ett lagstiftningspaket tillsammans med förslaget om en europeisk åklagarmyndighet.

I juni presenterade kommissionen ett förslag om ändring av förordningen om EU:s byrå för bedrägeribekämpning (Olaf) när det gäller inrättandet av en registeransvarig för rättssäkerhetsgarantier. Förhandlingarna har dock avbrutits tills vidare eftersom en majoritet av medlemsstaterna anser att den ändring av förordningen som trädde i kraft i oktober 2013 måste genomföras fullt ut och utvärderas innan nya ändringar föreslås.

När det gäller förhandlingarna om förslaget till ett direktiv om skydd av EU:s finansiella intressen genom straffrättsliga bestämmelser framgår det att trilogförhandlingar inleddes under hösten. Regeringen för fram att Sverige har verkat aktivt för att direktivet ska få en acceptabel utformning och har också vunnit gehör i flera frågor.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkande 20 begärs kraftfullare åtgärder för att motverka terrorism och stoppa terrorresor från Europa. Det bör enligt motionärerna vara olagligt att resa till länder utanför unionen för att ansluta sig till terroristorganisationer. Den som ändå gör det och har dubbelt medborgarskap bör mista sitt nationella medborgarskap i EU. Även i fall där en EU-medborgare endast har ett nationellt medborgarskap bör den möjligheten prövas. Utländska medborgare med kopplingar till terroristnätverk ska utvisas från EU, menar motionärerna.

Motionärerna vill också att regeringen ska utreda och redovisa de negativa effekterna av Schengensamarbetet och det bristande gränsskyddet och hur detta påverkat Sverige (yrkande 34). De anser att gränsskyddet inte fungerar och att Schengensamarbetet därför i sin nuvarande form omedelbart ska avvecklas (yrkande 35).

Vidare anser motionärerna att Sverige inte ska delta i en europeisk åklagarmyndighet (yrkande 33).

Utskottets ställningstagande

På ett övergripande plan anser utskottet att det är viktigt att de reformer som EU har beslutat om på RIF-området genomförs och att dessa skapar ett tydligt mervärde för medborgarna. Av det skälet ser utskottet, precis som det gjorde i

yttrande 2014/15:JU4y om kommissionens arbetsprogram för 2015, också positivt på kommissionens restriktivare hållning till ny lagstiftning på EU-nivå och på att ett ökat fokus ska läggas på att genomföra, tillämpa och utvärdera den lagstiftning som redan finns.

Terrorism är ett nationellt och globalt hot mot allas vår säkerhet och det demokratiska samhället. Arbetet med att förebygga och bekämpa terrorism måste därför ske på alla nivåer och bygga på demokratiska och rättssäkra grunder. Utskottet välkomnar det arbete som pågår på EU-nivå i fråga om att förebygga terrorism, motverka dess grunder och hjälpa dem som vill lämna våldsbejakande extremistiska miljöer. Samtidigt är det viktigt att värna det öppna och fria samhället och de värden som vi vill försvara. Det är angeläget att det råder balans mellan brottsbekämpande insatser mot terrorism och respekten för de grundläggande fri- och rättigheterna, inte minst skyddet av den personliga integriteten. När det gäller problematiken med s.k. utländska stridande noterar utskottet de diskussioner som förs på EU-nivå och i det internationella samfundet. Utskottet vill i detta sammanhang betona vikten av att diskussionerna nu leder fram till konkreta åtgärder. Likaså noterar utskottet att regeringen har tillsatt en utredning (dir. 2014:155) om genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism, inklusive de krav som ställs i FN:s säkerhetsråds resolution 2178 från förra året. Regeringen har också aviserat att den avser att lämna ett tilläggsdirektiv till utredningen om att utreda straffbestämmelser vad gäller deltagande i en väpnad konflikt utomlands när det sker inom ramen för en terroristorganisation, något som riksdagen också uppmanat regeringen att snarast göra (bet. 2014/15:JU14 s. 81f, rskr. 2014/15:138). Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något initiativ inte är nödvändigt med anledning av motionsyrkandet om åtgärder mot terrorism. Yrkandet bör därför avstyrkas av utrikesutskottet.

När det gäller Schengensamarbetet anser utskottet att det är viktigt att värna den fria rörligheten för personer och möjligheten att förflytta sig inom unionen utan inre gränskontroller. Schengensamarbetet är nödvändigt för att garantera den fria rörligheten inom EU. Även om samarbetet behöver förbättras i vissa delar ifrågasätter utskottet inte Schengensamarbetet som sådant. Under senare år har exempelvis lagstiftningspaketet om förvaltning av Schengensamarbetet antagits och den nya utvärderingsmekanismen för Schengensamarbetet har börjat tillämpas, vilket bör leda till ett bättre fungerande Schengensamarbete. Därutöver har flera åtgärder för att stärka gränsskyddet vidtagits för att komma till rätta med de brister som har uppmärksammats. Utskottet anser med hänsyn till vad som anförts att utrikesutskottet bör avstyrka motionsyrkandena om Schengensamarbetet.

Utskottet har vid flera tillfällen framfört att det anser att kommissionens förslag om att inrätta en europeisk åklagarmyndighet är alltför långtgående och i sin helhet strider mot subsidiaritetsprincipen, senast i yttrande 2014/15:JU4y. Utskottet vidhåller sin inställning till kommissionens förslag men anser till skillnad från motionärerna att det varken är konstruktivt eller

gynnar Sverige att definitivt säga nej till ett förslag som ännu inte är färdigförhandlat. Utskottet delar regeringens sedan tidigare redovisade ståndpunkt om att ett slutligt ställningstagande till ett svenskt deltagande i en europeisk åklagarmyndighet kan bli aktuellt först när förhandlingsarbetet kommit längre och detaljerna i förslaget är tydligare. Det är också viktigt att Sverige deltar aktivt och konstruktivt i förhandlingsarbetet för att underlätta ett eventuellt svenskt deltagande nu eller i framtiden. Utrikesutskottet bör därför även avstyrka motionsyrkandet om en europeisk åklagarmyndighet.

Utskottet har i övrigt ingenting att anföra i fråga om regeringens skrivelse.

Stockholm den 16 april 2015

På justitieutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Annika Hirvonen (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Arhe Hamednaca (S), Kent Ekeröth (SD), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Johan Hedin (C), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (FP), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S) och Torbjörn Björlund (V).

Avvikande mening

Terrorism, Schengensamarbetet och förslaget om en europeisk åklagarmyndighet (SD)

Kent Ekeröth (SD) och Adam Marttinen (SD) anför:

Vi välkomnar de initiativ som EU har tagit för att motverka fenomenet med s.k. utländska stridande men anser att mer behöver göras. Det är viktigt och bra att europeiska länder samarbetar och har en dialog om problemet, inte minst med tanke på de konsekvenser som den fria rörligheten och Schengensamarbetet för med sig, men det är samtidigt viktigt att varje land tar sitt eget ansvar och vidtar nödvändiga åtgärder för att stoppa terrorism och terrorresor. Enligt vår mening måste det få tydliga konsekvenser för den som väljer att resa till länder utanför Europa för att ansluta sig till och strida för terrororganisationer. Naturligtvis måste det bli olagligt att delta i den här typen av aktiviteter och straffen bör vara kännbara för den som gör det. Vi anser att den som väljer att strida för terroristorganisationer utomlands och har dubbel medborgarskap ska mista sitt nationella medborgarskap i EU. Även i fall där det rör sig om EU-medborgare som endast har ett nationellt medborgarskap bör den möjligheten prövas. Naturligtvis ska utländska medborgare med kopplingar till terroristnätverk utvisas från EU. Detta är enligt vår mening viktigt dels för stabiliteten och den humanitära situationen i Syrien och Irak, dels för att värna Europas säkerhet och för att förhindra ytterligare radikalisering för att därigenom minska risken för terrorbrott i Sverige.

Schengensamarbetet är enligt vår mening ett misslyckande och bör avvecklas. Att gränskontrollerna har tagits bort mellan Schengenländerna innebär att resor mellan Sverige och andra Schengenländer närmast kan betraktas som inrikesresor. Den som har tagit sig förbi en svag punkt vid Schengenrådets yttre gräns är mer eller mindre fri att resa som den vill in i Sverige. Det krävs ett fullgott gränsskydd längs hela det geografiska område som Schengenrådet utgör, men tyvärr har man misslyckats med det. Enligt vår uppfattning har detta fått katastrofala följder för Sverige och många andra medlemsstater. Borttagandet av gränskontroller mellan Schengenländerna har lett till att den organiserade brottsligheten sprider sig i Sverige, liksom en stor mängd vapen, narkotika, illegala invandrare och utländska tiggare. Vi anser att regeringen bör erkänna Schengensamarbetets misslyckande och utreda och redovisa de negativa konsekvenserna av den fria rörligheten och Schengensamarbetet. Enligt vår mening bör Schengensamarbetet i dess nuvarande form omedelbart avvecklas.

Slutligen anser vi att kommissionens förslag om en europeisk åklagarmyndighet innebär ett tydligt och oacceptabelt steg mot att ge mer makt till EU på bekostnad av medlemsstaterna. Vi ser inget nationellt intresse i att unionen utvecklas mot ännu mer överstatlighet. Även om en europeisk åklagarmyndig-

het inledningsvis inrättas med ett begränsat ansvarsområde skapar det legitimitet för utökat ansvar på EU-nivå. Om förslaget om en europeisk åklagarmyndighet blir verklighet anser vi att Sverige inte ska delta i samarbetet.

Det ovan anförda innebär att vi anser att utskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 20, 33, 34 och 35.

Civilutskottets yttrande 2014/15:CU3y

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge bl.a. civilutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och följdmotioner i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Civilutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör civilutskottets beredningsområde samt över motion 2014/15:3044 av Julia Kronlind och Björn Söder (båda SD) yrkande 41.

Civilutskottet ställer sig inte bakom det tillkännagivande som föreslås i motionen och föreslår därför att utrikesutskottet avstyrker motionsförslaget.

I yttrandet finns tre avvikande meningar.

Utskottets överväganden

Inledning

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2014. Skrivelsen tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar. Civilutskottets beredningsområde berörs bl.a. av avsnittet Jämställdhet och arbetet mot diskriminering (s. 165–167).

Könsfördelningen i bolagsstyrelser

Skrivelsen

I avsnittet Jämställdhet och arbetet mot diskriminering (s. 165 f.) redogör regeringen för att kommissionen i november 2012 lämnade ett förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade bolag. Förslaget innebär att styrelseledamöterna i de största börsbolagen ska utses i en särskild tillsättningsprocess där kriterier för urvalet bestämts och redovisats i förväg. Målet är att styrelserna senast 2020 ska bestå av minst 40 procent av det underrepresenterade könet.

Förslaget har förhandlats i rådet sedan februari 2013. Vid Epscoråden i juni och december 2013 samt i juni 2014 lämnades lägesrapporter. Det italienska ordförandeskapet hade därefter som ambition att nå en allmän inriktning om förslaget vid Epscorådet i december 2014, men inför mötet stod det klart att det inte var möjligt. Kommissionen har dock meddelat att man ska fortsätta att verka för att direktivet antas.

Europaparlamentet har haft omröstning och antagit ett förslag som i huvudsak överensstämmer med kommissionens.

Civilutskottet informerades i november 2014, och överläggning ägde rum i december 2014. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december 2014. Mot bakgrund av att förslaget under förhandlingarna i rådet fått en väsentligt mer flexibel utformning, föreslog regeringen att Sverige ska stödja förslaget. Riksdagens majoritet meddelade dock att man anser att förslaget alltfjänt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Motionen

I motion 2014/15:3044 av Julia Kronlind och Björn Söder (båda SD) yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska motsätta sig kvotering på EU-nivå.

Utskottets ställningstagande

Kommissionens förslag till ett direktiv om jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser var under hösten 2012 föremål för subsidiaritetsprövning i riksdagen. Civilutskottet ansåg att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (utl. 2012/13:CU14, rskr. 2012/13:138). I det motiverade yttrandet anförde riksdagen bl.a. att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Enligt riksdagen var det positivt med initiativ på ett så viktigt område. Riksdagen ansåg dock att de regler som ska gälla för hur ägarna utser styrelseledamöter bör förbli en sak för varje medlemsstat att bestämma. De gränsöverskridande problemen på området var, enligt riksdagen, inte heller så stora att en reglering av frågan på EU-nivå är motiverad. Riksdagen ansåg alltså att det inte fanns tillräckliga skäl att vidta åtgärder på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedömdes kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder.

I december 2014 överlade civilutskottet med regeringen om direktivförslaget. Utskottets majoritet ansåg även då att det inte fanns tillräckliga skäl för att införa en reglering på EU-nivå. Enligt utskottet stred förslaget mot subsidiaritetsprincipen (prot. 2014/15:10 § 4).

Civilutskottet anser alltså att det är viktigt att könsfördelningen inom ekonomiskt beslutsfattande blir jämnare, men utskottet anser att det inte finns tillräckliga skäl att införa könskvotering på EU-nivå. Varje EU-land bör själva bestämma reglerna för hur ägarna i ett företag utser styrelseledamöter. Förslaget är inte förenligt med vare sig subsidiaritetsprincipen eller proportionalitetsprincipen.

Med hänsyn till att Sverige i förhandlingsarbetet inom EU motsätter sig direktivförslaget finns det inte behov av något tillkännagivande. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

Stockholm den 16 april 2015

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Thomas Finnberg (M), Mikael Eskilandersson (SD), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S), Maria Strömkvist (S), Nina Lundström (FP) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Avvikande meningar

1. Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (S, MP)

Johan Löfstrand (S), Lars Eriksson (S), Eva Sonidsson (S), Emma Hult (MP), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S) och Maria Strömkvist (S) anför:

Sverige ligger långt fram på jämställdhetsområdet, även om det finns mycket kvar att göra. I många länder inom EU är bristen på kvinnor i maktpositioner påtaglig. Det är därför angeläget att Sverige arbetar aktivt även på EU-nivå för att jämna ut skillnaderna mellan könen.

En jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser inte problemet med bristen på jämställdhet i samhället, men är ett viktigt steg som tillsammans med andra leder i riktning mot ett samhälle där kvinnorna har halva makten och hela lönen.

Det nuvarande kompromissförslaget från det italienska ordförandeskapet ger medlemsstaterna ett betydande utrymme att uppnå målsättningen på det sätt som medlemsstaten önskar, t.ex. genom att näringslivets självreglering ger resultat.

Det finns skäl att tro att svenska börsbolag med god marginal kommer att uppfylla det lågt ställda kravet för att en nationell lösning ska vara tillåten.

Genom att stödja förslaget ges Sverige möjligheter att aktivt påverka arbetsinriktning.

Vi anser därför att Sverige bör acceptera kompromissförslaget, som lämnar ett betydande utrymme för nationell lagstiftning eller självreglering och värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen (nationella regler och kollektivavtal) när det gäller utseendet av arbetstagarledamöter.

Mot bakgrund av detta ser vi inte någon anledning att ställa oss bakom det tillkännagivande som föreslås i motionen. Vi anser således att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

2. Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (SD)

Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD) anför:

Enligt vår uppfattning är det önskvärt med en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser. Vi anser att det är ägarna som ska ha ansvar för att se till att styrelserna präglas av mångfald och att den samlade kompetens som finns bland både kvinnor och män tas till vara. En jämnare könsfördelning bör således främjas med andra medel än med tvingande lagstiftning.

I december 2014 överlade civilutskottet med regeringen om direktivförslaget. Utskottets majoritet ansåg att det inte fanns tillräckliga skäl för att införa

en reglering på EU-nivå. Enligt utskottet stred förslaget mot subsidiaritetsprincipen.

Vi anser att direktivförslaget alljämt strider mot subsidiaritetsprincipen. I förhandlingsarbetet inom EU bör regeringen därför motsätta sig direktivförslaget. Vi ställer oss således bakom det tillkännagivande som föreslås i motionen och anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

3. Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V) anför:

Enligt min uppfattning måste man sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa, men också om att ta till vara alla människors kompetens. Om kompetensen hos både kvinnor och män i näringslivet tillvaratas får företagsledningarna den bästa sammansättningen, vilket gynnar företagen och därmed tillväxten. Jag anser alltså att det är mycket angeläget med initiativ som syftar till att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Åtgärder i detta syfte ska dock inte företas på EU-nivå. Det är i stället en uppgift för varje medlemsstat att ta initiativ till att åstadkomma en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelserna.

Mot denna bakgrund anser jag att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Med hänsyn till att Sverige i förhandlingsarbetet inom EU motsätter sig direktivförslaget finns det inte behov av något tillkännagivande. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

BILAGA 7

Försvarsutskottets yttrande 2014/15:FöU1y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge bl.a. försvarsutskottet möjlighet att yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och de motioner som kunde komma att väckas med anledning av skrivelsen i de delar de rör respektive utskotts eller EU-nämndens beredningsområde.

Försvarsutskottet begränsar sitt yttrande till att gälla ämnena för två motionsyrkanden som rör utskottets beredningsområde, dvs. EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och upphandling av försvarsmateriel. Utskottet avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i EU under 2014. Skrivelsen tar upp beslut och händelser fördelade på Europeiska rådets olika sammansättningar. Av de frågor som helt eller delvis faller under försvarskottets beredningsområde behandlas kärnsäkerhet och strålskydd (avsnitt 11), den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (avsnitt 12.1), informations- och cybersäkerhet (avsnitten 12.10 och 43.2), sprängämnesprekursorer (avsnitt 23.1.4) och civilskydd (avsnitt 27).

Regeringen beskriver bl.a. hur diskussionerna vid Europeiska rådets möte i december 2013 om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) gav upphov till närmare 60 olika uppdrag till institutionerna och medlemsstaterna i syfte att stärka och utveckla GSFP, civila och militära förmågor och försvarsindustri.

I november bekräftade rådet i slutsatser behovet att skapa förutsättningar för EU att axla ett större säkerhetsansvar och sitt åtagande att förstärka GSFP. Rådet underströk vikten av en väl fungerande försvarsindustri och antog ett policyramverk för cyberförsvar inom GSFP, ett ramverk för ett systematiskt och långsiktigt försvarssamarbete och framstegskatalogen som redogör för militära brister inom EU. Rådet ska under våren 2015 åter anta slutsatser om GSFP inför Europeiska rådets möte i juni 2015.

I enlighet med Europeiska rådets slutsatser i december 2013 inleddes under 2014 en översyn av EU:s militära snabbinsatsförmågor, finansiering av insatser och arbetet med att utveckla EU:s förmågor att ge stöd till partners och insatser. Sverige har fortsatt att bidra till utvecklingen av bl.a. EU:s förmåga till militära och civila krishanteringsinsatser och har engagerat sig i samtliga insatser. Sammanlagt 17 insatser bedrevs under året i Europa, Afrika, Mellanöstern och Asien varav 5 var militära och 12 civila. Under året lanserades tre nya insatser, två civila i Mali respektive Ukraina och en militär i Centralafrikanska republiken.

I skrivelsen anges också att verksamheten inom ramen för den mellanstatliga Europeiska försvarsbyrån (EDA) syftar till att stärka det europeiska försvarssamarbetet inom bl.a. förmågeutveckling, forskning, materielutveckling och den försvarsindustriella basen. EDA har under 2014 lett arbetet med att ta fram ett ramverk för ett systematiskt och långsiktigt försvarssamarbete. Ramverket syftar till att lägga grunden för ökad samordning och förmågeutveckling på försvarsområdet och antogs av rådet i november. Sverige har under arbetets gång verkat för att ramverket ska utgå från befintliga samarbetsprocesser inom EU och Nato och vara baserat på frivillighet och mellanstatlighet. Sverige har också samverkat i diskussioner med kommissionen och med EDA.

I stor utsträckning har en gemensam syn uppnåtts, med fokus på genomförandet av det nya försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet och på generella åtgärder.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Motionen

Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) anför i motion 2014/15:3044 yrkande 9 att Sverigedemokraterna ser med oro på att Europeiska rådet vill driva EU till en alltmer sammanvävd militär organisation. När ett alltmer överstatligt EU beslutar om militära insatser där riksdagens inflytande är begränsat innebär det i praktiken att Sverige är med i en militär allians. I motionen föreslås att regeringen ska verka för en linje inom EU där säkerhets- och försvarspolitiken i huvudsak ska ligga på respektive medlemsland, samt motverka en inriktning som går mot en sammanvävd militär organisation. Om ett samarbete i stora frågor är nödvändigt ska det ske på mellanstatlig basis.

Bakgrund

Gällande ordning

Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) är en del av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP), som är ett mellanstatligt samarbete. Beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser fattas enligt gällande fördrag med enhällighet, och varje medlemsstat har därmed vetorätt i dessa frågor. Vidare är regeringen enligt svensk grundlag skyldig att samråda med riksdagen i EU-frågor, och svensk medverkan till ett beslut i EU:s ministerråd om en insats föregås alltid av samråd mellan regeringen och riksdagen i EU-nämnden. Om det rör sig om ett bidrag med svenska väpnade styrkor krävs riksdagsbeslut (15 kap. 16 § regeringsformen).

Tidigare behandling

I samband med regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2012 föreslog försvarsutskottet i sitt yttrande att ett liknande motionsyrkande om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken skulle avstyrkas av utrikesutskottet (skr. 2012/13:80, ytr. 2012/13:FöU1y).

Försvarsutskottet hade tidigare behandlat den övergripande frågan om ett svenskt deltagande i internationella insatser, t.ex. i samband med behandlingen av regeringens förslag om den nordiska stridsgruppen 2015 (bet. 2011/12:FöU8). Utskottet framhöll då att EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik ska tillförsäkra unionen en operativ civil och militär kapacitet för att utanför unionen bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten i enlighet med FN-stadgan. Resurserna ska tillhandahållas av medlemsstaterna. Utskottet anförde vidare att Sveriges framtida säkerhet numera bygger på gemenskap och samverkan med andra länder och att Sverige

ska tillhöra det europeiska samarbetets kärna och driva på utvecklingen i GUSP.

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2015 (utg.omr. 5) redovisar regeringen sin uppfattning att EU utgör det centrala forumet för svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet inom EU, inklusive krishantering och fredsfrämjande insatser, är under fortsatt stark tillväxt. Sverige ska vara pådrivande när det gäller utvecklingen av EU som en global aktör. Det är angeläget att EU genom en bred och effektiv utrikespolitik står väl rustat för att möta de globala utmaningar som Europa och världen står inför.

Regeringen anger vidare att Sverige avser att fortsätta att bidra till såväl den konceptuella som den operativa utvecklingen av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Europeiska rådets möte om försvar i juni 2015 blir ett viktigt tillfälle att fatta beslut om inriktningen för det fortsatta arbetet, anger regeringen.

I budgetpropositionen framhåller regeringen vidare att hot mot fred och säkerhet bäst avvärs i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer. Därför bidrar Sverige solidariskt i insatser. Under första halvåret 2015 står den nordiska stridsgruppen under svensk ledning i beredskap för att kunna genomföra en operation inom ramen för EU:s gemensamma försvars- och säkerhetspolitik.

Utskottets ställningstagande

Försvarsutskottet delar inte motionärernas bedömning att det europeiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet präglas av överstatlighet eller att riksdagens inflytande över beslut om ett svenskt deltagande i internationella militära insatser är begränsat.

Militära och försvarsmässiga beslut med konsekvenser på EU-nivå fattas enligt gällande fördrag med enhällighet och varje medlemsstat har därmed vetorätt i dessa frågor. Om det rör sig om ett bidrag med svenska väpnade styrkor utomlands krävs ett riksdagsbeslut.

Liksom tidigare behandling av förutvarande motionsyrkande vill försvarsutskottet framhålla att ett svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser också handlar om att främja vår nationella säkerhet och svenska intressen. Utskottet instämmer med regeringen om att Sverige ska tillhöra det europeiska samarbetets kärna och driva på utvecklingen i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Mot denna bakgrund avstyrker försvarsutskottet motion 2014/15:3044 yrkande 9.

Upphandling av försvarsmateriel

Motionen

Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) anför i motion 2014/15:3044 yrkande 10 att det är ett oundgängligt behov för det svenska försvarets framtida utveckling att ha tillgång till en tekniskt välutvecklad försvarsindustri med bred kompetens. En svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör använda undantagsregeln i artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) på liknande sätt som andra medlemsländer som har viktig försvarsindustri. Regeringen bör därför verka för en linje som håller fast vid möjligheten att kunna ta sådana hänsyn om ett medlemslands säkerhetsintressen står på spel. Detta är nödvändigt om Sverige vill att försörjningstryggheten ska genomsyra försvarsmaterieförsörjningen av den svenska försvarsmakten.

Bakgrund

Tidigare behandling

Försvarutskottet har vid en rad tillfällen behandlat frågor om väsentliga säkerhetsintressen och en svensk försvarsindustristrategi, t.ex. i utskottets yttrande över regeringens förslag till genomförande av försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet (yttr. 2010/11:FöU2y), i yttrandet över regeringens verksamhet i Europeiska unionen under 2012 (yttr. 2012/13:FöU1y) och 2013 (yttr. 2013/14:FöU1y), i betänkandena 2011/12:FöU3 Vissa frågor om Försvarsmaktens materieförsörjning, 2013/14:FöU7 Försvarspolitiska frågor och 2013/14:FöU9 Vissa frågor om militär verksamhet m.m.

I samband med försvarutskottets behandling av regeringens skrivelse om Riksrevisionens granskning av försvarets internationella materielsamarbeten (skr. 2011/12:14, RiR 2011:13, bet. 2011/12:FöU3) och motioner om försvarsindustristrategier, förutsatte utskottet att regeringen definierar de nationella säkerhetsintressen som enligt EU:s regelverk kan motivera avsteg från konkurrensupphandling och inleder ett långsiktigt utvecklingsarbete.

I försvarutskottets yttrande över regeringens skrivelse Verksamheten i Europeiska unionen under 2013 uttryckte utskottet att den europeiska försvarsindustriella basen främjas på bästa sätt genom allmänna förutsättningar som bygger på marknadsmässiga principer och på att ha så enkla och likartade förslag som möjligt för berörd industri (skr. 2013/14:115, yttr. 2013/14:FöU1y). Utskottet var därför positivt till regeringens aktiva näringspolitik som bidrog till att skapa förutsättningar för en mer öppen och effektiv försvarsmaterielmarknad i Europa och för en kostnadseffektiv materieförsörjning, vilket i förlängningen bidrar till nödvändig förmågeuppbyggnad. Det framhölls även att det är Försvarsmaktens operativa behov som ska vara styrande för materieförsörjningen.

Försvarsutskottet välkomnade vidare regeringens överväganden om väsentliga säkerhetsintressen och konstaterade att dessa utmynnat i att stridsflygförmågan och ubåtsförmågan förklarats utgöra väsentliga säkerhetsintressen för Sverige. I likhet med regeringen ansåg utskottet att dessa förmågor är av avgörande betydelse för Sveriges försvar och för att Försvarsmakten ska kunna upprätthålla den operativa förmåga som riksdagen och regeringen har beslutat om. Utskottet föreslog att utrikesutskottet skulle avstyrka motionsyrkanden om nationella säkerhetsintressen, försvarsindustrifrågor och försvarsmaterielmarknaden inom EU.

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2015 (utg.omr. 6) anför regeringen att försvaret är en nationell angelägenhet och att EU:s medlemsstaters val av säkerhetspolitiska lösningar också återspeglas i materieförsörjningen, t.ex. vad gäller synen på försörjningstrygghet och upprätthållande av strategiska kompetenser för militära förmågor. Enligt regeringen bör därför det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. I detta sammanhang ska också möjligheten att upprätthålla den transatlantiska länken beaktas.

Regeringen konstaterar vidare att stridsflyg- och undervattensförmågan är av stor betydelse för Sveriges försvar och för att Försvarsmakten ska kunna upprätthålla kravställd operativ förmåga. Regeringen bedömer att bibehållandet av såväl undervattens- som stridsflygförmågan är väsentliga säkerhetsintressen för Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar Europeiska rådets slutsatser från 2013 att en konkurrenskraftig och innovativ europeisk försvarsindustri – kännetecknad av öppenhet, transparens och likabehandling för samtliga europeiska leverantörer – behövs för att behålla och utveckla Europas försvarsförmåga.

Liksom regeringen anser utskottet att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. Försvarsmaktens operativa behov för att nå den förmåga som riksdagen och regeringen har beslutat om ska vara styrande för den svenska materieförsörjningen. Bibehållandet av såväl undervattens- som stridsflygförmågan är väsentliga säkerhetsintressen för Sverige som kan motivera avsteg från konkurrensupphandling, anser utskottet.

Med hänvisning till vad som anförs ovan gör försvarsutskottet bedömningen att motionärernas ståndpunkter i motion 2014/15:3044 yrkande 10 i huvudsak ligger i linje med regeringens och utskottets. Utskottet avstyrker yrkandet.

Skrivelsen ger i övrigt ingen anledning till några ytterligare uttalanden från utskottets sida.

Stockholm den 14 april 2015

På försvarsutskottets vägnar

Allan Widman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Allan Widman (FP), Åsa Lindestam (S), Hans Wallmark (M), Peter Jeppsson (S), Lena Asplund (M), Alexandra Völker (S), Mikael Jansson (SD), Jan R Andersson (M), Kent Härstedt (S), Daniel Bäckström (C), Jakop Dalunde (MP), Lotta Olsson (M), Paula Holmqvist (S), Roger Richtoff (SD), Stig Henriksson (V), Mikael Oscarsson (KD) och Mattias Ottosson (S).

Avvikande mening

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och upphandling av försvarsmateriel (SD)

Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD) anför:

Vi ser med oro på att Europeiska rådet vill driva EU till en alltmer sammanvävd militär organisation. När ett alltmer överstatligt EU beslutar om militära insatser där riksdagens inflytande är begränsat innebär det i praktiken att Sverige är med i en militär allians. Vi anser det vara tveksamt om denna förändring i svensk utrikespolitik är förankrad hos det svenska folket. Vi menar därför att regeringen ska verka för en linje inom EU där säkerhets- och försvarspolitiken i huvudsak ska ligga på respektive medlemsland, samt motverka en inriktning som går mot en sammanvävd militär organisation. Om samarbete i stora frågor är nödvändigt ska det ske på mellanstatlig basis.

Härutöver menar vi att det är ett oundgängligt behov för det svenska försvarets framtida utveckling att ha tillgång till en tekniskt välutvecklad försvarsindustri med bred kompetens. En svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör använda undantagsregeln i artikel 346 i EUF-fördraget på liknande sätt som andra medlemsländer som har en viktig försvarsindustri. Regeringen bör därför hålla en linje som håller fast vid möjligheten att kunna ta sådana hänsyn om ett medlemslands säkerhetsintressen står på spel. Detta är nödvändigt om vi vill att försörjningstryggheten ska genomsyra försvarsmaterieförsörjningen av vår försvarsmakt.

Sammanfattningsvis anser vi att utskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 yrkandena 9 och 10.

Socialutskottets yttrande 2014/15:SoU3y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge bl.a. socialutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och de motioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Socialutskottet begränsar sitt yttrande till den fråga som tas upp i motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkande 42.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I mars 2014 antogs Europaparlamentets och rådets förordning nr (EU) 223/2014 om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Fonden ska främja den sociala sammanhållningen och förbättra social delaktighet och därmed bidra till målet att utrota fattigdomen i unionen. Det femte målet i Europa 2020-strategin är att antalet personer som riskerar fattigdom och social utestängning ska minska med minst 20 miljoner personer.

Fonden ska bidra till att uppnå målet genom att tillhandahålla icke finansiellt bistånd som livsmedelsbistånd och grundläggande materiellt bistånd till dem som har det sämst ställt eller bistånd i form av åtgärder för social delaktighet i syfte att se till att personer som har det sämst ställt integreras i samhället. Fonden ska användas för att komplettera nationella strategier för hållbar fattigdomsbekämpning och social delaktighet.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) begärs i yrkande 42 ett tillkännagivande om att regeringen regelbundet ska följa upp och utvärdera effekterna av fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) har fått uppdraget att i Sverige genomföra fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD). Förkortningen FEAD står för Fund for European Aid to the Most Deprived.

Den 25 februari 2015 godkände kommissionen Sveriges program för fonden. Det svenska programmet kommer att arbeta med insatser för social inkludering, och Tyskland, Holland, Storbritannien och Danmark har också den inriktningen. Övriga medlemsländer kommer att dela ut mat och kläder. Målgruppen för insatserna i Sverige är de personer som är socialt utsatta EU- eller EES-medborgare när de vistas tillfälligt i Sverige under högst tre månader, utan uppehållsrätt. Den 26 mars 2015 lanserades fonden i Göteborg, och i månadsskiftet november/december 2015 kan de första projekten väntas starta (www.esf.se).

Genom ett regeringsbeslut den 1 april 2015 inrättades en övervakningskommitté för det nationella programmet för fonden, och samtidigt bestämdes vilka myndigheter och organisationer som ska ingå i kommittén (S2015/2413/FST). Kommittén ska sammanträda minst en gång om året och förvissa sig om att det operativa programmet genomförs effektivt och med tillfredsställande kvalitet bl.a. genom att

- granska genomförandet av programmet och framstegen när det gäller att uppnå programmets mål
- undersöka frågor som påverkar programmets resultat, genomförandet av informations- och kommunikationsåtgärder, åtgärder som främjar jämställdhet, lika möjligheter och icke-diskriminering
- granska och godkänna metoden och kriterierna för urval av insatser, den årliga och den slutliga genomföranderapporten, eventuella förslag till ändringar av det operativa programmet
- lämna synpunkter till den förvaltande myndigheten om genomförandet och utvärderingen av programmet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Svenska ESF-rådet har i uppdrag att i Sverige genomföra fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) och ser positivt på att det svenska programmet kommer att arbeta med insatser för social inkludering med syftet att bistå socialt utsatta personer som inte har rätt till stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen. Utskottet noterar vidare den nyligen inrättade övervakningskommittén för det nationella programmet för fonden och kommitténs uppdrag. Yrkande 42 i motion 2014/15:3044 (SD) får därmed anses tillgodosett och bör avstyrkas.

Stockholm den 16 april 2015

På socialutskottets vägnar

Emma Henriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Henriksson (KD), Veronica Palm (S), Cecilia Widegren (M), Catharina Bråkenhielm (S), Finn Bengtsson (M), Mikael Dahlgvist (S), Anders W Jonsson (C), Jan Lindholm (MP), Amir Adan (M), Kristina Nilsson (S), Barbro Westerholm (FP), Karin Rågsjö (V), Hans Hoff (S), Yasmine Larsson (S), Sofia Fölster (M), Christina Östberg (SD) och Carina Herrstedt (SD).

BILAGA 9

Kulturutskottets protokollsutdrag

Utdrag ur:

PROTOKOLL UTSKOTTSSAMMANTRÅDE 2014/15:35

DATUM Torsdagen den 16 april 2015

TID 9.30–10.20

NÄRVARANDE Se bilaga

§ 3 Årsboken om EU – Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (skr. 2014/15:65)

Utskottet behandlade frågan om yttrande till utrikesutskottet över berättelsen om verksamheten i EU under 2014.

Utskottet beslutade om följande yttrande till utrikesutskottet.

Kulturpolitiken är inte bindande på EU-nivå utan vilar på frivillighet. EU ska stödja och komplettera medlemsstaternas insatser. Detta sker i första hand genom att främja samarbete mellan medlemsstaterna. Utskottet anser att internationellt samarbete, där olikheter möts, är centralt för utveckling och förnyelse av det svenska kulturlivet. Det är också betydelsefullt att svensk kultur har möjlighet att nå utanför landets gränser. Utskottet vill vidare peka på kulturens viktiga roll i relationsskapandet med andra länder. Riksdagen ställde sig vid behandlingen av propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) bakom regeringens bedömning att internationalisering och interkulturellt samarbete är en prioriterad uppgift inom kulturpolitiken. Utskottet vidhåller denna uppfattning och menar att internationell kulturverksamhet bör vara en integrerad del av den nationella kulturpolitiken. Utskottet delar inte Sverigedemokraternas uppfattning i motion 2014/15:3044 att kulturpolitiken utslutande ska hanteras av de nationella, regionala och lokala parlamenten eller att programmen Kreativa Europa och Ett Europa för medborgarna bör formas om. Motion 2014/15:3044 (SD) yrkande 61 bör därför avstyrkas.

Den fria och självständiga idrottsrörelsen är till sin natur internationell med egna naturliga plattformar för dialog och informations- och erfarenhetsutbyte. Samtidigt är idrottspolitiken enligt utskottet i första hand en nationell fråga, något som också regeringen har lyft fram i bl.a. faktagromemoria 2010/11:FPM88 Meddelande om idrott och som också kommer till uttryck i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1, utg. omr. 17, s. 47). Regeringen betonar där subsidiaritetsprincipen och vikten av att gemensamma insatser på området har ett tydligt mervärde av att genomföras på unionsnivå.

Det finns mot den bakgrunden inte någon anledning att göra ett tillkännagivande till regeringen om att arbeta för att idrottspolitiken ska förbli en nationell angelägenhet. Utskottet anser därför att motion 2014/15:3044 (SD) yrkande 62 inte behöver föranleda något initiativ från riksdagens sida.

Sverigedemokraternas ledamöter anmälde en avvikande mening och ansåg att utskottet borde ha tillstyrkt motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 61–62.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

VID
PROTOKOLLET Tina Hökebro Bergh

JUSTERAT
Per Bill

RÄTT UTDRAGET
INTYGAR Tina Hökebro Bergh

Exp. 2015-04-16

Utrikesutskottet

BILAGA 10

Utbildningsutskottets yttrande
2014/15:UbU4y

Verksamheten i Europeiska unionen
under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge bl.a. utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och över motioner som väckts med anledning av skrivelsen i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som berör utskottets beredningsområde och över motion 2014/15:3044 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 63–67.

Utbildningsutskottet föreslår att utrikesutskottet avstyrker de nämnda motionsyrkandena och lägger skrivelsen till handlingarna i de berörda delarna.

I yttrandet finns två avvikande meningar (SD).

Utskottets överväganden

Horisont 2020

Skrivelsen

EU:s ramprogram för forskning och innovation för perioden 2014–2020, Horisont 2020, antogs i ett ordinarie lagstiftningsförfarande i slutet av 2013 och började gälla den 1 januari 2014 (se fakta-PM 2011/12:FPM69). Horisont 2020, som även omfattar Euratom (kärnforskning) och Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT), är världens största forskningsprogram och den tredje största posten i EU-budgeten med knappt 80 miljarder euro 2014–2020. Huvudprincipen för tilldelning av medel ur ramprogrammet för forskning och innovation är att i öppna utlysningar och full konkurrens välja ut de projektansökningar som visar mest excellens jämte nytta och genomförandekvalitet.

Svenska aktörer har varit framgångsrika i tidigare ramprogram, vilket där-
för gett ett positivt finansiellt återflöde för Sverige. I de första utlysningarna under 2014 var beviljandegraden för svenska aktörer fortsatt god. Sveriges medverkan till att Horisont 2020 genomförs väl sker framför allt genom arbetet i programkommittéerna och framtagandet av dess tvååriga arbetsprogram. Representanter för Regeringskansliet och myndigheter ingår i programkommittéerna som leds av kommissionen.

Under 2014 inleddes förhandlingar om arbetsprogrammet för 2016–2017 i alla programkommittéer under Horisont 2020. Beslut förväntas fattas under 2015.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 63 framhåller motionärerna att Horisont 2020 är ett mycket stort och omfattande program som syftar till en gemensam utbildningspolitik för Europa. Programmet ska enligt motionärerna styra utbildningsväsendet på ett mycket omfattande sätt och berör sådana saker som att skolelever kommer efter i sin utbildning samt åtgärder mot att vissa elever hoppar av gymnasiet. Vidare understryker motionärerna att de anslagna forskningsmedlen i Horisont 2020 inte ska överföras till tredjeländer. Motionärerna betonar att EU:s forskningsmedel som finansieras av medlemsländernas EU-avgift ska stanna inom EU.

I yrkande 64 anför motionärerna att de enskilda utbildningsanstalterna ska få styra mer över de medel som anslås för Horisont 2020.

I yrkande 65 understryker motionärerna att medlen inom Horisont 2020 i större omfattning ska fördelas efter excellens, dvs. på de främsta forskningscentrumen, för att få bästa möjliga resultat för avsatta medel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att inom forsknings- och utbildningsområdet har flera viktiga processer inom det europeiska samarbetet ägt rum under 2014. Bland annat har EU:s nya ramprogram för forskning och innovation Horisont 2020 och EU:s program för utbildning, ungdom och idrott (Erasmus+) börjat gälla. Dessa är enligt utskottets uppfattning mycket viktiga för Europas framtida utveckling både socialt och ekonomiskt och bidrar till Europa 2020-strategin. Utskottet har aktivt följt och kommer att fortsätta att följa utvecklingen inom dessa frågor.

Utskottet vill vidare understryka att Horisont 2020 är EU:s ramprogram för forskning och innovation för perioden 2014–2020 och att det inte avser utbildningsområdet, vilket framförs i motionen.

När det gäller motionsyrkandet om samarbete med tredjeländer inom Horisont 2020 kan utskottet konstatera att internationellt samarbete är av mycket stor betydelse för forskningsprogrammet. Av rådets beslut den 3 december 2013 om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont 2020 (2013/743/EU) framgår bl.a. följande. Internationellt samarbete med partner i tredjeländer är nödvändigt för att på ett effektivt sätt uppnå många av de särskilda målen i Horisont 2020, i synnerhet de som rör unionens utrikes- och utvecklingspolitik och internationella åtaganden. Detta gäller alla samhällsutmaningar av gemensam karaktär som tas upp i Horisont 2020. Internationellt samarbete är också viktigt för att spets- och grundforskningen ska kunna dra nytta av fördelarna med framväxande vetenskap och tekniska möjligheter. Att främja forskarnas och innovatörernas rörlighet på internationell nivå är därför avgörande för att stärka det globala samarbetet. Åtgärder på internationell nivå är också viktiga för att öka den europeiska industrins konkurrenskraft genom att främja införandet och utbytet av ny teknik.

Utskottet vill vidare framhålla att de associerade länderna (Island, Norge, Albanien, Bosnien och Hercegovina, Makedonien, Montenegro, Serbien, Turkiet, Israel, Moldavien, Schweiz, Färöarna och Ukraina) deltar på samma villkor som EU:s medlemsstater i Horisont 2020 och därmed även bidrar till Horisont 2020:s budget. Utöver detta är ca 130 utvecklingsländer automatiskt berättigade till forskningsfinansiering om deras ansökan godkänns. Övriga industrialiserade länder och tillväxtländer kan vara berättigade till forskningsmedel under särskilda exceptionella villkor (rådets beslut av den 3 december 2013 [2013/743/EU]).

Utskottet framhöll i utlåtande 2010/11:UbU15 Grönbok om ett gemensamt strategiskt ramverk för EU:s finansiering av forskning och innovation bl.a. att europeiska och internationella samarbeten är avgörande både för den nationella och den europeiska forskningens utveckling, och därigenom för Europas utveckling (bet. 2010/11:UbU15 s. 8–9). Vid behandlingen av liknande motionsyrkanden under det förra riksmötet påminde utskottet om att internationellt samarbete är av central betydelse för att uppnå många av målen i Horisont 2020 och att det är nödvändigt att Europa deltar i och underlättar samarbeten med länder utanför EU för att forskningen ska vara konkurrenskraftig och

kunna främja kunskapsutveckling och tillväxt (yttr. 2013/14:UBU3y s. 3–5). Utskottet kan inte nog understryka att internationellt samarbete är centralt för att uppnå många av målen i Horisont 2020.

När det gäller motionsyrkandena om fördelningen av forskningsmedel vill utskottet för det första understryka att svenska forskare har varit mycket framgångsrika när det gäller ansökningar om forskningsmedel från EU:s forskningsprogram. Enligt statistik från Verket för innovationssystem (Vinnova) beviljades svenska aktörer totalt 1,7 miljarder euro under EU:s tidigare forskningsprogram, det sjunde ramprogrammet, som löpte under åren 2007–2013. Sverige var under det sjunde ramprogrammet bland de tio mest framgångsrika länderna i termer av beviljade anslag och mottog motsvarande runt 4 procent av ramprogrammets fördelade medel. Räknat utifrån befolkningsstorlek var Sverige 2014 det femte framgångsrikaste landet på listan över beviljade anslag per capita (Vinnova, Årsbok 2014, Svenskt deltagande i europeiska program för forskning och innovation, VA 2015:01). EU:s forskningsprogram var, som exempel, 2011 den näst största offentliga finansiären av svensk forskning efter Vetenskapsrådet (Vinnova, Sveriges deltagande i sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling – lägesrapport 2007–2012, VA 2013:15). I de första utlysningarna från Horisont 2020 under 2014 har beviljandegraden för svenska aktörer varit god (skr. 2014/15:65 s. 194).

För det andra kan utskottet konstatera att frågan om fördelning av medel utifrån excellens är en ledstjärna för hur medlen inom Horisont 2020 fördelas. Av rådets beslut av den 3 december 2013 (2013/743/EU) framgår bl.a. att Europeiska forskningsrådet (EFR) kommer att främja spetsforskning i världsklass. Det framgår vidare att EFR särskilt ska prioritera stöd till de bästa nya forskarna med de bästa idéerna, för att hjälpa dem att bli självständiga genom att tillhandahålla lämpligt stöd i det kritiska skedet när de ska inrätta eller konsolidera ett eget forskarlag eller forskningsprogram. Det understryks dessutom att målet är att helt och fullt utnyttja potentialen hos Europas samlade kompetens och se till att fördelarna med en innovationsdriven ekonomi både maximeras och sprids vida omkring i EU i enlighet med principen om excellens.

Utskottet vill betona att principerna för hur medel fördelas från Horisont 2020 är väl avvägda och skapar förutsättningar för excellent forskning. Utskottet vill även påminna om att Sverige i förhandlingarna om upprättandet av Horisont 2020 verkade för en förenkling av ersättningsreglerna i programmet och att Sverige även i fortsättningen har mycket goda möjligheter att få ta del av medlen inom Horisont 2020.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser utskottet att det inte behövs några åtgärder med anledning av motionsyrkandena och föreslår att utrikesutskottet avstyrker motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 63–65.

EU:s program för utbildning, ungdom och idrott (Erasmus+)

Skrivelsen

År 2014 var det första året i Erasmus+ sjuåriga programperiod. Programmet omfattar de aktiviteter som tidigare täcktes av Programmet för livslångt lärande, Ung och Aktiv i Europa, ett antal program inom högre utbildning som omfattar samarbeten med tredjeländer, som Erasmus Mundus, Tempus, Alfa och Edulink samt ett nytt idrottsprogram och Jean Monnet-programmet.

Inom Erasmus+ kan medel sökas för följande tre typer av aktiviteter (gäller dock inte Jean Monnet och idrottsområdet) som alla ska bidra till målen i Europa 2020-strategin:

1. individuell lärandemobilitet
2. samarbete för innovation och goda exempel
3. stöd till policyreformer.

Erasmus+ innehåller även ett initiativ kallat studielånggarantin som ska främja mobilitet inom högre utbildning, på avancerad nivå (master). EU ska stå som ekonomisk garant till banker som i sin tur ska förmedla studielån för programmobilitet på masternivå. Denna möjlighet ges för första gången under 2015.

Den totala budgeten för programperioden 2014–2020 är ca 14,7 miljarder euro.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 66 anför motionärerna, som det får förstås, att ekonomiska satsningar på Erasmus+ inte ska gå till länder som inte är med i EU och som inte är med och finansierar EU:s budget.

I yrkande 67 framhåller motionärerna, som det får förstås, att Erasmus+ inte ska innehålla aktiviteter på utbildningsområdet som lämpar sig bäst att utföra på nationell nivå.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet klargöra att programmet Erasmus+ är en del av EU:s instrument på utbildningsområdet, som bl.a. syftar till att främja rörlighet, projektsamarbete och stöd för policyreformer inom utbildningsområdet. Utskottet vill också påminna om att EU-samarbetet på utbildningsområdet enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (artikel 2.5 och 6) inte ska omfatta harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning, men att unionen har befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder.

När det gäller motionsyrkandet om att satsningar inom Erasmus+ inte ska gå till länder som inte är medlemmar i EU kan utskottet konstatera att en stark internationell dimension är en viktig komponent av Erasmus+. I rådets beslut

av den 11 december 2013 om inrättande av ”Erasmus+” (2013/1288/EU) framhålls nämligen att den starka internationella dimensionen väntas bidra till att förbättra kvaliteten på den europeiska högre utbildningen i strävan att nå de bredare målsättningarna i den strategiska ramen för europeiskt utbildnings-samarbete, göra unionen till ett attraktivt studiemål och främja förståelsen mellan människor. Den internationella dimensionen väntas även bidra till en socioekonomisk utveckling i partnerländer och en hållbar utveckling av den högre utbildningen i dessa länder.

Utskottet vill därutöver framhålla att utvärderingar av tidigare EU-program inom utbildningsområdet har visat att en stark internationell dimension har gett positiva effekter i EU:s medlemsstater genom att bl.a. lösa hinder för internationaliseringen av utbildning i Europa, bidra till en bättre rörlighet för akademiker och höja synligheten för universitet och högskolor. Programmen har även bidragit till positiva effekter bland deltagande individer, såsom förbättrade språkkunskaper och främjande av solidariska värderingar. Utskottet kan också konstatera att svenska studenter och akademiker har dragit betydande nytta av tidigare EU-program inom utbildningsområdet. Exempelvis deltog under läsåret 2012/13 ungefär 17 000 svenska studenter i högskoleutbildningar i andra europeiska länder, varav ca 3 100 studenter åkte ut inom ett EU-program (Universitetskanslersämbetet och Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden, UF 20 SN 1302).

När det gäller motionsyrkandet om att Erasmus+ inte ska befatta sig med förslag inom utbildningsområdet som bäst är lämpade att lösa på nationell nivå kan utskottet konstatera att Erasmus+ enligt rådets beslut om inrättande av programmet (2013/1288/EU) enbart ska stödja de insatser och den verksamhet som har ett potentiellt europeiskt mervärde och som bidrar till uppnåendet av programmets allmänna mål. De allmänna målen inom utbildningsområdet är att bidra till uppnåendet av målen i Europa 2020-strategin, den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete och hållbar utveckling av den högre utbildningen i partnerländer. Det framgår även att det europeiska mervärdet hos programmets insatser och verksamheter framför allt ska säkerställas genom att insatserna är av gränsöverskridande karaktär, kompletterar och skapar synergier med andra program och strategier på nationell nivå, unionsnivå och internationell nivå samt bidrar till en effektiv användning av unionens verktyg för öppenhet och erkännande.

Vidare kan utskottet konstatera att utskottet vid subsidiaritetsprövningen av kommissionens förslag om Erasmus+ den 17 januari 2012 fann att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet står fast vid denna bedömning.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser utskottet inte att det behövs några åtgärder med anledning av motionsyrkandena och föreslår att utrikesutskottet avstyrker motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 66 och 67.

Stockholm den 16 april 2014

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Jabar Amin (MP), Erik Bengtzboe (M), Gunilla Svantorp (S), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S) och Robert Stenkvist (SD).

Avvikande meningar

Horisont 2020 (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD) anför:

Vissa delar av Horisont 2020 är öppna för tredjeländer, som alltså får ta del av EU-avgiften. Generellt ska EU:s forskningsmedel stanna inom EU. Hela 36 miljarder euro ska satsas på sociala utmaningar, och hela programmet är budgeterat till 80 miljarder euro, vilket är en enorm kostnad. Horisont 2020 innehåller många bra reformer och förslag, men en del av dessa genomförs bäst på nationell nivå. Kostnaderna som är beräknade för detta stora program är direkt oacceptabla. Vi anser att satsningar enbart ska göras på excellens, dvs. på de främsta forskningscentrumen, för att få bästa möjliga resultat för avsatta medel.

Vi anser mot den bakgrunden att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 yrkandena 63–65.

Erasmus+ (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD) anför:

Erasmus+ innehåller delvis samma problem som Horisont 2020. Medel ska enligt programmet slussas från EU:s budget till länder som inte är med i EU och som inte är med och finansierar EU:s budget. Dessutom innehåller Erasmus+ en lång rad aktiviteter som bäst utförs på nationell nivå.

Vi anser mot den bakgrunden att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 yrkandena 66 och 67.

Trafikutskottets yttrande 2014/15:TU4y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge bl.a. trafikutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:65 Årsboken om EU – Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och eventuella följdmotioner till denna i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Trafikutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör transporter och politiken för informationssamhället och över kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkandena 44–46.

Utskottet har inget att invända mot redogörelsen i skrivelsen i de delar de berör utskottets beredningsområde, bortsett från att det felaktigt anges att överläggningar hållits med trafikutskottet om it-politiska frågor inför möten i TTE-rådet (transport, telekommunikation och energi).

Utskottet anser inte att något initiativ är nödvändigt med anledning av de motionsyrkanden som väckts inom utskottets beredningsområde. Yrkandena bör därför avstyrkas.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2014 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Trafikutskottets beredningsområde berörs i skrivelsen i del 8 om TTE-rådet (transport, telekommunikation och energi).

När det gäller transporter framför regeringen att ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem är en viktig förutsättning för att möta klimatutmaningen och för att stärka EU:s ekonomi och konkurrenskraft. En hel del arbete återstår fortfarande innan den inre marknaden för transporter kan anses färdig. Tre nyckelåtgärder i den andra inre marknadsakten avser transportområdet, nämligen det fjärde järnvägspaketet, sjöfartsmarknaden och utvecklingen av det gemensamma luftrummet. Arbetet i rådet med dessa åtgärder har under året främst avsett järnvägs- och luftfartsfrågorna, men arbetet med det s.k. hamnpaketet har också avancerat betydligt. Europaparlamentet har dock inte avslutat sin första behandling av detta förslag. Under året antogs ny lagstiftning om färdskrivare, alternativa bränslen, fordonsbesiktning, flygplatsbuller, GNSS-byrån och särskilda uppgifter för sjösäkerhetsbyrån.

När det gäller politiken för informationssamhället pekar regeringen på att de åtgärder som vidtas inom området syftar till att skapa goda förutsättningar för väl fungerande marknader och effektiv konkurrens. Hushåll och företag ska ha tillgång till effektiv, robust och säker infrastruktur och bästa möjliga utbud av kommunikationstjänster. Sverige har under året prioriterat frågorna om den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och om åtgärder för att minska kostnaderna vid bredbandsutbyggnad. Direktivet om åtgärder för att minska kostnaderna vid bredbandsutbyggnad har beslutats.

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) anförs att i fråga om öppnande av järnvägstransporter från andra länder bör frågeställningar om infrastruktur och transportföretag i allt väsentligt hanteras på nationell nivå (yrkande 44). I samma motion framhåller motionärerna att den föreslagna EU-regleringen om minskade kostnader vid utbyggnad av höghastighetsnät (bredband) ska ske i direktivform i stället för i form av en förordning (yrkande 45). Vidare anförs motionärerna att vid genomförandet av ett gemensamt europeiskt luftrum ska så mycket som möjligt av medlemsländernas flygledning och trafikbestämmelser skötas på nationell nivå (yrkande 46).

Utskottets ställningstagande

När det gäller redovisningen i skrivelsen anges i avsnittet Politiken för informationssamhället (s. 209–213) felaktigt att överläggningar hölls med trafikutskottet avseende it-politiska frågor inför TTE-rådets möten i december 2013 samt den 6 juni och 27 november 2014. Det som avses torde vara att den politiska ledningen i Näringsdepartementet som vanligt har lämnat information till utskottet inför TTE-rådsmötena. Bortsett från detta har utskottet inget att invända mot redogörelsen i skrivelsen i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Med anledning av motionsyrkandet om öppnande av järnvägstransporter från andra länder (yrkande 44) vill utskottet påminna om att det har subsidiaritetsprövat kommissionens förslag i det s.k. fjärde järnvägspaketet, som innehåller sammanlagt sex rättsakter om driftskompatibilitet, säkerhet och fortsatt öppning av marknaden för järnvägstransporter. I sitt utlåtande¹ gjorde utskottsmajoriteten bedömningen att delar av innehållet i kommissionens förslag var alltför långtgående och att det fanns förslag till regleringar som i stället borde hanteras på nationell nivå. Utlåtandet har skickats till EU-institutionerna, och för kännedom till regeringen (statsrådsberedningen). Vidare har utskottet haft överläggningar med regeringen avseende förhandlingarna om det fjärde järnvägspaketet, senast den 3 mars 2015 med infrastrukturminister Anna Johansson.

Vad gäller motionsyrkandet om minskade kostnader vid utbyggnad av bredband (yrkande 45) kan utskottet konstatera att det överensstämmer med de synpunkter som utskottet formulerade i sitt utlåtande² i samband med subsidiaritetsprövningen av kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna vid utbyggnad av höghastighetsnät. Även detta utlåtande har skickats till EU-institutionerna, och för kännedom till regeringen (statsrådsberedningen). Utskottet kan vidare konstatera att Europaparlamentet och rådet i maj 2014 antog ett direktiv (2014/61/EU) med åtgärder som syftar till att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät.

Med anledning av motionsyrkande 46 kan nämnas att även kommissionens förslag om det gemensamma europeiska luftrummet har subsidiaritetsprövats av utskottet. Utskottet ansåg att dessa förslag inte strider mot subsidiaritetsprincipen³. Det kan också nämnas att utskottet den 26 oktober 2013 överlade med regeringen om genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att de motionsyrkanden som berör utskottets beredningsområde antingen kan anses överensstämma med de synpunkter som utskottet tidigare formulerat i utlåtanden i samband med genomförda subsidiaritetsprövningar eller har varit föremål för överläggningar

¹ Utlåtande 2012/13:TU13 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag i fjärde järnvägspaketet.

² Utlåtande 2012/13:TU20 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna vid utbyggnad av höghastighetsnät.

³ Trafikutskottet, protokoll från utskottssammanträde 2012/13:38.

med regeringen. Mot denna bakgrund anser utskottet att något initiativ inte är nödvändigt med anledning av de aktuella motionsyrkandena. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 44–46.

Stockholm den 16 april 2015

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Jasenko Omanovic (S), Per Klarberg (SD), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S) och Lars Tysklind (FP).

Avvikande mening

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (SD)

Tony Wiklander (SD) och Per Klarberg (SD) anför:

Vi anser inte att det är rätt eller rimligt att EU:s regelverk står över de lagar som stiftas av Sveriges riksdag, det svenska folkets företrädare. Detta grundläggande förhållningssätt bör vara vägledande även i frågor som rör transporter och politiken för informationssamhället. Detta innebär att vi anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 44–46.

BILAGA 12

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2014/15:MJU3y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2013/14:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och eventuella följdmotioner i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör utskottets beredningsområde och över motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 24, 49–56, 58 och 60.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Inledning

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2014 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen är en övergripande beskrivning av Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, det rättsliga och inrikes samarbetet samt unionens institutioner. Den tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Vissa jordbrukspolitiska frågor m.m.

Skrivelsen

EU:s jordbruks- och fiskeripolitik

I skrivelsen anføres att EU:s gemensamma jordbrukspolitik är ett harmoniserat politikområde som består av två pelare: första pelaren (direktstöd och marknadsstöd) och andra pelaren (miljö- och landsbygdsstöd). Kommissionen presenterade i oktober 2011 ett lagförslag för den framtida gemensamma jordbrukspolitiken (GJP), och föreslog bl.a. fyra nya förordningar för direktstöd, marknadsstöd, landsbygdsutveckling respektive horisontella frågor om finansiering, förvaltning och kontroll. Regeringen påminner även om att det nåddes en politisk överenskommelse om reformen i juli 2013 och att samtliga rådsförordningar antogs i december 2013. Inför rådsmöten informerades miljö- och jordbruksutskottet, och samråd ägde rum med EU-nämnden. Vidare anføres att delegerade akter, genomförandeakter och riktlinjer har diskuterats under året i kommittéer och expertgrupper under kommissionen. Förhandlingarna har bl.a. behandlat administration av stöden som kontrollsystem, stödvillkor och sanktioner med utgångspunkt i bestämmelserna i rådsförordningarna. I skrivelsen framhålls också att Sverige under förhandlingarna har verkat för ett så enkelt regelverk som möjligt. Det har även fattats beslut om att meddela kommissionen om utformningen av stödsystemen i Sverige. Beslut om direktstödet fattades den 19 juni och om Landsbygdsprogrammet den 5 juni. Regeringen framhåller att information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet inför dessa beslut.

När det gäller fiskeripolitiken anføres i skrivelsen att den gemensamma fiskeripolitiken är en fullt utvecklad unionspolitik. Målet är att förvalta en gemensam, gränsöverskridande naturresurs på ett sådant sätt att ett hållbart nyttjande kan uppnås i ekonomiskt, miljömässigt och socialt hänseende. Regeringen påminner om att kommissionen antog ett förslag till reformpaket i juli 2011. Paketet omfattade den s.k. grundförordningen, marknadsordningen och ett meddelande om den externa dimensionen. Enligt skrivelsen är

regeringens hållning när det gäller EU:s fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer (FPA) att göra ett ställningstagande från fall till fall varvid följande kriterier beaktas:

- Det måste finnas offentligt tillgängliga sociala och ekonomiska utvärderingar som är av tillräckligt god standard.
- Iakttagandet av mänskliga rättigheter ska utgöra ett nödvändigt villkor för att ingå eller fortsätta samarbetet med tredjeländer på fiskeriområdet.
- Där kunskaper om bestånden eller om hur många som bedriver fiske på samma bestånd saknas ska försiktighetsprincipen tillämpas.
- Avtalen ska stödja utvecklingen av en hållbar fiskesektor i partnerskapsländerna och ekonomiska bidrag ska komma den lokala fiskeindustrin till del.
- Sektorstödet ska frikopplas från betalningarna för fisketillträdesrättigheterna och definieras mot bakgrund av partnerskapsländernas behov och kapacitet att utnyttja det, och utbetalningarna ska kopplas till framsteg i utförandet.
- EU-fartyg ska bara få tillgång till ett överskott av den tillåtna fångstmängden som lokalbefolkningen inte kan utnyttja och som fastställs baserat på bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning, enligt artikel 31 i grundförordningen för den gemensamma fiskeripolitiken.

Vidare anför regeringen att Sverige under året röstat nej till beslut om att ingå ett hållbart partnerskapsavtal om fiske mellan EU och republiken Senegal eftersom ett tillgängligt beståndsöverskott för arten kummel inte kunnat säkerställas inom ramen för tillgängligt vetenskapligt underlag. Sverige har lagt ned rösten vid beslut om att ingå ett protokoll mellan EU och Gabon om fastställande av fiskemöjligheter och den ekonomiska ersättning som föreskrivs i det gällande partnerskapsavtalet eftersom det inte är klarlagt att beståndssituationen är tillräckligt god. Sverige har även lagt ned sin röst när det gäller protokollet mellan EU och Guinea-Bissau mot bakgrund av att utvärderingen är flera år gammal och det därmed är svårt att säkerställa att det finns ett överskott för EU att fiska på. Under året har Sverige gett sitt stöd till ingående av protokoll med Seychellerna, Komorerna, São Tomé och Príncipe samt Madagaskar. Förhandlingsmandat har antagits för Moçambique, Madagaskar och Liberia. Sverige har gett sitt stöd till dessa förhandlingsmandat. Förhandlingsmandat för Kiribati pågår och förväntas antas under första kvartalet 2015.

Mjölkböndernas situation m.m.

I skrivelsen anförts att Rysslands president utfärdade ett dekret den 6 augusti 2014 om motåtgärder mot de länder som har infört sanktioner mot Ryssland i samband med Ukrainakrisen. Enligt beslutet förbjuder Ryssland import från EU, USA, Kanada, Australien och Norge av nöt-, gris- och fågelkött, bearbetat kött, fisk och skaldjur, mjölk och mjölkprodukter, ost och grönsaker samt frukt

och nötter. Beslutet trädde i kraft den 7 augusti 2014 och ska gälla i ett år. Enligt skrivelsen är det inom EU i första hand mejerisektorn och frukt- och grönsaksproducenterna som påverkats av importstoppet. De länder som främst drabbats är länder med gräns mot Ryssland och traditionella exportländer som Nederländerna och Spanien. Det abrupta och omfattande ryska importstoppet har även fått indirekta konsekvenser genom ökad prispress inom EU för vissa sektorer. I skrivelsen framhålls att kommissionen har mandat att skyndsamt besluta om krisåtgärder när allvarliga störningar på marknaden kan befaras. Som en konsekvens av det ryska importstoppet och dess påverkan på enskilda marknader beslutade kommissionen därför om stödåtgärder riktade mot frukt- och gröntsektorn och mejerimarknaden samt ett riktat stöd till drabbade mjölkproducenter i de baltiska staterna och Finland. Kommissionen har även skjutit till extra medel till säljfrämjande åtgärder. Enligt skrivelsen har Sverige generellt en kritisk inställning till marknadsåtgärder men har ställt sig bakom de åtgärder som vidtagits, i solidaritet med de länder som drabbas av importstoppet. Samtidigt är det angeläget att kommissionens åtgärder underbyggs av goda analyser, är välriktade och endast omfattar den situation som uppkommit till följd av importstoppet. Vidare framhålls att rådet behandlade frågan på ett extrainsatt jordbruks- och fiskerådsmöte i september 2014. Det erinras vidare att ett informationstillfälle med miljö- och jordbruksutskottet och ett samråd med EU-nämnden ägde rum i augusti respektive september inför rådsmötet. Frågan behandlades även i samband med de övriga jordbruks- och fiskerådsmötena under hösten 2014. Samråd med EU-nämnden ägde rum inför samtliga rådsmöten.

Exportbidrag

Enligt skrivelsen har EU ett fördragsbundet åtagande i fråga om samstämmig utvecklingspolitik, vilket innebär att hänsyn ska tas till utvecklingsmålen vid beslut inom olika politikområden med påverkan på utvecklingsländer. Inom EU går detta arbete under benämningen samstämmighet för utveckling (Policy Coherence for Development, PCD). I skrivelsen framhåller regeringen att Sverige sedan länge arbetar aktivt med PCD inom EU, i linje med Sveriges politik för global utveckling (PGU). Några exempel som nämns är Sveriges arbete för utvecklingsperspektivets genomslag i EU:s jordbruks- och fiskeripolitik och i EU:s bredare handelsagenda.

Motionen

Enligt kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkande 49 ska regeringen verka för att avskaffa den gemensamma jordbrukspolitiken. Motionärerna vill i grunden omförhandla avtalen för det svenska EU-medlemskapet för att på olika sätt gynna Sveriges jordbruksnäring. Den gemensamma jordbrukspolitiken är, enligt deras uppfattning, det kanske mest ineffektiva och kostsamma inslaget i hela EU. Sverigedemokraterna vill helt skrota jordbruksstödet i dess nuvarande form,

vilket ur ett svenskt perspektiv utgör en enorm transferering av medel från svenska skattebetalare till jordbrukare på den europeiska kontinenten.

I samma motion anförs i yrkande 55 att regeringen ska verka för att avskaffa den externa fiskeripolitiken. Sverigedemokraterna motsätter sig större delen av EU:s externa fiskeripolitik. Motionärerna ifrågasätter kostnadseffektiviteten i framför allt fiskeavtalen och ser helst att avtalen inte förlängs när det gäller utvecklingsländerna. EU:s fiskeflotta är dåligt kontrollerad och undergräver utvecklingsländernas möjligheter att utveckla lokalt fiske, skapa arbetstillfällen och försörja sin egen befolkning med fisk.

I motionen yrkas även på ett tillfälligt bevarande av mjölkkvoterna (yrkande 50) och förbättrade villkor för mjölkbönder enligt motionens intentioner (yrkande 51). Det anförs i motionen att Sverigedemokraterna ställer sig positiva till åtgärder som undanröjer handelshinder och underlättar export, men med anledning av den svåra situationen för mjölkbönderna förordas ett tillfälligt bevarande av mjölkkvoterna under minst ett år. Motionärerna framhåller även att de har uppmärksammat mjölkböndernas situation i den svenska debatten och att Sverigedemokraterna för en politik för förbättrade villkor för lantbruket, t.ex. genom lägre skatter på gödsel och diesel och genom en översyn av t.ex. beteslagstiftningen.

Enligt yrkande 15 i samma motion bör exportbidrag som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad avskaffas. Motionärerna framhåller att de är positiva till handel och anser att Sverige inom såväl EU som i internationella forum, så som WTO, ska verka för en öppen och fri handel, men att de anser att exportstöd som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad bör avskaffas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

EU:s jordbruks- och fiskeripolitik

Fördraget om unionens funktionssätt (EUF) fastställer områdena för, avgränsningen av och de närmare villkoren för utövandet av unionens befogenheter. I den tredje delen behandlas unionens politik och inre åtgärder. I den delen finns bl.a. de artiklar som lägger grunden för den inre marknaden (avdelning I), fri rörlighet för varor (avdelning II), den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken (avdelning III) och fri rörlighet för personer, tjänster och kapital (avdelning IV). Enligt artikel 38 i detta fördrag ska unionen fastställa och genomföra en gemensam jordbruks- och fiskeripolitik. Sverige blev medlem i EU den 1 januari 1995 och deltar sedan dess fullt ut i EU:s gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik.

Enligt årets budgetproposition (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23) är regeringens långsiktiga målsättning för den gemensamma jordbrukspolitikerna inom EU en avreglerad, marknadsorienterad och konkurrenskraftig jordbrukssektor som styrs av konsumenters efterfrågan, klimat- och miljömål och där hänsyn tas till djurskydd samt den globala utvecklingspolitiken i enlighet med Sveriges politik för global utveckling (PGU). I syfte att bidra till regeringens ambition

om väsentligt lägre utgifter för jordbrukspolitiken i EU och ett hållbart jordbruk vill regeringen lägga ökat relativt fokus på åtgärder inom landsbygdspolitiken. I budgetpropositionen anfördes att för att möjliggöra en sådan förändring är det angeläget att i ett tidigt skede påbörja analyser som utgår från en modernisering av EU:s gemensamma jordbrukspolitik inför nästa budgetperiod efter 2020, samt inför en halvtidsöversyn av politiken under budgetperioden 2014–2020.

När det gäller den gemensamma fiskeripolitiken vill regeringen, enligt årets budgetproposition, se ett hållbart fiske i såväl Sverige och Europa som globalt. Att bidra till ett globalt hållbart fiske ligger i linje med Sveriges politik för global utveckling som är hela regeringens gemensamma ansvar. I budgetpropositionen framhålls också att internationellt fiskerisamarbete huvudsakligen bedrivs inom multilaterala och regionala organisationer samt inom ramen för EU:s fiskeavtal med tredjeland. Regeringens mål är att stärka tillämpningen av försiktighetsansatsen, införa ekosystemansatsen i förvaltningen och skydda de mänskliga rättigheterna. Regeringen anför även att det arbete som är inriktat på faktorer som främjar återuppbyggnaden av hotade bestånd blir allt viktigare med hänsyn till situationen för många bestånd, såväl i EU som globalt.

Mjölkböndernas situation m.m.

I betänkande 2014/15: MJU5 framhölls att landsbygdsminister Sven-Erik Bucht den 20 november 2014 i sitt svar på interpellation 2014/15:110 om krisen i den svenska mjölkproduktionen anförde att mjölkproduktionen är mycket viktig för landsbygden. Enligt ministern är mjölk och nötkött de dominerande sektorerna i skogs- och mellanbygder. Mjölkproduktionen sysselsätter direkt och indirekt ett stort antal personer. Ministern framhöll att vi numera lever i en avreglerad marknad där fluktuationer i marknadspriserna ingår. Det ryska importstoppet späder på obalanserna men utgör inte huvudorsaken. Under 2014 ökade produktionen snabbare än efterfrågan. Landsbygdsministern anförde vidare att den svenska mjölkproduktionen ska vara med och ta del av den växande marknaden. De ekologiska mjölkföretagen tar vara på en växande marknad som på ett positivt sätt ökar lönsamheten på många gårdar. Enligt ministern har regeringen ansvar för att skapa ett bra näringslivsklimat i Sverige som ger ett gott stöd till företagens egen förmåga att utvecklas, och han anförde vidare att landsbygdens näringsliv ska utvecklas genom förbättrad infrastruktur och samhällsservice. Offentliga åtgärder behöver finansieras genom väl avvägda skatter och avgifter.

År 2007 inledde EU en översyn av jordbrukspolitiken som kallas Hälsokontrollen. Syftet var att se över reformen 2003 för att anpassa jordbrukspolitiken till nya möjligheter och utmaningar. Det resulterade i att EU-kommissionen föreslog nya regler i november 2008. De nya reglerna innebar bl.a. att man avskaffade kravet på att 10 procent av jordbrukarnas mark ska ligga i träda och att man beslöt att mjölkkvoterna skulle avskaffas 2015.

När det gäller kvoterna anförde landsbygdsminister Sven-Erik Bucht i EU-nämnden den 13 mars 2015 att kvoter inte är något som regeringen anser att vi ska ha, utan att regeringen i stället vill främja handel. Regeringen vill stärka mjölkböndernas konkurrenskraft så att svenska mjölkbönder kan ta del av den växande globala marknaden. Landsbygdsministern framhöll därför att regeringen har inlett ett arbete med att hitta möjliga nationella åtgärder för att stärka den svenska mjölksektorn. När det gäller åtgärder på EU-nivå anser regeringen att dessa åtgärder har störande påverkan på marknaden. Därför stöder regeringen ett avskaffande av mjölkkvoterna, så att konkurrenskraften för Europas mjölkbönder kan utvecklas. Enligt ministern bör vi i EU-arbetet prioritera arbetet med att främja ökad handel och satsa mer på att höja produktiviteten och konkurrenskraften, bl.a. genom forskning och innovation. Vidare framhöll landsbygdsministern att åtgärder för att undanröja handelshinder och därmed möjliggöra ökad export är av strategisk vikt.

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) anfördes att den globala efterfrågan på mjölk har ökat starkt och förväntas fortsätta stiga kraftigt. Det finns en hög underliggande potential för den svenska mjölksektorn. Enligt propositionen har dock en snabb strukturomvandling i kombination med en djup nedgång i världsmarknadspriserna för mjölk lett till en likviditetskris för svenska mjölkföretag. Sedan 2005 har cirka vart tredje mjölkföretag i Sverige investerat i ökad mjölkproduktion. Dessa företag utgör stommen i den framtida svenska mjölkproduktionen. Regeringen framhåller att en utslagning av sunda företag till följd av en tillfällig och mycket kraftig nedgång i världsmarknadspriset skulle kunna leda till en oåterkallelig minskning av två av de ekonomiskt viktigaste sektorerna i svenskt jordbruk (mjölk och nötkött). I propositionen föreslår regeringen därför att den (under utg.omr. 23 anslaget 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor) bör bemyndigas att under 2015 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier som uppgår till högst 500 000 000 kronor för mjölkföretag i Sverige som under senare år har gjort väsentliga investeringar i ökad mjölkproduktion.

Exportbidrag

I betänkande 2014/15: MJU5 framhölls att utskottet tidigare redovisat (yttr. 2013/14: MJU4y) att regeringen har förespråkat att marknadsstöden, inklusive exportbidragen, bör fasas ut och att samtliga direktstöd bör frikopplas. Exportbidragen regleras i den gemensamma marknadsordningen inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik. I betänkandet anfördes vidare att regeringens ståndpunkt enligt uppgift från Näringsdepartementet är att exportbidragen ska avskaffas, även om frågor rörande marknadsordningen och exportbidrag för närvarande inte är föremål för diskussion inom EU eftersom en reform av jordbrukspolitiken nyligen har avslutats. Användningen av exportbidragen har successivt minskat över tid, och i dagsläget tillämpas i princip inga exportbidrag. I betänkandet anfördes vidare att i den senaste reformen gjordes tillämpningen än mer restriktiv genom att exportbidrag endast får tillämpas

som krisåtgärd vid så kallade krissituationer eller om specifika problem uppstår på EU:s gemensamma marknad. Under hösten har olika krisåtgärder beslutats med anledning av att Ryssland stoppat importen av ett stort antal jordbruksprodukter från bl.a. EU. Exportbidrag har inte använts. Utskottet anförde därför i betänkandet att det delar regeringens och motionärernas uppfattning att exportbidragen bör avskaffas och konstaterade att regeringen har förespråkade att marknadsstöden, inklusive exportbidragen, bör fasas ut.

Vissa livsmedelspolitiska frågor m.m.

Skrivelsen

Inom EU finns omfattande regelverk för växter, djur och livsmedel. Enligt fördraget har unionen och medlemsstaterna skyldighet att ta hänsyn till djurens välfärd. Lagstiftningen om djurhälsa syftar till att säkerställa en hållbar djurproduktion, underlätta handeln med djur och animaliska produkter inom EU utan att sprida sjukdomar samt till att förhindra smitta från djur till människa. Lagstiftningen för livsmedel är i stort sett harmoniserad inom unionen, vilket innebär att det inte är tillåtet för enskilda medlemsstater att ha strängare regler eller mer generösa bestämmelser än de som finns i EU:s regelverk. Lagstiftningen om växter syftar bl.a. till att skydda unionen mot allvarliga växtskadegörare och säkerställa att utsäde m.m. är av god kvalitet.

I skrivelsen anförts vidare att kommissionen på försommaren 2013 presenterade ett lagstiftningspaket med fem rättsakter och ett meddelande under namnet Friskare djur, sundare växter och en säkrare jordbruksbaserad livsmedelskedja – en moderniserad lagstiftning för ett mer konkurrenskraftigt EU. Förordningsförslagen handlar om djurhälsa, skyddsåtgärder mot växtskadegörare, produktion och tillhandahållande på marknaden av växtförökningsmaterial, offentlig kontroll inom djur-, växt- och livsmedelsområdena samt EU-utgifter inom områdena djurhälsa, växtskadegörare och offentlig kontroll. Enligt skrivelsen är kommissionens målsättning med förslagen att skapa en effektivare, modernare och enklare lagstiftning. Förordningen om EU-utgifter antogs i maj 2014. De övriga förslagen förhandlades under året i rådet, och Europaparlamentet antog sina ståndpunkter i första behandlingen i mars och april. Det nyvalda Europaparlamentet beslutade att stå fast vid dessa ståndpunkter. I skrivelsen framhålls att förslagen var föremål för överläggning med miljö- och jordbruksutskottet i augusti 2013 och samråd med EU-nämnden i december 2013, juni 2014 och december 2014. I december 2014 var djurhälsoförordningen inte uppe för samråd. I skrivelsen anförts vidare att kommissionens förslag till ny förordning om djurhälsa syftar till att göra lagstiftningen enklare, modernare och mer sammanhållen än den nuvarande EU-lagstiftningen på området. Sjukdomsövervakningen stärks och djurhållarnas ansvar för djurhälsan klargörs. Förordningen lägger fast övergripande principer för att minska djursjukdomar och bevara EU:s

ekonomiska konkurrenskraft. Åtgärder ska vidtas för att förebygga och bekämpa listade djursjukdomar. Hur sjukdomar listas och kategoriseras är enligt skrivelsen av avgörande betydelse för vilka krav Sverige i framtiden kommer att få ställa i samband med införsel av djur. Regeringen framhåller att den har verkat för att medlemsstater med en god djurhälsa ska kunna förhindra införsel av smittsamma djursjukdomar som kan utgöra ett hot mot djurs eller människors hälsa, eller orsaka produktionsförluster.

I skrivelsen framhålls vidare att Sverige tillsammans med Danmark lyfte frågan om ett ökat skydd för djur som transporteras på jordbruks- och fiskerådets möte i maj 2014. Sverige och Danmark betonade vikten av förkortade transporttider för djuren och behovet av lagstiftning som beaktar aktuella vetenskapliga rön på området. Ett mycket stort antal djur transporteras varje dag över hela Europa, och många transporter fortsätter även utanför EU:s och Europas gränser. Enligt skrivelsen tillåter det EU-gemensamma regelverket att djur transporteras mycket långa sträckor, exempelvis kan grisar och slakthästar transporteras ett helt dygn utan att få vila. Regeringen framhåller att delar av det gällande regelverket inte är förenligt med aktuell vetenskap om skydd av djur under transport. Regeringen konstaterar emellertid att även om flera ministrar uttalade sitt stöd för den svenska och danska synen ansåg många att det nuvarande regelverket är tillräckligt. Inte heller kommissionen delade den svensk-danska synen utan vill fokusera på att de redan gällande reglerna ska följas bättre. Frågan var uppe för samråd med EU-nämnden i maj 2014.

Motionen

Enligt kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkande 52 ska regeringen verka för att varje medlemsstat får införa de sjukdoms- och smittkontroller som anses nödvändiga. I motionen framhålls att konsumenternas förtroende för kvaliteten på livsmedlen förutsätter ett starkt djurskydd i Sverige och flexibla kontroller utifrån varje EU-medlemsstats specifika behov. Motionärerna vill därför minska kommissionens inflytande över hur, när och varför kontroller utförs i alla led i produktionskedjan samt vid import av livsmedel.

I samma motion, yrkande 54, anförs att regeringen ska verka för att Sverige ska få möjlighet till undantag som gör att vi kan stoppa importen av kött som kraftigt avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning. Motionärerna anför att krav på ett starkt djurskydd i Sverige inte får leda till att det svenska jordbruket konkurreras ut av jordbruk i andra EU-länder. I motionen anförs att de svenska böndernas konkurrenskraft bör stärkas, samtidigt som ett starkt djurskydd bibehålls. Vidare framhålls att djurtransporter både inom och utanför EU sker utan hänsyn till att det är levande varelser som fraktas. Motionärerna vill ha ett importförbud för animalieprodukter från länder där djur utsatts för ett systematiskt onödigt

lidande och där produktionen strider mot intentionerna med svensk djurskyddslagstiftning.

I motionen yrkas vidare att regeringen ska verka för att ett generellt förbud på EU-nivå införs mot slakt utan bedövning (yrkande 53). Det anförs att många svenskar i dag äter kött från djur som halal- eller koscherslaktats, ofta utan att veta om det. Slaktmetoderna innebär kortfattat att djuren avlivas och avblodas helt utan bedövning. Motionärerna vill verka för att Sverige ska få möjlighet till undantag som gör att importen av kött som kraftigt avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning kan stoppas. Innan ett sådant undantag är på plats bör regeringen verka för generella förbud på EU-nivå mot dessa brutala slaktmetoder.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt uppgifter från Näringsdepartementet har informella förhandlingar inletts mellan Europaparlamentet och rådet inför rådets gemensamma ståndpunkt om förslaget till den nya förordningen om djurhälsa.

När det gäller importbegränsningar påminner utskottet om att enligt artikel 34 i EUF-fördraget är kvantitativa importrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan förbjudna mellan medlemsstaterna. Bestämmelserna i artiklarna 34 och 35 ska emellertid inte, enligt artikel 36, hindra sådana förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till bl.a. allmän moral eller intresset av att skydda människors och djurs hälsa och liv. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna.

I betänkande 2011/12: MJU21 anförde utskottet att det inte är möjligt att införa något generellt förbud mot import enligt det internationella regelverket inom Världshandelsorganisationen (WTO). En av hörnstenarna i det internationella handelsarbetet är att varje land har rätt att bestämma över sina egna produktions- och processmetoder och att importhindrande åtgärder inte får vidtas om det inte finns fara för hälsan bland djur och människor i det importerande landet. Det framhölls vidare att enligt Landsbygdsdepartementet finns det en risk att krav på att inkludera djurskydd kan användas i protektionistiska syften. Detta är inte minst något som utvecklingsländer oroar sig för. Därför vill man inte se detta inkluderat. Enligt departementet måste dock internationella standarder komma till stånd innan det ens är realistiskt att börja diskutera om djurskydd ska inkluderas i WTO:s regelverk i större utsträckning än i dag. Det är något som Sverige aktivt arbetar för. I betänkandet framhålls vidare att ett sätt att uppnå ett förbättrat djurskydd internationellt är att komma fram till multilaterala överenskommelser när det gäller djurskydd och att ta med frågan i bilaterala avtal mellan EU och tredjeländer. Vidare anförs att det bör uppmärksammas att näringsens engagemang hela tiden ökar och att privata standarder skapas. Dessa kan i

vissa fall vara mer effektiva för att förbättra djurskyddet globalt, och det kan vara bättre att förlita sig på dem än på att stater ska agera.

I samma betänkande noterade utskottet vidare att det i betänkandet Ny djurskyddslag framhålls att Sverige under åren som medlem i EU har arbetat hårt för att höja djurskyddsnivån på den inre marknaden, vilket även till vissa delar lyckats. Det anförs också att det vid tidpunkten för det svenska inträdet i EU fanns en viss reglering av djurskyddet för djur som hölls för livsmedelsproduktion och som försöksdjur. Denna reglering, som inte var särskilt omfattande, har nu utökats eller skärpts på ett flertal områden. Det finns fortfarande områden där Sverige har mer omfattande och strängare regler än övriga EU-länder. I betänkandet framhölls även att en tendens som kan noteras är att regleringen av djurskyddet på EU-nivå går från direktiv, som medlemsstaterna ska inarbeta i den egna lagstiftningen, till förordningar som gäller direkt i alla medlemsländer. I fråga om förordningar får medlemsländerna som huvudregel inte heller ha avvikande regler även om de tidigare har ställt högre krav än förordningen. Det påpekas också att ett antal avgöranden från EU-domstolen i Luxemburg har visat att om lagstiftningen ställs på sin spets har oftast EU-regler om den fria rörligheten på den inre marknaden och förbud mot handelshinder företräde framför djurskyddsregler. Domstolen har dock också vid ett flertal tillfällen konstaterat att om området är oharmoniserat (inte har ett fullständigt gemensamt regelverk på området) får medlemsländerna anta handelshindrande bestämmelser. Detta gäller så länge som bestämmelserna bl.a. är nödvändiga för att skydda djuren och proportionerliga.

När det gäller förbud mot slakt utan bedövning anförde utskottet i samma betänkande (bet. 2014/15: MJU21) att en politisk överenskommelse nåddes inom EU vid jordbruksrådet i juni 2009 om den nya förordningen om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. Det framgår av artikel 4 i den förordningen att djur endast får avlivas efter bedövning. Bedövningen ska ske i enlighet med de metoder och de särskilda krav för tillämpningen av dessa metoder som anges i en bilaga till förordningen. Avsaknad av medvetande och känsel ska bibehållas till dess att djuret är dött. Av samma artikel framgår att kraven på bedövning inte gäller djur som slaktas med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, under förutsättning att slakten äger rum i ett slakteri. Utskottet konstaterade således att enligt förordningen ska alla djur bedövas före slakt, men att det finns ett undantag för djur som slaktas enligt metoder som påbjuds av religiösa riter. Förordningen trädde i kraft den 8 december 2009 och började tillämpas den 1 januari 2013. I betänkandet framhöll utskottet vidare att det noterade att frågan om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning kom upp i slutskedet av förhandlingarna om ändringar i förordningen om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011). Detta resulterade i att skäl 50 infördes i den förordningen. I skäl 50 står följande: ”Konsumenterna i unionen visar allt större intresse för hur unionens djurskyddsbestämmelser tillämpas i samband med slakt, till exempel

om djuren bedövas innan de slaktas. Därför bör man i samband med en framtida unionsstrategi för djurskydd och djurs välbefinnande överväga en studie om lämpligheten i att ge konsumenterna relevant information om bedövning av djur.” Utskottet noterade vidare att kommissionen i sitt meddelande om EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 utöver det planerade förenklade regelverket föreslår att det utvecklas verktyg för att förbättra medlemsstaternas efterlevnad av reglerna, att det ges stöd till internationellt samarbete, att konsumenterna och allmänheten ska ges lämplig information och att kommissionen i det sammanhanget kommer att undersöka frågan om märkning i enlighet med överenskommelsen om lagförslaget om livsmedelsinformation. I betänkandet anförde utskottet att kommissionen inom ramen för EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 tagit initiativ till att genomföra en undersökning om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning och att resultatet ska presenteras 2013. Utskottet konstaterade också att Sverige tog upp problemet med slakt utan bedövning som inte är religiöst motiverad som en övrig fråga på jordbruks- och fiskerådets möte den 14–15 maj 2012. Sverige ville uppmärksamma kommissionen och de andra medlemsstaterna på att undantaget i artikel 4 utnyttjas av ekonomiska skäl, vilket strider mot lagstiftningens syfte. Man uppmanade kommissionen att öka sina ansträngningar att komma till rätta med detta problem och föreslog även ett antal möjliga åtgärder. Bland annat föreslogs gemensamma riktlinjer för hur slakten bör gå till, ett harmoniserat förfarande för godkännande och kontroll av aktörer som utför slakt utan bedövning samt riktade inspektioner i medlemsstaterna utförda av kommissionens granskningsorgan FVO för att se till att den gemensamma lagstiftningen efterlevs. I betänkandet framhålls att regeringen vid samma tillfälle konstaterade att märkning skulle kunna vara ett verktyg i arbetet med att minska överutnyttjandet av undantaget, och man framhöll därför att man från svenskt håll såg fram emot att ta del av kommissionens rapport om märkning.

Riksdagen beslutade 2012 att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör arbeta för att det inom EU införs en tydlig märkning av kött som kommer från djur som har slaktats utan bedövning (bet. 2011/12: MJU21, rskr. 2011/12:261). I betänkande 2014/15: MJU3 framhålls att regeringen i skrivelse 2013/14:75 har redovisat att kommissionen har tagit initiativ till en undersökning om märkning av kött från obedövad slakt. I den skrivelsen anförts att regeringen inväntar kommissionens rapport som skulle ha presenterats under 2013, men som ännu inte har publicerats. Avsikten är att gemensamma EU-bestämmelser ska diskuteras med utgångspunkt i den kommande rapporten. Enligt uppgift från Näringsdepartementet har resultatrapporteringen från kommissionens undersökning försenats.

Vissa miljöpolitiska frågor m.m.

Skrivelsen

I skrivelsen framhålls att EU har en avgörande betydelse för utvecklingen på miljöområdet genom sin befogenhet att anta miljöregler som är bindande för medlemsstaterna. EU ska vara en drivande kraft för att både inom Europa och globalt skydda miljön och underlätta omställningen till en resurseffektiv och cirkulär ekonomi som säkerställer en hållbar utveckling. Regeringen anför vidare att klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. För att klara klimatutmaningarna och främja en hållbar utveckling krävs en ambitiös och sammanhållen klimatpolitik globalt och inom EU. EU är en drivande kraft i arbetet för en ny globalt bindande klimatöverenskommelse.

Det anförs vidare att förhandlingarna under FN:s klimatkonvention har fortsatt under året. Avsikten är att enas om en ny globalt bindande klimatöverenskommelse vid det tjugoförsta partsmötet i Paris 2015 (COP 21) som ska gälla för tiden efter 2020. Förhandlingar om att öka den totala ambitionsnivån i åtagandena före 2020 har också förts. Miljörådet antog rådsslutsatser i oktober 2014 som är grunden för EU:s ståndpunkt vid det tjugonde partsmötet under konventionen i Lima, Peru, i december (COP 20). Sverige har enligt skrivelsen verkat för att en ny globalt bindande klimatöverenskommelse ska omfatta alla länder och innehålla tillräckligt ambitiösa utsläppsminskningar för att hålla den globala uppvärmningen under två grader. Det framhålls också att Sverige inför COP 20 i Lima har arbetat för att EU ska driva på för beslut om den information som ska lämnas in tillsammans med länders nationellt beslutade bidrag (intended nationally determined contribution, INDC) om utsläppsminskningar och om en granskningsfas för att se till att de nationella bidragen blir tillräckligt ambitiösa för att nå två-gradersmålet.

Efter en längre tids förberedelser och diskussioner presenterade kommissionen i januari 2014 ett meddelande i form av förslag till ett ramverk för EU:s klimat- och energipolitik till 2030. Förslaget omfattar bl.a. ett mål att utsläppen av växthusgaser inom EU ska minska med 40 procent till 2030 jämfört med 1990 och ett mål om minst 27 procent förnybar energi i EU till 2030. I juli presenterade kommissionen ett kompletterade förslag om ett mål om minst 27 procents energieffektivisering i EU. I skrivelsen framhåller regeringen att förslagen har behandlats i flera rådskonstellationer inklusive miljö, TTE (energi), jordbruk och fiske samt Ekofin vid flera tillfällen. Vidare anförs att Sverige under året har verkat för en hög ambitionsnivå och ett högre mål för att minska utsläppen av växthusgaser och för en kostnadseffektiv fördelning av ansvaret för åtgärderna. Sverige har drivit på för en hög ambition när det gäller målen för förnybar energi och energieffektivisering. Vid Europeiska rådets möte i oktober 2014 beslutades om mål för minst 40 procents minskning av växthusgasutsläppen till 2030, minst 27 procents energieffektivisering och minst 27 procent förnybar energi. Energieffektiviseringsmålet ska ses över 2020 för en eventuell höjning till 30

procent. Beslutet innefattade även principer för fördelningen av ansvaret för klimatmålet. Den del av utsläppen som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) ska minska med 43 procent till 2030. Övriga utsläpp ska minska med 30 procent jämfört med 2005, och dessa utsläppsminskningar ska fördelas mellan medlemsstaterna enligt vissa kriterier. Enligt beslutet upprättas också ett antal mekanismer för att bl.a. stödja moderniseringen av energisystemen i framför allt EU:s medlemsstater i östra Europa. Enligt skrivelsen kommer beslutet av Europeiska rådet att vara en central utgångspunkt när EU:s bidrag till de globala utsläppsminskningarna inför det 21:a partsmötet under klimatkonventionen i Paris 2015 ska fastställas i början av 2015. Regeringen påminner även om att överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i februari och oktober 2014 och information lämnades till utskottet i februari, juni och oktober samma år. Överläggning med näringsutskottet ägde rum i mars och oktober 2014. Näringsutskottet informerades samma år i februari, juni och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, juni, september, oktober och december 2014. Det erinras också om att det var inför rådet för allmänna frågor och Europeiska rådet som överläggningen med miljö- och utrikesutskottet samt samrådet med EU-nämnden ägde rum i oktober.

Motionen

Enligt kommittémotion 2014/15:3044 av Julia Kronlid och Björn Söder (båda SD) yrkande 56 ska regeringen vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras och (yrkande 58) som svensk linje driva att EU:s medlemsstater, inom ramen för internationella klimatavtal, inte bör anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än resten av världen. Motionärerna vill se klimatpolitiken i ett globalt perspektiv. Det framhålls att det krävs en insikt om att varken Sverige eller EU kan påverka koldioxidutsläppen i någon betydande utsträckning utan globala avtal. Om vi på kort och lång sikt ska kunna klara vår industri och handel och därmed i förlängningen jobben och välfärden, måste vi ta med i beräkningen vad vi faktiskt släpper ut i förhållande till andra när vi beslutar om Sveriges utsläppsminskningar. I motionen framhålls att regeringens linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de som släpper ut mest också gör de största åtagandena vad gäller att minska sina utsläpp när det kommer till fördelningen av bördan inom EU och resten av världen.

I samma motion, yrkande 60, framhålls att regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av nettoutsläpp av klimatgaser ska kunna tillgodogöra sig faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändning enligt vad som anförs i motionen. I motionen anförs att LULUCF (land use, land use change and forestry) bör ingå i medlemsstaternas mål om utsläpp av klimatgaser, eftersom detta är viktigt för att uppnå rättvisa villkor och stimulera till ansvarsfull skogspolitik.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I årets budgetproposition (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att den anser att EU ska befästa sin roll som ledande internationellt och att Sverige ska driva på för detta. EU ska agera kraftfullt, ha ambitiösa egna åtaganden och konstruktivt bidra för att åstadkomma ett globalt klimatavtal. Vidare framhölls att det krävs att enskilda medlemsländer är beredda att gå före och visa ledarskap för att möjliggöra en tillräckligt ambitiös EU-politik. Arbetet inom Sverige och i Norden, liksom exempelvis klimatsamarbetet mellan 14 regeringar inom Green Growth Group är exempel på detta och utgör viktiga plattformar för en aktiv internationell klimatpolitik. Enligt den ovannämnda propositionen finns det en tydlig koppling mellan EU:s egna klimatmål och förutsättningarna för EU att visa ledarskap i klimatförhandlingarna. Det framhålls också att ställningstagandet kring EU:s ramverk på klimat- och energiområdet till 2030 är ett viktigt grundläggande beslut. Regeringen anför vidare att EU behöver inrikta sin politik så att hela spannet i det övergripande målet om 80 till 95 procents utsläppsminskning till 2050 hålls inom räckhåll. Regeringen anser därför att EU snarast bör utarbeta lagstiftning som säkerställer att de mål som satts för 2030 kan nås. Det anføres vidare att regeringen kommer att verka för att EU:s ambition i de internationella klimatförhandlingarna höjs. Sammantaget anser regeringen att EU ska kunna minska utsläppen med 50 procent till 2030. Enligt propositionen motsvarar en sådan minskning EU:s ansvar och förmåga i ett klimatavtal som stöder två-gradersmålet.

Utskottet noterar att klimat- och miljöminister Åsa Romson i EU-nämnden den 27 februari 2015 framhöll att det finns en bred samsyn i Sveriges riksdag som är grundad på att vetenskap ska vara en grundläggande faktor för klimatförhandlingarna, att klimatpolitik är nödvändigt och att ambitionerna därför bör höjas. Användningen av internationella krediter och att länder går före och visar ledarskap är oerhört viktiga delar i detta. Ministern anförde vidare att ordförandeskapets förslag när det gäller medlemsstaternas nationellt beslutade bidrag tyvärr är för svagt avseende den dynamiska aspekten. Ministern framhöll också att regeringen har verkat och verkar för att EU ska vara redo att höja sin ambitionsnivå både innan 2020, som avtalet skulle hantera, och efter för att främja en ambitiös överenskommelse.

I flera av utskottets tidigare betänkanden (bet. 2013/14: MJU20 och 2012/13: MJU11) framhålls att den preliminära svenska ståndpunkt som anförts (se faktapromemoria 2013/14: FPM56) varit att upptag och utsläpp av växthusgaser till följd av verksamheter i samband med skogsbruk och markanvändning bör tas till vara som en del av klimatpolitiken. Utskottet har även framhållit att det liksom regeringen anser att sådana upptag och utsläpp av växthusgaser behöver hanteras med hänsyn till de stora osäkerheter som finns i beräkningarna av växthusgasflöden. Skogens centrala roll för produktionen av hållbar bioenergi och klimatsmarta material, för biologisk mångfald och ekosystemtjänster och för skogens långsiktiga produktionshorisont måste också beaktas.

Klimat- och miljöminister Åsa Romson anförde (i EU-nämnden den 27 februari 2015) att när det gäller LULUCF, alltså sänkor eller utsläpp från skog- och markförhållanden, är regeringens tolkning av rådsbeslutet från i höstas att detta inte inkluderades i minus 40-beslutet eftersom det beslutet redan har delats upp i en ram för den handlande och den icke-handlande sektorn. Ministern framhöll att EU och EU:s medlemsstater kommer att återkomma till hur skogs- och markanvändning ska inkluderas och att det ska göras på ett sätt som bevarar och inte undergräver ambitionen inom den handlande och icke-handlande sektorn. Enligt ministern är det viktigt att EU nämner LULUCF i sin INDC, för det är ett sätt att ställa krav på andra länder att tala om hur de tänker arbeta aktivt med skogssänkor. Ministern betonade också att skogs- och markanvändning är viktigt för klimatet, för den biologiska mångfalden och för att få en överblick över så många potentiella sänkor och utsläpp som möjligt.

Enligt uppgifter från Näringsdepartementet reste ett par medlemsländer invändningar mot den text som föreslogs under rådsmötet den 6 mars 2015 vad gäller skog- och markanvändning. Kompromissen blev att ordagrant följa Europeiska rådets slutsatser från oktober 2014 som anger att EU ska besluta hur skog- och markanvändning hanteras inom ramen för EU:s klimat- och energiramverk till 2030 innan år 2020, samt att kommissionen gjorde ett uttalande som förtydligar deras syn på LULUCF. Avsikten är att uttalandet fogas som ett annex till mötesrapporten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen är ett viktigt underlag för att riksdagen ska kunna följa utvecklingen inom EU och hur regeringen har agerat inom det samarbetet.

När det gäller den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken noterar utskottet inledningsvis att unionens politik och inre åtgärder, bl.a. den inre marknaden, fri rörlighet för varor och den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken behandlas i den tredje delen av Fördraget om unionens funktionssätt (EUF). Utskottet konstaterar även att Sverige blev medlem i EU den 1 januari 1995 och sedan dess deltar fullt ut i EU:s gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik. Utskottet anser i likhet med regeringen att den långsiktiga målsättningen för den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU är en avreglerad, marknadsorienterad och konkurrenskraftig jordbrukssektor som styrs av konsumenters efterfrågan, klimat- och miljömål och där hänsyn tas till djurskydd samt den globala utvecklingspolitiken i enlighet med Sveriges politik för global utveckling (PGU). Vidare vill utskottet liksom regeringen se ett hållbart fiske i såväl Sverige och Europa som globalt. Så som anförs i skrivelsen är regeringens hållning när det gäller EU:s fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer att göra ett ställningstagande från fall till fall varvid en rad kriterier beaktas. Utskottet konstaterar att Sverige under året avstått från att ge sitt stöd till beslut om att ingå fiskepartnerskapsavtal

mellan EU och ett antal afrikanska stater, bl.a. på grund av att det saknats tillräcklig information om fiskebestånden.

När det gäller mjölkböndernas situation och mjölkkvoter delar utskottet regeringens uppfattning att det är viktigt att stärka mjölkböndernas konkurrenskraft så att svenska mjölkbönder kan ta del av den växande globala marknaden. Kvoter är därför inget som ska återinföras. Utskottet ser fram emot att i stället få ta del av det arbete med att hitta möjliga nationella åtgärder för att stärka den svenska mjölksektorn som regeringen har inlett. Utskottet noterar även det förslag om kreditgarantier som presenteras i regeringens förslag till vårändringsbudget för 2015.

I fråga om exportbidrag vidhåller utskottet vad som anfördes i betänkande 2014/15: MJU5, dvs. att det delar regeringens uppfattning att exportbidragen bör avskaffas och konstaterar att regeringen har förespråkat att marknadsstöden, inklusive exportbidragen, bör fasas ut.

När det gäller kontroller av djursjukdomar vid införsel av djur stöder utskottet regeringens arbete med att verka för att medlemsstater med en god djurhälsa ska kunna förhindra införsel av smittsamma djursjukdomar som kan utgöra ett hot mot djurs eller människors hälsa, eller orsaka produktionsförluster, och noterar att det pågår förhandlingar inför rådets gemensamma ståndpunkt om förslaget till den nya förordningen om djurhälsa.

Utskottet välkomnar att Sverige tillsammans med Danmark på jordbruks- och fiskerådets möte i maj 2014 lyfte frågan om ett ökat skydd för djur som transporteras och då betonade vikten av förkortade transporttider för djuren. När det gäller importbegränsningar på grund av bristande djurskydd hänvisar utskottet till vad som anförs i betänkande 2011/12: MJU21.

Så som utskottet konstaterade i sitt betänkande 2011/12: MJU21 framgår det av artikel 4 i förordningen om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning att djur endast får avlivas efter bedövning. Av samma artikel framgår att kraven på bedövning emellertid inte gäller djur som slaktas med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, under förutsättning att slakten äger rum i ett slakteri. Utskottet välkomnar att kommissionen har tagit initiativ till en undersökning om märkning av kött från obedövad slakt och ser fram emot att få ta del av den rapporten. Utskottet beklagar att den försenats. Utskottet påminner även om det tillkännagivande som riksdagen riktade till den dåvarande regeringen om att regeringen bör arbeta för att det inom EU införs en tydlig märkning av kött som kommer från djur som har slaktats utan bedövning (bet. 2011/12: MJU21, rskr. 2011/12:261).

När det gäller vad Sverige ska driva i klimatförhandlingarna anser utskottet i likhet med regeringen att det krävs en ambitiös och sammanhållen klimatpolitik globalt och inom EU för att klara klimatutmaningarna och främja en hållbar utveckling. Utskottet noterar att Sverige under året har verkat för en hög ambitionsnivå och ett högre mål för att minska utsläppen av växthusgaser och för en kostnadseffektiv fördelning av ansvaret för åtgärderna. Utskottet stöder även att Sverige har verkat för att en ny rättsligt bindande klimatöverenskommelse ska omfatta alla länder och innehålla tillräckligt

ambitiösa utsläppsminskningar för att hålla den globala uppvärmningen under två grader. Så som regeringen anförde i årets budgetproposition krävs det att enskilda medlemsländer är beredda att gå före och visa ledarskap för att möjliggöra en tillräckligt ambitiös EU-politik. Avslutningsvis konstaterar utskottet att en kompromiss nåddes på rådsmötet den 6 mars 2015 vad gäller skog- och markanvändning som innebär att EU ska besluta hur skog- och markanvändning hanteras inom ramen för EU:s klimat- och energiramverk till 2030 innan år 2020.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att de förslag som tas upp i de aktuella motionsyrkandena antingen kan anses tillgodosedda eller i övrigt inte bör ge anledning till någon åtgärd från riksdagens sida. Utrikesutskottet bör därmed avstyrka motion 2014/15:3044 (SD) yrkandena 24, 49–56, 58 och 60.

Stockholm den 21 april 2015

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (FP), Jens Holm (V), Magnus Oscarsson (KD), Johan Büser (S) och Elin Lundgren (S).

Avvikande mening

Vissa jordbrukspolitiska och miljöpolitiska frågor inom EU m.m. (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD) anför:

Sverigedemokraterna eftersträvar att Sverige ska omförhandla villkoren för medlemskapet i Europeiska Unionen med det långsiktiga målet att återföra beslutsmakten till Sverige. Tills vidare är det dock viktigt att vi på bästa sätt tar vara på de stöd som lantbruket kan få av EU för att stärka det svenska jordbruket. Sedan EU-inträdet är svensk jordbruksnäring på tillbakagång. Sverigedemokraterna motsätter sig flera av de direktiv som EU stipulerar och som får negativa återverkningar på de svenska böndernas villkor. Sverigedemokraterna vill i grunden omförhandla avtalen för det svenska EU-medlemskapet för att på olika sätt gynna Sveriges jordbruksnäring. Den s.k. gemensamma jordbrukspolitiken (Common Agricultural Policy, CAP) är det kanske mest ineffektiva och kostsamma inslaget i hela EU. Jordbruksstödet utgör ungefär en tredjedel av EU:s budget. Sverigedemokraterna vill helt skrota jordbruksstödet i dess nuvarande form, vilket ur ett svenskt perspektiv utgör en enorm transferering av medel från svenska skattebetalare till jordbrukare på den europeiska kontinenten. Ett avskaffande av den gemensamma jordbrukspolitiken skulle föranleda en radikal sänkning av medlemsavgifterna till EU. För svenskt vidkommande skulle i stället det s.k. gårdsstödet betalas ut direkt från den svenska staten.

Sverigedemokraterna motsätter sig stora delar av EU:s externa fiskeripolitik. Vi ifrågasätter kostnadseffektiviteten i framför allt fiskeavtalen och ser helst att avtalen inte förlängs när det gäller utvecklingsländerna. Man använder fiskeripolitiken och pengar från den gemensamma budgeten, där vi är stora nettobetalare, för att upprätthålla en fiskeflotta, främst i Spanien och Portugal, som vid det här laget borde ha anpassats till hållbara fiskenivåer. Vi anser även att EU:s fiskeavtal över huvud taget inte går att förena med en hållbar utvecklingspolitik. EU:s fiskeflotta är dåligt kontrollerad och undergräver utvecklingsländernas möjligheter att utveckla lokalt fiske, skapa möjligheter till arbetstillfällen och försörja sin egen befolkning. Sverigedemokraterna menar därför att regeringen ska verka för att avskaffa EU:s externa fiskeripolitik.

Vi i Sverigedemokraterna ställer oss positiva till åtgärder som undanröjer handelshinder och underlättar export. Med anledning av den svåra situationen för mjölkbönderna har vi emellertid förordat ett tillfälligt bevarande av mjölkkvoterna under minst ett år. Vi har också uppmärksammat mjölkböndernas situation i den svenska debatten och för en politik för förbättrade villkor för lantbruket, t.ex. genom lägre skatter på gödsel och diesel och genom en översyn av t.ex. beteslagstiftningen. Även om jordbruket är en

fråga som i många avseenden regleras inom EU är mjölkböndernas situation ett bra exempel på att även den nationella lagstiftningen har stor betydelse.

Vi är positiva till handel och anser att Sverige inom såväl EU som i internationella forum, så som WTO, ska verka för en öppen och fri handel. Vi instämmer även i uppfattningen att ökad handel ger ökad tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Liksom tidigare sluter vi även upp bakom uppfattningen att frihandel kan vara en starkt välståndsskapande kraft för såväl fattiga som mer utvecklade länder. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse. Sverigedemokraterna anser att subventioner, så som EU:s exportbidrag, som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad ska avskaffas.

Sverigedemokraterna anser vidare att konsumenternas förtroende för kvaliteten på livsmedlen förutsätter ett starkt djurskydd i Sverige och flexibla kontroller utifrån varje EU-medlemsstats specifika behov. Ett starkt djurskydd har även ett egenvärde då det besparar djuren det lidande som uppstår vid långa transporter och plågsamma slaktmetoder. Det bästa sättet att uppnå ett starkt djurskydd inom EU är att verka för strikta gemensamma regler vid transporter samt att gemensamt motverka undantag för plågsamma slaktmetoder. Inom ramen för EU vill Sverigedemokraterna även verka för att varje medlemsstat får införa de sjukdoms- och smittokontroller som anses nödvändiga. Sverigedemokraterna vill därför minska kommissionens inflytande över hur, när och varför kontroller utförs i alla led i produktionskedjan samt vid import av livsmedel.

Krav på ett starkt djurskydd i Sverige får inte leda till att svenskt jordbruk konkurreras ut av jordbruk i andra EU-länder. Sverigedemokraterna anser att de svenska böndernas konkurrenskraft bör stärkas, samtidigt som ett starkt djurskydd bibehålls. Vi har tyvärr sett att djurtransporter både inom och utanför EU sker utan hänsyn till att det är levande varelser som fraktas. Vi vill ha ett importförbud för animalieprodukter som produceras på ett sätt som utsätter djur för ett systematiskt onödigt lidande och som strider mot intentionerna med svensk djurskyddslagstiftning.

Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats, ofta utan att veta om det. Slaktmetoderna innebär kortfattat att djuren avlivas och avblodas helt utan bedövning, vilket innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Andelen kött från djur som slaktats med dessa båda slaktmetoder växer. I vissa producentländer slaktas t.ex. alla får och lamm utan bedövning. I en rapport från EU-kommissionen framkommer det att närmare 75 procent av nötkreaturen inom EU slaktas utan bedövning. Sverigedemokraterna vill verka för att Sverige ska få möjlighet till undantag som gör att vi kan stoppa importen av kött som kraftigt avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning. Innan ett sådant undantag är på plats är det vår uppfattning att regeringen bör verka för generella förbud på EU-nivå mot dessa brutala slaktmetoder.

När det gäller klimatpolitiken vill Sverigedemokraterna se den i ett globalt perspektiv. Det krävs en insikt om att varken Sverige eller EU kan påverka koldioxidutsläppen i någon betydande utsträckning utan globala avtal. Sverigedemokraterna eftersträvar en miljö- och klimatpolitik baserad på humanism där alla världens människor har en okränkbar rätt att eftersträva en mer hälsosam morgondag. Vi avhåller oss emellertid från domedagsprofetior och lägger fokus på realistiska lösningar på verkliga problem. Om vi på kort och lång sikt ska kunna klara vår industri och handel och därmed i förlängningen jobben och välfärden, måste vi ta med i beräkningen vad vi faktiskt släpper ut i förhållande till andra när vi beslutar om Sveriges utsläppsminskningar. I Sverige har vi sedan 1970-talet minskat vår användning av fossilt bränsle bl.a. genom en utfasning av användning av olja för uppvärmning. Detta har tillsammans med en nästan koldioxidfri elproduktion resulterat i att vi i princip har den industrialiserade världens lägsta utsläpp per capita, detta trots vårt kalla klimat. Sverige står därmed för mellan 0,1 och 0,2 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser, och därför anser vi inte att Sverige ska krävas på större utsläppsminskningar än andra länder.

Sverigedemokraterna anser vidare att regeringens linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de som släpper ut mest också gör de största åtagandena vad gäller att minska sina utsläpp när det kommer till fördelningen av bördan inom EU och resten av världen. Svensk klimatpolitik har länge byggt på att Sverige ska gå före och besluta om betydligt större utsläppsminskningar av koldioxid än andra länder. Tanken bakom detta är att Sverige på detta sätt ska kunna påverka andra länder i samma riktning. Problemet med denna strategi är att det inte finns något som tyder på att den fungerar. Det finns ingen forskning på området som tyder på att denna föregångspolitik på något sätt bidrar till minskade utsläpp. Enligt teorin om koldioxidläckage kan det till och med vara så att denna politik bidrar till att öka utsläppen i andra länder. Enligt EU-kommissionen bidrar varje procentuell ökning av elpriset till en minskning av exporten med 1,6 procent, vilket understryker vikten av att upprätthålla god konkurrenskraft inom EU. Om det blir dyrare att tillverka varor i Sverige och Europa är risken stor att företag i stället flyttar till andra länder med lägre energipriser.

Sverigedemokraterna anser att LULUCF (land use, land use change and forestry) ska ingå i medlemsstaternas mål om utsläpp av klimatgaser. Detta är viktigt för att uppnå rättvisa villkor och stimulera till en ansvarsfull skogspolitik. Emellertid ser vi det som märkligt om medlemsstaterna efter förhandlingar endast kan tillgodoräkna sig nya förändringar av markanvändning. Utgångspunkten måste givetvis vara att fastställa nationernas faktiska nettoutsläpp inklusive markanvändning och sedan utgå från dessa nya siffror i samtliga beräkningar.

Detta innebär att Sverigedemokraterna anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 yrkandena 24, 49–56, 58 och 60.

BILAGA 13

Näringsutskottets protokollsutdrag

Utdrag ur
PROTOKOLL

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2014/15:27

DATUM 2015-04-07
TID 11.00-12.10

§ 4 Berättelsen om verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Utskottet behandlade fråga om yttrande till utrikesutskottet över regeringens skrivelse 2014/15:65 med berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 samt motion.

Utskottet beslutade att genom ett protokollsutdrag avge följande yttrande: Utskottet förordar att utrikesutskottet dels avstyrker motion 2014/15:3044 (SD) i de delar som berör näringsutskottets beredningsområde (yrkandena 23-26, 43, 47, 48, 57 och 59), dels föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2014/15:65 till handlingarna i motsvarande delar.

SD-ledamöterna anmälde följande avvikande mening: Vi förordar att utrikesutskottet dels tillstyrker motion 2014/15:3044 (SD) i de delar som berör näringsutskottets beredningsområde (yrkandena 23-26, 43, 47, 48, 57 och 59), dels föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2014/15:65 till handlingarna i motsvarande delar.

Därutöver beslutade utskottet att hänvisa utrikesutskottet till näringsutskottets behandling av de här aktuella frågorna enligt följande.

Utskottet behandlade kommissionens arbetsprogram för 2015 i de delar som rör utskottets beredningsområde i ett yttrande till utrikesutskottet våren 2015 (2014/15:NU2y).

Utskottet behandlade olika handelspolitiska frågor våren 2014 i betänkandet Riksrevisionens rapport om statens främjandeinsatser för export (bet. 2013/14:NU13). Hösten 2013 behandlades propositionen om frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea (bet. 2013/14:NU8).

Utskottet behandlade olika näringspolitiska frågor, inklusive vissa konkurrenspolitiska frågor, dels våren 2014 (bet. 2013/14:NU12), dels våren 2015 (bet. 2014/15:NU10). Utskottet behandlade därtill hösten 2014 kommissionens vitbok om effektivare kontroll av

företagskoncentrationer i EU (utl. 2014/15:NU5) samt kommissionens grönbok om en utvidgning av EU:s skydd av geografiska ursprungsbeteckningar (utl. 2014/15:NU6). Utskottet subsidiaritetsprövade också kommissionens förslag till direktiv om skydd för företagshemligheter, vilket resulterade i ett motiverat yttrande (utl. 2013/14:NU28). Utskottet behandlade under 2014 också frågan om ett enhetligt patentskydd i EU (bet. 2013/14:NU21). Vidare behandlade utskottet en proposition om en anpassning till nya EU-regler gällande konkurrensbegränsande avtal om tekniköverföring (2013/14:NU22).

Vad gäller sammanhållningspolitiken behandlade utskottet hösten 2014 budgetpropositionen för 2015 vad gäller utgiftsområde 19 Regional tillväxt (bet. 2014/15:NU2). Utskottet behandlade regional tillväxtpolitik övergripande våren 2015 (bet. 2014/15:NU7). Partnerskapsöverenskommelsen behandlades av utskottet våren 2014 (bet. 2013/14:NU27). Utskottet behandlade våren 2014 även propositionen Vissa lagändringar inför en ny programperiod (bet. 2013/14:NU24).

Vad gäller energifrågor behandlade utskottet våren 2014 kommissionens meddelande om en klimat- och energipolitisk ram 2020-2030 (utl. 2013/14:NU29). Den 21 oktober 2014 överlade utskottet med energiminister Ibrahim Baylan om kommissionens meddelande om en klimat- och energipolitisk ram 2020-2030 (KOM(2014) 15) (prot. 2014/15:4). Den 12 mars 2015 överlade utskottet med energiminister Ibrahim Baylan om kommissionens meddelande om en energiunion (KOM(2015) 80) (prot. 2014/15:23).

Vid protokollet

Bibi Junntila

Rätt utdraget intygar:

Jakob Sjövall

*Exp. 2015-04-14
Utrikesutskottet*

EU-nämndens yttrande 2014/15:EUN1y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (skr. 2014/15:65)

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge EU-nämnden tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 behandlas den övergripande utvecklingen i EU (del 1), frågor under allmänna rådet (del 2), EU:s förbindelser med omvärlden (del 3), ekonomiska och finansiella frågor (del 4), rättliga och inrikes frågor (del 5), sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård (del 6), konkurrenskraftsfrågor (del 7), transport, telekom och energi (del 8), jordbruk, fiske och livsmedel (del 9), miljö (del 10), utbildning, ungdom, kultur och idrott (del 11) och EU:s institutioner (del 12). I bilagorna redogör regeringen för mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen, för avslutade och pågående överträdelseärenden under 2014 och för beslut i ministerrådet som Sverige inte har stött.

EU-nämnden

Synpunkter av övergripande karaktär

EU-nämnden vill även detta år uttrycka sin uppskattning över skrivelsen som ger en bred översikt över det gångna årets verksamhet i EU.

Relationen mellan regeringen och riksdagen behandlas övergripande i avsnitt 1.1 i skrivelsen (Information till och överläggningar och samråd med riksdagen). Kontakterna mellan EU-nämnden och regeringen respektive Regeringskansliet har liksom tidigare år fungerat väl. Samarbetet har även fortsatt

präglats av god samarbetsanda, effektiv handläggning och beredskap för nödvändig flexibilitet.

Det löpande arbetet i nämnden följer rådets dagordning och tidsramar. Nämnden kan konstatera att rådets process och hantering av utrikesfrågor successivt har ändrat karaktär under 2014. Nämnden har förståelse för att den utrikespolitiska utvecklingen gör att utrikesfrågor måste hanteras skyndsamt, men har noterat att rådets process stundtals varit ryckig och att det ofta nära inpå rådsmötet varit oklart vilka frågor som kommer att hanteras och på vilket sätt. Detta förfaringssätt gör processen mindre transparent och kan försvåra ett effektivt samrådsförfarande. Regeringen har i nämnden redogjort för sin syn att tydliga strukturer, förutsägbara processer samt insyn och öppenhet gagnar medlemsstaternas inflytande och den nationella legitimitet som måste värnas. Regeringen har informerat nämnden om att man i rådsarbetet har påtalat betydelsen av att medlemsstaterna får underlag och utkast till rådsslutsatser i god tid för att möjliggöra förberedda diskussioner och nationell förankring. Nämnden vill i linje med vad regeringen har framfört understryka vikten av att förberedelserna inför rådet sker på ett sådant sätt att de svenska konstitutionella reglerna för förankring av EU-frågor i riksdagen iakttas. Nämnden avser att följa hur processen utvecklar sig över tid.

Under året har totalt åtta ordinarie och extra möten i Europeiska rådet och informella möten mellan stats- och regeringscheferna ägt rum. Statsministern har informerat och samrått i nämnden inför samtliga av dessa möten. Vid fem tillfällen har telefonmöte hållits. Statsministern återrapporterade i kammaren efter Europeiska rådet i mars 2014. Övriga återrapporteringar ägde rum inför EU-nämnden varav vid sex tillfällen via telefon.

När nämnden inte sammanträder sker samråd skriftligen. Det kan gälla bl.a. inför de av rådets beslut som antas med s.k. skriftliga förfaranden i rådet, då frågor läggs till en rådsdagordning efter EU-nämndens sammanträde eller då dokument tillkommit som inte varit tillgängliga för nämnden. Skriftliga samråd genomförs löpande veckovis om ett stort antal s.k. A-punkter, dvs. beslutspunkter där överenskommelse redan har nåtts vid förberedande möten och som rådet kan besluta om utan diskussion. EU-nämndens tidsfrister för skriftliga samråd är ofta mycket korta, inte minst inom det utrikespolitiska området såsom beskrivits ovan.

Regeringen har som regel fått stöd för sina ståndpunkter, men det har också förekommit att nämnden gett stöd för oppositionens ståndpunkt varvid regeringen har behövt revidera sin handlingslinje i rådet. Detta skedde under året vid regeringens samråd med nämnden om EU:s klimatmål, könsfördelning i börsnoterade bolagsstyrelser och inför regeringens avsikt att informera rådet om Sveriges erkännande av Palestina.

Synpunkter med anledning av de olika avsnitten

I det följande lyfter EU-nämnden fram några utvecklingslinjer och enskilda frågor som är av intresse för att belysa regeringens samråd med nämnden.

Den övergripande utvecklingen i EU (del 1)

När det gäller den övergripande utvecklingen i EU har frågor om den geopolitiska oron och om inre säkerhet präglat ett flertal av regeringens samråd med nämnden. Den ekonomiska återhämtningen inom EU som helhet har varit trög, vilket har avspeglats i det löpande arbetet inom den europeiska terminen och inom ramen för Europa 2020-strategin. Andra viktiga frågor som nämnden har diskuterat under året är energi- och klimatfrågor, som har behandlats återkommande. Efter valet till Europaparlamentet hösten 2014 utsågs en ny kommission, den nya kommissionens ordförande, Europeiska rådets ordförande och Europeiska rådets höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. I nämnden diskuterades särskilt processen för att tillsätta den nya kommissionen och dess ordförande. Det fanns stöd i nämnden för att tillsätta en ny ordförande i kommissionen sedan delar av oppositionen hade lagt ned sina röster. Den nya kommissionens arbetsprogram, som presenterades i slutet av 2014, har också behandlats av nämnden.

Horisontella frågor under allmänna rådet (del 2)

När det gäller horisontella frågor under allmänna rådet har regeringen bl.a. samrått med nämnden om Europa 2020-strategin, om sammanhållningspolitiken och om riktlinjer för Sverige inom ramen för planeringsterminen. Det fanns stöd för regeringen ståndpunkter i dessa frågor. Delar av oppositionen förordade en mer restriktiv linje.

EU:s förbindelser med omvärlden (del 3)

Vad gäller EU:s förbindelser med omvärlden har framför allt utvecklingen i Ukraina och i det sammanhanget EU:s relationer med Ryssland stått i fokus. Ett extra möte i utrikesrådet hölls den 20 februari till följd av den våldsamma utvecklingen i Ukraina och därefter hölls ett extra utrikesrådsmöte den 3 mars. Vid ett extra informellt möte mellan stats- och regeringscheferna den 6 mars gjordes ett uttalande om åtgärder i tre steg med avseende på den fortsatta utvecklingen. Därefter har regeringen samrått med EU-nämnden rörande Ukrainakrisen inför Europeiska rådets möten och de månatliga mötena i utrikesrådet, men också ett antal gånger skriftligen, bl.a. vad gäller de restriktiva åtgärder som rådet beslutat om. Ukraina diskuterades vid samråd med nämnden inför ett extra utrikesrådsmöte den 15 augusti, som också omfattade den vidare utvecklingen i EU:s södra grannskap. Regeringen har haft stöd i nämnden för sin position.

Syrienkonflikten har tagit fortsatt stort utrymme med särskild inriktning på den regionala påverkan, utvecklingen i Irak och Isils (Islamiska statens) framfart. I november diskuterade EU-nämnden säkerhetsläget inom EU:s vidare grannskap med utrikes- och försvarsministrarna, bl.a. mot bakgrund av utvecklingen i Ukraina och Syrien/Irak och Isil. Frågan om terrorism inklusive rekrytering och radikaliserings har aktualiserats i flera sammanhang och nämnden har ingående diskuterat dessa frågor vid samråd inför möten i utrikesrådet

och rådet för rättsliga och inrikes frågor. Därtill hanterades åtgärder för att förhindra finansiering av terroristverksamhet inom ramen för Ekofinrådet. I samband med diskussionen i nämnden om terrorismbekämpning har vikten av att värna rättssäkerheten och integritetsskyddet understrukits (se även Rättsliga och inrikes frågor nedan). På motsvarande sätt har migrationsfrågorna beröring med såväl utrikespolitiken som området för rättsliga och inrikes frågor.

I samband med samrådet i EU-nämnden den 17 oktober inför utrikesrådets diskussion om Mellanöstern var en majoritet i nämnden emot regeringens avsikt att informera rådet om Sveriges erkännande av Palestina.

Vidare har utbrottet av ebola i Liberia och andra afrikanska stater stått högt på dagordningen. I den frågan har nämnden varit enig med regeringen.

Handelsavtalet mellan EU och USA, det s.k. TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) har under året varit föremål för samråd i nämnden i april och i november. Därutöver har TTIP diskuterats inför Europeiska rådets möte i december. Regeringen fick stöd av nämnden dels för sin ståndpunkt att stödja de slutsatser som rådet antog i november, dels för den inriktning som regeringen framförde till nämnden inför diskussion i rådet under våren. De frågor som har föranlett diskussion i nämnden har bl.a. rört investerarskydd, transparens, miljöskydd, folkhälsa, fackliga rättigheter och djurskydd.

Regeringen har vidare informerat om förhandlingsarbetet i TTIP inom ramen för EU-nämndens s.k. beredningsgrupp. Beredningsgruppen fyller en viktig funktion för kunskapsöverföring och är ett komplement till informationen och samrådet i EU-nämnden. Nämnden ser positivt på beredningsgruppen som ett kompletterande informellt forum för dialog och kunskapsöverföring.

Ekonomiska och finansiella frågor (del 4)

När det gäller samråden om ekonomiska och finansiella frågor kan det konstateras att det intensiva regelarbetet på finansmarknadsområdet som pågått under senare år, som en följd av den finansiella krisen, har minskat under 2014. Regeringen har dock samrått med nämnden om bl.a. en förordning om långsiktiga investeringsfonder, revidering av betaltjänstdirektivet samt förordningen om förmedlingsavgifter. Det fanns stöd i nämnden för regeringens ståndpunkt i fråga om regelverken. Vid årets slut presenterade kommissionen en investeringsplan som syftar till att stimulera tillväxt och sysselsättning och som fortsatt diskuteras under 2015.

Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård (del 6)

Inom området för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård har regeringen vid flera tillfällen samrått med nämnden om sysselsättningsfrågor inom ramen för Europa 2020, bl.a. sysselsättningsriktlinjer och den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2014. En majoritet av nämndens ledamöter kunde ställa sig bakom regeringens ståndpunkt.

Förslaget om en jämnare könsfördelning i börsnoterade bolagsstyrelser och efterföljande kompromissförslag har förorsakat diskussion flera gånger i

nämnden. Vid samrådet i december kunde en majoritet av nämndens ledamöter inte ställa sig bakom regeringens förslag till en svensk ståndpunkt om stöd till det kompromissförslag som lagts fram i rådet. Enligt oppositionen fanns det inte tillräckliga skäl för att införa könskvotering på EU-nivå, i stället ansågs det att reglerna för hur ägarna i ett företag utser styrelseledamöterna bör vara en nationell angelägenhet.

Transport, telekommunikation och energi (del 8)

På området för transport, telekommunikation och energi har nämnden vid flera tillfällen behandlat det s.k. fjärde järnvägspaketet. När det gäller marknadsöppningsdelen har diskussionerna framför allt rört förslagen om ett gemensamt europeiskt järnvägsområde samt EU:s kollektivtrafikförordning. Diskussion i dessa delar kommer att fortsätta under 2015.

Jordbruk, fiske och livsmedelsfrågor (del 9)

Inför rådets behandling av jordbruk, fiske och livsmedelsfrågor har nämnden löpande behandlat frågan om Rysslands förbud mot import från EU av bl.a. kött, fisk, mjölk, frukt och grönt samt kommissionens stödåtgärder med anledning av detta. En enig nämnd har uttryckt stöd för de föreslagna åtgärderna.

Miljö (del 10)

På miljöområdet har klimatfrågorna stått i centrum. EU:s energi- och klimatram för 2030 har behandlats vid ett flertal tillfällen inför behandling i miljørådet samt inför antagande i Europeiska rådet. Inför rådets behandling i oktober 2014 lade regeringen fram ett förslag till svensk ståndpunkt som bl.a. innebär ett mål om minst 50 procent minskning av växthusgasutsläppen, minst 40 procent energieffektivisering och minst 30 procent förnybar energi. Vid samrådet den 22 oktober kunde en majoritet av nämndens ledamöter inte ställa sig bakom regeringens ståndpunkt. Det mandat som då gavs till regeringen innebär 40 procent (plus 10 i internationella krediter) minskning av växthusgasutsläpp, 27 procent energieffektivisering och 30 procent förnybar energi. Information och samråd i denna fråga ägde därefter rum via telefon natten mellan den 23 och 24 oktober under pågående möte i Europeiska rådet. Regeringens då reviderade ståndpunkt innebär 40 procent minskning av växthusgasutsläpp, 27 procent energieffektivisering och 27 procent förnybar energi. Det fanns stöd i nämnden för regeringens ståndpunkt sedan allianspartierna lagt ned sina röster.

Stockholm den 17 april 2015

På EU-nämndens vägnar

Carl Schlyter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carl Schlyter (MP), Eskil Erlandsson (C), Marie Granlund (S), Jan-Olof Larsson (S), Anna-Lena Sörenson (S), Pavel Gamov (SD), Tina Acketoft (FP), Jens Holm (V), Désirée Pethrus (KD), Peter Jeppsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jeff Ahl (SD), Sara Karlsson (S), Olof Lavesson (S), Karin Enström (M), Ulf Berg (M), Pyry Niemi (S).